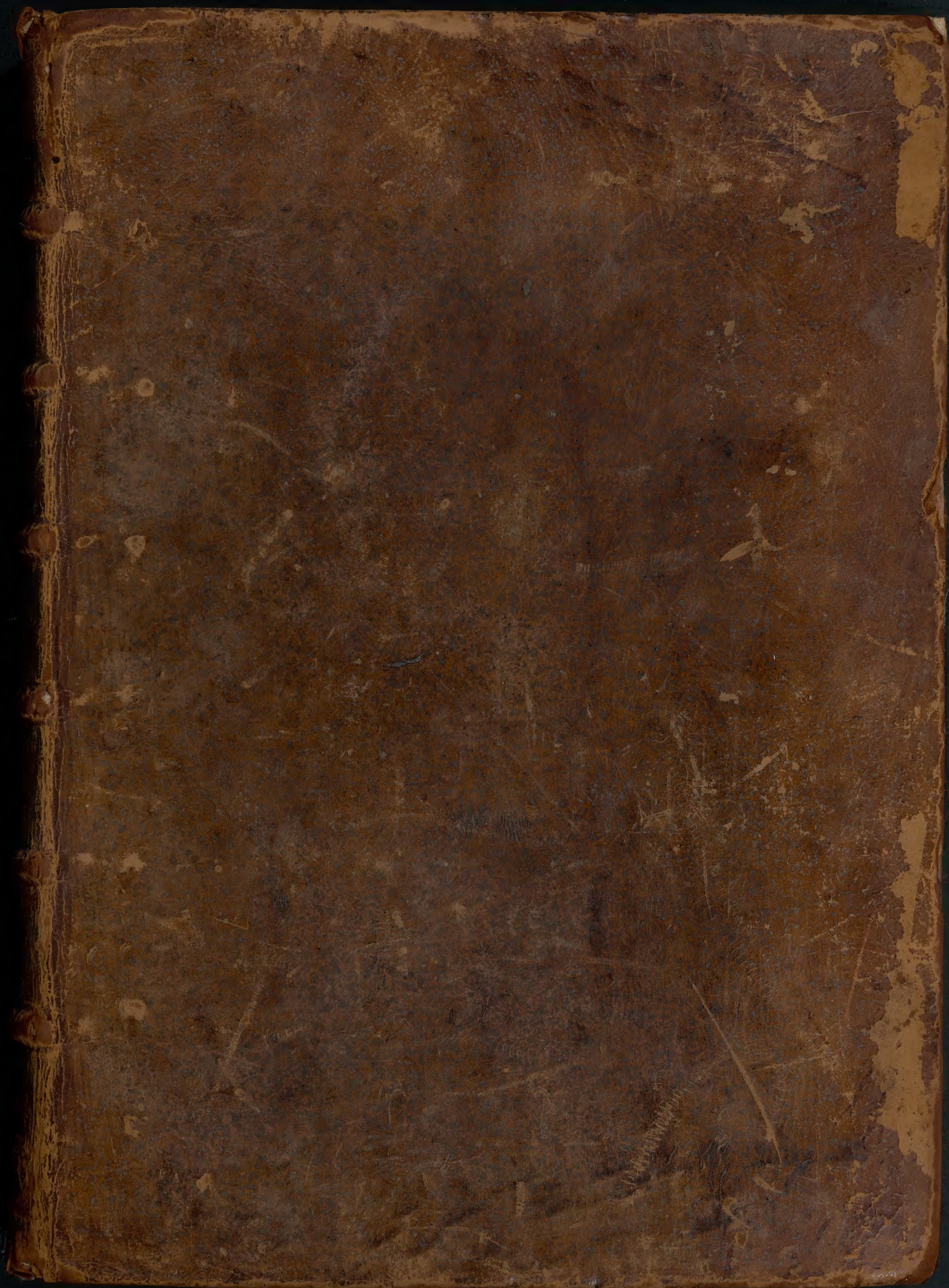
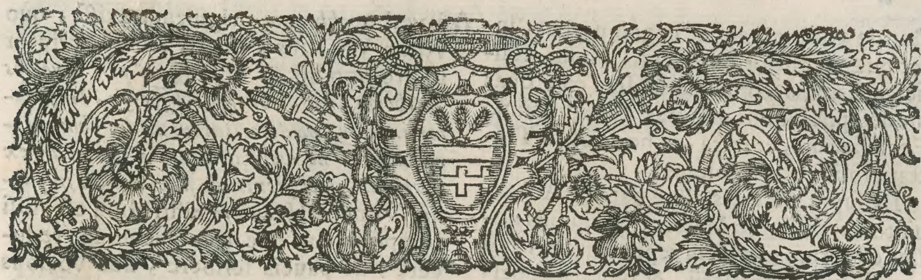

9

5

DE ORIGINE ABBREVIATORVM DE PARCO MAIORI

CAPVT I.

MVNDANARVM rerum ordo in eodem ſemper ſtatu minimè permanet, ſed longa, perpetuaque rotatione dilabitur. Attamen multa poſt ſecula in lucem ipſum redire, ac reuiuiſcere aſſeri valet; quamuiſue ab antiqua, priſtinaque forma diuerſus appareat, nihilominus ſi, detractâ laruâ, intus eum benè rimemur, ſi non idem prorſus ſit, parum à primo differre animaduertetur. Hoc autem in præſenti maximè experior, dum Abbreuiatorum originem quæro, quæ cum longa annorum ſerie in obliuionis tenebris immerſa ſit, ſi non illam, ſaltem aliam illi proximam inquirere tento; propter eaque ad Imperatorum, priſcorumque Romanorum Pontificum tempora me confero.

Primo loco igitur examino, qualia fuerint Officialium nomina, qualiaue munera, Imperatorum temporibus, ipſi obiuerint, cum iſti in œconomica, profanaque politia Pontifices præceſſerint. Hæc verò nobis exponit eruditiſſimus ſcriptor Iacobus Gutherus in ſuo Tractatu de Offic. Dom. Aug. ac inter hæc nullum aliud reperio, quod magis conſentaneum officio Abbreuiatorum ſit, quàm illud Cancellarij, quod idem Gutherus lib. 2. cap. 9. ſic explicat: *Pro annonis Cancellariorum auri* A *libras vij. Hi ſunt propriè quales à ſecretis Præfecti Præt. & Iudicum Cancellarij dicuntur, qui quidem nec inter officia, ideſt inter Præfectianos numerantur, ſed inter eos, qui publicam ſolicitudinem gerunt, & in dignitate ſunt conſtituti: ſic vocati, quod intra Cancellos ſcribendis, & expediendis Epiſtolis, Iuſſionibus, Edictis, Relationibus, Reſponſis, Sententijs Iudicum operam darent*. apertiùs Cancellariorum munus exponit vet. Gloſſ. nempe: B *Cancellarius eſt, qui habet officium ſcripta reſponſaue Imperantis, atque mandata inſpicere, ac malè ſcripta cancellare, & benè ſcripta ſignare*. Quæ omnia adamuſſim Abbreuiatorum muneri conueniunt.

Breuiter quale Officium, Imperatorum temporibus, huic Abbreuiatorum conſentaneum fuerit, demonſtrauimus, modò igitur, quale apud veteres Pontifices, oſtendemus.

C Clemens igitur Sanctiſſimus Pontifex, huius nominis Primus, Beati Petri ſucceſſor, ſeptem Notarios per ſeptem Vrbis Regiones, inſtituit, qui acta Martyrum deſcriberent. Perſecutionibus poſtea ceſſantibus, minimè propterea eorum officium ceſſauit, cùm de illis apud Hiſtoricos reperiatur mentio; fatendum ergo eſt, aliud eiſdem fuiſſe demandatum munus, nimirum, vt ad Sedem Apoſtolicam ſpe-

ctantia colligerent, ac concinnarent; inter quæ recentioribus ſeculis munus conficiendi notas connumerandum eſt, quas modò appellamus minutas Prouiſionum Eccleſiarum, vt infra, in hoc noſtro Tractatu fuſiùs explicabimus.

Ex ſupra adductis clarè patet, Abbreuiatores de Parco Maiori, de quibus noſter eſt ſermo, eoſdem repræſentare, qui antiquitus Cancellarij, & Notarij appellabantur, ac vocari de Maiori Parco, quia dum ipſi expediunt Bullas in Palatio Cancellariæ, intra Cancellos manent, vt infra in etymologia vocis *Parco* dicturi ſumus: vnde à loco, Cancellarij denominari poſſunt, & eò magis nomen hoc eis competit, quò magis eorundem Caput, ſiue Præfectus, olim Cancellarius, nunc Vicecancellarius S. R. E. appellatur. In munere ijdem ſunt, ac, vt nuper diximus, Antiqui, ſcilicet à ſecretis, ſiue ab epiſtolis Principis, quia epiſtolas publicas, videlicet literas Apoſtolicas, vulgò Diplomata, aut Bullas denominatas, conficiunt.

Sunt etiam Notarij, quia notas, ſiue minutas Prouiſionum Eccleſiarum exarant.

Quare ex narratis noſtram propoſitionem adimpleuiſſe putamus; ſupereſt modò inquirere, vnde Abbreuiatoris vox originem ſumpſerit.

CAPVT II.

De Etymologia Vocis Abbreuiator.

VIA ſæpe ex intima vocum notione, ipſa rerum proprietas, & natura dignoſcitur, quæ veluti ſub quodam velamine, aut fuco, ſeu myſtica nominis appellatione latebat; & vt cum Sulmonenſi Vate loquar

Conueniunt rebus nomina ſæpe ſuis.

ideo inſtituti Operis exordium, quaſi ab ouo, ab ipſius vocis explicatione educere conabor.

Abbreuiator igitur, infimi ſeculi vox eſt, ac ni fallor, vt huic muneri inſeruiret inuenta, atque conflata. Sed quamuis vox iſta nouitatem redoleat, ipſe tamen fons, à quo emanare videtur, minimè recens eſt. Nil enim certiùs, quàm

A à verbo *abbreuio* originem traxiſſe, quo vtitur Vegetius, quarti ſeculi Scriptor in Prologo lib. 3. vbi: *Quæ per diuerſos Authores*, ait, *libroſque diſperſa, Imperator inuicte, mediocritatem meam abbreuiare iuſſiſti; ne vel faſtidium naſceretur ex plurimis, vel plenitudo fidei deeſſet in paruis.* Vnde *abbreuiare* nihil aliud eſt, niſi in epitomen, ſiue in compendium reducere, ac paucis ſcribere, ſiue vocibus non extenſis aliquid exarare; quæ quidem compendioſa ſcriptura à C. Barthio *abbreuiatio* appellatur lib. 35. Aduerſar. B cap. 18. ſiue vt legit Ioannes Caluinus *abbreuiatura*, quam tamen vocem à verbo deducit, cuius exemplum apud idoneum Auctorem reperiri negat Spiegelius. Sed quàm futilis hæc opinio ſit, quantumque habeat falſitatis, ex Vegetij auctoritate, ſupra allata, vnicuique patebit. Eſt igitur *abbreuiatura*, ſiue *abbreuiatio* inſtrumentum Notarij non extenſum in l. Chirographis in princ. in verb. ſecundo nota ff. de adminiſtr. Tutor. vnde colligi poteſt *Abbreuiatores* quaſi Notarios dictos eſſe, quod & vocis C ſimilitudo, vniuocuſque ſignificatus facilè perſuadent, cum *abbreuiatura*, & *nota* ſynonyma vndequaque videantur. Notæ enim ſpeciatim dicta compendia τῶν ταχυγράφων idest *velociter ſcribentium*, qui & inde *Notarij* dicti ſunt. Erant autem *notarum* duo genera, vel enim litera vna totam vocem ſignabat, vel erat *nota* conficta, quæ litera non eſſet. Prioris generis eſt cum ff. pro *Digeſtis*; poſterioris cum §. pro *Paragrapho* ſcribimus. Hinc Manilius lib. 4.

Hic & Scriptor erit velox, cui litera D *verbum eſt,*
Quique notis linguam ſuperet, curſumque loquentis,
Excipiat longas noua per compendia voces.

Abbreuio autem à verbo *breuio* rectè componitur, quod idem cum eo ſignificat, atque ab antiquis Scriptoribus vſurpatur. Sic apud Tertullianum ex Daniele contra Iudæos cap. 8. *LXX. Hebdomadæ breuiatæ ſunt ſuper plebem tuam, & ſuper Ciuitatem Sanctam.* Et Quintilianus de Paraphraſi loquens lib. 1. cap. 92. *Qua & breuiare quædam, & exornare ſaluo modo Poetæ*

ſenſu

sensu permittitur. Idem in 11. *Numerorum rarò decens alleuatio, atque contractio est, breuiatur enim ceruix*. Idem lib. 5. cap. 13. *Si callidè quid tacuisse, breuiasse, obscurasse, distulisse dicuntur*. Vnde rectè Barthius MMS. Censorini germano, legitimoque sensui restituit, dum illa verba: *Igitur quæ Veteribus de Origine humana fuerint opiniones, ex his quædam breuiter exponam*, legenda putat; *quædam breuians exponam*.

Ab hoc verbo deducitur vox *Breuiator*, cuius fit mentio in Nou. περὶ τῶν ὑπατῶν. §. τοὺς μὲν τοι. Dicuntur enim Abbreuiatores *Breuium Scriptores*. Sed & sic dicuntur in Curia Romana Officiales, qui rescripta eiusdem Curiæ, & scribunt, & dictant. Pratheius apud Ioh. Caluinum Lexic. Iurid. quod quidem munus, seu officium hodie exercent Abbreuiatores, qui *à Summarijs Supplicationum* etiam dicuntur, & quorum munus est, *incumbere ad Bullarum Pictacia*.

Possunt etiam dici Abbreuiatores *à Breue*, quod Epistolam denotat Pontificiam, vel quia *breuiori* stylo formatur: vel à Germanicâ, vel Gallicâ voce *Brief*. C sed probabilius est *Breue* dici quasi βραχὺ vt tenet Festus, nempe conuerso X in V quomodo à μαλάχη est *malua*, Zonaras in Concilio Cathaginensi sic de hac voce loquitur: βρέβιον, ἡ ἐπιτομὴ λέγεται, καὶ σύντομος γραφή. idest: *Breue Summarium dicitur, siue compendiaria scriptura*. Sed quia hoc nomen multifariam apud Antiquos vsurpatur, non abs re erit, si varias eius notiones, simulque antiquitatem in medium proferamus; Latinam esse hanc vocem nemo est qui ambigat, cum D eâ prisci vtantur Scriptores. Elius Lampridius sic de Alexandro Seuero scribit: *Milites suos sic vbique sciuit, vt in cubiculo haberet Breues, & numerum, & tempora Militantium, semperque cum solus esset, & rationes eorum, & numerum, & dignitates, & stipendia recenseret, vt esset ad omnia instructissimus*. Erant enim huiusmodi Breues οἱ κατάλογοι τῶν στρατιωτῶν, *catalogi Militantium*, in quibus numerus, stipendia, dignitates, aliaque necessaria adnotata erant: vnde legendum puto cum Casaubono: *vt in cubiculo ha-* A *beret Breues, & numerum, & tempora militantium indicantes*; vt intelligatur, omnia illa ibi conscripta fuisse, aliter vacua erit sententia, ac oratio imperfecta. Pro eodem sumitur apud Flauium Vopiscum in Aureliano, vbi de Mnestheo Secretorum Notario ait: *Breue nominum conscripsit mixtis ijs, quibus Aurelianus verè irascebatur, cum ijs, de quibus nihil asperum cogitabat &c.* & apud Vegetium lib. 1. cap. 19. *Nomina eorum, qui vices suas fecerunt, Breuibus inseruntur*; vbi nihil aliud denotat vox *Breue*, nisi catalogum, vel B seriem nominum, vt paulò inferius confirmatur; *& Breue legit singulis quorum nomina continebat*. Aliter sumitur apud eundem Vopiscum in Bonoso, ac in Epistola Aureliani Augusti ad Gallonium Auitum, vbi hæc habentur: *Nunc tamen quoniam placuit Bonoso Hunilam dari, dabis ei iuxta breue infrascriptum omnia, quæ præcipimus, sumptu etiam publico, nuptias celebrabis. Breuis numerus fuit: Tunicas pallio latas &c.* hic enim *Breue* pro libello concessionis, in quo Hunilæ dos continebatur, accipiendum est. Pro libello concessionis sumendum etiam in antiqua inscriptione Romæ sub Ianiculo: *Accipere secundùm constitutum breuem molendinarios, tam in Ianiculo, quàm per diuersa præcipimus*. Vide Gruteri Inscript. pag. 1114. num. 6. Accipitur aliquando pro chartula indicem continente, sic apud S. Augustinum contra Crescon. Grammat. lib. 3. cap. 29. *Contrascribente Victore Aufidij in Breue sic: Calices duo aurei, item Calices sex argentei &c.* significat quandoquidem libros actionum, quas secum in Iudicium afferunt Causidici; sic apud Iuuenalem sat. 7. vers. 106.

Dic igitur quid Causidicis ciuilia prestent
Officia, & magno Comites in fasce libelli.

Ad quæ verba vetus Scholiastes hæc subdit: *Comites in fasce libelli: Breues significat*. Sunt aliquando Breues acta Notariorum, vt apud Ælium Lampridium in Alexandro Seuero: *Cùm Notarium, qui falsum &c. Breuem in Consilio Imperatorio retulisset, incisis digitorum neruis, ita vt numquam posset scribere, deportauit*. vbi pro *falso Breue* intelligendum *falsum actum*, quod qui deportauerit, digitorum incisione mulctabatur. Spectarunt hoc

ſæpè antiqui Legum Conditores, vt qua A parte quis peccaſſet, eâdem puniretur; quod multis exemplis probat Iacobus Cuiacius lib.7. obſeruat. cap.13.

Frequentiſſima eſt Breuis mentio pro ſummaria narratione, ſiue compendioſa quadam ſcriptura. Sic apud Iuſtellum in Cod. Canonum Eccleſiæ Africanæ ſub num.93. in fine, vbi Canonis Synodi Carthaginenſis mentio fit hiſce verbis: *ſed ad inſtructionem Studioſorum eiuſdem Concilij Breuem digeſſi*; eodem ſenſu accipitur apud Victorinum de Apoſtolo Paulo, vbi ſic: *& in breue contrahens prædicationem* B *ſuam ad Timotheum ait: vt ſcias qualiter &c.*

Appellantur etiam Tabellæ exiguæ, in quibus & nomina debitorum, & priuata quædam negocia adnotantur. l. vlt. C. de conueniend. fiſc. debit. lib.10. l. 1. C. de excuſat. Artific. eod. lib. & l. 1. C. de exacto. tribut. eod. lib. ac l. 1. C. de Apoch. pub. eod. lib. necnon penult. in fin. C. de Canon. largitio. lib. eod.

Interdum *Breuis* idem ſignificare videtur ac *Inuentarium*, vt in Synodo Romana ſub Bonifacio II. PP. *factus eſt autem* C *Breuis de ſacris vaſis, atque rebus eccleſiaſticis*. Vſurpatur eadem vox à Græcis recentioribus; Sic illi βρέβιον & βρεβεῖον dicunt. Gloſſæ Iuris βρεβεῖον ἢ καταγραφή. Anna Comnena Alex. 6. καὶ τὰ βιβλία εἰς μέσον τηνικαῦτα περυτίθετο, βρέβια ταῦτα ἡ συνήθεια οἶδε καλεῖν ἐν οἷς ἀναγράφεται τὰ ἐν ἑκάστῳ τε μηνὶ ὄντα κειμήλια. *Et libellos tunc in medium afferebat, Breuia hæc conſuetudo vocare cæpit, in quibus inſcribebantur ſupellectilia in vnoquoque* D *menſe exiſtentia*.

Et Iulianus in Epiſtola 25. ad Rempublicam Iudæorum τὰ βρέβια τὰ καθ' ὑμῶν φυλαττόμενα, *Tabellæ, ſiue Breuia, quæ contra vos aſſeruabantur*; & paulo poſt: καὶ πυρὶ παρέδωκα τὰ βρέβια τὰ καθ' ὑμῶν ἐν τοῖς ἐμοῖς σκρηνίοις ἀποκείμενα. *& Breues incendi, qui in meis ſcrinijs ad vos opprimendos cuſtodiebantur*. Et eſt frequens in libris βασιλικῶν, dum rationes, volumina, vel corpora rationum ſignificantur, quę quidem per ſe ſola fidem non faciunt l. Inſtrumenta l. exemplo C. de probat.

Plures alias Vocis *Breuis* notiones vide apud Du Cange in ſuo Magno Gloſſario, qui multa in vnum collegit, nos autem iſtiuſmodi ſignificationibus tantùm contenti, ad aliam, quæ ad noſtrum pertinet inſtitutum, cæteriſque nobiliorem, gradum faciamus.

Hodie igitur, quod magis in vſu, *Breue Apoſtolicum* eſt diploma, ſiue reſcriptum Papæ, vel Pœnitentiarij Maioris, ſcilicet breuis ſcriptura in membrana exarata, quæque, vt plurimum, in parui momenti negocijs obſeruatur, cuique bulla plumbea non appenditur, ſed in cera rubra imprimitur annulus Piſcatoris. Quibuſnam igitur maiori proprietate Abbreuiatorum nomen aptari poterit, quàm illis, qui Breuia Romanæ Curiæ & ſcribunt, & dictant, corriguntque, & præcipuè cùm huiuſmodi reſcripta, ſiue breuia, vt moris eſt, abbreuiaturis conſcribi ſoleant, imò & cum ipſa Breuia ſummariè, ac compendioſâ quadam dicendi formulâ conſcribantur, quæ omnia hac voce *Abbreuiator* facile comprehenduntur.

CAP. III.

De Vocis Parco *Origine*.

ARIA de huiuſmodi vocis *Parco* alij dixerunt, atq; autumarunt; nam ſi Gellij dictis lib.3. cap.19. acquieſcere velimus: *Parcus, inquit, compoſito vocabulo dictus eſt, quaſi par arcæ: quando ſicut in arca omnia reconduntur, eiuſque cuſtodia ſeruantur, & continentur, ita homo tenax, paruoque contentus, omnia cuſtodita, & recondita habet, ſicuti arca: quam ob cauſam Parcus, quaſi par arcæ nominatus eſt. Tum Phauorinus: vbi hæc audiuit: ſuperſtitioſè inquit, & nimis moleſtè, atque odioſè confabricatus, commolituſque magis eſt originem vocabuli C. Baſſus, quàm enarrauit; nam ſcilicet res dicere commentitias, cur non probabilius videatur, vt accipiamus Parcum ob eam cauſam dictum, quod pecuniam conſumi, atque impendi arceat, & prohibeat, quaſi pecuniarius? Quin potius quod Simplicius inquit, veriuſque eſt, id dicimus? Parcus enim, neque ab Arca, neque ab arcendo, ſed ab eo, quod eſt parcum*

cum, & parum denominatus est. Hæc Gellius; at nostram minimè ferit quæstionem, cùm de homine in conseruandis rebus solicito loquatur, non autem de loco, de quo quæritur; quare aliam explicationem indagare debemus. Recens igitur eruditissimus Du Cange, cuius cineres æternæ memoriæ sacrandi sunt, ob eius exantlatos triginta annorum labores, hanc vocem in suo Magno Glossario mediæ, & infimæ latinitatis iure reponit, cùm apud antiquos Scriptores in sensu locum denotante minimè reperiatur; propterea scribit in hac voce; *Parcum locum ad formam custodiæ esse palis, cratibus, muris, aut fossis circumseptum*, pluraque alia addit, quæ breuitatis gratiâ omittuntur.

Hæc vox non solùm infimæ latinitatis est, verùm etiam asseri valet, quod italica sit: nam Ferrarius in suo Tractatu de Origine linguæ Italicæ inter alias Italicas voces istam reponit, & consonans est cum eodem Du Cange, tradens: *Parco esse septum coercendis feris, ac à palis dictum, quibus initio septus*. Menagius itidem in suo Tractatu *Le Origini della lingua Italiana*, Ferrarium sequutus est, eandem afferens explicationem. Ego autem non solùm apud nos Italos hanc vocem vsitatam esse comperio, sed etiam apud Gallos, & eandem habere significationem. Quare autumo, ab ipsis ad nos, occasione, qua Sedis Apostolicæ translatio ab Auenione Romam facta fuit, cum nonnullis alijs vocibus deductam, ac cum Italicis immixtam fuisse.

Huius vocis originem Rossius ab eodem Du Cange citatus tribuit Henrico I. Angliæ Regi, quem Parcorum Inuentorem fuisse scribit, sed contrarium Spelmannus demonstrat ex Domisdei auctoritate, Parcos extitisse sub Anglo-Saxonibus; Qui plura desiderat, adeat ipsum Du Cange, ac Vossium in suo Etymologico. Interea, omissis hisce inutilibus quæstionibus, deueniamus ad vocis vsum, in hac Cancellaria Apostolica.

Parcus Maior igitur est locus in interiori Aula ipsius Palatij Cancellariæ, tornatilibus Cancellis circumseptus ad altitudinem ferè hominis, in cuius medio stat oualis formæ mensa cum quatuor magnis scamnis ad circuli, siue potius A ellypsis portionem fabrefactis, in quorum singulis tres commodè Abbreuiatores sedent: Ad istius mensæ caput paruus est Thronus, ad quem per duos gradus ascenditur, in quibus parua adest quadrata mensa, super qua scribit Vicecancellarius, quando literarijs expeditionibus in Cancellaria faciendis, interuenit: mensæ imminet (vt cum vulgo loquar) Baldachinus holosericus viridis coloris.

Meritò igitur huic loco Parci nomen indictum fuit, cùm in introitu adsint Cancelli, quos Cancellariæ Apostolicæ Offi- B cialis, siue Minister Ostiarius appellatus, violaceâ veste, ad instar Cursorum Papæ indutus, quæ *Soprana* vulgariter appellatur, mea florente ætate, custodire, nec vllum intra Parcum ingredi præter Sollicitatores, aliosue Cancellariæ Apostolicæ Officiales permittere solebat, cæteris exclusis, qui solummodo ea, quæ intus agebantur prospicere poterant. Dicitur Parcus Maior, ad differentiam alterius minoris, qui conspicitur in Banco Scriptorum Apostolicorum, qui tantæ latitudinis, ac altitudinis minimè est, sed C hominis pectus tantùm æquat. Puto autem omnia alia antiqua Collegia similem habuisse Parcum, præsertim Auenione, quando ibi Cancellaria Apostolica existebat. Romam postea Sede Apostolicâ, vt diximus, translatâ, res in aliquibus, temporis progressu, immutatæ fuêre, vnde Cornelius Gallus Poeta cecinit:

Cuncta trahit secum, vertitque volubile tempus,
Nec patitur certâ currere quemq; viâ.

Eiusdem Parci Ichnographiam infra referemus in Cap. XII.

D Erudiendorum curiositati hìc succurrere satagimus. In huius vocis *Parco* rigoroso examine diximus, Parcum septum esse ad coërcendas feras adinuentum ab Henrico I. Anglorum Rege, qui floruit secundo post decimum seculum, & in nostra quæstione esse locum in Aula Cancellariæ, tornatilibus cancellis circumseptum. Quare Parci nomen meritò ei inditum fuisse. Hæc de nominis, ac temporis definitione, quæ licèt veritati consona videantur, nihilominus eam propius attingere cupimus.

In Constantini ergo Arcu, qui ex antiqua

tiqua Romanorum magnificentia, (licèt in nonnullis mutilus) adhuc ſupereſt, diuerſiſque ſtatuis, alijſque anaglyphicis operibus ornatus eſt, de quo in noſtro Opere de veteribus Monimentis Cap. II. aliqua narrauimus; in Arcu, inquam, qui ad dexteram ſecundùm Coloſſæi aſpectum eſt, viſitur oblongum, ac quadratum marmor anaglyficis figuris cælatum, vt in annexa tabula exprimitur, vbi in medio ſunt cancelli, ſiue peribola, aut ſepta, ſeu, vt alij volunt, tranſennæ, quibus includuntur nonnulli viri, quorum duo ſedent, quos Iouem & Martem falſos cæcæ Gentilitatis Deos repræſentare autumo, alij verò ſtant, quique Romanos Conſules, aliosq; Magiſtratus, & officia obtinentes repræſentant, alloquium, ſiue allocutionem ad Populum facientes: extra verò cancellos ex vtraque parte ſtat populi multitudo, erectis capitibus, veluti alloquentem auditura, retro verò hanc populi multitudinem viſuntur etiam nonnulli arcus, columnis interdiſtincti, Arbitror igitur hos Baſilicam denotare. Quare ex hiſce figuris pro certo habeo ſuam Cancellos, ſiue *Parcum* in Cancellaria deſumpſiſſe originem; quoniam ad nihil aliud ijdem adinuenti videntur, niſi ad populi turbam coercendam, ne ipsâ affluente, Iudices, ſupremique Viri opprimerentur. Mos iſte, etiam hodie in Capitolio Romano à Iudicibus, Primo, & Secundo Collateralibus obſeruatur; nam dum iudicant intra Cancellos maneat, cęteris extra ſtantibus. Non ſolùm figura hęc *Parci* originem, verùm etiam Marcellini, & Caſſiodori loca de Cancellis loquentia abundè illuſtrat. Marcellinus igitur lib. 30. cap. 4. de Cauſidicis illis, qui clientum facultates inhiant; ſic inquit: *Et ſi quem ſemel intra retia cæperint, caſſibus mille impedicant, per morborum ſimulationem viciſſim conſultò ceſſantes: vtque peruulgati iuris proferatur lectio vana, ſeptem vendibiles introitus præparant, dilationum examina longiſſima contexentes; Et cùm nudatis litigatoribus dies ceſſerint, & menſes, & anni, tandem ob trita vetuſtate controuerſia intromiſſa, ipſa capita ſplendoris ingreſſa alia ſecum Aduocatorum ſimulacra inducunt. Cùmque intra cancellorum venerint ſepta, & agi cæperint alicuius fortunæ, vel ſalus &c.* In hanc enim vocem, videlicet *ſplendoris* impingunt Expoſitores; quare conſultius opinor *ſplendidas fores* legendum eſſe, vt benè putauit Gothofredus in Commentario ad lib. 1. de Offic. Rectoris Prouinciæ.

Caſſiodori autem locus eſt in Epiſt. 6. lib. 11. vbi ſic: *Reſpice, quo nomine nuncuperis. Latere non poteſt, quod inter cancellos egeris. Tenes quippe lucidas fores, clauſtra patentia, feneſtratas ianuas. Et quamuis ſtudioſè claudas, neceſſe eſt, vt te cunctis aperias. Nam ſi foris ſteteris, meis emendaris obtutibus: ſi intus ingrediaris, obſeruantium non potes declinare conſpectus. Vide, quo te antiquitas voluerit collocari, vndique conſpiceris, qui in illa claritate verſaris*; qui locus apertè declaratur à noſtra figura. Satis igitur dicta ſint de Parco, & Cancellis, modò ad alia.

CAP. IV.

De Abbreuiatorum, ſiue Aſſiſtentium Vicecancellario antiqua mentione, eorumque munere tempore Ioannis XXII., Martini V., Eugenij IV., Calliſti III., ac Pij II. Summorum Pontificum.

QVOD temporum vetuſtas in obliuionis tenebris demerſit, id ex illis eruere difficillimum ſanè eſt; hoc ſæpè in ſcribendo experimur, præſertim verò nunc in Collegij Abbreuiatorum indaganda inſtitutione, quæ in altiſſimo Scriptorum ſilentio deliteſcit. Quare ea, quæ in reuoluendis Codicibus expiſcati fuimus, ſub oculos ponimus, ac perpetuitati ſacramus.

Prima igitur mentio, quam Abbreuiatorum inueni, eſt circa annum 1317. nempe in Extrauaganti Ioannis XXII. quæ incipit: *Cùm ad ſacroſanctæ*, ſub titulo: *De ſententia excommunicationis*, quam ne adire cogaris hìc adnectimus.

IOANNES &c.

Cùm ad Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ

pag. 6.

siæ sinum, velut ad matris vbera referta dulcedine, ac Romani Pontificis Christi Vicarij, Successorisque Petri clementiam, tamquam ad Patris plenam prouidentiâ pietatem; orbis terrarum, & qui habitant in eo gratiarum spe assiduè confluant vniuersi; indignum credimus nostris fore temporibus, vt quibus nos, & Ecclesia ipsa exuberamus in gratijs, deficiamus in donis, ne murmurandi inde præstetur occasio, vnde gratitudine necessitas aderat collaudandi: neue scriptura reddat onustum, quod liberalitas fecerat gratiosum.

§. 1. Qua de re circa literarum nostrarum scripturas, registri quoque nostri, necnon Abbreuiatorum Romanæ Curiæ notas, illam in taxando volumus moderationem apponi, qua personæ quibus gratiæ huiusmodi conceduntur, se gratias ipsas ab Apostolica Sede liberaliter sentiant consecutas, ac literarum ipsarum Scriptoribus, registri etiam nostri notarumque Abbreuiatoribus antedictis, qui interdum in eis etiam multo labore desudant, de suo labore congruè satisfiat.

§. 2. Ad tollendos igitur excessus, difficultates, circuitus, & anfractus, qui possent ex varijs literarum Apostolicarum taxationibus prouenire: sancimus, vt modus subscriptus in huiusmodi taxationibus obseruetur: videlicet, quòd litera gratiæ cum clausulis consuetis super Canonicatu, & Præbenda, & alio Beneficio Ecclesiastico, cum cura, vel sine cura, vacante, vel vacaturo: etiamsi dignitas, officium, vel personatus existat, decem Turonen. grossis, & non vltra taxetur: executio verò eiusdem duodecim Turonensibus, & non vltra taxetur: & idem in similibus literis beneficialibus gratiosis, puta super Prioratu aliquo, administratione, & huiusmodi, ac executorijs earundem seruari debebit.

§. 3. Si verò eisdem literis gratiæ, & executorijs earundem (vt supra) aliquæ clausulæ non communes, vel insolitæ apponantur, circa taxationem clausularum huiusmodi congruè poterit sic distingui, videlicet, quòd non habeatur consideratio in eisdem maioris, vel minoris gratiæ eius, quod conceditur, nec quod ipsius sint maiores, vel pauciores fructus, redA ditus, & prouentus, & ex hoc plus, minusue taxetur, sed habeatur in taxando illa consideratio ad laborem, vt scilicet longior scriptura magis, & minus breuior æstimetur: hoc tamen circa huiusmodi clausulas apponendas, addito moderamine in taxando, vt si scriptura clausulæ appositæ non faciat lineam, nec ipsa clausula literæ taxationem augmentet. Si verò per se, vel saltem alijs addita clausulis faciat lineam in quarta parte Turonen. gros. taxetur, & sic pro qualibet linea huiusmodi additur clausula in B taxando quarta pars gros. Turonen. addatur, & si quid superfuerit, & minus linea, illud superfluum, nec taxationem immutet; lineam autem, quæ centum, & quinquaginta literas, seu xxv. continet dictiones, intelligi volumus in hoc casu, & vt taxatio huiusmodi (dum exempla ponuntur) quodam modo procedat, inserta illa clausula, verum ne sub eo prætextu &c. quæ quatuor continet lineas, vno Turonen. grosso taxetur. Illa etiam clausula: præbendam verò, ac dignitatem, quæ cum acceptione reseruat, quæ C quatuor, & paulo plus continet lineas, vno Turonen. grosso taxetur: & in similibus clausulis additis secundùm linearum numerum idem fiat. Eandem taxationem cum moderamine antedicto quoad prefatas literas in registro nostro seruari volumus, cùm fuerint registrandæ. Eandem etiam taxationem quoad prefatarum literarum notas, scilicet gratiæ cum antedicto numero Abbreuiatores obseruent.

§. 4. De executorijs verò huiusmodi gratiarum Abbreuiatores ipsi, etiamsi clausulæ non communes, vel insolitæ D apponantur eisdem, duos tantùm recipiant Turonen.

§. 5. Hoc licet sic in taxatione prædictarum literarum obseruari velimus, in forma tamèn pauperum deferri volumus paupertati, & nostram taxationem in illa videlicet octo Turonen. gros. inuiolabiliter obseruari: nàm beatum fore virum, qui super pauperem, & egenum intelligit, verbis propheticis edocemur. Circa taxationem autem literarum, quæ per audientiam transeunt, nihil ad præsens aliud duximus ordinandum, sed rationabilis modus obseruatur in illis, qui solitus

litus

litus est hactenus obseruari, maximè se- A cundùm taxationem literarum ipsarum, quæ in libro Prouinciali inuenitur esse conscripta. In quarum taxationibus literarum ex causis rationabilibus sustinemus, vt Turonen. gros. quandiù scilicet Romana Curia extiterit citra montes, Romanino succedat.

§. 6. Cæterùm vbicumque de Turonen. gros. in taxationibus prælibatis fit mentio, intelligi volumus quandiù Curia fuerit citrà Montes. Si verò vltrà Montes Romæ scilicet vel in alijs locis, vel Italiæ partibus Curia ipsa constiterit, in B taxationibus antedictis Romaninus pro Turonen. ponatur.

§. 7. Ad hæc prædictæ nostræ adijcimus sanctioni, vt si forsan (quod quandoque contingit) eueniat, videlicet, quod non culpâ, negligentiâ, vel defectu Scriptoris, vel ex ignorantiæ cæcitate, aut torpore desidiæ, vel ex occupatione, distractione, aut alia quauis occasione, Abbreuiatoris, qui notam, ex qua litera grossa procedit ineptè formauerat, eadem grossa literis gratis fuerit rescribenda: hoc ipsi Scriptori, vel illi cuius litera C huiusmodi fuerit rescribenda non noceat, sed Abbreuiatori debeat imputari, in tantum, vt eidem Scriptori Abbreuiator ipse satisfaciat integrè, iuxta taxationem eiusdem grossæ literæ rescribendæ.

§. 8. Cæterùm vt prædicta quæ à nobis pro vtilitate publica sunt instituta salubriter, eò diligentiores sui obseruatores inueniant, quò transgressores ipsorum maiori nouerint è pæna percelli.

§. 9. Statuimus, vt præfati omnes, & singuli tam literarum nostrarum, quàm registri nostri Scriptores, quàm Abbre- D uiatores notarum ipsarum (quibus etiam Abbreuiatoribus specialiter vltra infrascriptas pænas quatenus prædictas taxationes obseruent sub excommunicationis pæna mandamus) qui contra præmissa fecerint, plus scilicet præfatas nostras beneficiales literas, vel notas ipsarum, vel earundem in dicto registro scripturas taxando, exigendo, vel recipiendo pro ipsis, quàm superius sit taxatum: vsque ad semestre tempus officio, in quo sic deliquerint, sint eo ipso suspensi: Et si secundò deliquerint in eodem, ipso facto eodem officio (quod, quantum in ipsis fuerat, maculare conati sunt) perpetuò se priuatos agnoscant.

Nulli ergo liceat &c. Datum Auenion. IV. Id. Decembris Pontificatûs nostri anno primo.

Eorundem etiam Abbreuiatorum mentio reperitur in alia Extrauaganti eiusdem Ioannis XXII. quæ incipit *Ex debito*, vbi diuersorum Officialium Apostolicæ Sedis Beneficia vacantia eidem Sedi reseruantur. Quate iure argui potest, ante hunc Papam Abbreuiatores extitisse.

Similiter ijdem enumerantur à Benedicto XII. qui floruit anno 1334. in eius Extrauaganti, quæ incipit *Ad regimen* sub titulo *de Præbendis*.

Per hæc eadem tempora, scilicet circa medietatem XIV. seculi eorundem Abbreuiatorum mentio habetur in quibusdam carminibus relatis ab eruditissimo Viro Ioanne Mabillon Monaco Congregationis S. Mauri in suis Analectis to. IV. pag. 541. n. 213. Eadem carmina in Eruditorum gratiam hìc referemus, videlicet

Sic equidem, Gaufridus ait, sed Curia sacra est
Officiatorum plena iuuante manu.
Vt multæ cernuntur apes in Vallibus Æthnæ,
Sic ope multorum Curia fulta viget.
Sunt ibi qui norunt formare negocia quæuis;
Et sunt qui formas abbreuiare sciunt.
Scriptorum numeri non clara mente recordor;
Sed mihi cum quadã nube venire solet.
Nec facile est omnes numero deprendere certo,
Sed possunt decies, vt reor, esse decem.
Istorum labor est chartas grossare notatas,
Et grossas Cameris restituisse suis.
Sunt ibi, qui referunt Sacri Pastoris ad aures
Ardua vota hominum, sollicitasque preces.
Quis stupor est igitur, aut admiratio mentis,
Si potes absolui tempore ab Vrbe breui?
Crede mihi si mille viris comitatus ad Vrbem
Ibis, adhuc plures Vrbs habet ista viros:

Omnibus

Omnibus vna quibus mens est, atque vna voluntas,
Contrahat ingentem ne quis in Vrbe moram.
Protinus expediunt quicquid sit ad expediendum,
Et mora sollicitos non tenet vlla viros.
Festinant, vrgentque die noctuque labores,
Inceptum donec perficiatur opus.
Res quandoque datur tribus expedienda diebus,
Quam tamen instanter expedit hora breuis.
Prima dies igitur scribit quodcumque petendum,
Et tua portabit vota secunda Patri.
Tertia grossabit, bullatum quarta videbit,
Et potes in quinta dicere: Roma vale.
Forsitan horrebas, quod te Romana teneret
Sumptibus innumeris Curia sacra nimis?
Hoc impossibile est, & ni sint omnia vera,
Hanc frontem videat nullus in Vrbe magis.
A. *Litera quid dices, si rescribenda bis, aut ter*
Extiterit, Romę nonne morabor adhuc?
G. *Hoc factum fortuna regit, casusque gubernat;*
Errorem tamen hunc quisque cauere studet.
Scriptor enim studio scribenda volumina tanto
Exarat, vt nulla parte notanda putet.
Et tibi si tua res ipsi facienda daretur,
Posset in obliquas currere penna vias.
Deteriùs forsan per te tua facta venirēt,
Quàm per Scriptoris, qui viget arte manus.
Si tamen à capite forsan tua littera scribi
Debeat, hic error à tribus esse potest:
Aut malè narrabis narranda, vel Abbreuiator
Apponet factis plusue minusue tuis.

Hæc sunt loca, quæ in seculo XIV. Abbreuiatorum meminerunt; modò autem ad sequens seculum XV. transitum faciamus.

Notiores sunt in hoc seculo Abbreuiatores, cùm Martinus V. sanctissimæ mem. A in quadam sua speciali Constitutione, quę habetur in Bullario, in ordine *la* 3. quæque ex quinterno Cancellariæ Apostolicæ desumpta fuit, quod asseruatur à pro tempore eiusdem Cancellariæ Apostolicæ Custode, propterea in eo contenta, & ad rem nostram spectantia hìc subiungimus, videlicet

MARTINVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

B IN Apostolicæ dignitatis specula super gregem Dominicum, licet immeriti constituti, iniunctum nobis desuper Apostolatûs officium debitè, vt tenemur, exequi, coadiuuante Domino, cupientes, ad ea libenter nostræ dirigimus considerationis intuitum, vt diligenter conspiciamus, quæ Reipublicæ vtilitatem respiciunt & commodum, vt per nostræ prouisionis auxilium euellantur vitia, plantentur virtutes, destruantur iniqua, & reædificentur honesta, ac praua transeant in directa, & sublatis deformibus, C reluceat debitæ reformationis decor & pulchritudo, ac totius æquitatis, & iustitiæ exinde proueniant incrementa.

§. 1. Sanè licèt fel. rec. Ioann. XXII. Bened. XII. & Gregor. XI. Romani Pontifices Prædecessores nostri, necnon de mandato Apostolico nonnulli Auditores Audientię Contradictarum literarum Apostolicarum, & demum bo. me. Gaufridus Episcopus Cabillonensis, & Petrus tunc electus Viuariensis, dictæ Audientiæ Auditores, nonnullas Constitutiones, & Ordinationes, regimen, & gubernationem D Officialium, ac Officiorum Cancellariæ, & Pœnitentiariæ Apostolicarum, necnon prædictarum Contradictarum, & causarum Palatij Apostolici audientiarum, & aliorum in Romana Curia Iudicum, seu Commissariorum, eorumque Notariorum, necnon Aduocatorum Consistorialium, & Procuratorum in audientia prædictis, concernentes, laudabiliter ediderint. Quia tamen huiusmodi crescente malitiâ postmodum aut debitè non obseruatæ, aut additionibus vtilibus indigere noscuntur: Nos igitur super hoc intendentes, prout ex debito pastoralis officij

nobis iniuncti, licèt immeriti, obligamur salubriter, & vtiliter prouidere, tenore præsentium prefatas constitutiones, & ordinationes (quas hìc haberi volumus pro expressis) auctoritate apostolicâ tenore præsentium innouantes, ac eas cum additionibus infrascriptis precipientes firmiter obseruari, eâdem auctoritate statuimus, & etiam ordinamus.

§. 2. Quòd si Notarij Apostolici, ac eorum Abbreuiatores, & alij in iustitia, & etiam gratiâ literarum Apostolicarum Abbreuiatores taxam nimiam pro minutis suis petierint, ac etiamsi literæ apostolicæ excessiuè taxatæ fuerint, super excessibus huiusmodi per partes ad Vicecancellarium, aut de mandato suo, vel ipso absente ad eius Locumtenentem, seu Præsidentem in Cancellaria prædicta habeatur recursus, qui deliberatione habitâ cum Abbreuiatoribus assistentibus eidem Vicecancellario in expeditione literarum apostolicarum in Cancellaria, & alijs, de quibus sibi videbitur in hoc peritis, excessus prędictos ad debitam reducant moderationem, ac medietatem huius, quod excessiuè petierint, à Scriptoribus, vel Abbreuiatoribus, qui illud petierint, necnon Taxatoribus literarum earundem, qui illas sic excessiuè taxauerint, exigant in vsus Capellæ Scriptorum prædictorum, aut alia pia opera conuertendum. Quòdque Notarij prædicti pro minutis literarum prouisionum Patriarchalium, Metropolitanarum, ac aliarum Cathedralium Ecclesiarum, & Monasteriorum quorumcumque, consistorialiter factarum, cùm aliæ non pertineant ad ipsos, recipere valeant, sicut plus, vel minus pro communi seruitio soluitur ab eisdem, videlicet pro primo centenario florenorum communis seruitij vltra quinque, & pro quolibet alio similium florenorum centenario, si plura sint vltra vnum, & si seruitium huiusmodi ad centum florenos non ascenderit, pro quolibet decenario numero florenorum huiusmodi, vltra medium florenum nullatenus recipiant, vel exigant quocumque quæsito colore, alioquin eorum quemlibet pænas in dictarum literarum Abbreuiatores plus debito à minutis, quas faciunt exigentes, latas, inferius declaratas, incurrere volumus ipso facto. Quòd si eorum, & cuiuscumque alterius Abbreuiatoris culpâ literæ, quarum fecerint minutas, & pro quibus salaria, seu emolumenta recipiunt, fuerint rescribendæ, eorum sine illius expensis rescribantur, qui fuerint, vel fuerit in culpa sub pænis infra dictis. Et insuper cùm præfati Notarij expertos, & sufficientes habere debeant Abbreuiatores, quandoque recipiunt in arte Abbreuiatoria minus expertos, ex quibus secuta sunt quandoque detrimenta, atque damna; statuimus, quòd nullus dictorum Notariorum aliquem in suum Abbreuiatorem recipere valeat, neque possit, nisi primitus ad id, per Assistentes Vicecancellario in expeditione literarum apostolicarum, & alios, de quibus sibi videbitur, Abbreuiatores, in minutis super ipsis de iustitia formandis experti, & sufficientes reperti fuerint, & etiam approbati.

§. 3. Statuimus, & etiam ordinamus, quòd si litera fuerit in Cancellaria rescribenda iudicata, quòd infra tres dies naturales à die requisitionis Partis prosequentis, aut Sollicitatoris expeditionis eiusdem, ille, cuius culpâ iudicata fuerit rescribenda, expensis suis proprijs, sine quocumque alio salario, quantumcumque modico, etiam gratis oblato, teneatur rescribere, aut rescribi facere, sub pœna suspensionis ab officio Scriptoriæ, literarum prædictarum, & ingressu Cancellariæ, si Scriptor fuerit literarum prædictarum, quadraginta dierum continuorum tempore, nec interim literam alicuius taxæ sibi distribuat Distributor, siue Referendarius literarum earundem sub excommunicationis pœna, quam, si contrarium faciat scienter, incurrat ipso facto; à qua absolui non possit, nisi a Romano Pontifice, prius satisfacto realiter, & cum effectu parti læsæ de damnis, & interesse, & tres ducatos soluat, applicandos eidem Capellæ Scriptorum literarum prædictarum pro pœna. Si verò fuerit Abbreuiator, similiter compellatur literam facere scribi infra prædictum terminum, sub pœna suspensionis ab eius officio, & eius ingressu Cancellariæ per tres menses, quo suspensionis tempore durante, nihil sibi distribuat Vicecancel-

cellarius. Quòd si inaduertenter, vel aliàs Vicecancellarius quicquam sibi distribuat, & ipse recipiat, huiusmodi suspensionis tempore durante, ipso facto sententiam excommunicationis incurrat, à qua nullo modo possit absolui, nisi à Romano Pontifice, prius satisfacto parti læsæ de damnis, & interesse, & donec realiter soluerit tres ducatos conuertendos, vt præfertur, & ad reiterationem delicti, siue excessûs locum habeat multiplicatio pœnæ.

§. 4. Et quòd nulli ex Scriptoribus prædictis, qui per seipsum eius officium Scriptoriæ literarum prædictarum personaliter non exercet, aut non valet exercere, quicquam distribuatur aut aliquod ex eodem officio percipiat emolumentum, nisi causâ infirmitatis, aut alio legitimo extiterit impedimento detentus; quo casu cum eo possit, per Vicecancellarium prædictum, per literas eiusdem causam distributiones continentes, prius in ipsa Cancellaria publicandas ad tempus, de quo sibi videbitur, dispensari. Quòdque de cętero nullus huiusmodi officium Scriptoriæ prædictæ cum officio Scriptoriæ Pœnitentiariæ literarum valeat retinere, & si quis hoc attentare præsumpserit, vtroque priuatus existat ipso facto.

§. 5. Illi quoque, qui huiusmodi Abbreuiatoriæ, vel Scriptoriæ Apostolicarum, cum officio Scriptoriæ Pœnitentiariæ literarum prædictarum insimul nunc obtinent, infra decimam diem proximè futuram, huiusmodi officium Pœnitentiariæ, vel Scriptoriæ literarum dimittere teneantur. Alioquin si contrarium fecerint, pœnam incurrant proximè dictam.

§. 6. Sanè cùm deceat Abbreuiatores literarum prædictarum, assistentes Vicecancellario, aut Locumtenenti, seu Præsidenti prædictis in huiusmodi literarum in Cancellaria prædicta expeditione Abbreuiatoriæ literarum ipsarum officio fore sufficientes, & expertos, ac etiam circumspectos, prudentes, & probos; similiter statuimus, & ordinamus, quòd nullus de cætero ad assistendum prædicto Vicencancellario, seu Locumtenenti, vel Præsidenti in literarum Apostolicarum expeditione, nisi per dictam maiorem

A partem Abbreuiatorum, continuantium Cancellariam antedictam primitus examinatus fuerit, & ad id repertus sufficiens, & etiam approbatus, nullatenus admittatur.

§. 7. Et quòd prædicti Assistentes horâ super hoc per Vicecancellarium prædictum deputandâ, singulis diebus, quibus ipsa Cancellaria tenebitur, ad eam venire, & in ipsa, quousque tenta fuerit, residere debeant, nec interim ab ipsa recedere possint, cessante excusatione legitimâ, quam eidem Vicecancellario, aut

B Locumtenenti, seu Præsidenti, si præsentes fuerint, vel in eorum absentia prædictis Assistentibus exprimere debeant, vel iurare, se legitimam excusationem habere, nisi super hoc à Vicecancellario, vel Locumtenente licentiam habuerint specialem. Quodque singuli Assistentes prædictorum, qui post tertiam partem horæ prædictæ venerint sex, & similiter qui ante dictam Cancellariam finitam recesserint, sex alios, qui verò eâdem die ad dictam Cancellariam non venerint, duodecim grossos Turonenses singulis die-

C bus, quibus hæc commiserint, Capellæ Scriptorum prædictorum pro pœna contemptûs statuti, & ordinationis nostræ huiusmodi infra tres dies, tunc immediatè sequentes, soluere sint adstricti, nec ob id appellantes, nisi prius satisfacto de principali, & expensis, si quæ inde factæ fuerint, ad huiusmodi appellationis prosecutionem quomodolibet admittantur. Similiter idem per alios Abbreuiatores sufficientes, ad continuandum eandem Cancellariam, per Assistentes prædictos, ex alijs Abbreuiatoribus eligendos, nec

D non in Officialibus dictæ Cancellariæ sub similibus pœnis volumus obseruari.

§. 8. Statuimus insuper, & etiam ordinamus, quòd Senescallus dictæ Cancellariæ, qui Custos nuncupatur, iuramentum in manibus dicti Vicecancellarij in sua primaria receptione ad officium Senescalliæ Cancellariæ prædictæ, necnon singulis annis de huiusmodi officio fideliter exercendo, & aliàs iuxta formam iuramenti prædicti, per nos nouiter appositam, & in libro Cancellariæ infrascriptam præstare teneatur. Quòdque ipse in quibuscumque literis de gratia, diem recep-

tionis earundem, quâ sibi in dicta Cancellaria præsentabuntur, scribat, & pro scriptura huiusmodi nihil recipiat, etiam gratis oblatum, literasque prædictas secundùm ordinem receptionis earundem sine fraude in expeditione præsentet expediendas. Nec literas, rotulos, ac supplicationes in literarum expeditione traditas, vel traditos ante, vel post nostrarum expeditionem in dicta Cancellaria celabit, vel occultabit, aut malitiosè retinebit, seu earundem literarum expeditionem differet, aut retardabit per se, vel alium, seu alios contra ordinem suprascriptum. Quòd si contrarium scienter fecerit, eò ipso sententiam excommunicationis incurrat, à qua absolui non possit, nisi à Romano Pontifice, prçterquam in mortis articulo constitutus. Quòdque si Senescallus prædictus contra huiusmodi suum iuramentum fraude, vel dolo aliqua fecisse reperiatur, sit dicto officio eò ipso priuatus. Et quia de talibus, & similibus delictis, quæ secretè committuntur, potest cum difficultate constare, sex de Scriptoribus, vel Abbreuiatoribus prædictis non suspecti, ac bonæ famæ, & boni nominis, ipsum Senescallum huiusmodi suum officium illegaliter exercuisse deponent, & de hoc etiam sit publicè diffamatus, dicto suo officio sit eò ipso priuatus, & nisi de eo per dictum Cancellarium infra tres dies, inde sequentes, prouisum fuerit, ex tunc possit de sufficienti Abbreuiatore literarum prædictarum (qui iuramentum similiter præstare, & omnia prædicta, eidem Senescallo incumbentia, adimplere teneatur) prouideri. Et insuper, quòd nullus alius, quàm Senescallus prædictus aliquam literarum gratiam continentem expediendam in loco expeditionis ponat.

§. 9. Similiter statuimus, & etiam ordinamus, quòd nulla constitutionum dictæ Cancellariæ cuiquam, vt de ea in Iudicio, vel alibi fidem faciat tradere, nisi primitus per dictos Assistentes fuerit iudicatum danda, & postmodum per duos ex eis tunc præsentes videatur, & signetur in dorso, ac per duos ex Abbreuiatoribus in forma debita ausculcetur cum libro prædicto, qui se subscribant in eadem, & deinde per Vicecancellarium subscribi debeat, & suo signo more debito signari, &

A parti petenti dari; pro qua quidem constitutione vltra quatuor grossos Auenionenses, quorum sexdecim valent vnum florenum auri de camera, pro signo, sigillo, & scriptura, & alias per Secretarium, vel Cubicularium dicti Vicecancellarij, & Senescallum prædictum, vel alios quoscumque nullatenus recipiatur, vel etiam exigatur &c.

Datum Gebennis Kal. Septembris Pontificatus nostri anno I.

Mutilatam hanc Constitutionem exhibuimus, eò quia quæ sequuntur ad Abbreuiatores nequaquam spectant, & cùm B eadem Constitutio in dicto Bullario legi possit; ideoque libenter omittimus.

Post supramemoratam Constitutionem aliam edidit idem Pontifex, quâ priorem in parte aliqua moderauit, estque etiam in eodem Bullario sub num. v. sed mutila, propterea illius tenor ex eodem Quinterno desumptus est, qui sic se habet:

MARTINVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei

C *Ad perpetuam rei memoriam.*

Romani Pontificis prouidentia circumspecta nonnumquam gesta per eum rationabilibus, & honestis suadentibus causis moderatur, & commutat in melius, prout in Domino conspicit salubriter expedire: Nuper siquidem videlicet II. nonas Februarij Pontificatûs nostri anno sexto, quædam Constitutiones, & ordinationes, quæ reformationem Officialium Romanę Curię concernere videbantur, in Audientia literarum Contradictarum lectæ fuerunt, & etiam publicatæ. Et D quia nonnulla nimium rigorosa continebantur in illis, quæ in ipsorum Officialium nimis graue dispendium, & præiudicium redundabant, eas per nostræ prouisionis officium, habitâque super his deliberatione maturâ, in melius duximus commutandas.

§. 1. Illas igitur constitutiones, & ordinationes, vt præmittitur publicatas, auctoritate præsentium perinde haberi volentes, ac si in eadem audientia lectæ, & publicatæ minimè extitissent, & à nobis nullatenus emanassent, infrascriptas constitutiones, & ordinationes nostras in eadem

dem audientia legi, & publicari volumus, & iubemus, easque præcipimus ab omnibus inuiolabiliter obseruari. Et licèt fel. rec. Ioann. XXII. Benedict. XII. & Gregor. XI. Romani Pontifices Prædecessores nostri nonnullas constitutiones, & ordinationes circa regimen, & gubernationem Officialium, & officiorum eiusdem Curiæ laudabiliter ediderint, quia tamen illæ, Mundi crescente malitiâ, aut debitè non seruantur, aut additionibus vtilibus indigere noscuntur. Nos super ijs intendentes, prout ex debito pastoralis officij obligamur salubriter prouidere, Constitutiones, & Ordinationes dictorum Prædecessorum, auctoritate Apostolicâ, tenore præsentium innouantes, eas cum additionibus infrascriptis, quas vim perpetuæ Constitutionis habere decernimus, præcipimus firmiter obseruari, mandantes ex nunc Venerabili fratri nostro Ioanni Episcopo Ostien. Sanctę Romanę Ecclesię Vicecancellario, & in Cancellaria Apostolica Præsidenti, eorumque successoribus, quatenus illas faciant diligentiùs obseruari. Quæ vt attentiùs obseruentur.

§. 2. Statuimus, quòd singuli Sedis Apostolicæ Notarij, & tam prædictę, quàm Palatij Apostolici Causarum Audientiarum Auditores, Corrector, Scriptores, Abbreuiatores literarum Apostolicarum, Aduocati, Procuratores, & Notarij Causarum dicti Palatij, necnon Senescallus, qui Custos est dictæ Cancellariæ, Constitutiones, & Additiones prædictas, infra mensem, à die publicationis præsentium computandum, secum habere, & de hoc, infra alium mensem, immediatè sequentem, dictum Vicecancellarium certificare, & alia circa præmissa facere, & obseruare teneantur, prout in Constitutionibus dictorum Prædecessorum, ac præsentibus pleniùs continetur.

De Cancellaria.

§. 3. Statuimus igitur, & etiam ordinamus, quòd omnes, & singulæ literæ, in Cancellaria Apostolica expediendæ, præsertim illæ, quæ grauis materiæ fuerint coram omnibus, ad hoc deputatis, intelligibiliter legantur, vnusque supplicationem teneat, alter legat literam expedien-

A dam Vicecancellario, aut Præsidenti Cancellariæ, & Deputatis ipsis audientibus, qui ad hæc sint attenti, & sic literis expeditis cum signo Abbreuiatoris, Vicecancellarius, vel eius Locumtenens etiam aliquod signum ponat in signum expeditionis earum, aliter nulla litera transmittatur ad Bullam. Idem etiam de literis Iustitiæ per illos, ad quos earum expeditio pertinet, præcipimus obseruari. Sanè cùm deceat Abbreuiatores literarum Apostolicarum Assistentes Vicecancellario, & Locumtenenti, ac Præsidenti prædictis in eo-
B rum expeditione, & Abbreuiaturæ Officio, prudentes, & probos fore, peritos pariter, & expertos.

§. 4. Similiter statuimus, & etiam ordinamus, quod nullus de cætero ad assistendum Vicecancellario, seu Locumtenenti, & Præsidenti prædictis in ipsarum literarum expeditione, nisi per maiorem partem Abbreuiatorum dicto Vicecancellario tunc Assistentium primitus examinatus fuerit, & ad id repertus sufficiens, in stylo peritus, expertus, & idoneus admittatur, quòdque præfati Assistentes horâ
C super hoc, per Vicecancellarium prędictum deputandâ, singulis diebus, quibus Cancellaria tenebitur, ad eam venire, & in ipsa Cancellaria, quousque tenebitur, residere debeant, nec interim ab ea recedere possint, nisi forsan legitimè fuerint impediti, vel super hoc specialem licentiam habuerint à Vicecancellario, aut Locumtenente, vel Præsidente prædicto. Qui verò, eâ non obtenta, & cessante excusatione legitimâ eisdem diebus ad Cancellariam non venerint, quatuor grossos singulis diebus, quibus venire neglexerint pro
D pœna contempti Statuti huiusmodi infra tres dies, tunc immediatè sequentes, soluere teneantur, & hoc idem per alios Abbreuiatores sufficientes ad continuandum Cancellariam eandem per Assistentes præfatos ex alijs Abbreuiatoribus eligendis, necnon in Officiales dictæ Cancellariæ sub simili pœna volumus obseruari.

§. 5. Statuimus insuper, & etiam ordinamus, quòd Senescallus prædictus iuramentum in manibus eiusdem Vicecancellarij in sua primæuâ receptione ad officium Senescalliæ, seu Custodiæ Cancellariæ prædictæ, & deinde singulis annis de huius-

huiusmodi officio fideliter exercendo, & aliàs iuxta formam iuramenti prædicti, per nos nouiter editam, & in libro Cancellariæ descriptam præstare teneatur, quòdque ipse in quibuscumque literis de gratia diem receptionis earum, quâ sibi in Cancellaria ipsa præsentabuntur, inscribat, & pro scriptura huiusmodi nihil recipiat, etiam sponte oblatum, literasque prædictas secundùm ordinem scriptionis earum sine fraude in expeditione præsentet; nec literas, rotulos, aut supplicationes, in ipsarum literarum expeditione sibi traditas, seu traditos ante, vel post dictarum literarum expeditionem in præfata Cancellaria celabit, vel malitiosè retinebit, seu earundem literarum expeditionem differet, aut retardabit per se, vel per alium quouis modo contra ordinem supradictum. Quòd si contrarium scienter fecerit, eò ipso incurrat pœnam ab eius officio suspensionis ad tempus, arbitrio dicti Vicecancellarij moderandam. Et si Senescallus prædictus contra huiusmodi suum iuramentum fraude, vel dolo aliqua fecisse diceretur, quia de talibus, & similibus delictis, quæ secretè committuntur non potest sine difficultate constare, si quinque ex Scriptoribus, vel Abbreuiatoribus supradictis non suspecti, & bonæ famæ, & boni nominis ipsum Senescallum huiusmodi suum officium illegaliter, & aliàs, vt præfertur, exercuisse deponant, & ad hoc vocatus suo priuetur officio, & de alio prouideatur idoneo, qui præstet simile iuramentum. Et insuper, quòd nullus alius, quàm ipse Senescallus aliquam literam, gratiam continentem, expediendam in loco expeditionis ponat, nisi hoc forsan de mandato nostro, aut Vicecancellarij, seu Præsidentis eiusdem licentiâ, aut speciali commissione procederet, & quicumque posuerit sit per annum ab officio suo suspensus, & si, durante suspensione, huiusmodi officio se immiscuerit, illo priuatus existat.

§. 6. Præterea statuimus, & etiam ordinamus, quòd nulla ex constitutionibus dictæ Cancellariæ cuiquam detur, vt de ea in Iudicio, vel alibi fidem faciat, nisi prius per Assistentes eosdem dandam esse fuerit iudicatum, & tunc per duos ex Abbreuiatoribus in forma solita auscultetur

A cum libro prædicto, qui se subscribant in eadem, & deinde signo eiusdem Vicecancellarij more solito signetur, & Parti petenti tradatur; Pro qua quidem constitutione vltra quinque grossos, quorum sexdecim valeant vnum florenum auri de camera pro signo, sigillo, scriptura, & aliàs per Secretarium, vel Cubicularios dicti Vicecancellarij, aut Locumtenentis, & Senescallum præfatum nullatenus recipiatur, vel etiam exigatur. Prohibemus autem, Regulas dictæ Cancellariæ, quæ solùm concernunt modum expeditionis literarum cuiquam dicto modo concedi.

B §. 7. Cæterùm quia Constitutiones nostræ, & dictorum Prædecessorum per nos innouatæ, sunt in dicta Cancellaria descriptæ, vt ex dicta Cancellaria per manus ipsius Vicecancellarij securiùs, & certiùs de illis fides habeatur, & indigentibus transumptum in forma publica, per manus dicti Vicecancellarij concedatur, cùm nonnulli Notarij sub instrumentis suis illarum tradant copiam petentibus, in quibus possent faciliter esse fraudes, & pericula. Statuimus, quòd nulli transumpto

C dictarum Constitutionum fides adhibeatur in iudicio vel alibi, nisi per manus præfati Vicecancellarij, vt præmittitur, fuerit axpeditum.

§. 8. Præterea, vt literæ iustitiam concernentes, absque Partium damno, ac breuiùs expediantur similiter statuimus, & etiam ordinamus, quòd Cancellaria literarum Iustitiæ singulis septimanis saltem semel, prout antiquitus teneri consueuit, teneatur, ad quam Notarij dictæ Sedis, qui sex numero esse debent, eorumque, & alijs informandis notis in iustitia,

D vel in iure sufficientes Abbreuiatores, quorum nomina in pitacio Abbreuiatorum dictarum literarum sint inscripta accedere; Necnon Doctores famosi, etiam Prælati, ac Practici in dictâ Curiâ tunc præsentes debeant conuocari, prout hactenus extitit laudabiliter obseruatum.

§. 9. Et quoniam multi sunt Abbreuiatores, & eorum aliqui omninò imperiti, aliqui minus quàm oporteat, aliquis nunquam Abbreuiatorię exercent officium: Vicecancellarius, & Præsidens præfati, qui talium habent notitiam, hoc studeant efficaciter obseruare, quòd omnino imperitis,

ritis, & ijs, qui non consueuerunt dictum officium personaliter exercere, nullas, peritioribus autem difficiliores materiæ, & etiam illas maioris taxæ supplicationis pro minutis fiendis distribuant, ne propter Abbreuiatoris imperitiam sint literæ rescribendæ, caueantque ne propter fauorem alicuius minus periti eidem supplicationes magnæ taxæ distribuantur. Cùm sit rationi contrarium, quòd plus mercedis accipiat, qui minus scit, aut valet laboris impendere.

De literis scribendis.

§. 10. Verùm licet super literis rescribendis expensis illorum, per quorum culpam iudicatæ fuerint rescribendæ, plura Statuta sint ab eisdem Prædecessoribus salubriter ordinata, quæ propter defectum exequutionis carent effectu. Statuimus, quòd in omni litera iudicata rescribenda, scribatur nomen illius Abbreuiatoris, vel Scriptoris, per cuius culpam iudicata fuerit rescribenda. Et insuper hoc Rescribendarius literarum Apostolicarum pro tempore existens Regestum facere teneatur, in quo ex officio hoc idem scribatur, designando literam, & personam culpabiles, ipsamque literam rescribendam mittat ad illum, per cuius culpam acciderit, vel eidem in Cancellaria, si præsens fuerit, tradat, ipseque præsens infra tres, absens verò infra quatuor dies, & si illis diebus non teneatur Cancellaria, in proxima die, quâ illam teneri contigerit, rescriptam suis expensis Parti reddere teneatur. Alioquin duorum florenorum cameræ pœnam incurrat, quam infra duos dies post lapsum termini reddendæ literæ rescriptæ Computatori, vel alicui alteri ad hoc per ipsum Vicecancellarium deputando, sub pœna duplici soluere teneatur. Et donec de præmissis satisfecerit, nulla supplicatio Abbreuiatori, nullaque minuta Scriptori culpabili, per Vicecancellarium, vel Locumtenentem prædictum distribuatur. Et Scriptor ipse interim ab omni emolumento officij sui sit suspensus. Et de ijs, qui pœnam incurrerint Rescribendarius Computatorem, Computator autem Vicecancellarium prædictum infra diem naturalem certificare teneatur. Et de præmissis seruandis ipsi

A Vicecancellarius, & Præsidens sint attenti, Rescribendarius verò, Computator, vel alius loco sui ad hoc forsitan deputandus illa iurent, quantùm ad eos pertinebit, fideliter obseruare. Pœnas autem huiusmodi eorundem Scriptorum Capellæ volumus applicari. Si verò pars, aut prosequutor talis literæ illam sibi tradi maluerit, & facere per quem volet rescribi reddatur eidem, vt moris est; quo casu cessent pœnæ prædictæ.

B *Cùm in duobus Paragraphis sequentibus de Regestis, ac Bullis agatur, & cùm ad Abbreuiatores ea, quæ in illis tractantur nequaquam spectent, ideò eosdem omittimus, & ad sequentem decimum tertium deuenimus.*

De Scriptoribus, & Abbreuiatoribus.

§. 13. Quoniam Scriptorum Apostolicorum, & Pœnitentiariæ nostræ literarum, ipsarumque literarum Apostolicarum Abbreuiatorum, moderno tempore, excessiuus est numerus, quorum nonnulli imperiti, plurimique à dicta Curia sunt C absentes, quidam etiam Episcopi, & Prælati dictarum literarum tenent officia. Statuimus, & etiam ordinamus, quòd nullus deinceps ad aliquod officiorum huiusmodi assumatur, nisi prius per diligentem examinationem dicti Vicecancellarij, aut super hoc Deputandorum ab eo in scriptura, literatura, prout requirit officium, vitâ, moribus, & laudabili famâ repertus fuerit vtilis, & idoneus ad huiusmodi officium exercendum, quodque Notarijs dictæ Sedis, Episcopis, Abbatibus, & alijs Superioribus Prælatis prædicta officia, vel D aliquod ex eis non conferantur de cætero. Volentes, & etiam decernentes, quòd absentes Scriptores, & Abbreuiatores dictarum literarum, sua officia præsentialiter obtinentes, qui infra annum à die publicationis præsentium computandum, ad exercendum personaliter officium suum ad Curiam reuersi non fuerint, & resederint in eadem, nisi forsan de nostra, aut ipsius Vicecancellarij speciali licentiâ, de qua per nostras, aut eius patentes literas constet, fuerint absentes, seu aliàs legitimè impediti, eò ipso suis officijs sint priuati. Districtiùs inhibentes, ne post priuatio-

uationem huiusmodi ipsis Scriptoribus, vel Abbreuiatoribus quicquam distribuatur per ipsum Vicecancellarium, vel Taxatores huiusmodi literarum. Et quia Notarij dictæ Sedis, ad quorum officium plurimarum literarum confectio, & expeditio pertinent, illas per se facere nequeunt, sed per Abbreuiatores fieri faciunt, quos aliquando minùs peritos recipiunt, vnde plura quandoque inconuenientia subsequuntur.

§. 14. Statuimus, quòd nullus Notarius de cætero huiusmodi Abbreuiatorem recipiat, nisi prius auctoritate Vicecancellarij, per alios Abbreuiatores sibi Assistentes, examinatus, repertus fuerit idoneus, & approbatus, ac deinde ipsi Notario per dictum Vicecancellarium assignatus, in cæteris verò præmissa concernentibus, Constitutiones dictorum Prædecessorum firmiter obseruentur. Et quoniam aliquando contingit, quòd literæ Apostolicæ excessiuè taxantur, vel ab eisdem Notarijs Abbreuiatoribus, vel Scriptoribus excessiuum petitur salarium; Statuimus, quòd si Pars de excessu in præmissis velit conqueri ante expeditionem, vel post apud Vicecancellarium, vel Præsidentem prædictum conqueratur, qui habito consilio cum Assistentibus prælibatis iudicet de excessu, & si inuenerit literam excessiuè taxatam, aut exactam pecuniam, reddi faciat Parti læsæ ab illo, qui per taxam excessiuè recepit excessum. Taxator verò excessiuus de excessu, arbitrio dicti Vicecancellarij, puniatur. Si verò aliqui ex Notarijs dictæ Sedis per se, vel suos Abbreuiatores literas, quarum confectio, & expeditio ad eos pertinent, & quas vnus ex eis taxare consueuit excessiuè taxauerit, aut vltra debitum quicquid exegerit depositâ per partem apud Vicecancellarium querimoniâ de simili excessu eius arbitrio puniatur &c.

Ad reformandos mores, ac ad reformandam Curiam toto animo intentus Martinus Summus Pontifex, tertiam edidit Constitutionem, quæ eodem in Quinterno Cancellariæ habetur, ac incipit: *Sanctissimus Dominus Noster Papa Dominus Martinus &c.* ex quâ transcripsimus solummodo ea, quæ nostram intentionem feriunt, videlicet:

Item quia ex Constitutionibus Ioannis Papæ XXII. quilibet Protonotarij suum debent habere Abbreuiatorem sufficientem, & idoneum, & huiusmodi Abbreuiatores debent facere minutas promotionum, pro quibus tantùm recipere debent dicti Abbreuiatores duodecim grossos Turonenses pro minutâ principalis promotionis, & duodecim alios grossos pro minuta literæ ad Regem, vel Principem secularem, si Ecclesia, vel Monasterium extat in dominio temporali alicuius Domini, & pro conclusione cuiuslibet minutæ aliarum literarum, debet idem Abbreuiator habere duos grossos tantùm, expensarum Protonotarij, cuius Abbreuiator est, statuit, & ordinat idem Dominus Noster, quod ijdem Protonotarij, Abbreuiatores recipiant idoneos, & sufficientes, tam ad præmissa, quàm ad Iustitiam, de qua infra dicetur peritos, qui si non fuerint tales, per dictum Vicecancellarium, vel eius Præsidentem repellantur, terminusque Protonotarijs talem ponendi præfigatur, infra quæ alium idoneum ponere debeat, quo negligentiâ elapso, Vicecancellarius prouideat in præmissis.

Item, quod dicti Abbreuiatores pro eorum labore nihil vltra exigant à Partibus, quàm id, quod supra dictum est, secundùm taxam Ioan. XXII. prædictam, quòdque, si eorundem Abbreuiatorum culpâ literæ fiant rescribendæ, quòd rescriptio eorum sumptibus fiat, & non Partis.

Item cùm singuli Abbreuiatores Protonotariorum per quindecim dies habeant tenere Cameras de Iustitia, pro quibus ante omnia de emolumentis ad dictos Protonotarios in dicta Iustitia, prouenientibus Abbreuiator tenens quindecim dies recipit viginti octo grossos Papales: idem Dominus noster statuit, & ordinat, quòd dicti Abbreuiatores diligenter, & sollicitè, & per seipsos dictum officium exerceant, nihilque à Partibus exigant, nec eas in longum protrahant, sed illas celeriter expediant.

Item quia Protonotarij debent corrigere minutas promotionum, seque à tergo literarum subscribere, & propter hoc salarium, seu taxa recipitur, ordinat idem Dominus noster, quòd huiusmodi Abbreuiatores minutas tradere debeant corrigen-

rigendas Protonotarijs, antequam literæ A groſſentur; quòdque ſi ex defectu Protonotarij corrigentis reſcribendæ veniant literæ, quòd ſumptibus Protonotarij corrigentis reſcribantur, & quòd pro huiuſmodi correctura nihil vlterius à Protonotarijs exigatur, quàm ſit conſuetum, iuxta taxas antiquas dicti Ioann. XXII.

Ex ſupra relatis Conſtitutionibus clariſſimè deduci poſſe videtur, quos Protonotarios nunc appellamus, à Sanctiſſimo Pontifice Clemente I. ad ſcribenda acta Martyrum deputatos, ſemper Romanæ Eccleſiæ inſeruijſſe, illorum tamen immu- B tato munere, cùm deſijſſent martyria, quæ notare debebant, eis demandatum fuit, vt alia Apoſtolicæ Sedis acta, præſertim ea, quæ nunc Bullas, ſiue Diplomata denominamus, componerent, in quorum munere Abbreuiatores deinde ſuffecti fuere.

Si Martinus toto animo incubuit, vt rectè omnia hac in Vrbe, & præſertim in Cancellaria Apoſtolica gererentur; non defuit in hoc fel. rec. Eugenius IV. Martini Succeſſor, cùm aliam ediderit Conſtitutionem, quæ in laudato Quinterno reperitur, & à bo: me: Franciſco titulo S. Cle- C mentis Presbytero Cardinali Venetiarum S.R.E. Vicecancellario in Cancellaria Apoſtolica publicata fuit, tenoris ſequentis.

EVGENIVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei

Ad futuram rei memoriam.

ROmani Pontificis prouidentia circumſpecta nonnumquam pro ordinandis Curiæ Romanæ officijs, & in meliùs diſponendis aliqua moderatur, reformat, & ſtatuit, prout neceſſitati rerum, & tem- D porum in Domino proſpicit ſalubriter expedire. Cùm itaque inter alia, Iuſtitiæ, & æquitati, ac vtilitati à Sede Apoſtolica Gratiam vel Iuſtitiam obtinentium plurimùm conueniat, vt literæ Apoſtolicæ, quæ ex ſupplicationibus ſignatis conficiuntur, maturè, & accuratè, ac ſine vllâ à conceſſis diſcrepantiâ, in Cancellaria Apoſtolica expediantur:

§. 1. In primis ſtatuimus, & ordinamus, quòd Parcus Maior Cancellariæ Apoſtolicæ, in duas partes æquales, ex vtroque latere diuidatur, videlicet ſuperiorem, & inferiorem, ad quas partes omnes, & ſingulæ literæ, in dicta Cancellaria expediendæ, per Seneſcallum, ſiue Cuſtodem, & non per quemuis alium deferantur, ita quòd per eius prouidentiam iuxta diſcretionem, à Deo ſibi datam, grauiores, & difficiliores materiæ deputatis ſuperioris partis, veluti antiquioris, & magis expertis aſſignentur, quæ literæ coram omnibus cuiuſlibet partis intelligibiliter legantur, vnuſque ſupplicationem teneat, & alter legat literam expediendam ipſis cuiuſlibet partis deputatis, audientibus, & intelligentibus, qui ad hoc ſint intenti. Si verò aliquando contingat ita paucas expediendas literas, ad Cancellariam ipſam deferri, vt infra tempus duarum horarum ab ipſo toto Parco ſimul expediri poſſe videantur, quòd Vicecancellarij, vel ipſius Locumtenentis arbitrio relinquatur, tunc coram omnibus vtriuſque partis legantur, & expediantur iuxta modum ſupradictum, literæque ſic expeditæ cum ſigno duorum Abbreuiatorum, quorum neutri ſupplicatio ſit diſtributa, ſignentur, & ſic ſignatæ, per Abbreuiatores eoſdem Cuſtodi tradantur, per eum Vicecancellario, ſeu Locumtenenti prædicto præſentandæ. Qui Vicecancellarius, ſeu Locumtenens etiam aliquod ſignum pro earum expeditione ponat, aliter autem nulla litera ad Bullam tranſmittatur. Idem etiam de literis Iuſtitiæ per eos, ad quos eorum ſpectat expeditio volumus obſeruari. Quòdque ſi aliquis dictorum Abbreuiatorum de cætero literam aliquam, cuius ſupplicatio ſibi diſtributa fuerit, vel literam taliter non lectam, ſeu aliter expeditam ſignauerit, pro qualibet vice quilibet eorum, ſic ſignantium, vnius floreni de Camera pœnam, pro vna Cuſtodi, ſeu Seneſcallo prædicto, pro alia Pœnitentiarijs minoribus medietatibus applicandis, pœnam incurrat ipſo facto. Cuſtos verò, ſeu Seneſcallus præfatus, ſi literam aliquam aliter, quàm iuxta ordinem prædictum expeditam dicto Vicecancellario, ſeu Locumtenenti præſentauerit, duorum florenorum ſimilium pœnam pro qualibet vice incurrat, quorum vnum dicto Vicecancellario, ſeu Locumtenenti, alium verò dictis Pœnitentiarijs irremiſſibiliter volumus applicari.

§. 2. Item cùm deceat Abbreuiatores

literarum prædictarum ipſi Vicecancellario, ſeu Locumtenenti, aut Præſidenti aſſiſtentes, in earundem literarum expeditione, videlicet Abbreuiaturæ officio probatos, & probos fore, peritos pariter, & expertos, ſimiliter ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd nullus de cætero ad aſſiſtendum Vicecancellario, aut Locumtenenti, ſeu Præſidenti prædicto in ipſarum literarum expeditione admittatur niſi prius per maiorem partem Abbreuiatorum dicto tunc Vicecancellario aſſiſtentium, examinatus fuerit, & ad id repertus ſufficiens, in ſtylo peritus, idoneus pariter, & expertus. Et ſi quis de mandato noſtro aliter admiſſus fuerit, à iudicandi officio, & literas expediendi, à die receptionis ſuæ computando, per biennium ſit ſuſpenſus.

§. 3. Item quòd præfati Aſſiſtentes horâ ſuper hoc per Vicecancellarium deputandâ, ſingulis diebus, quibus Cancellaria tenebitur, ad eam venire, & in ipſa, quouſq; tenta fuerit, perſeuerare debeant; nec interim ab ea recedere poſſint, niſi forſan legitimè fuerint impediti, aut ſuper hoc à Vicecancellario prædicto licentiam habuerint ſpecialem; ſi verò quis licentiâ huiuſmodi non obtentâ, legitimâque excuſatione ceſſante, aliquâ dierum prædictarum ad Cancellariam prædictam non venerit, aut ſi venerit, ſed ab ea antequam expedita fuerit licentiâ non obtentâ, receſſerit, à proxima ex tunc immediatè tenenda Cancellaria expellatur, & ab eius ingreſſu penitùs ſit ſuſpenſus. Si autem venerit, ſed non horâ deputatâ, vt præfertur, ad exercitium ſui officij in Cancellaria prædicta, pro die illa nullatenùs admittatur. De quibus omnibus Vicecancellarium prædictum per Cuſtodem, ſeu Seneſcallum præfatum attentiùs auiſari volumus, & reddi attentum.

§. 4. Item ſtatuimus, & ordinamus, quòd Seneſcallus, ſiue Cuſtos præfatus, in ipſius Vicecancellarij manibus, in ſua primæua receptione, àd ſuum Seneſcalliæ, ſeu Cuſtodiæ officium, & deinde ſingulis annis, quibus eum in ipſo officio eſſe contigerit, de ſuo huiuſmodi officio fideliter exercendo, corporale teneatur, & debeat præſtare Iuramentum, ſub hac verborum forma: Ego N. Cuſtos &c.

§. 5. Item quòd Seneſcallus, ſiue Cu-

A ſtos præfatus, in quibuſcumque literis de gratia, diem receptionis earundem, quâ ſibi in ipſa Cancellaria præſentabuntur, inſcribat, pro qua ſcriptura nihil recipiat, etiam ſponte oblatum, literaſque prædictas ſecundùm ordinem inſcriptionis earum, ſine fraude in expeditione præſentet. Nec literas, rotulos, ſeu ſupplicationes ſibi traditas, ſeu traditos ante, vel poſt dictarum literarum expeditionem in præfata Cancellaria celabit, ſeu malitioſè retinebit, aut earundem literarum expeditionem differet, ſeu retardabit malitioſè per ſe,
B vel alium, ſeu alios contra ordinationem ſupradictam. Et ſi contrarium fecerit pœnam ab eius officio ſuſpenſionis incurrat eo ipſo, ad tempus, ipſius Vicecancellarij arbitrio, moderandam. Et ſi Seneſcallus prædictus contra ſuum iuramentum huiuſmodi dolo, vel fraude aliqua feciſſe diceretur, quia de talibus, & ſimilibus delictis, quæ ſecretè committuntur non poteſt ſine difficultate conſtare, ſi quinque ex Scriptoribus, vel Abbreuiatoribus prædictis non ſuſpecti, bonorum nominis & famæ, Seneſcallum noſtrum huiuſmodi, ſuum officium illegaliter, & aliàs, vt præfertur,
C exercuiſſe deponant, eo ad hoc vocato, ſuo priuetur officio, & de alio prouideatur idoneo, qui ſimile præſtet iuramentum.

§. 6. Item quòd nullus alius, quàm ipſe Seneſcallus aliquam literam, gratiam continentem expediendam, aut etiam Seneſcallus prædictus literam aliquam extra ordinem prædictum in loco expeditionis ponat, niſi hoc de mandato Summi Pontificis, aut Vicecancellarij, ſeu Locumtenentis pro tempore procederet ſpeciali, & ille, qui literam ipſam aliter poſuerit, ad
D arbitrium Vicecancellarij, vel Locumtenentis à ſuo officio eo ipſo ſit ſuſpenſus. Et ſi durante ſuſpenſione huiuſmodi, ſe dicto officio immiſcuerit, illo perpetuò priuatus exiſtat.

§. 7. Item quòd in Cancellaria prædicta ſit capſa pro cuſtodiendis, & conſeruandis literis non expeditis, duas habent clauſuras, & claues duas, quarum vnam Vicecancellarius, ſeu eius Locumtenens, & aliam Cuſtos, ſiue Seneſcallus prædictus teneant, in qua omnes literæ illâ die, quâ Cancellaria tenta fuerit non expeditæ, ſub bona, & firma cuſtodia reponantur, die ex

tunc

tunc sequenti, quâ Cancellaria ipsa tenebitur, ad locum expeditionis earum reponendæ, & iuxta ordinem supradictum expediendæ. Et si quis literam aliquam extra ordinem prædictum expedire, seu in loco expeditionis ponere præsumpserit, eò ipso pœnam, in primo capitulo contentam, incurrat.

§. 8. Item statuimus, & ordinamus, quòd nulla ex Constitutionibus dictę Cancellariæ cuique detur, vt de ea in iudicio in Romana Curia pro tempore instituto fidem faciat, nisi prius per Assistentes eosdem, illam dandam fore, fuerit iudicatum, B & tunc per duos ex eis videatur, & signetur in dorso, & per alios duos ex Abbreuiatoribus, cum libro Cancellariæ ausculteur diligenter, qui se subscribant in eadem, & deinde signo eiusdem Vicecancellarij, vt est moris, signetur Parti petenti assignandâ, pro qua quidem Constitutione taliter expeditâ per Secretarium, seu Cubicularios dicti Vicecancellarij, aut Locumtenentis vltra duos, ac Senescallum præfatum vltra alios duos grossos, quorum decem florenum auri de Camerâ constituunt, nullatenus recipiatur, seu etiam C exigatur. Constitutiones verò, modum expeditionis literarum dumtaxat concernentes, cuiquam dicto modo concedi omninò prohibemus.

§. 9. Item, vt Constitutiones nostræ, & aliorum Prędecessorum nostrorum Summorum Pontificum, in ipsa Cancellaria descriptæ, ex dicta Cancellaria per manus Vicecancellarij securiùs, & certiùs modo supradicto expediantur, & illis fides adhibeatur, ac Indigentibus earum transumptis in forma publica per manus dicti Vicecancellarij illæ concedantur. Cùm non- D nulli Notarij sub instrumentis suis, illarum petentibus tradant copiam, seu etiam Constitutiones ipsas in causis, in quibus ad scribendum sunt deputati, productas coram suis, aut alijs Auditoribus, vel Commissarijs in eadem Curia pro tempore deputatis, ad petentium huiusmodi instantiam ipsarum Constitutionum, vel alicuius earum præsidio se indigere asserentium, reproducant compulsi, attestantes illas tempore, quo producebantur, etiam fuisse recognitas, in quibus faciliter fraudes committi possent, & pericula. Statuimus, A & etiam ordinamus, quòd nulli transumpto dictarum Constitutionum, seu etiam originali Constitutioni in huiusmodi Iudicio de cætero fides adhibeatur, nisi per manus Vicecancellarij fuerit expeditus, vel expedita, vt præfertur, aut si extra Curiam transumptum, seu Constitutio aliqua producendum, seu producenda fuerit, nisi sigillum ipsius Vicecancellarij, seu Regentis habeat appensum, nullatenus fidem faciat.

§. 10. Item literæ de Iustitia maiori absque partium damno, & breuiùs expediantur, similiter statuimus, & ordinamus, quòd Cancellaria literarum Iustitiæ huiusmodi saltem semel in septimana die per ipsum Vicecancellarium ad hoc statuendâ teneatur, ad quam Notarij dictæ Sedis, qui sex numero esse debeant, eorumque, & alij informandis notis in Iustitia, vel in Iure sufficientes Abbreuiatores, quorum nomina in pyctacio Abbreuiatorum sint descripta accedere, nec non Doctores famosi etiam Prælati, & Practici in dicta Curia tunc præsentes per Custodem, siue Senescallum dictæ Cancellariæ conuocari debeant, per Cedulæ affixionem in Valuis, seu portis Palatij Apostolici, ac Cancellariæ prædictæ die, ipsam Cancellariam de Iustitia immediatè procedenti, publicè fiendam. Etsi Senescallus, siue Custos prædictus in affigendo cedulam huiusmodi negligens, seu remissus fuerit, quâlibet vice, quâ negligens repertus fuerit, vt præmittitur, in vno floreno auri de Camera condemnatus existat, qui pro vna Vicecancellario antedicto, & pro alia medietatibus minoribus Pœnitentiarijs prædictis irremissibiliter applicetur.

§. 11. Item quoniam multi reperiuntur Abbreuiatores, quorum aliqui omninò sunt imperiti, & aliqui minus quàm oporteat, aliqui verò, qui numquam Abbreuiaturæ exercent officium, aut Cancellariam ipsam frequentant, Vicecancellarius, aut Præsidens, seu Locumtenens præfati, qui talium habent notitiam, hoc studeant efficaciter obseruare, quòd omninò imperitis, & his, qui non consueuerunt dictum officium personaliter exercere, seu Cancellariam frequentare, nullas, peritioribus autem difficilioris materiæ

ſupplicationes pro minutis fiendis diſtribuant, ne propter Abbreuiatorum imperitiam ſint literæ reſcribendæ.

§. 12. Item ne partes, caſu, quo literæ earum reſcribendæ fuerint iudicatæ, aut etiam Scriptores, & Abbreuiatores prædicti de eorum labore valeant defraudari; ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd quandocumque Abbreuiator faciendi minutam, & Scriptor ſcribendi Bullam onus ſuſcipiant, partem ſalarij eis debiti dumtaxat, reſiduum verò, poſtquam litera huiuſmodi fuerit expedita, antequam tranſmittantur ad Bullam, integraliter recipere valeant, & non aliter, vt ſi literæ ipſæ Scriptorum, vel Abbreuiatorum culpâ fuerint reſcribendæ iudicatæ, illi, cui ſatisfactio fuerit impendenda, de ſecunda parte ſalarij huiuſmodi efficaciter poſſit prouideri.

§. 13. Item ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd quotieſcumque iudicatum fuerit literam aliquam reſcribendam, iudicium ſuper hoc in capite ipſius literæ ponatur, & cuius culpâ; videlicet ſi Abbreuiatorum, vel Scriptorum, aut partis, quæ literam ipſam procurat. Et ſi litera huiuſmodi Scriptorum, vel Abbreuiatorum culpâ reſcribenda fuerit iudicata, ex tunc Seneſcallus, ſiue Cuſtos prædictus illam incontinenti de ipſius Domini Vicecancellarij, quem ſuper hoc reddat attentum; mandato Reſcribendario aſſignet, iniungens eidem, quòd literam prædictam reſcribi, & in prima Cancellaria ex tunc immediatè ſequenti, ipſam reſcriptam reportari faciat, & procuret, illamque poſtquam auſcultata fuerit, vt moris eſt, reſcripta vlterius Abbreuiatori, qui eam iudicauit reſcribenda, ſi præſens fuerit; alioquin alteri pro eo aſſignet Abbreuiatori, vlterius expediendam, quam expeditam ſine alijs Partis literam ipſam procurantis, expenſis, ſatisfacto illo de ſecunda parte Salarij, ex tunc reſtituta, cui ſatiſfactio fuerit impendenda tranſmittat ad Bullam. Si verò litera aliqua, Partis prædictæ culpâ reſcribenda fuerit iudicata, de illa, Pars ipſa taxam ſoluat inferius moderatam, & non vltra. Illi autem, qui ex Cuſtode, Scriptore, vel Abbreuiatore prædictis in præmiſſis, ſeu eorum aliquo repertus fuerit negligens vel remiſſus, duorum florenorum auri de Camera pro
A vna Vicecancellario prædicto, & aliâ medietatibus, Pœnitentiarijs minoribus prædictis irremiſſibiliter perſoluendorum pœnam incurrat ipſo facto.

§. 14. Item quia Notarij dictæ Sedis plures literas quarum confectio, & expeditio ad eorum ſpectat officium per ſe facere nequeunt, illas per alios fieri faciunt, Abbreuiatores, quos aliquando minus recipiunt peritos & expertos, vnde Partibus illas proſequentibus inconuenientia ſubſequuntur; Statuimus, quòd nullus Notarius de cætero aliquem in ſuum reci-
B piat Abbreuiatorem, niſi prius dicti Vicecancellarij auctoritate, per alios ſibi aſſiſtentes Abbreuiatores examinatus fuerit, & approbatus, & tamquam talis per Vicecancellarium præfatum ipſi Notario aſſignatus. Et ſi aliquis non idoneus in præſentiarum fuerit; mutetur, & de alio prouideatur iuxta ſupradicta.

§. 15. Item quia aliquando contingit, quòd literæ Apoſtolicæ nimis exceſſiuè taxantur, & ab eiſdem Notarijs, Scriptoribus, & Abbreuiatoribus exceſſiuum petitur ſalarium. Statuimus, & etiam ordi-
C namus, quòd Notarij, Scriptores, ac Abbreuiatores præfati vltra fel. recor. Ioannis Papæ XXII. & alias inferius adnotatas, & ſpecificatas taxas nullatenus recipere præſumant etiam ſponte oblatum. Et ſi Pars ante, vel poſt ipſarum literarum expeditionem de exceſſu conqueri voluerit, apud Vicecancellarium, vel eius Locumtenentem conqueratur, qui, habito conſilio cum Aſſiſtentibus prælibatis, iudicet de exceſſu, & ſi literam exceſſiuè taxatam, ſeu pecuniam exactam fuiſſe repererit, Parti læſæ, ab illo, qui exceſſit reſtitui faciat exceſſum,
D ipſeque Excedens dicti Vicecancellarij arbitrio puniatur.

§. 16. Item quòd Abbreuiatores prædicti, antequam ad officium Abbreuiatoriæ huiuſmodi admittantur, in manibus Vicecancellarij præfati, tactis ſcripturis ſacroſanctis, ad Sancta Dei Euangelia corporaliter præſtent Iuramentum ſub hac verborum forma. Ego N.

Iſtius autem Iuramenti formam ex eodem Quinterno deſumptam hìc annectere operæ pretium exiſtimaui; cùm differat ab illa, quæ in modernis Statutis reperitur, ac præſenti tempore obſeruatur.

Antiqui

Antiqui igitur Iuramenti forma hęc est:

Ego N. Abbreuiator iuro quòd officium meum fideliter exercebo, dolum, seu fraudem aliquam circa ipsum officium non committam, nec consentiam committenti, & si sciam aliquem dolum, vel fraudem circa committentem Domino Vicecancellario, Cancellariam Regenti quanto citiùs potero reuelabo, literas, quæ expediri debent in Cancellaria malitiosè non impediam, nec impediri consentiam, nec quantum in me fuerit impediri faciam, vel permittam; impediendas etiam malitiosè expedire minimè procurabo. Impugnantes literas ipsas in Cancellaria Partibus, seu eas Procurantibus, vel personis alijs, per quas peruenire possint ad eorum notitiam, minimè reuelabo. Secreta etiam alia ipsius Cancellariæ, quæ secreta esse cognouero, secretè tenebo, eaque scienter nemini pandam. Sic me Deus adiuuet &c.

Callistus III. paucis ab Eugenio Prædecessore annis ad Petri Cathedram regendam electus, memor Dominici Verbi, *Beatum* dicentis *illum*, *qui seminat bonum semen in agro suo*, decreuit propterea, vt tales in Cancellaria Ministri ad illam regendam eligerentur, qui vellent, & valerent commissas sibi gratiarum expeditiones, ita peragere, vt huius Sanctæ Sedis Pontificisque honori, nec non impetrantium indemnitati consulturi essent, ac, vt hæc eius voluntas in posterum patens foret, infrascriptam edidit constitutionem; videlicet.

CALLISTVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

ASsidua nostri cordis meditatio inter cætera ad hoc vigilat, vt quæ Apostolicæ Sedis officijs hactenus fuerunt deformata, per nostræ prouisionis ministerium reformare, & in statum pristinum reducere studeamus.

§. 1. Sanè cùm literarum Apostolicarum Abbreuiatores S. R. E. Vicecancellario, aut Cancellariam Apostolicam de Romani Pontificis mandato Regenti, in dictarum literarum expeditione assistentes esse conueniat Viros præclaros, consilij, maturitatè conspicuos, virtutum redimi-A tos ornatibus, qui non solùm eloquentiam, & vtriusque Iuris peritiam, sed etiam omnium, quæ in Romana Curia tractantur practicam simul habeant, & in eadem Cancellaria fuerint longo tempore conuersati, ac supplices minutas iuxta stylum dictæ Cancellariæ confecerint, quales fuerunt priscis temporibus, & aliqui adhuc superstant, quorum gesta omni laude digna comprobamus, sintque nonnulli honorem præfatæ Sedis labefactare volentes, qui licèt practicam, & stylum eiusdem Cancellariæ non habeant, nihilominùs B cum omni instantia eisdem Vicecancellario, seu Regenti assistere, & in Parco Maiori se admitti varijs modis exquisitis hactenùs importunè sollicitarunt, & continuò sollicitant.

§. 2. Nos igitur, ad quos pertinet super his oportunè prouidere. Attendentes, quòd locus Præsidentiæ eiusdem Cancellariæ, dexter oculus Romani Pontificis non immeritò appellatur, & quòd officium dictorum assistentium Abbreuiatorum in hoc potissimum consistit; nostras videlicet, & pro tempore existentium Romano-C rum Pontificum signatas supplicationes ad Iustitiam, & honestatem interpretari, Constitutiones, & Ordinationes Apostolicas obseruare, & continuò præcauere, ne quid per eandem Cancellariam expediatur; quòd minus debitum, vel honestum censeri possit, ac debitè recensentes, nullum ad huiusmodi officium recipi meritò debere, qui non sit in ijs, quæ ad prædictum pertinent officium benè practicus, & expertus, & qui longo tempore in eadem Cancellaria fuerit conuersatus.

§. 3. Ad eorundem ambitiosorum D compescendam temeritatem, ac vt literę Apostolicæ, secundùm antiquum stylum, per eandem Cancellariam accuratè expediantur, ac debitus ordo obseruetur, perpetuæ Constitutionis edicto. Auctoritate Apostolicâ tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quòd nullus de cætero ad huiusmodi officium recipiatur, vel admittatur, nisi, vt præfertur, qualificatus, habilis, & idoneus, ac per rigorem examinis publicè, vt moris est, comprobatus extiterit, & in prima visione per tres, ac in Parco Minori per quinque annos ad minus steterit, vel ad huiusmodi exercendum

dum officium, tam per longam practicam, quàm per rigorem examinis publicè coram Vicecancellario ſit approbatus, qui tamen coniugatus nullatenus exiſtat.

§. 4. Caſſantes, reuocantes, & annullantes omnes ſupplicationes, ſeu mandata ſub quacumque verborum formâ, per Nos, etiam proprio motu, ſuper receptione quorumcumque ad præmiſſum officium ſignatas, quæ effectum non fuerint conſecuta.

§. 5. Ac diſtrictiùs inhibentes dilectis filijs Correctori dictarum literarum, nec non præfatis de Maiori Parco præſentibus & futuris ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, quam ipſo facto, contra faciendo, incurrant, ne aliquem, niſi vt præfertur qualificatum, practicum, examinatum, comprobatum, & idoneum ad huiuſmodi Officium admittere, ac alijs Abbreuiatoribus literarum earundem, extra prædictum Parcum Maiorem pro tempore exiſtentibus, cuiuſcumque gradus, & conditionis exiſtant, vt ſub eadem excommunicationis, atque priuationis Abbreuiatoriæ, & aliorum, quæ exercent Officiorum pœnis, quas ſimiliter contrafaciendo incurrant ipſo facto, ne contra Statutum, & Ordinationem huiuſmodi, ſe ad dictum officium recipi, & admitti per ſe, vel alium, ſeu alios quoquomodo procurauerit.

§. 6. Decernentes Correctorem, & ipſos Abbreuiatores de Maiori Parco ad recipiendum aliquem, niſi vt præmittitur qualificatum, practicum, examinatum, comprobatum, & idoneum. Ac niſi neceſſitate exigente, videlicet cùm in ipſo Parco minus, quàm decem, vel duodecim forent, non teneri, nec ad id etiam prætextu literarum, vel mandatorum Apoſtolicorum etiam à Nobis, vel à Sede prædicta, ſub quauis verborum forma pro tempore emanandorum, compelli poſſe quoquomodo, etiamſi ſtatuto, & ordinatione præmiſſis foret motu ſimili, & ex certa ſcientia ſpecialiter, & expreſsè derogatum.

§. 7. Irritum quoque, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Nulli ergo &c. noſtrorum ſtatuti, or-
A dinationis, caſſationis, reuocationis, annullationis, inhibitionis, & decreti infringere &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo, Quadringenteſimo, Quinquageſimo octauo, Quinto Kal. Aprilis Anno Tertio. P. de Curia de Varris.

Regiſtrata lib. 36. Bullarum Calliſti III. pag. 329.

Hucuſque, quantum Romanis Pontificibus cordi fuerit, vt Cancellariæ Apoſtolicæ expeditiones rectè, ac debito pe-
B ragerentur ordine, ſatis demonſtrauimus. Modo ſupereſt etiam oſtendere quanti ipſos Cancellariæ ſupremos Officiales, nempè Abbreuiatores, Pontifices ipſi, æſtimauerint, vt ex infraſcriptis duabus Pontificijs Conſtitutionibus ſupramemorati Calliſti III., & Pij II. clarè argui poteſt; & cùm idem Calliſtus ante literarum expeditionem obijſſet, gratia ab eo conceſſa à Pio ſucceſſore expedita fuit, tenoris ſequentis.

PIVS EPISCOPVS

C Seruus Seruorum Dei

Ad futuram rei memoriam.

Rationi congruit &c.

§. 1. Dudum ſiquidem felicis recordationis Calliſtus Papa III. Prædeceſſor noſter, videlicet ſub datum XII. Kal. Maij Pontificatus ſui anno primo. Dilectis filijs ſingulis ex Correctore, & Abbreuiatoribus literarum Apoſtolicarum in earundem expeditione S. R. E. Vicecancellario, ſeu pro tempore Cancellariam Regenti, Aſſiſtentibus noſtris tunc ſuis familiaribus, ſin-
D gulas gratias cum reſeruatione nonnullorum Canonicatuum, etiam ſub expectatione Præbendarum, ac Dignitatum, Perſonatuum, Adminiſtrationum, & Officiorum etiam curatorum, & electiuorum in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Collegiatis Eccleſijs, aliorumque cum cura, vel ſine cura Beneficiorum eccleſiaſticorum ad id diuerſorum, & in diuerſis partibus conſiſtentium, tam ſecularium, quàm regularium collatorum collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem, etiam ratione Dignitatum, Perſonatuum, Adminiſtrationum,

tionum, & officiorum, quæ in dictis Ecclesijs obtinerent communiter, vel diuisim pertinentium, vacantium, tunc aut simul, vel successiuè vacaturorum per diuersas suas literas, quarum omnium, & singularum tenores, series, & effectus, ac si de verbo ad verbum inserti forent.

A

§. 2. Necnon omnia, & singula Beneficia Ecclesiastica, quæ quilibet ex Correctore, & Abbreuiatoribus prædictis in quibuscumque Ecclesijs, siue locis, etiam ex quibusuis dispensationibus Apostolicis obtinebant, quæcumque, & qualiacumq; essent, eorumque fructuum, redditum, & prouentuum, veros valores annuos, ac huiusmodi dispensationum tenores alijs, si super hoc confectæ fuissent ipsius Prædecessoris literis haberi voluit pro sufficienter expressis, duxit concedendas, prout in emanatis primo dictis literis pleniùs continetur.

B

§. 3. Cùmque olim antea Romani Pontifices, nostri tunc sui, Prædecessores, cupientes suos continuos Commensales familiares, specialibus fulcire prærogatiuis, voluissent atque concessissent eos, in assecutione quorumcumque Beneficiorum, quæ vigore gratiarum expectatiuarum, eis concessarum, pro tempore expectabant, cæteris expectantibus anteferri.

C

§.4. Idem Prædecessor Callistus similiter cupiens Correctorem, & Abbreuiatores assistentes prædictos, quoad sortiendum totalem effectum gratiarum huiusmodi, per ipsum eis, & eorum cuilibet, vt præfertur concessarum, cæteris quibuscumque anteferri, ipsorum in ea parte supplicationibus inclinatus, videlicet præfata die XII. Kal. Maij, voluit, & apostolica auctoritate eisdem Correctori, & Abbreuiatoribus assistentibus, quos omnes, & singulos quoad hoc suos veros familiares continuos commensales reputauit, talesque fore decreuit, dictarum aliarum suarum, sic vt præmittitur confectæ fuissent literarum serie concessit.

D

§. 5. Quod si, & quandocumque ipsum Callistum Prædecessorem contigerit suos familiares continuos Commensales in assecutione singulorum Beneficiorum, quæ vigore gratiarum per eum ipsis concessarum expectabant, quibusuis antelationibus, & prærogatiuis attollere, tunc & eo casu Corrector, & Abbreuiatores assistentes præfati, in assecutione eorundem Beneficiorum, quæ vt præfertur, expectabant, omnibus illis prorsus prærogatiuis, & antelationibus, quibus dicti familiares continui commensales sui gauderent, & gaudere possent in omnibus, & per omnia aduersus quoslibet alios expectantes, eisdem familiaribus continuis commensalibus dumtaxat exceptis, pariformiter vti, & gaudere, ipsisque alijs præiudicare possent, & deberent, necnon antelationes, & prærogatiuæ huiusmodi in eorundem Correctoris, & Abbreuiatorum fauorem concessæ censerentur.

§. 6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ in singulis literis prædictis eisdem Correctori, & Abbreuiatoribus assistentibus concessis voluerat non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque.

§. 7. Ne autem de voluntate, concessione, reputatione, & decreto præfatis pro eo, quòd super illis dictis Callisti Prædecessoris literæ eius superueniente obitu confectæ non fuerint, à quoquam valeat quomodolibet hæsitari. Volumus & eâdem auctoritate decernimus, quòd præsentes literæ, ad probandum plenè voluntatem, & decretum Callisti Prædecessoris, necnon concessionem, reputationem huiusmodi, vbique sufficiant, nec ad id probationis alteriusadminiculum requiratur.

§. 8. Nulli ergo &c. nostræ voluntatis, & constitutionis infringere &c. si quis &c. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Dominicæ Incarnationis Millesimo, Quadringentesimo, Quinquagesimo octauo, Tertio nonas Septembris Anno Primo.

O. Gratis pro Assistentibus octauo Kal. Anno primo Pontanus.

Registrata lib.6.Bullarum Pij II. fol.117.

Non absimilem gratiam eisdem Correctori, & Abbreuiatoribus assistentibus concessit idem Pontifex, cuius gratiæ tenorem, vt euidentius appareat, hìc apponimus; videlicet.

PIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei
Ad futuram rei memoriam.

DVM ingentia labores, & onera, quæ dilecti filij Corrector, & alij litera-

rum

rum Apoſtolicarum Abbreuiatores, fami- A
liares noſtri, qui S. R. E. Vicecancellario, pro tempore exiſtenti, in earundem literarum expeditione aſſiſtunt, non modò ordinando, ſed etiam expediendo præfatas literas continuò perferunt, diligenter attendimus, non indignè agere arbitramur, ſi eos ſpecialis fauoris gratiâ confouemus.

§. 1. Hodiè ſiquidem Motu proprio Correctori, & Abbreuiatoribus præfatis gratias exſpectatiuas ad duo Beneficia, & totidem Collationes in diuerſis locis, & ſub diuerſis formis conceſſimus, prout in noſtris inde confectis literis pleniùs conti- B
netur.

§. 2. Cùm itaque Nos intendamus nonnullos antiquiores, & cariores ex dilectis filijs familiaribus noſtris, continuis Commenſalibus in certo libro Cancellariȩ Apoſtolicæ nominatim deſcribendos, vt in aſſecutione Beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ ſimilium gratiarum expectatiuarum, & pro tempore expectabunt, quibuſuis alijs præferantur Apoſtolicis proſequi gratijs, & ſpecialibus fulcire prærogatiuis.

§. 3. Nos cupientes, vt ipſi Corre- C
ctor, & Abbreuiatores modo ſimili earundem ipſis conceſſarum gratiarum celerem conſequantur effectum, ac volentes eos, ob grata deuotionis, & familiaritatis obſequia, quæ Nobis, & Apoſtolicæ Sedi iugiter impenderunt, & adhuc ſollicitis ſtudijs impendere non deſiſtunt, fauore proſequi gratiæ ſpecialis.

§. 4. Motu ſimili, non ad ipſorum Correctoris, & Abbreuiatorum, vel alterius pro eis Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex noſtra mera liberalitate, eiſdem Correctori, & Abbreuiato- D
ribus, vt in quorumcumq; Canonicatuum, & Præbendarum, ac Dignitatum, Perſonatuum, Adminiſtrationum, & Officiorum, aliorumque Beneficiorum eccleſiaſticorum ſub gratijs, & literis eis conceſſis huiuſmodi comprehenſorum, & quæ eorum vigore pro tempore expectabunt, & de quibus ſibi prouideri fecerint in illorum aſſecutione omnibus, & ſingulis prærogatiuis, antelationibus, & fauoribus, quæ ex quibuſuis per Nos pro tempore factis, & editis ſtatuto, decreto, ordinatione, & declarationibus eiſdem etiam pro tempore deſcriptis familiaribus noſtris prouenient, & quibus illi in huiuſmodi aſſecutione, per eos ſuarum gratiarum prædictarum vigore faciendâ, potientur, & gaudebunt, ac potiri, ac gaudere poterunt pariformiter, & abſque vlla differentia in omnibus, & per omnia (abſque tamen eorundem familiarium præiudicio) potiri valeant, pariter, & gaudere, auctoritate Apoſtolicâ, tenore prȩſentium concedimus pariter, & indulgemus.

§. 5. Declarantes noſtræ intentionis exiſtere, quòd ſi forſan aliqui cuiuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis, etiam ſi Capellani, aut alij noſtri, & dictæ Sedis Officiales exiſterent quaſcumque gratias expectatiuas cum prærogatiuis ad inſtar ipſorum deſcribendorum familiarium, vel tamquam ſi ipſi deſcripti familiares noſtri eſſent, ſeu alijs præſentibus pares prærogatiuas haberent, illi quoad huiuſmodi Beneficiorum aſſecutiones Correctori, & Abbreuiatoribus prædictis, & eorum ſingulis omninò cedere debeant; ipſique Corrector, & Abbreuiatores in eadem aſſecutione poſſint, & debeant penitus anteferri.

§. 6. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Prærogatiuis, Priuilegijs, Conceſſionibus, Indultis & literis per Nos præfatis, vel quibuſuis alijs perſonis cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, vel conditionis fuerint in genere, vel in ſpecie ſub quibuſuis formis, & verborum expreſſionibus, & cum quibuſcumque etiam derogatoriarum derogatorijs, clauſulis, etiam motu ſimili per Nos hactenus conceſſis, & in antea concedendis, necnon omnibus, quæ in prædictis eiſdem Correctori, & Abbreuiatoribus conceſſis gratijs, volumus non obſtare, cæteriſque contrarijs quibuſcumque.

§. 7. Nulli &c. noſtrorum conceſſionis, indulti, declarationis, & voluntatis infringere &c. ſi quis &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum. Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo, Quadringenteſimo, Quinquageſimo octauo, Octauo Kal. Decembris. Anno Primo.

A. gratis pro Aſſiſtentibus Concordien.

Regiſtrata lib. 15. Bullarum Pij II. fol. 188.

Plu-

Plures notiones non attulimus, quia nobis permissum non est in secretiora scrinia penetrare; si facilis pateret aditus, vtique laboribus non pepercissemus.

Ex hactenus igitur narratis munus Abbreuiatorum, veluti plantam vidimus pullulare; modò ad illius augmentum, perfectionemque videndam accedamus.

CAP. V.

De Collegij Abbreuiatorum Erectione facta à Pio II.

CVM in fine præcedentis Capitis Abbreuiatores comparauerimus plantæ, quæ paulatim è solo erumpit, ac ad altitudinem crescit: liceat hìc sub eodem allegorico procedendo sensu, sic orationem prosequi. Sicut in hortis aliquæ plantæ sunt, quæ è terrâ assurgentes folia indiscriminatim vndique spargunt, ita vt diligens Olitor, vt planta pulchrior, imò suauior euadat, folia in vnum colligat, ac costringat; ita etiam Summus Pontifex Pius II. prospiciens Abbreuiatorum plantam Romanæ Curiæ, ac Cancellariæ Apostolicæ proficuam esse; dispersos Abbreuiatores, veluti plantæ folia, iu vnum Collegium vniuit, quæ duas formaret partes, ac sicuti accidere in planta conspicimus, quòd folia interiora colore, & sapore in aliquo ab exterioribus diuersa sunt, ita etiam ijdem Abbreuiatores, licèt ex eodem proueniant germine, inter se tamen differunt, cùm Abbreuiatores de Parco Maiori duodecim numero tantùm sint (vt in dissertationis progressu demonstrabimus) ac in exercitio, habitu, & dignitate, veluti interiora folia, ab alijs Abbreuiatoribus folia externa repræsentantibus differant, vt infra ex eorundem in Collegium erectione factâ à fa: mem: Sixto IV. clariùs apparebit. Duas interim ipsius Pij Pontificis Constitutiones, quas ex supra relato Quinterno Cancellariæ Apostolicæ transcripsimus, sub oculos ponimus, vt Abbreuiatorum historia vndecumque, pro posse, absoluta appareat. Prima igitur Pij Constitutio sic se habet.

A

PIVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

VICES illius gerentes in terris, qui cuncta secundùm illorum qualitates moderamine corrigit, rectoque disponit iudicio. Ad ea, prout decet, solerter intendimus; per quæ officia Cancellariæ Apostolicæ cum matura deliberatione, maturoque consilio exerceantur, & digna pro meritis emolumenta compensentur, B & quæ hactenus deformata fuerunt, per nostræ prouisionis ministerium debitè reformentur.

§. 1. Cùm igitur literarum Apostolicarum Abbreuiatorum numerus, quem fel. rec. Benedictus Papa XII Prędecessor noster viginti quatuor dumtaxat esse statuit, superiori tempore adeo excreuerit, & multiplicatus sit, vt infinitus quodammodo esse censeatur, quamplures etiam ad huiusmodi Abbreuiatorum officium admissi sint, qui ad illud exercendum minimè sunt idonei, quidam verò illud exactâ diligen- C tiâ exercent, qui exinde nulla, vel modica emolumenta suscipiunt, quò fit, vt in expeditione literarum Apostolicarum, quę per eandem Cancellariam expediuntur, antiquus stylus, & ordo debitus quandoque non obseruetur, & pauci ad exercitium officij huiusmodi se accomodent, non sine dispendio procurantium literas, per Cancellariam prædictam expediri.

§. 2. Vndę cùm ad nostrum spectet officium super hoc opportunè, & celeriter prouidere; auctoritate Apostolicâ, tenore præsentium perpetuò statuimus, decerni- D mus, & declaramus. Quòd numerus Abbreuiatorum literarum prædictarum, quibus dumtaxat fiet distributio, sit septuagenarius, qui omnes in quodam pictacio ad instar Scriptorum literarum earundem describantur, ipsorumque Abbreuiatorum officium sit perpetuum, ac disponi de eo possit in omnibus, & per omnia sicuti de officio Scriptoriæ literarum earundem.

§. 3. Ipsique septuaginta Abbreuiatores omnibus, & singulis Constitutionibus, statutis, ordinationibus, priuilegijs, gratijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, prærogatiuis, antelationibus, con-

conceſſionibus, & indultis quibuſcumque gaudeant, potiantur, & vtantur, pariformiter, ſicuti Scriptores antedicti, etiam quoad hoc, vt familiares noſtri, & Succeſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum perpetuò ſint, & in quibuſcumque literis Apoſtolicis tales nominentur, & literæ Apoſtolicæ Gratiam, vel Iuſtitiam concernentes, pro dictis ſeptuaginta Abbreuiatoribus, eorumq; nepotibus, etiam ſi vxorati fuerint, pro eorum filijs, Gratis in omnibus officijs expediantur, extendentes ad præfatos ſeptuaginta Abbreuiatores, ac mandantes ea ſub pœnis, & cenſuris, in illis contentis, etiam quoad prædictos ſeptuaginta Abbreuiatores firmiter obſeruari in omnibus, & per omnia, ac ſi illa dictis ſeptuaginta Abbreuiatoribus de verbo ad verbum per Nos conceſſa fuiſſent.

§. 4. Emolumentum verò, quod habebunt ſeptuaginta Abbreuiatores prædicti ſit vna taxa æqualis taxæ, quæ datur pro groſſa Scriptoribus ſupraſcriptis, tam de literis, quæ per eandem Cancellariam, quàm etiam de illis, quæ per Cameram expediuntur, etiamſi abſque ſupplicatione, & ſignaturâ illas expediri contingat.

§. 5. Quòdque ſingulo trimeſtri per ipſos Abbreuiatores participantes eligantur quatuor ex eis, qui Vicecancellario S. R. E. pro tempore exiſtenti, ſeù eius Locumtenenti, aut Cancellariam Apoſtolicam, de mandato noſtro, Regenti præſententur, & ille ex prædictis quatuor, quem Vicecancellarius, Locumtenens, aut Regens ipſe duxerit eligendum, Diſtributor ſit, & nuncupetur, & eandem taxam ponat in pictacio, & ad ipſum Diſtributorem, & nullum alium, ſine ſpeciali mandato noſtro, vel Succeſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium, omnes, & ſingulas ſupplicationes, poſtquam fuerint regiſtratæ, ſub pœna excommunicationis, & priuationis officiorum quorumlibet, quas tam Magiſtri, & Clerici Regiſtri earundem ſupplicationum, quàm alij id procurantes, ipſo facto incurrant: dictaque officia per huiuſmodi priuationem ex tunc vacare noſcantur pariformiter deferantur, ſicut hactenus deferri conſueuerunt Vicecancellario S. R. E. pro tempore exi-

A ſtenti, ſeù eius Locumtenenti, vel Cancellariam ipſam de mandato noſtro Regenti.

§. 6. Ipſiuſque ſic electi Diſtributoris officium ſit diſtribuere minutas, quarum expeditio procurabitur Abbreuiatoribus antedictis æqualiter, & ſecundùm ordinem, prout diſtribuuntur Commiſſiones Auditoribus Palatij Apoſtolici. Reliquas verò ſupplicationes fidelitèr conſeruare, & illas futuro Diſtributori, poſt finem dictorum trium menſium, ſine diminutione quacumque, conſignare, om-

B nemque taxam huiuſmodi, concordato prius pictacio, cum pictacio Scriptorum eorundem; exceptis literis ſimplicis Iuſtitiæ, ac prouiſionum Eccleſiarum, & Monaſteriorum, quæ fiunt Conſiſtorialiter, & per Protonotarios, ac etiam illarum, quæ per Secretarios noſtros, in eadem Cancellaria expediuntur, ex quibus Abbreuiatores ipſi non participabunt; ſingulo menſe inter dictos participantes Abbreuiatores ſub ſimilibus pœnis æqualitèr partiri ad inſtar Scriptorum eorundem.

§. 7. Ita tamen, quòd quiſquis ipſorum participantium Abbreuiatorum plus

C receperit, quàm valeat officium, dicto menſe teneatur, & debeat infra biduum poſt factam huiuſmodi rationem ſub eiſdem pœnis illud reſtituere dicto Diſtributori, qui non habentibus partem eis debitam immediatè tradat, & aſſignet.

§. 8. Si quis tamen ex dictis Abbreuiatoribus minutam ſuper ſupplicatione non confecerit, vel confectam corrigi procurauerit quintâ parte huiuſmodi taxæ careat, quæ detur Abbreuiatori de Parco Maiori, qui minutam correxerit, & ex-

D pediuerit, & tamen dicta quinta pars in ſortem dicti Abbreuiatoris, cui talis diſtributio facta fuerit computetur, ad ſimilitudinem dictorum Scriptorum Apoſtolicorum non ſcribentium.

§. 9. Inſuper ex prædictis Abbreuiatoribus, extra Parcum Maiorem exiſtentibus eligantur, examinentur, & approbentur per ipſum Vicecancellarium. Et prædictos Abbreuiatores de Parco Maiori pro hac prima vice octo ex ſufficientioribus ad Parcum Maiorem, & ſedecim pro prima viſione, & ſex ad videndum literas, quæ in eadem Cancellaria per dictos Se-

cre-

cretarios expediuntur cum alijs emolumentis consuetis; & in futurum quoad eligendos, examinandos, & approbandos ipsos Abbreuiatores de Parco Maiori de prima visione, & alios ad videndum literas, per Secretarios expediendas, huiusmodi antiquus ordo seruetur.

§. 10. Nullique Abbreuiatori, nisi fuerit de numero ipsorum septuaginta participantium liceat de cætero, sub excommunicationis pena latæ sententiæ, signare literas Apostolicas per Cancellariam, vel Cameram, vt præfertur expediendas, nullusque ex dictis Abbreuiatoribus de Parco Maiori, vel Minori, & etiam ex Secretarijs nostris sub simili pœna audeat literas huiusmodi expedire, nisi fuerint per ipsum Distributorem signatæ.

§. 11. Verùm quia interdum oritur disceptatio super taxis literarum earundem. Volumus, & mandamus, quòd quandocumque, & quotiescumque inter Rescribendarium, & Distributorem huiusmodi, pro tempore existentes, erit differentia super eisdem taxis, stetur iudicio, & declarationi duorum, vel trium antiquorum in dicto Parco Maiori, qui de huiusmodi taxis pleniorem habent notitiam, & quorum auctoritas plurimum valet, prout tempore piæ mem. Martini Papæ V. Prædecessoris nostri fieri consueuit.

§. 12. Super qualitate verò, idoneitate, ætate, & sufficientia admittendorum ad huiusmodi Abbreuiatorum officium seruetur examen, sicut pro Scriptoribus prædictis iuxta eorum Constitutiones hactenus obseruatum est, ac de præsenti obseruetur.

§. 13. Rursus, vt nostræ mentis affectus cunctis innotescat. Volumus, & etiam decernimus, quòd si qua supplicatio per Nos, seu de mandato nostro cuique in futurum distributa reperiatur. Is, cui distributa fuerit, nullum sub eisdem excommunicationis, & priuationis pœnis, quas ipso facto contrafaciendo incurrat, emolumentum recipere possit, sed huiusmodi supplicatio, pro non distributa habeatur, & per ipsum Distributorem modo præmisso distribuatur.

§. 14. Et hoc, quod Nobis licere non patimur, futuris Successoribus nostris Romanis Pontificibus indicimus districtiùs inhibentes dilecto filio nostro Roderico, Sancti Nicolai in Carcere Tulliano, Cardinali Moderno, & pro tempore existenti Vicecancellario, seu eius Locumtenenti, aut Cancellariam ipsam Regenti, vt sub pœna excommunicationis, aliquam supplicationem, cuiquam etiam ex dictis Abbreuiatoribus participantibus distribuere, vel de eisdem distributionibus, se amplius intromittere, aut aliud contra statutum, ordinationem, decretum, & inhibitionem huiusmodi attentare quoquomodo præsumant.

§. 15. Decernentesque ex nunc irritum, & inane, si secus super ijs, quâuis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Literis bo. me. Callisti Papæ III. Prædecessoris nostri super numero, & admissione Abbreuiatorum, ad huiusmodi Parcum Maiorem, quas cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, harum serie, ex certa scientia innouamus, in suo pleno robore, suâque firmitate perpetuò remanentibus.

§. 16. Adijcientes eisdem, quòd ipsi Abbreuiatores de Parco Maiori, in Processionibus, & quibuscumque alijs actibus solennibus, & etiam tempore, quo in eodem Parco sedebunt teneantur, & debeant deferre Caputium foderatum Aduocatorum proponentium in Consistorio Palatij Apostolici, quòdque cedente, vel decedente aliquo ex prædictis Abbreuiatoribus de Parco Maiori, non locus de Parco Maiori, sed emolumenta, quæ illi pertinebant vacent, ipseque locus extinctus sit, donec numerus dictorum Abbreuiatorum de Parco maiori, qui viginti sunt ad duodecim fuerit reductus.

§. 17. Non obstantibus præmissis, & alijs Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & Regulâ nostrâ de non recipienda, nisi certa expressa quota pro minutis antedictis, cæterisque contrarijs quibuscumque.

§. 18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, constitutionis, ordinationis, extensionis, mandati, voluntati, decreti, & adiectionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apo-

ſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo, Quadringenteſimo, Sexageſimo tertio, Decimoſeptimo Kal. Decembris Pontificatus noſtri Anno Sexto.

Altera verò eiuſdem Pontificis Conſtitutio ſequentis tenoris eſt.

PIVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

QVò ſalubriùs, & honeſtiùs à Nobis conſultum intelligimus ordinatæ, ac laudabili directioni Cancellariæ Apoſtolicæ ex ea prouiſione, & inſtitutione Abbreuiatorum Apoſtolicorum ad certum numerum, certamque legem, quam per Bullas noſtras ſub Dat. Decimo ſeptimo Kal. Decembris Pontificatus noſtri Anno ſexto, maturâ cum deliberatione, & vrgenti causâ edidimus, reiectâ omni confuſione, exploſiſque erroribus, quâ quidem ex ſuperfluo, & incompoſito numero ipſorum Abbreuiatorum, & abuſu ſuperiori tempore proueniebant; cùmque etiam expletum iam eſſe perceperimus, ſeptuagenarium ipſorum Abbreuiatorum numerum, à Nobis inſtitutum ex Viris, ſcientiâ, probitate, ac fide erga Nos, & Apoſtolicam Sedem præditis, ac omni ex parte commendatione dignis: eò impenſiùs menti noſtræ conſonum, & Apoſtolicæ Sedis honori conueniens exiſtimamus, vt particulariùs, diſtrictiùſque exercitia, honores, commoda, habitum, & quæque alia denique ad ipſos Abbreuiatores, & ipſorum Collegium, ac officium pertinentia, quæ in priori Bulla noſtra ſnb generalitate quadam, ſed minus perſpicuè comprehenſa videntur, per has noſtras literas exaremus.

§. 1. Vt igitur Collegium dictorum Abbreuiatorum, quod inter alia Romanæ Curiæ Nobis peculiare eſt, ad vtilitatem omnium ratione, prudentiâ, & ſine quotidiana diſceptatione laudabiliter gubernetur, ac omnis differentia, quæ ex incompoſitis officijs quandoque ſolet oboriri, è medio tollatur. Motu proprio, non ad alicuius Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex noſtra ſcien-
A tia, & merâ voluntate, ac honeſtatis debito ſic ſuadente; Venerabilem fratrem noſtrum Laurentium Epiſcopum Ferrarien. & dilectos filios Magiſtros Gulielmum Gonrie, ac Antonium de Corteſijs, Michaelem Amici, Ioannem de Mellinis, Ioannem de Angelelis, Antonium de Tuſcanis, Iacobum Bigneti, Antonium de Piſcia, Iacobum de Rizonibus, Nicolaum de Caſtello, Fabritium Antonium de Montia, Petrum de Godis, Ioannem Horrij, Nicolaum Tenger, Iacobum de Minutolis, Ciriacum... Bartholomæum
B de Coccapanis, Franciſcum de Aquila, Baptiſtam de Alberto, Vgonem de Benzis, Ioannem de Monilla, Calliſtum de Vrbino, Carolum de Manellis, Remigium Gometij, Nicolaum Gariliati, Banderum Godefridum, Ioannem de Carrione, Oliuerium Principis, Radulphum, Bartholomæum de Platina, Franciſcum Aretinum, Ioannem Vualterini, Petrum de Eugubio, Ioannem della Caſa, Cherubinumfranciſcum de Saluiatis, Leodiſium Cribellum, Andreotium de Ginnutijs, Bartholomæũ de Prato, Stephanum de Bobijs, Franci-
C ſcum de Petrutijs, Ioannem de Bottonibus, Bartholomæum de Butino, Nicolaum de Mancinis, Albertum Coch, Ioannem de Cremonen Iacobum de Cremonen. Andream de Viterbio, Nicolaum Buttonium, Sinolphumiacobum de Volterris, Franciſcum Berengarij, Celſum de Millano, Ioannem Gerones, Ioannem de Caſtellione, Petrum Sugnerij, Franciſcum de Pratella, Dionyſium de Victoria, Petrum de Vicentia, Iacobum de Aretio, Ioannem de Senis, Leonellum de Benzis, Dominicum de Lucca, Au-
D guſtinum Patritium, Baptiſtam Poggi, Nicolaum de Piccolominibus, & . . . . quos tamquam fideles Nobis, & ſufficientes, & idoneos, necnon ad exercitium officij Abbreuiatoriæ aptos, ex certa noſtra ſcientia nuper eligimus, & in pictacium Abbreuiatorum deſcribi, & ad honores, onera, & emolumenta per dictas alias noſtras literas eis deputata admitti fecimus, in ipſo Abbreuiatoriæ officio, quòd ipſis, & eorum ſingulis, tamquam idoneis, & Nobis gratis, etiam ex nunc conferimus, & aſſignamus Apoſtolicâ

licā auctoritate, & de plenitudine potestatis, perpetuò constituimus, confirmamus, & approbamus. Ac vt tales ad ipsum officium, eiusque liberum exercitium, necnon honores, onera, & emolumenta supradicta admittimus; per dilectum quoque filium nostrum Rodericum Sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diaconum Cardinalem S. R. E. Vicecancellarium, ac nunc, & pro tempore existentem Cancellariæ Apostolicæ Regentem, necnon quoscunque alios cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, nobilitatis, vel conditionis fuerint sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, sine vlla conditione admitti volumus, & mandamus.

§. 2. Statuentes inde, ac auctoritate, motu, scientiâ, & potestate supradictis ordinantes, atque considerare volentes. Quòd singuli Abbreuiatores supradicti, ac eorum in officio Successores sint, & esse debeant, tam nostri, quàm Successorum nostrorum Romanorum Pontificum familiares; & in quibuscumque literis Apostolicis, tam Gratiæ, quam Iustitiæ pro eis expediendis, tales ac etiam Magistri vocentur, in reliquis quoque omnibus expeditionem suarum literarum quarumcumque concernentibus habeantur, & tractentur, vt Scriptores Apostolici habentur, & tractantur, sublatâ cuique quâuis materialiter interpretandi sub excommunicationis pœna antedicta.

§. 3. Intendentes insuper, quòd ipsum officium cuique dictorum Abbreuiatorum liberum sit, & sine fraude à quoque exerceatur. Volumus, & sub eadem pœna districtè mandamus, quòd dilectus filius Magister Ioannes Horij ad præsens Distributor in dicto officio deputatus, ac Successores sui, quos deinceps per fabas à singulis prædictis Abbreuiatoribus dandas eligi volumus durante officio Distributoris, non debeat pro se, aut suo Computatore aliquam distributionem facere, vel recipere; nec per se vel alium, seu alios, vllas Apostolicas literas quoquo modo expedire, de quibus præmium, vel aliquod emolumentum haberi possit, sed quòd ipse, & eius Computator ab officio salariati, vt sunt Rescribendarius, & Computator Scriptorum, emolumenta sua liberè ex officio præcipiant.

§. 4. Item statuimus, & ordinamus sub pœna præfata, quòd nullus dictorum Abbreuiatorum tam Maioris, quam Minoris Præsidentiæ, ab aliquo Abbreuiatore, minutas suas per se conficiente, quintam exigere, vel habere debeat, nisi minuta ipsa sit, vel male composita, vel difficilis correctionis; quòdque sub spe habendæ quintæ, correctionem ipsam non faciat, malitiosè difficilem apparere, sed pro leui correctione, & literarum expeditione, contentetur, pro minuta, de tribus grossis, ita etiam quòd expeditionem eius sub prædicta pœna, ac priuatione emolumentorum suorum non audeat recusare tam literæ gratiosæ, quàm exequutoriales, quæ, vt sunt, pro vnica minuta computentur. Et ne inter Abbreuiatores, & Scriptores Apostolicos de ordine præferendi in Processionibus, & conuentionibus, aut alibi quæstio possit oriri.

§. 5. Statuimus pariter, & ordinamus sub eadem pœna excommunicationis, ac ex certa nostra scientia, quòd Abbreuiatores, & Scriptores prædicti pari reuerentiâ, & honore vbique locorum se recipiant. In Processionibus verò, & huiusmodi hunc volumus modum obseruent; videlicet. Quòd Officiales Abbreuiatorum collocentur in loco digniori, & incedentibus ipsis binis cum Officialibus Scriptorum procedant Officiales Abbreuiatorum, postmodum sequantur Abbreuiatores de Parco Maiori cum Scriptoribus Antiquioribus, & incedant bini, sic quòd Abbreuiator sit à dextris, & Scriptor à sinistris, & finito numero Abbreuiatorum de Parco Maiori inter primos binos, qui tunc succedunt, Scriptor sit à dextris, & Abbreuiator à sinistris, in sequenti combinatione Abbreuiator sit à dextris, & Scriptor à sinistris. & sic successiuè alternatim vsque ad complementum numeri.

§. 6. Præterea volumus, ac motu, scientiâ, potestate, & auctoritate similibus concedimus; quòd omnia, & singula priuilegia, concessiones, & antelationum prærogatiuæ, declarationes, exemptiones, immunitates, exceptiones, & indul-

indulta Scriptoribus ipsis, etiam quoad A effectum gratiarum suarum expectatiuarum, tam per Nos, quàm quosuis alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros hactenus concessa, & indulta prædictis Abbreuiatoribus, & ipsorum singulis, ad quos ex motu, scientiâ, potestate, & auctoritate supradictis ea omnia, & singula ostendimus plenè suffragentur, ac si ipsis Abbreuiatoribus de verbo ad verbum essent concessa, maximè quæ officio dictorum Abbreuiatorum conueniunt, & in nullo aduertantur. Quoad expeditionem verò literarum B Gratiæ, seruetur omnino Bulla Institutionis dicti officij Abbreuiatorum.

§. 7. Ac vt Cancellaria Apostolica in dies magis ordinata appareat. Mandamus singulis Abbreuiatoribus supradictis, vt sub pœna memorata, quantocitiùs simul conueniant, & ex eis illos, qui de Parco Maiori, & primâ visione sint, ac ad videndum literas Secretariorum, vsque ad numerum per alias nostras literas prædictas statutum, & ordinatum, magis idoneos ad loca, exercitia, honores, onera, & emolumenta sua deputent, C & in debito ordine dirigent, atque obseruent.

§. 8. Item statuimus, & ordinamus, quòd singuli Abbreuiatores supradicti sint Clerici, & competenter literati, atque ætatis annorum viginti quinque, nec non debeant sub pœna antedicta togari; & honesto, ac condecenti habitu incedere, saltem vsque ad medium cruris, & frequentare ipsam Cancellariam, vbi præsentes fuerint, vt nullâ eorum parte, negligentia allegari possit in expeditione literarum, quæ in ipsa Cancellaria D expediri sunt solitæ.

§. 9. Item quòd singuli Abbreuiatores antedicti tam Maioris, quàm Minoris Præsidentiæ teneantur, & debeant sub pœna supradicta pro quacumque officij, & personarum eiusdem causâ vbi Distributori pro tempore videbitur vacatione eiusdem Distributoris in vnum personaliter conuenire, & per singula vota cum fabis danda, vt præfertur ordinare, & disponere omnia, quæ officio sint honesta, vtilia, atque sine perturbatione possint obseruari. Et si de aliqua re agendum esset dubia, vel graui per nostras literas prædictas non concessa, non specificata, vel non satis declarata, debeant de illa simpliciter inter se maturam ordinationem capere, & de hoc quod eis fuerit visum, Nos, vel Successores nostros ad confirmandum, vel infirmandum consultos habere.

§. 10. Volumus autem, quòd votum alicuius dictorum Abbreuiatorum non pluralis sit, quàm alterius, nisi aliorum pluralitate obtentâ.

§. 11. Item quòd ipsi Abbreuiatores possint, & debeant habere, atque ordinare vnam Capellam cum omnibus illis modis, formis, priuilegijs, statutis, ordinationibus, Capellano, Officialibus, & Gubernatoribus, prout habent Scriptores Apostolici.

§. 12. Item quòd Collegium Abbreuiatorum Encænia, singuli verò Abbreuiatores deinceps admittendi illa, & eadem iocalia soluere debeant, & teneantur, quæ solui sunt solita in officio dictorum Scriptorum,

§. 13. Item quòd deinceps Abbreuiatores absentes non participent, nisi id eis per Nos, vel Successores nostros, aut Collegium ipsorum specialiter concedatur.

§. 14. Et vt ipsum dictorum Abbreuiatorum officium, prout eius exercitium requirit, sit quietum, liberum, & sine quotidiana murmuratione, Decernimus, ac motu, scientiâ, potestate, & auctoritate supradictis declaramus, nullum ex Abbreuiatoribus Maioris Præsidentiæ, in alios superioritatem, vel potestatem vllam obtinere aliam, quàm ex loco sibi debetur, sed volumus, & sub pœna præfata mandamus, quòd ipsi Abbreuiatores Maioris Præsidentiæ suo loco cum debita reuerentia, & honore, ac auctoritate expediendi liberè gaudeant, & alios Abbreuiatores fratrum loco suscipiant, dirigant, & benignè informent.

§. 15. Delinquentes verò, vel excedentes circa ordinem officij, conuocato per Distributorem pro tempore vniuerso ipsorum Collegio, dignè puniantur per suspensionem, emolumentorum suorum priuationem, & alias pœnas, prout ipsi Collegio meliùs fuerit visum.

Item

§. 16. Item volumus, & mandamus A sub pœna prædicta, quòd singuli Abbreuiatores, tam Maioris, quàm Minoris Præsidentiæ, & alij supradicti, teneantur, & debeant obedire, ac cum effectu parere singulis mandatis pro tempore Distributoris, quæ pro commodo, honore, necessitate, vtilitate, & directione officij fecerit.

§. 17. Non obstantibus præmissis alijs literis nostris, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum hic insererentur præsentibus haberi volumus pro sufficienter expressis, & quas ex tenore sin- B gulorum Capitulorum nostrorum prædictorum, in singulis partibus, & clausulis suis quoad effectum omnium Capitulorum eorundem motu, scientiâ, auctoritate, & potestate antedictis moderamur, & restringimus, ac per ipsa Capitula intelligi, atque effectualiter obseruari volumus, & mandamus, illis aliàs in suo robore, suâque firmitate duraturis, cæterisque contrarijs quibuscumque.

§. 18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum collationis, assignationis, Constitutionis, confir- C mationis, approbationis, admissionis, voluntatis, mandati, statuti, ordinationis, intentionis, concessionis, extensionis, decreti, declarationis, moderationis, & restrictionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit; indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo, Quadringentesimo, Sexagesimo quar- D to, Tertio Kal. Iunij Pontificatus nostri Anno Sexto.

CAP. VI.

De Collegij Abbreuiatorum suppressione facta à Paulo II.

SVPRA iam demonstrauimus Abbreuiatorum plantam ad debitam perfectionem adductam, illiusque folia in vnum collecta; modò autem eandem mutato horti Cultore è terra auulsam videmus ex causis infra in Constitutione Pauli II. Pij Successoris expressis, cuius Constitutionis tenor sequens est.

PAVLVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

ILla, quorum conditio, vrgente necessitate, interdum mutata reperitur, eâ postmodnm cessante, ad statum pristinum non indignè restituuntur.

Dudum siquidem fel. rec. Pius Papa II. Prædecessor noster, ex certis tunc vrgentibus causis, nouum septuaginta Abbreuiatorum instituit officium, & circa illius regimen, & gubernationem nonnulla statuit, & ordinauit, prout in suis literis Apostolicis inde confectis, quarum tenores de verbo ad verbum præsentibus annotari fecimus, pleniùs continetur; qui tales sunt.

PIVS &c. *Ad perpetuam rei mem.* Vice &c. Illius gerentes in Terris &c. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MCCCCLXIII. VII. Kal. Decembris Pontificatus nostri Anno VI.

PIVS Episcopus &c. *Ad perpet. rei mem.* Quò salubriùs, & honestiùs &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MCCCCLXIII. III. Kal. Iun. Pontificatus nostri Anno VI. *Tenores ambarum Constitutionum omisimus, cùm illas in præcedenti capite ad longum iam retulerimus.*

§. 1. Postmodum verò, sicut Domino placuit, dicto Pio Prædecessore, rebus humanis exempto, cùm, occasione dicti noui officij, rumor maximus in dicta Curia fieret. Nos Diuinâ disponente Clementiâ, ad apicem summi Apostolatus assumpti, attendentes, quòd causæ propter quas idem Pius officium ipsum instituerat penitus cessauerant, & quòd illud in Romana Curia necessarium, nec vtile existebat; Venerabili fratri nostro Guliermo Episcopo Ostiensi, & dilectis filijs nostris Ioanni tituli Sanctæ Priscæ, Berardo tituli Sanctæ Sabinæ, & Nicolao tituli Sanctæ Cæciliæ Presbyteris Cardinalibus oraculo viuæ vocis commisimus, vt super præmissis

miſſis plenariam reciperent informationem, A Nobis relaturi ſeriem facti, & quomodo dignitati, & honori dilecti filij noſtri Roderici Sancti Nicolai in carcere Tulliano Diaconi Cardinalis Moderni,& pro tempore exiſtentis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarij, ac dilectorum filiorum Abbreuiatorum de Parco Maiori, & etiam Scriptorum literarum Apoſtolicarum, quibus propter inſtitutionem dicti noui officij, maxima fiebat iniuria, nec non commoditati omnium ferè Curialium noſtrorum, & ad ipſam Curiam pro tempore venientium, & etiam indemnitati B illorum, qui ad præmiſſum officium fuerant admiſſi, debitâ cum honeſtate prouideretur, factâ igitur Nobis per eoſdem Cardinales Commiſſarios relatione fideli,& clariſſimè Nobis conſtito, inſtitutionem dicti officij non fore eidem Curiæ neceſſariam, ſed potius inutilem, & ſcandaloſam, & non ſolùm eiſdem Vicecancellario,Abbreuiatoribus de ParcoMaiori, & Scriptoribus literarum Apoſtolicarum, verùm etiam cunctis Curialibus, & ad ipſam Curiam pro tempore venientibus maximum afferri præiudicium. C

§. 2. Ex præmiſſis, & certis alijs Nobis notis,legitimis, & ſuadentibus cauſis, piæ memoriæ Benedicti XII., Martini V. Eugenij IV., & Nicolai V., & Calliſti III. etiam Prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, quorum ſinguli auctoritatem Vicecancellarij pro tempore exiſtentis,illæſâ conſeruârunt veſtigijs inhærentes, de prædictorum fratrum conſilio, auctoritate Apoſtolicâ, tenore præſentium, motu proprio, non ad ipſius Roderici Vicecancellarij, vel alterius ſuper hoc Nobis oblatæ petitionis inſtantiam, D ſed honeſtatis, & Iuſtitiæ debito ſuadente, inſtitutionem dicti officij, & de illo perſonis prędictis per eumdem Pium Prædeceſſorem factas collationes præinſertaſque, & alias quaſcumque literas, inde confectas, cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, ac proceſſus habitos per eaſdem, & inde ſequuta quæcumque, auctoritate Apoſtolicâ, tenore præſentium ex certa ſcientia reuocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, ac nullius roboris, vel momenti fuiſſe, & eſſe decernimus,ipſaſque literas de libro Cancellariæ Apoſtolicæ, ac regiſtris literarum Apoſtolicarum, & etiam Cameræ Apoſtolicæ, & alibi vbicumque reperiantur penitus caſſari, & annullari volumus, atque mandamus.

§. 3. Decernentes illis, ac proceſſibus deſuper habitis in Iudicio, vel extra, nullam prorſum fidem adhibendam fore, vel adhiberi debere.

§. 4. Præfatum vero Rodericum, & pro tempore exiſtentem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarium,nec non Cancellariam Apoſtolicam in priſtinum, & eundem ſtatum in quo erant, antequam literæ præinſertæ emanarent, plenariè reſtituimus, & reintegramus, ac reponimus, officiumque, & facultatem diſtribuendi ſupplicationes ad præfatum Rodericum, & pro tempore exiſtentem Vicecancellarium dumtaxat, & nullum alium ſpectare, & pertinere auctoritate, & ſcientiâ præmiſſis decernimus, & illam ſibi attribuimus.

§. 5. Diſtrictiùs inhibentes tam Datario noſtro nunc, & pro tempore exiſtenti, quàm cuicumque alteri à prædicto Vicecancellario, ac illi, cui ipſe hoc duxerit committendum, ne de cætero audeat ſibi ipſi, vel alteri cuilibet, diſtribuere ſupplicationes, ſeù huiuſmodi diſtributionibus ſe quomodolibet intromittere.

§.6. Volumus inſuper, & mandamus, quòd omnes ſupplicationes, poſtquam reintegratæ fuerint,ad præfatum Vicecancellarium dumtaxat, vt moris eſt, fideliter deferantur.

§. 7. Decernentes irritum, & inane quicquid ſecus per quoſcumque quâuis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum reuocationis, caſſationis, irritationis, annullationis, decreti, reſtitutionis, inhibitionis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę Milleſimo, Quadringēteſimo,Sexageſimo quarto;Tertio

tio Non. Decemb. Pontificatus noſtri Anno primo.

L. Dathus de Curia. N. Bregeon.

Sub eiſdem die, & anno idem Paulus Pontifex indemnitati illorum, qui officia emerunt conſulere volens, aliud edidit Diploma, quo ſoluti pretij reſtitutionem fieri voluit: nempe.

PAVLVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei
Ad futuram rei memoriam.

CVM pridem ex certis rationabilibus, & perſuadentibus cauſis officium ſeptuaginta Abbreuiatorum per fel. rec. Pium Papam II. Prædeceſſorem noſtrum olim inſtitutum duxerimus reuocandum, & annullandum.

§. 1. Nos volentes, quòd illis ex prædictis Abbreuiatoribus, qui pro eorum ad huiuſmodi officium admiſſione, pecunias Cameræ Apoſtolicæ ſoluerunt, fiat reſtitutio: auctoritate Apoſtolicâ, tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quòd vſque ad annum à Data præſentium computandum, & deinde ad beneplacitum noſtrum donec, & quouſq; ſumma ipſa pecu- C niarum, ipſis Abbreuiatoribus perſoluenda, integrè, & abſq; aliqua diminutione, ex prædictis diſtributionibus percepta fuerit omnibus, & ſingulis literis Apoſtolicis, tam per Cameram, quàm per Cancellariam Apoſtolicam, etiam ſine ſupplicatione expediendis, præterquam literis Iuſtitiæ, etiam in forma humilibus, quæ taxatæ fuerint per illum, quem dilectus filius noſter Rodericus Sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius, ad hoc pro tempore duxerit deputandum, D vna integra taxa, quæ Abbreuiatori literarum Apoſtolicarum, cui ſupplicatio diſtributa foret deberetur, in ſolutionem huiuſmodi conuertatur.

§. 2. Inhibentes diſtrictiùs dilectis filijs Abbreuiatoribus literarum Apoſtolicarum, expeditioni illarum Aſſiſtentibus, & Secretarijs noſtris, nec non Cuſtodi Cancellariæ Apoſtolicæ, pro tempore exiſtentibus, ne ſub pœna excommunicationis literas ipſas per Cancellariam eandem, vel Cameram Apoſtolicam, niſi prius per eundem deputandum Compu- A tatorem ſignatæ fuerint, expedire quoquomodo præſumant, ac Bullatoribus dictarum literarum præſentibus, & futuris ſub pœna prædicta, ac priuationis officij, ne literis ipſis plumbum imprimant, aut eas à prædicta Bullaria expediant, vel abſoluant, niſi prius literæ prædictæ per eundem Computatorem, pro tempore deputatum, vt præmittitur ſignatæ fuerint.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ordinationis, ſtatuti, inhibitionis, & voluntatis infringere &c. Si quis &c.

B Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę Milleſimo, quadringenteſimo ſexageſimo quarto, tertio Non. Decembris Pontificatus noſtri Anno Primo.

L. Dathus. S. de Spada.

Hæc autem Pauli ordinatio, ſiuè Decretum, poſt illius obitum, nullum ſortitum eſt effectum, cum Sixtus ſucceſſor illud caſſauerit, ac Abbreuiatorum Collegium de nouo erexerit, vt infrà oſtendemus.

CAP. VII.

Noua Collegij Abbreuiatorum Erectio facta à Sixto IV.

ALTAS radices egerat noſtra planta, nam licèt à Paulo auulſa, tempore Sixti IV. Summi Pontificis prefati Pauli Succeſſoris denuo pullulare cæpit, itaut idem Sixtus eiuſdem culturæ curam Sinolpho Protonotario à Caſtro Octerio ſolerti Viro commiſerit; narrat hoc Raphael Volaterranus in ſua Antropologia lib. 22. vbi Abbreuiatores; Breuiatores nominat. Sixti igitur tempore hæc planta nouum acquiſiuit vigorem ac in altum creuit, vt eiuſdem Pontificis Conſtitutio declarat, quæ in Bullario ſub num. 16. Conſtitutionum eiuſdem Sixti tom. primo habetur ſequentis tenoris:

SIXTVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

DIuina æterni Dei Sapientia, quæ in ſui diſpoſitione non fallitur, non ſo-

ſolùm ſuperiora, & cæleſtia, ſed etiam inferiora, & humana miro ordine, ratione perfectâ, & varietate decorâ diſponit, & ordinat, vt ſingula quæque, licèt operatione diuersâ, mutuâ tamen charitate, & æquitate, inter ſe coniuncta eſſe videantur, & nulli ex rebus in ſupernis, terreniſque Miniſterijs ordinatis ſuos terminos egredi liceret. Quâ conſideratione Prædeceſſores noſtri Romani Pontifices (vt veriſimiliter credi poteſt) inducti, ad quæque, certâ ratione iubente, in primis Eccleſiam Dei vniuerſam, cuius caput Romana Eccleſia eſſe dignoſcitur, legibus, Conſtitutionibus, moribus, & decretis ſummâ diligentiâ, vigilantiâ indefeſsâ, & ordinatione irreprehenſibili dirigere, inſtituere, & ſtabilire conati ſunt. Quorum veſtigia quantùm à Nobis fieri poteſt, vnà cum fratribus noſtris, imitari ſatagentes, prolapſa reducere, exceſſiua corrigere, defectus ſupplere, errata emendare, & omnia ad probatiſſimum ordinem, & ſemitam rectam perducere, omni ſtudio, vigilamus. Sperantes in eo, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum, affluenter procedit, quòd conatus noſtros adiuuare dignabitur.

§. 1. Dudum ſiquidem fel. rec. Paulus Papa Secundus Prædeceſſor noſter, tempore ſuæ aſſumptionis ad Apoſtolatus apicem quandam ordinationem, per recol. mem. Pium Papam II. etiam Prædeceſſorem noſtrum de ſeptuaginta Abbreuiatoribus literarum Apoſtolicarum, certis de cauſis, factam, & ordinatam ex alijs cauſis iuſtis, & honeſtis, tunc animum prædicti Pauli Prędeceſſoris mouentibus, eiſdem Abbreuiatoribus de certis pecunijs, pro neceſſitate dicti Pij Prædeceſſoris, ac eiuſdem Romanæ Eccleſiæ, & prouiſione contra Turcas, tunc imminente perſolutis, integrâ prius reſtitutione factâ, reuocauit, & annullauit, & aſſignatâ certâ portione emolumentorum Officij Abbreuiatoriæ, ſcilicet venerabili fratri noſtro Roderico Epiſcopo Portuenſi, tunc Sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diacono Cardinali Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario, pro quibuſdam familiaribus ſuis iuxta arbitrium eiuſdem Vicecancellarij, necnon viginti florenorum auri de Camera cuilibet ex A dilectis filijs duodecim Abbreuiatoribus de Parco Maiori, reſiduum verò, quod inde ſuperexcreſcebat, in alios vſus conuertit.

§. 2. Nos verò, qui dicto Paulo Prædeceſſore, ſicut Domino placuit, de medio ſublato, fuimus, diuinâ fauente clementiâ, in Sede Petri collocati, exiſtimantes decere, Romanum Pontificem omni tempore, & præcipuè in aſſumptione ſui Apoſtolatus magnâ liberalitate vti, dictam partem, quam prædictus Paulus Prædeceſſor in alios vſus conuerterat, B dicto Vicecancellario, & Locumtenenti ſuo, ac Referendario commiſſionum, necnon eiſdem de Parco Maiori, ac diuerſis tam Abbreuiatoribus, quam alijs Curialibus, noſtris quoque, & Venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium familiaribus ad arbitrium, & diſcretionem dicti Roderici Vicecancellarij diſtribuendam liberaliter remiſimus, & condonauimus. Quæ quidem donatio, additis quinque florenis ſimilibus, pro quolibet ex dictis Abbreuiatoribus de Maiori Pręſidentia per ſeptem annos con- C tinuos integraliter, & ſine diminutione effectum ſortita extitit. Quæ quidem omnia, ſic per ipſum Vicecancellarium diſtributa, ac diſpenſata, grata, & rata habuimus, quemadmodum etiam tenore præſentium approbamus, & approbata eſſe volumus.

§. 3. Nuper verò propter peſtilentiam, quæ vrbem Romanam, & loca circumuicina, æſtate proximâ vexauit, & propter arma bellica, quæ neceſſariò, licèt inuiti contra hoſtes Eccleſiæ ſuſcipere coacti fuimus, & ob varias temporum D difficultates, ceſſantibus, & diminutis, magnâ ex parte, emolumentis, & prouentibus officij Abbreuiatoriæ huiuſmodi cum alijs Abbreuiatoribus, huiuſmodi emolumenta, in Cancellaria percipere conſueta, non fuerunt à quibuſdam menſibus citra ſtabilita ſalaria perſoluta diuerſa, clamores, iurgia, ac quamplurimæ querelæ ad Nos perlata fuerunt.

§. 4. Nos igitur conſiderantes, quòd ſi aliquis certus Abbreuiatorum numerus, ſub iuſtis, & honeſtis conditionibus, habitâ etiam perſonarum conſideratione, inſtitueretur, per quos negotia Cancellariæ

riæ Apoſtolicæ expedirentur; & ordo debitus in expeditione literarum Apoſtolicarum rectiùs obſeruaretur, ipſique Abbreuiatores, honore, pręmioque allecti, adhibitâ exercitatione,peritiores in poſterum efficerentur, ex quo Apoſtolicæ Sedis, & Cancellariæ prædictæ honori, atque auctoritati, & Partium commoditati magis conſuleretur; ſuper ijs cum Roderico Vicecancellario, & alijs fratribus noſtris prædictis communicato conſilio de præfati Roderici, & fratrum noſtrorum eorundem conſenſu, omnes, & ſingulas portiones, & aſſignationes dictorum emolumentorum, ac aliorum quamcumque diſpoſitionem, quas tam dictus Rodericus Vicecancellarius, quàm eius Locumtenens, & Referendarius commiſſionum, & alij omnes tam de Prima Præſidentia, quàm de Minori Parco, & alij in certis rotulis deſcripti, & deſcribi ſoliti hactenus perceperunt, ac omnia, & ſingula, literas, Conſtitutiones, ordinationes, diſpoſitiones, conceſſiones, ſtatuta, priuilegia, & indulta Apoſtolica quæcumque à Nobis, ſeu Prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſub quibuſcumque verborum formis, & expreſſionibus, cum quibuſcumque etiam fortioribus, & inſolitis, ac derogatoriarum derogatorijs clauſulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, ſuper præmiſſis portionibus, & earum aſſignatione hactenus emanata, & præſentibus literis noſtris, & eorum effectui quomodolibet contraria, quæ præſentibus haberi voluimus pro expreſſis,caſſantes, irritantes, ſupprimentes, & penitus extinguentes, ac pro nullis, & infectis haberi volentes de dictis officijs, & emolumentis Abbreuiatoriæ ordinationem facimus infraſcriptam, quam perpetuò futuris temporibus ſtabilem eſſe, & ab omnibus inuiolabiliter obſeruari volumus, & mandamus.

§. 5. In primis,ſuffragante Diuino Spiritu, & conſcientiæ puritate, præuiâ auctoritate Apoſtolicâ,tenore præſentium de expreſſo dictorum fratrum conſilio, atque aſſenſu, ac plenitudine poteſtatis, hâc irrefragabili Conſtitutione ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, quòd de cętero A perpetuis futuris temporibus in Cancellaria Apoſtolica,præter alios eiuſdem Officiales ſint, & eſſe debeant ſeptuaginta duo Abbreuiatores dumtaxat, inter quos duodecim Præſidentes de Parco Maiori; viginti duo de Parco Minori,reliqui verò examinatores literas in prima viſione Abbreuiatores nuncupentur, & exiſtant, & etiam vnum Collegium inuicem conſtituant. Præter quos nulli liceat in huiuſmodi Abbreuiatoriæ officio literas Apoſtolicas ſignare, qui Romano Pontifici, & ipſi Roderico, ac Vicecancellario, pro tempore B exiſtenti dumtaxat,& nemini alteri ſubſint.

§. 6. Et eorundem ſeptuaginta duorum Abbreuiatorum officia cum quibuſuis alijs officijs Romanæ Curiæ,& Cancellariæ Apoſtolicæ prædictæ incompatibilia nullatenus cenſeantur, ſed poſſint per vnum, & eundem cum quibuſuis etiam pluribus alijs officijs dictæ Curiæ abſque indulto, & diſpenſatione qualibet liberè retineri.

§. 7. Nec admittantur ad illa niſi probi viri, & in ætate decenti conſtituti, ac in exercitio Abbreuiatoriæ inſtructi, vel qui ſint idonei, & apti ad hoc inſtruantur.

C §. 8. Habitum honeſtum adinſtar Scriptorum deferentes, & ſecundùm eorum, & cuiuslibet ipſorum ſufficientiam occurrente vacatione ad primum examen, & de primo examine, ſiue de prima viſione ad Minorem Parcum, & de illo ad Præſidentiam de Parco Maiori, aliàs iuxta ordinationes piæ mem. Benedicti Papæ XII. & Calliſti III. Romanorum Pontificum etiam Prædeceſſorum noſtrorum aſſumantur, & in aſſumptione locorum; pro tempore vacantium,quibuſuis alijs, qui de dicto Collegio non forent, cęteris paribus D præferantur.

§. 9. Et quòd emolumenta dictorum Abbreuiatorum ſint vna taxa æqualis taxæ, quæ datur pro groſſa dictarum literarum Apoſtolicarum Scriptoribus pro quibuſuis literis, quas per Cancellariam eandem, aut Cameram, ſeu aliàs quomodolibet pro tempore expediri continget cum ſupplicatione, vel ſine, etiam ſuper Conſiſtorialibus Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac aliorum quorumcumque beneficiorum, abſque tamen noſtrorum, & dictæ Sedis Notariorum, de numero participantium exiſtentium, ac eiuſdem Cancellariæ

riæ Senescalli, pro tempore existentis, ac A ipsius senescalliæ prouisionibus, præiudicio, & illas concernentibus literis, siue supplicatione, de iustitia comuniter appellatis, ac per dilectos filios Secretarios nostros, de emolumentis Cancellariæ prædictæ participantes expedire debitis, & consuetis dumtaxat exceptis.

§. 10. Et exigantur in communi per tres ex dictis Abbreuiatoribus, quorum vnus per Abbreuiatores Maioris Præsidentiæ, secundùm ordinem eorum, alij verò duo per reliquos Abbreuiatores cum onere tenendi tres libros computorum B singulis mensibus, cum salarijs pro de Parco Maiori quinque; pro alijs verò duobus deputandis trium florenorum similium, pro quolibet ipsorum duorum deputentur, & colligantur, & in ipsis libris, more solito, fideliter annotentur; iuramento per ipsos præstito in manibus præfati Vicecancellarij, vel eius Locumtenentis de fideliter exercendo officium suum, & de collecta pecunia integrè persoluendâ, & reddendâ, dimissis pro labore Abbreuiatorum grossis quinque, prout hactenus consuetum fuit, quâ summâ quinque grossorum C contenti esse debeant, & nihil vltra percipere; declarantes, & volentes, quòd pecuniæ ipsæ, sic collectæ in primo mense apud illum de Maiori Parco, in alijs verò duobus mensibus apud ipsos duos alios, vt supra deputatos à Collegio successiuè remaneant, & fideliter conseruentur.

§. 11. Et in fine cuiuslibet mensis distributiones, & emolumenta prædicta per ipsos Receptores diligenter, & fideliter, deductis salarijs, & alijs oneribus pro tempore taliter diuidantur, & assignentur. Videlicet ex omnibus pecunijs, vt supra col- D lectis, quilibet de Parco Maiori vnam, & dimidiam, & singuli ex alijs vnam tantùm partem habeant, vt puta si quilibet ex alijs, præter quàm de Parco Maiori, sex singuli, de Maiori Præsidentia Abbreuiatores præfati nouem florenos percipiant. Mandantes de mense in mensem prædictum ordinem, & modum in colligendis, seruandis, & distribuendis pecunijs ipsis, fideliter, & inuiolabiliter continuari, & obseruari debere.

§. 12. Nec prætextu cuiusuis mandati de expediendo huiusmodi literas gratis, & in officio eorumdem Abbreuiatorum quâuis consideratione per Nos, & Sedem Apostolicam, etiam motu proprio, & ex certa scientia, & sub quibusuis censuris, & pœnis ecclesiasticis, seu pecuniarijs, pro tempore concessi, ab huiusmodi taxæ exactione abstinere, & mandatis huiusmodi parere teneantur quoquo modo, nec sub censuris prædictis, vigore dictorum mandatorum comprehendantur, præterquàm nostrorum, & dicti Roderici, & pro tempore existentis Vicecancellarij familiarium, continuorum commensalium, ac illorum, qui ex priuilegijs hactenus obseruatis, vel consuetudine gratis expedire consueuerunt.

§. 13. Supplicationes quoque per Nos, & Successores nostros Romanos Pontifices in nostra, & eorum præsentiâ, seu aliàs quomodolibet signatæ per Magistros, & Clericos registri earundem sub excommunicationis latæ sententiæ, & officiorum, quæ in eodem registro obtinent priuationis pœna, eò ipso incurrendâ, ad prædictum Rodericum Episcopum, & pro tempore existentem Vicecancellarium, vel eius absentiâ, dicti Vicecancellarij Locumtenentem deferantur, & per eum, si hoc facere voluerit, vel per Distributorem per dictum Vicecancellarium, pro tempore ex numero dictorum septuaginta duorum deputatum, cum salario sex ducatorum similium, iuxta rerum difficultates, & materiarum exigentiam sub excommunicationis pœna, & dicti salarij sui priuatione dictis septuaginta duobus Abbreuiatoribus, & non alij seruatâ iustitiâ, & æqualitate, iuxta formam perceptionis emolumentorum, videlicet, quando vni ex alijs, duæ Abbreuiatori de Prima Præsidentia, tres tantùm supplicationes distribuantur, & Abbreuiatoribus, quibus distributæ fuerint, omni fraude, & dolo cessantibus consignentur, descriptis prius, & annotatis dictis distributionibus in duobus libellis, per ipsum Distributorem deputatum, quorum vnum in domo dicti Vicecancellarij, vbi dicta Cancellaria pro tempore tenetur, vt omnibus patere possit, alterum apud se tenere, & conseruare debeat; declaratio tamen, quòd ipse Distributor, pro tempore, sibi ipsi minimè distribuere possit.

§. 14. Et

§. 14. Et vt Abbreuiatores ipsi, tam A de Parco Minori, quàm de Prima Visione ad huiusmodi exercitium examinandi faciliùs alliciantur, quòd de qualibet litera, quàm in Prima Visione examinauerint vnum turonem accipere possint, & habere debeant pro labore, ita tamen quòd gratiosa, & executoria desuper literæ, quoad hoc, pro vna Bulla reputentur, & vnus dumtaxat grossus duobus ex eis, illas signantibus, exoluantur.

§. 15. Item statuimus, & ordinamus, quòd nullus dictorum Abbreuiatorum, tam Maioris, quàm Minoris Præsidentiæ B ab aliquo Abbreuiatore minutas suas per se conficiente, nisi minuta ipsa sit omnino malè composita, vel difficilis ad modum correctionis, pro correctione cuiuslibet minutæ, & illius iudicaturâ, ac expeditione vltra tres grossos recipere non debeat. Ita tamen, quòd expeditionem eius non audeat quouis modo, sine rationabili causa recusare, & tam literæ gratiosæ, quàm executoriæ, vt sunt, pro vnica minuta, & expeditione computentur. De prouisionibus verò Consistorialibus consuetum duorum similium florenorum de taxa C ipsis Abbreuiatoribus, vt supra soluenda, & computandorum, Abbreuiatores de Prima Præsidentia præfati pro ipsarum minutis, & expeditione percipient salarium.

§. 16. Et quia sine diuina gratia nihil feliciter procedere potest ad illam impetrandam, quòd omnes Abbreuiatores de numero septuaginta duorum huiusmodi habeant vnam Capellam, & Altare portatile, super quo in domo Vicecancellarij, in loco ad hoc congruo, & honesto, Missam omnibus diebus, quibus ipsa Cancellaria tenebitur, cum collecta semper pro D Romano Pontifice, quæ incipit. Deus omnium fidelium Pastor, & Rector famulum tuum Sixtum &c. celebrari faciant.

§. 17. Quòdque Abbreuiatoribus, qui cedentibus, vel decedentibus aliquibus ex infrascriptis, quos in Abbreuiatores literarum prædictarum hâc vice, vnà cum Roderico Vicecancellario recipimus, & Collegio prædicto iuxta ordinem descriptionis eorum, quæ infrà fiet aggregamus, & alijs qui pro tempore erunt Abbreuiatoribus dicti Collegij eorum loca, & officia aliàs quomodolibet dimittentibus, illi, qui ad Collegium ipsum loco cedentium, vel decedentium, aut dimittentium admittentur. Quatuor florenos auri de Camera pro dicta Capella, seu Capellano, & præter illos pro iocalibus, & eorum receptione ad officium ipsum ducatos sex, quorum duos Vicecancellarius, & reliquos quatuor ducatos Distributor, & deputati præfati ad pecunias colligendas, similiter quilibet vnum percipiant. Et similiter pro concessione eiusdem officij, quam à Nobis, vel Sede Apostolica, vel Vicecancellario pro officijs, quæ ad eius dispositionem spectabunt obtinebunt, dum per liberam resignationem illa obtinentium vacabunt, medietatem eius, quod pro simili concessione officij scriptoriæ, Scriptores persoluunt Romano Pontifici, aut Vicecancellario, à quo concessionem ipsam habebunt, idest florenos similes quinquaginta dumtaxat soluere, & non vltra teneantur.

§. 18. Et tam illi, quàm primitus admissi etiam de eadem Maiori Præsidentia, de eorum emolumentis, & officijs, prout Scriptores huiusmodi de suis disponunt, disponere, illaque resignare liberè, & licitè possint. Nosque, & Successores nostri, ac ipse Rodericus, & Vicecancellarius pro tempore existens, resignationes, siue cessiones huiusmodi admittere, & illis, in quorum fauorem resignationes, siue cessiones ipsæ factæ fuerint de huiusmodi officijs prouidere teneantur.

§. 19. Et insuper, quòd omnes, & singuli tam Præsidentes, quàm de Minori Parco, & Ordinarij Abbreuiatores huiusmodi, omnibus, & singulis Constitutionibus, statutis, ordinationibus, priuilegijs, gratijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, declarationibus, prærogatiuis, antelationibus, concessionibus, fauoribus, & indultis quibuscumque gaudeant, potiantur, & vtantur pariformiter, & absque vlla differentia, sicuti dictarum literarum Scriptores præfati, etiam quoad hoc, vt familiares nostri, & Successorum nostrorum Romanorum Pontificum perpetuò, & in quibuscumque literis Apostolicis tales etiam Magistri nominentur, & pro talibus vbilibet habeantur, & literæ Apostolicæ Gratiam, & Iustitiam concernentes pro duodecim Præsidentibus de

Parco

Parco Maiori iuxtà eorum Priuilegia, pro A dictis verò de nouo creatis ſeptuaginta Abbreuiatoribus,gratis etiam in omnibus officijs, pro perſonis ipſorum dumtaxat expediantur, ſicut, & eo modo, quo expediuntur literæ eorumdem Scriptorum, extendentes ea omnia ad præfatos ſeptuaginta duos Abbreuiatores, & mandantes, & ſub pœnis, & cenſuris in illis contentis, etiam quoad prædictos ſeptuaginta duos Abbreuiatores firmiter obſeruari in omnibus, & per omnia, ac ſi illa dictis ſeptuaginta duobus Abbreuiatoribus de verbo ad verbum conceſſa forent. B

§. 20. Concedentes inſuper plenam, & liberam facultatem, ac de vberioris dono gratiæ indulgentes, dictorum ſeptuaginta duorum Abbreuiatorum Collegio, ſtatuta, & ordinationes, ac quæcumque alia ipſius Collegij, & Abbreuiatorum eorundem commodum, decus, quietem, & directionem pro tempore concernentia condendi, & ordinandi. Decernentes harum ſerie huiuſmodi ipſorum Abbreuiatorum, ordinationes, & ſtatuta (licita tamen, & honeſta) pro tempore facta,plenam roboris firmitatem perpetuis tempo- C ribus obtinere, & ab ipſis omnibus firmiter obſeruari debere.

§. 21. Et quòd tranſumptum, ſiue tenor præſentium literarum, & cuiuslibet partis earundem, & priuilegiorum Scriptorum prædictorum pari modo, quo tenor literarum Cancellaræi indigentibus detur, & illi in iudicio, & extra, prout regularum earundem,ſtari conſueuit.

§. 22. Liceatque ſingulis Abbreuiatoribus prædictis, in ſacris Ordinibus non conſtitutis, pro tempore exiſtentibus matrimonium etiam cum viduis, abſque alia D diſpenſatione, ſeu licentia Sedis prædictæ liberè contrahere.

§. 23. Porrò quia de taxa literarum Apoſtolicarum, quæ expediuntur per Cameram, præfatam ſeptuaginta duo Abbreuiatores notitiam forſan habere non poterunt plenariam volumus, quòd literæ prædictæ, de quibus taxa huiuſmodi ſoluenda eſſet ſine ſubſcriptione infra plicam Bullæ circa medium, per dictos correctores pro tempore deputatos expeditæ viribus careant. Diſtrictiùs inhibentes tam Referendarijs, Secretarijs, Plumbatoribus, Regiſtratoribus, Magiſtris in regiſtro, Scribis, & Notarijs etiam Cameræ Apoſtolicæ, quam alijs quibuſcumq; Officialibus noſtris, & dictæ Sedis pro tempore exiſtentibus,ſub excommunicationis latæ ſenteutiæ, à qua abſolui non poſſint, niſi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo conſtituti, ſatisfactione præuiâ, & emolumentorum ſuorum officiorum priuationis, pœnis, & literas huiuſmodi ſic, vt præfertur non ſignatas nullatenus admittant, ſiue expediant, ſed illas illico ad deputatos prædictos ſignandas remittant.

§. 24. Et cùm prædictus Rodericus Epiſcopus, & Vicecancellarius, qui eiuſdem Eccleſiæ Vicecancellariatùs officium multis annis eximia virtute, ſolertiſſima, & exactiſſimâ diligentiâ laudabiliter gubernauit, & Eccleſiam ipſam pluries etiam proprijs facultatibus non parcendo adiuuit, ac cuius perſonam, ob eius præclara merita, in Nos, & dictam Sedem collata, etiam in hac temporum difficultate alijs in rebus, prout Nobis, & eiſdem venerabilibus Fratribus noſtris viſum eſt peramplius recompenſare intendamus, pronunc tamen, ne ex ordinatione huiuſmodi, in quam ipſe,vt præfertur conſenſit, nimium diſpendium patiatur eius indemnitati aliqualiter conſulere volentes, & ne pro eo, quia ad eumdem Rodericum Epiſcopum, & Vicecancellarium etiam ex conceſſione noſtra omnium dictæ Cancellariæ officiorum, Correctoriæ, & Scriptorum ipſarum literarum, necnon Notariorum eiuſdem Sedis, officijs dumtaxat exceptis, libera diſpoſitio pertinere dignoſcatur, contingat in dubium reuocari, an ipſe de huiuſmodi Abbreuiatoriæ officijs vtpotè nouiter, modo prædicto,per Nos ordinatis poſt factam ſibi per Nos cōceſſionem prędictam diſponere debeat, prouidere volentes. De ſimilibus conſilio, & aſſenſu Fratrum prædictorum,volumus, & auctoritate prædictâ etiam ſtatuimus, & ordinamus,quòd ipſius Roderici Epiſcopi, & Vicecācellarij in Cācellaria prędicta Locumtenens,qui expeditioni earundem literarū vacat,& ipſius Roderici Epiſcopi,& Vicecancellarij plerumque ad id vacare impediti, in ipſa expeditione vices gerit, vnum ex Referendarijs cauſarum commiſſionum, qui commiſſiones

nes ipsas examinat diligenter, & illarum vim, & effectum eidem Roderico Episcopo, & Vicecancellario fideliter refert, & de eius nomine, & vice nonnumquam signat, & signatarum per Nos commissionum, seu in præsentia nostra, & pro tempore existentis Romani Pontificis signaturas extendit nunc, & pro tempore existentes, aliud ex dictis septuaginta duobus Abbreuiatoriæ officijs pro quolibet eorum, obtineant, & percipiant vnam pro quolibet portionem emolumentorum earumdem, æqualem alijs portionibus aliorum, præterquam de Prima Præsidentia Abbreuiatorum prædictorum, possintque ab officij, & emolumentorum perceptione huiusmodi pro solo ipsius Roderici Episcopi & Vicecancellarij, aut alterius, ad hoc ab eo specialiter deputati, nutu amoueri, & alij eorum loco subrogari toties, quoties sibi videbitur, & placebit.

§. 25. Et quòd dilectorum filiorum Magistrorum Ioannis de Borgia Correctoris, Nicolai de Castello, Ferrarij de Gualdis, Gregorij de Puteo, Nicolai Bregeonis, & Alberti Roch, numero sex de Maiori Præsidentia, ac de Minori Parco septem scilicet Lodouici Podocatharis, Laurentij de Mancinis, Ioannis Andreæ de Regio, Iacobi Botafoco, & Stephani de Cacijs, Ioannis Victor, & Francisci de Arianis de Parma; necnon octo examinãtium in prima visione, scilicet Francisci de Maximis, Hieronymi Pauli, Iacobi Tiella, Ioannis de Rio, Petri Leopardi, Iacobi Casanoua, Ioannis Lopis, & Francisci Gausi Abbreuiatorum earundem literarũ, Abbreuiatoriæ officia, & loca, dum per cessum, vel decessum, aut promotionem, priuationem, seu quamuis dimissionem prædictorum, & aliorum quorumcumque, qui officia, & loca ipsa, pro tempore, obtinebunt, ad liberam ipsius Roderici Episcopi, &, pro tempore, existentis Vicecancellarij dispositionem pertineant, possitq; & debeat ipse Rodericus Episcopus, &, pro tempore, existens Vicecancellarius, aut per eum ad hoc specialiter deputatus, illorum resignationes recipere, & admittere, ac per suas literas, suo sigillo pendente, munitas de illis, dum, pro tempore, qualitercumque vacauerint, per se ipsum, seu eius Locumtenentem, seu ad hoc, ab eo speciale mandatum habentem, personis idoneis prouidere, & exigentibus personarum meritis, & sufficientia super earundem personarum, quibus ipse prouiderit de huiusmodi officijs, & locis requisitarum qualitatum defectibus, cùm sibi placuerit, aut deputando huiusmodi dispensare, & eisdem personis ad ipsa officia, & loca obtinenda. Non obstantibus prædictorum Benedicti, & Callisti literis præfatis sufficienter habilitare, & illi, quibus de eisdem officijs, & locis ipse Rodericus Episcopus & pro tempore existens Vicecancellarius, seu deputandus, duxerit suis literis prouidendum ad officia, & loca ipsa, absque aliqua alia prouisione recipiantur, & admittantur. Ita, quòd dictæ literę prædicti Roderici Episcopi, seu ad hoc ab eo specialiter deputandi, vel pro tempore existentis Vicecancellarij, quas absque aliarum literarum Apostolicarum desuper conficiendarum expeditione, perpetuæ firmitatis robur obtinere decernimus, ijs, quibus officia ipsa, & loca concesserit, & assignauerit, plenissimè, & per omnia valeant, & suffragentur, ac si super ijs officijs, & locis, literæ Apostolicæ confectæ, & expeditæ fuissent. Quòdque recepti ad officia, & loca, ad quæ recepti fuerint suo ordine collocentur. Sicque continuò per ipsum Rodericum Episcopum, & pro tempore existentem Vicecancellarium, absque contradictione quâlibet obseruetur.

§. 26. Decernentes de similibus consilio, & assensu fratrum prædictorum, quicquid secus super ijs, ad prędicti Roderici Episcopi, &, pro tempore, existentis Vicecancellarij dispositionem, vt præmittitur spectantibus officijs, etiam à Nobis, aut Successoribus nostris Romanis Pontificibus, pro tempore existentibus, absque expresso prædicti Roderici Episcopi, &, pro tempore, existentis Vicecancellarij consensu contingeret attentari, irritum, & inane, nulliusque roboris, vel momenti existere.

§. 27. Reliquorum verò, quorum nomina, & cognomina &c. & eorum loco, per quamcumque vacationem, seu aliam dimissionem ad huiusmodi officia substituendorum officiorum, & locorum Abbreuiatoris, & literarum huiusmodi dispositio ad Nos, &, pro tempore, existentem Ro-

Romanum Pontificem pertineat. Itaut A idem Rodericus Episcopus, & Vicecancellarius, etiam prætextu per Nos sibi dudum generaliter concessæ facultatis prædictę disponendi de locis, ac officijs Cancellariæ prędictæ, de ipsorum reliquorum Abbreuiatorię officiorum ad Nos, vt præfertur pertinentium, dum vacabant, dispositiones nequeat impedire. Non intendentes tamen facultati prędictæ propter hoc, aut ex eo, quòd ipse Rodericus Episcopus, & Vicecancellarius eâ forsan hactenus vsus non foret in aliquo derogatum censeri, immò licere sibi cùm voluerit, eâ, B quam pręsentium tenore sibi pro potiori cautelæ suffragio, iuxta literarum nostrarum desuper continentiam, atque formam de eorundem fratrum consilio, & assensu, etiam de nouo ad veriorem cautelam concedimus, cùm sibi placuerit liberè vti.

§. 28. Et, vt præmissa omnia, saltem metu pœnę, firmiùs, & validiùs obseruentur omnibus, & singulis, quos præsens tangit negotium, etiam sub pœna excommunicationis, pręcipimus, & mandamus, quatenus pręmissa omnia, & singula prout superiùs continentur, sublatâ eis quâcun- C que alia interpretandi facultate, & auctoritate inuiolabiliter obseruentur.

§. 29. Mandantes ipsi Roderico Episcopo, &, pro tempore, existenti Vicecancellario, vt omnia prędicta sub pœnis arbitrio suo ferendis faciat ab omnibus inuiolabiliter obseruari.

§. 30. Decernentes pręsentibus nostris literis, & earum singulis, per quascumque alias literas, seu mandata Apostolica, nullatenus in aliquo derogatum censeri, nisi literæ, & mandata derogatoria huiusmodi consistorialiter, de simili fra- D trum nostrorum consensu, fuerint expedita.

§. 31. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ in dictis literis, & priuilegijs Scriptoribus ipsis concessis voluimus non obstare, cæterisque contrarjs quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S.Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1478. Tertio Idus Ianuarij Pontificatus nostri Anno Octauo.

Griffus Sinolphus à tergo registrata in Camera Apostolica G.Blondus.

CAP. VIII.

De Abbreuiatorum munere.

Bundè iam supra in relatis Constitutionibus ostensum esse putamus, quale olim fuerit Abbreuiatorum munus. At cùm longa annorum series non saxa solùm, & dura marmora, sed metalla ipsa durissima, sui ipsius progressu secum deferat, & consumet, multò faciliùs verò hominum mores, & ritus, quæ instabilia sunt, alterat, & immutat. Quare cùm idem Abbreuiatorum munus, ex longa temporis intercapedine iam sit immutatum, prout est in præsenti describemus.

Ex supra allata extrauaganti Ioannis XXII. Summi Pontificis, quæ incipit: *Cùm ac Sacrosanctæ in cap.* 4. expresè elicitur Abbreuiatores fecisse notas, quæ idem cum illis sunt, quas hodie minutas appellamus, vt ex Constitutionibus Martini V., aliorumque sequentium Pontificum.

At quia Abbreuiatorum dignitas in dies magis, magisque creuerit, & crescat, cùm huiusmodi Collegium, tam in literis, quàm in muneribus, ac dignitatibus Ecclesiasticis Illustrium Virorum Seminarium, iure dici possit, vt in fine huius operis ostendimus, ideo ipsi Abbreuiatores alijs occupationibus distracti, quidam ad Litigantium causas iudicandas detenti, quidam ad Gubernia Ciuitatum destinati, quidam verò ad sublimiora munera euecti, ad huiusmodi minutas conficiendas, pacato animo, quandoque applicari minimè valeant: propterea in laborum leuamen, ac vt rectiùs omnia fiant, huiusmodi minutarum curam, delectis ad hoc ex Cancellaria Apostolica peritioribus Viris, quos Substitutos appellant, committunt, ac etiam conferendi Bullas cum supplicationibus, an ad formam minutarum exaratæ fuerint, studium etiam relinquunt, qui quidem conferendi actus Iudicatura denominatur, ac an in eisdem Bullis appositæ sint clausulæ, ad terminos iuris, gratiam restringentes; ac omnium Officialium Cancellariæ, ad quos spectat, manus, idest subscriptionis appositæ fuerint diligenter inspiciant.

Mo-

Modernorum igitur Abbreuiatorum munus est, singulis Cancellarijs in Parco interesse; vbi antequam ipsi ad aliquem actum se accingant, Abbreuiator in admissione iunior, stans nudo capite, prout etiam omnes alij Abbreuiatores, recitat Orationem sequentem.

Adsumus, Domine Sancte Spiritus, adsumus peccati quidem immanitate detenti, sed in nomine tuo congregati, veni ad nos, & esto nobiscum, & dignare illabi cordibus nostris; doce nos quid agamus, quo gradiamur, & ostende quid efficere debeamus, vt te auxiliante, tibi in omnibus placere valeamus. Esto salus, suggestor, & effector iudiciorum nostrorum, qui solus cum Deo Patre, & eius Filio nomen possides gloriosum; non nos patiaris perturbatores esse Iustitiæ, qui summam diligis æquitatem, non in sinistrum nos ignorantia trahat, non fauor inflectat, non acceptio muneris, vel personæ corrumpat; sed iunge nos efficaciter, solito tuæ gratiæ dono, vt simus in te vnum, & in nullo deuiemus à vero, vt sicut in nomine tuo collecti, sic in cunctis teneamus cum moderamine pietatis Iustitiam, vt etiam hìc à te in nullo dissentiat sententia nostra, & in futurum pro benè gestis consequamur præmia sempiterna. Amen.

Quâ absolutâ incipit Bullarum in Parco expeditio, quam nolumus integram describere, sed tantùm illam, quæ ad nos Abbreuiatores spectat.

Bulla igitur, postquam per diuersa transiuit officia, per vnum RR.DD. Abbreuiatorum Substitutum defertur ad Parcum, in quo quatuor sunt libri, in quibus describitur, prout materies in ea contenta exigit, vt infra demonstrabitur.

Primus enim liber, qui maior est omnibus in duas diuisus est partes, in quarum prima annotantur omnes Bullæ beneficiales, sequenti formâ. In cuiuslibet mensis initio ipsius mensis appellatio seorsim inscribitur hoc modo. *Ianuarius 1689.* Sub mensis appellatione exaratus dies, & Cancellariarum ordo, scilicet: *Die Martis 4. Cancell. prima.*

Sub hoc annotantur Bullæ expediendæ: nimirum nomen Diœcesis, & qualitas gratiæ. Vtpotè *Colimbrien. Per obitum*, A *Venetiarum simile*, *Vlixbonen. certo modo*, *Senen. indultum*, *Florentin. dispensatio*, & sic de singulis gratijs. Hoc autem notandum, quòd hæ Diœceseon, & gratiarum descriptiones non scribuntur continuato ordine, sed subsequenti, videlicet perpendiculari. Exempli gratia.

Colimbrien per obitum.
Venetiarum simile.
Vlixbonen. certo modo.

In altera verò libri parte annotantur gratiæ Dispensationum, quas Matrimoniales appellamus; appositâ verò prius no- B tâ mensis, anni, diei, & Cancellariæ, vt nuper diximus; postea scribuntur Diœcesis, & Oratorum nomina, videlicet: Sipontin. Franciscus, & Anna, eodem perpendiculari ordine obseruato. Si verò Bulla expedienda sit pro pauperibus, quæ non est taxata, sed expedita gratis pro Deo: tunc scribitur in libro tantùm nomen Diœcesis, & post Diœcesim duæ fiunt Cruces hoc pacto Segobien. XX.

Secundus liber continet alias Dispensationes matrimoniales, quæ expediuntur per officium Minoris Gratiæ. In isto igitur C libro solummodo nomen Procuratoris Minoris Gratiæ, qui bullas expedit, & ipsarum Bullarum numerus annotatur: factâ tamen prius in libro solitâ annotatione mensis, anni, diei, & Cancellariæ, vt diximus, in primo libro.

Tertius liber est omnium minimus, in quo itidem inscriptis mense, anno, die, & Cancellaria, signatur numerus supplicationum, & resignationum, quæ Notario Cancellariæ traduntur, vt eas Substitutis pro conficiendis Minutis distribuat, & hæc memoria fit, vt in cuiuslibet men- D sis fine possit conferri numerus annotatus à RR. Abbreuiatoribus, cum numero annotato ab ipso Notario, ne irrepserit error, & æqualis diuisio inter ipsos Abbreuiatores fiat.

Quartus liber continet materias Consistoriales, in quo videlicet signantur Ecclesiæ, & Monasteria Consistorialia, ac Pallia, & Retentiones hoc pacto. In prima libri parte (cùm iste etiam in duas diuisus sit) scribuntur nomen Abbreuiatoris, ex numero septem illorum Antiquiorum, qui de eisdem materijs, quæ per Consistorium expediuntur participant, & no-

nomen Ecclesiæ; postea in margine charactere latino notatur taxa ipsius minutæ; scilicet e.g.

Vicentinus Maceraten. VI.

Si fuerit Monasterium simili modo exaratur, prout etiam Pallium.

Retentiones verò Beneficiorum, vel Pensionum annotantur simpliciter. *Retentio vnius, vel duorum &c.*

Disseruimus hucusque de libris, & materijs illis, quæ in eis signantur; modò ad praxim descendamus.

Scriptâ in libro Bullâ, illam Substitutus suo Abbreuiatori porrigit. Iste à tergo, & in calce, medioque ipsius Bullæ suum apponit nomen, scilicet *I. D. Parraccianus*, & si Substitutus proprius non fuerit, sed alterius Abbreuiatoris, quia ipse Abbreuiator tunc temporis in Cancellaria minimè fuerit præsens; tunc additur pro D. N. scilicet *I. Ciampinus pro Domino Thomato*, & sic de singulis. Hoc autem duplici ex causa; primò, quia apparere debet quisnam concinnauerit Minutam, Bullamque iudicauerit, vt si fortasse aliquis in ea error irrepserit, cui huiusmodi lapsus, seu sphalma tribuendus sit innotescat. Secundò, cùm æquitati minimè consentaneum sit, propter vnius Abbreuiatoris in Cancellaria non assistentiam, ad aliam Cancellariam Bullarum expeditionem differri, quod in magnum partis detrimentum quandoque cederet: ideo, vt huic occurratur malo, supplere Abbreuiator præsens solet subscribendo *pro* &c.

Primâ subscriptione peractâ, quæ denotat à quo Substituto Minuta confecta fuerit. Bulla sic subscripta traditur Sollicitatori, qui eam defert ad Officiales aliorum Collegiorum, vt eam subscribant. Postea illam, sic subsignatam Sollicitator alteri Substituto tradit, vt eam cum supplicatione conferat; factâ collatione, Substitutus suo Prælato porrigit, vt eam subscribat loco, & formâ, superius descriptis.

Aliquoties accidit, quòd Regens Cancellariæ graui negotio, siue infirmitate detentus ipsi Cancellariæ interuenire nullo modo valeat. Tunc verò suum impedimentum Abbreuiatoribus solet notificare; ac Decanus Abbreuiatorum, seu ex illis antiquior sedet in loco Regentis, & omnia, ad Regentem spectantia munia,

A adimplet illius supplendo vices, tam in subscribendis supplicationibus, quàm in apponendis signis in Bullis: prout etiam in recipiendo iuramentum Prælatorum, electorum ad regimen Ecclesiarum, & Monasteriorum, aliarumque dignitatum, pro quibus iuramentum præstandum sit.

Quanta igitur Romanorum Pontificum cura fuerit, vt tales Electi solitum iusiurandum præstarent, multis possemus demonstrare auctoritatibus; attamen cùm hæc ad institutum nostrum minimè spectent, contenti sumus solummodò legem B referre, quę Reuerendissimo Regenti, ac nobis Abbreuiatoribus peculiariter iniungitur, vt eorundem prouisorum solitum recipiamus iuramentum, cuius legis tenor, ex Quinterno Cancellariæ desumptus pag. 394. vbi sic se habet.

De Iuramento Prælatorum.

Motu proprio Dilectis filijs nostris S. R. E. Vicecancellario in virtute sanctæ obedientiæ, ac Cancellariam nostram Apostolicam Regenti, necnon Secretarijs C nostris Abbreuiatoribus de Parco Maiori, dictæ Cancellariæ Custodi, & literarum nostrarum Apostolicarum Summatori, & alijs quibuscumque Officialibus, ad quos spectat, tam Cancellariæ, quàm Cameræ Apostolicæ, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ mandamus, quatenus literas Apostolicas super prouisione, vel Commendâ, seu Coadiutoriâ, vel administratione quarumcumque Ecclesiarum Patriarchalium, Metropolitanarum, seu Cathedralium, vel Monasteriorum, Consistorialium, pro personis in Romana D Curia præsentibus, nullatenus expediant, vel expediri faciant, aut permittant, neque etiam Episcopi, aut alij Consecratores de mandato nostro, etiam viuæ vocis oraculo deputati, alicui munus consecrationis, aut benedictionis impendere præsumat, nisi prius eis per relationem vnius ex Clericis cæremoniarum Capellæ nostræ constet, quòd persona huiusmodi, quæ Ecclesiæ præfertur, aut Monasterio, vel cui Ecclesia, seu Monasterium huiusmodi commendatur, aut si fortè Coadiutor detur, vel Administrator, iuramentum debitæ fidelitatis in forma, ad hoc ordina-

ta

ta præstiterint, pro absentibus verò forma iuramenti huiusmodi, vnà cum literis expediatur, & ad partes transmittatur.

Placet,& mandamus I.Io:Goz.Dat.

Hunc autem Pontificem ex antecedentibus, & subsequentibus scripturis, in eodem Quinterno exaratis colligimus fuisse Iulium II., antea Iulianum denominatum, vt demonstrat litera subscriptionis cedulæ motus proprij, & si diuinari potest, quo tempore promulgata fuerit, colligo ex dictis scripturis fuisse anno 1509.

Cùm Regentis Cancellariæ supra meminerimus, quòdque Abbreuiatores illius ab eadem Cancellaria absentis vices supplere debeant, non incongruum hìc erit, si addamus, quòd ipsi Abbreuiatores nouum Regentem admittere, & recipere teneantur, propterea alteram cedulam motus proprij eiusdem Iulij Pontificis anno 1511. promulgatam, & in prædicto Quinterno pag.404.descriptam referamus, tenoris sequentis.

Deputatio Regentis per Papam.

Motu proprio, & ex certa nostra scientia dilectis filijs Abbreuiatoribus literarum Apostolicarum Maioris Præsidentiæ Rescribendario, Scriptoribus earundem literarum Officialibus Cancellariæ Apostolicæ, & alijs, ad quos spectat committimus, & mandamus, quatenus in locum quondam Dominici della Porta, quem olim pro dilecto filio nostro Sixto tituli Sancti Petri ad Vincula, Presbytero Cardinali, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario, in dicta Cancellaria Locumtenenti, deputaueramus, dilectum filium Magistrum Franciscum de Parma, Decretorum Doctorem, literarum earundem Correctorem, & Maioris Præsidentiæ Abbreuiatorem, Notarium, & Referendarium nostrum, ad officium Regentis Cancellariam prædictam, etiam in extendendis, & signandis commissionibus, & supplicationibus distribuendis, ipsiusque officij exercitium liberum, necnon honores, onera, & emolumenta quæcumque, omni contradictione cessante, recipiant, & admittant, ac recipi, & admitti faciant, prout Nos ipsum Franciscum ex nunc recipimus, & admittimus, ac admitti volu- A mus, & mandamus, in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Placet motu proprio,& ita mandamus I.

Lectum, & publicatum fuit suprascriptum mandatum Romæ, in Cancellaria Apostolica,die tertiâ mensis Ianuarij,Anno Incarnationis Dominicę Millesimo,Quingentesimo, Vndecimo. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris Domini Iulij Papæ II. Anno ... Io:de Gottifredis Custos.

Licèt in Cancellaria Dominorum Protonotariorum sedile sit, quod in dignori loco, nempe prope Parcum, extra Can-
B cellos tamen situm, ac in eo ijdem Protonotarij pro subscribendis Bullis prouisionum Ecclesiarum, & Monasteriorum residere deberent. Attamen hodie, cùm in Cancellaria, propter varia negocia, interesse minimè valeant proprij Collegij à secretis mittunt, vt expeditionibus Ecclesiarum, & Monasteriorum Collegio assignata emolumenta percipiat. Et cùm ipse à secretis minimè præditus sit facultate, suam in Pontificijs Diplomatibus apponendi manum: ideo rogat vnum ex Abbreuiatoribus, vt nomen proprium in Bul-
C la ponat subscribendo. *Pro &c.* quæ subscriptio à tergo Bullæ fit in sinistra parte, & in medio, sequenti formâ.

Pro RR. DD. Protonotarijs Apostolicis I. Ciampinus.

Vltra supradictam in Bulla subscriptionem, quæ solutionem Iurium debitorum ipsi Collegio denotat, Abbreuiator subscribit schedulam infrascripti tenoris.

Reuerendissime Domine. Expediantur Bullæ Ecclesiæ N. vacantis per obitum (vel per translationem) *R.P.D.N.ad Ecclesiam N. in personam R.P.N. electi in forma so-*
D *lita, quibuscumque contrarijs non obstantibus.*

Hæc est antiqua forma, à Protonotarijs ad Vicecancellarium directa, quando ipsimet conficiebant Minutas, vt apparet ex subscriptione alterius schedulæ, factâ ab Abbreuiatore, sequentis tenoris.

Expeditæ fuerunt pro Reuerendissimo Domino Vicecancellario I. D.Thomato.

Sub hac subscriptione, ipsius Collegij à secretis fidem facit, solutionis Iurium competentium suo Collegio, ratione Ecclesiæ, quæ expeditur sequenti formâ.

Die &c. mensis &c. anni &c. fuerunt

expeditæ Bullæ ſupradictæ Eccleſiæ taxatæ A *ad flor. & ſolutum officio noſtro Ducatos de Camera &c.*

Pro RR. DD. Protonotarijs de numero Participantium eorumdem Collegij Secretarius NN.

Supradictam facultatem apponendi ſubſcriptionem, loco Protonotarij, conceſſam fuiſſe Abbreuiatoribus apparet, ex cedula motus proprij Alexandri VI., quæ in dicto Quinterno regiſtrata reperitur ſub pag. 384., illius tamen tenorem, tamquam minus neceſſarium, duximus omittendum.

Ijdem Abbreuiatores etiam Auditoris B Contradictarum vices ſupplent; cùm enim in aliquibus Bullis quandoque aliquis exprimatur intruſus in Beneficium: tunc apponitur clauſula *Vocatis &c.*

Quando igitur huiuſmodi adeſt clauſula : in ſummitate Bullæ, ſuper literas maiuſculas, Abbreuiator, in dextra parte eiuſdem Bullæ, ſic ponit : *Lecta in Audientia Contradictarum pro D. Auditore NN. ſcilicet idem Abbreuiatoris nomen.* Quando verò clauditur Rota, & indictæ ſunt feriæ, ſiue vacationes, tunc mutatur ſubſcriptio in ſequentem formam. *Affixæ* C *fuerunt literæ ad Valuas Cancellariæ pro Domino Regente NN.* Pro huiuſmodi ſubſcriptione, qui Bullam porrigit ſignandam: eodem tempore Abbreuiatori tradit paruam ſchedulam, ab vno ex Procuratoribus Contradictarum ſubſcriptam; exempli gratiâ ſequentis tenoris.

Die : Menſis : Anni 1688.

Mutineu. certo modo habui vnam Cancellariam NN.

Vltra ſupra expreſſa munia, quæ in Cancellaria Abbreuiatores exercent. Illis Antiquior tenetur intereſſe in Signa- D tura Gratiæ, ex Conſtitutione 2. Pauli V., vt in §. 4., quam integram infra in Capite de Priuilegijs referemus.

Quando nouus creatur Pontifex, tunc Vicecancellarius poſt multos, ab illius creatione, dies Sanctiſſimum accedit, ſecumque Abbreuiatores de Parco ducit, vt ij ipſius Pontificis pedem deoſculentur, è cuius conſpectu ipſe Vicecancellarius, ſedens in paruo ſcamno, ac Abbreuiatores genuflexi in coronæ formam ſtant; tunc Decanus, ſiue antiquior Abbreuiator breuem habet orationem in Pontificis laudem, eidemque Collegium commendat, vt illud benigno fauore ſemper proſequere dignetur.

Hìc tamen animaduertendum eſt, quòd Abbreuiatores, tam in acceſſu, quàm in receſſu Pontificis pedem deoſculantur.

Vt autem Abbreuiatores in futurum ad plenum de omnibus, quæ agere debent, edocti ſint, luculentam orationem apponimus, habitam ab Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Domino Ioanne Auguſtino Vicentino, Collegij noſtri digniſſimo Decano, coram Sanctiſſimo Innocentio PP.XI. tenoris ſequentis.

Ad pedes Sanctitatis veſtræ humillimè reuoluti, ea tribuimus profundiſſimæ deuotionis obſequia, ac reuerentiſſimæ congratulationis officia, quæ paria ſunt tanto Pontifici. Gaudemus de Sanctitate Veſtra, ad ſupremum Eccleſiæ faſtigium ſublimiter eleuatâ; & quis non gaudebit de tanto Principe Nobis à Cœlo dato, cuius ſi vitæ curſum inſpicimus, vndique trophæa munificentiæ, probatiſſimi mores, virtutes præeuntes annos. Vidit Roma illuſtris monumenta pietatis, & inter illuſtres pietate viros Sanctitatis Veſtræ coniunctos ſanguine collocatos. Vidit tot virtutum triumphos, & gratulata eſt, vt Sanctitas veſtra Capitolio imperaret, videbit & nunc, tamquam in ſpeculo, ideam fortitudinis, innocentiæ Aſylum, qualitates enimuerò Sanctiſſimi Moderatoris, ſed raro inſimul coëuntes, qui dum fortis, & innocens extiterit, dat pacem populis, præmia benemerentibus, ac proindè quis dubitet, quin Sanctitas Veſtra benè compertum habeat ab optimo Principe, in muneribus diſtribuendis, imitandam eſſe naturam, quæ non niſi per gradus à leuioribus ad perfectiora tranſcendit; hinc factum eſt, vt ab antiquis philoſophis, vel perſpicaciſſimis in iſta rerum Regina, nihil, aut vanum, aut incongruum reperiretur; vanum eſſet requirere harmoniam in ſphæris, niſi debitâ proportione connecterentur. Stat machina iſta Terrarum ſuis librata ponderibus, quibus diſſolutis, antiquum repeteret Chaos. Decet ergo Principem noſtrum, amantiſſimum populi ſui, amantiſſimum Eccleſiaſtici illius Ordinis, qui tot laboribus inſudat Sanctitati Veſtræ æquâ lance librare merita. Interim

rim nos, quibus datum est tanto Principi inseruire, auguramur Sanctitati Vestrę perpetuos, & feliciſſimos annos, & supplices consecramus occupationes Collegij, quòd sicut sic antiquitate, & excellentiâ in Apostolicis rebus plurimum pollet, ita Sanctitatis Vestræ potentiſſimam protectionem plurimum meretur. Sanè sub auspicijs Reuerendiſſimi Cardinalis Vicecancellarij, virtute insignis, in nostris explendis muneribus plurima dabimus illibatæ fidei, & exactiſſimæ diligentiæ argumenta.

Pariter in principio Pontificatus regulæ Cancellariæ renouantur, & antequam huiusmodi fiat renouatio, vna, quandoque plures Congregationes haberi solent, in quibus interuenit Datarius, Subdatarius, Officialis per obitum, & aliquis ex Cancellaria, & Dataria practicus. Intersunt etiam eâdem in Congregatione duo Abbreuiatores de Parco, cuius rei testis sum; cùm in Congregatione, factâ in principio Pontificatus recol. mem. Innocentij XI. cum Illustriſſimo Domino meo Collega Thomato interfuerim.

Solebant etiam antiquitus Abbreuiatores de Parco respondere dubijs Causarum Beneficialium, à Rotâ propositis, vt testantur Paulus Barchin. in sua Praxi Cancellariæ, ac Ludouicus Gomes in suis Commentarijs. Ambos hosce Auctores retulimus supra in præsentis operis Præliminari.

CAP. IX.

De Residentia DD. Abbreuiatorum in Cancellaria facienda.

DIfferuimus hucusque de Abbreuiatorum munere, sed discutere omisimus, an eis liceat absque vrgenti causa Cancellarię minimè interesse, cùm ipsi sint, qui eandem Cancellariam dirigant, & informent. Qua de re quicquid ad illorum in ipsa Cancellaria residentiam faciendam, spectans inuenimus, in vnum collegimus, vt Abbreuiatores minimè ignorent, Pontifices, necnon Vicecancellarios ipsam residentiam necessariam æstimasse; propter

A quam nonnullas pœnas contra Transgressores iniunxerunt, quas recensere longum esset: cùm supra in Cap. 3. ac Constitutione primâ Martini V. §. 7. & in altera 2. eiusdem Martini §. 4. necnon in alia Eugenij IV. §. 3. integrè retulerimus, ibique legi valeant. Atquia à nonnullis forsan obijci posset, supra allatas Constitutiones editas fuisse ante erectionem factam à Sixto IV. sanctiſſimæ memoriæ; ideo sub silentio prætereundum esse minimè censeo peculiare Decretum, super hac residentia editum à bo: mem: Alexandro Cardinali

B Farnesio, S.R.E. Vicecancellario circa annum 1594. quod in sæpè relato Quinterno Cancellariæ registratum, reperitur pag. 474. cuius est tenor.

Alexander, miseratione Diuina, S. Laurentij in Damaso, Diaconus Cardinalis, S. R. E. Vicecancellarius.

Cùm sicut Nos experientia docuit, ex duodecim Abbreuiatoribus, qui etiam ex forma iuramenti, per eos præstiti, in expeditione literarum Apostolicarum, in Cancellaria Apostolica, Nobis aſſistere tenentur. Multi ex eis, plerumque etiam

C legitimâ causâ cessante, omnino deficiant, aliqui ante finem Cancellariæ, licentiâ minimè petitâ, recedant, ac reliqui minus grauiter in expeditione huiusmodi aſſistant, & frequenter priuatorum more, per Cancellariam vagentur. Exinde fit, quòd expeditiones literarum huiusmodi, cum non mediocri Partium incommodo, & iacturâ, diutius protrahantur, eorundem Abbreuiatorum auctoritas non sine animi displicentia muniatur, ac demum obloquendi contra Romanam Curiam, etiam apud exteras nationes, non modi-

D ca occasio tribuatur. Nos igitur, qui & Cancellariæ, & Collegij Abbreuiatorum huiusmodi Caput existimus, volentes indignitati rei huiusmodi congruam, vt decet, adhibere medelam, hâc perpetuò valiturâ Constitutione sancimus. Quòd de cętero omnes, & singuli Abbreuiatores debeant horâ consuetâ, seu per Nos, aut Regentem nostrum deputandâ, in qualibet Cancellaria interesse, & si fuerint legitimo impedimento detenti, teneantur impedimentum huiusmodi, coram Nobis, aut Regente præfato allegare. Quòd si defecerint, vel impedimentum huiusmodi

modi admiſſam non fuerit, careant diſtributione ſequentis Cancellariæ, quæ præſentibus, & deſeruientibus accreſcat, & ſi ſæpiùs contrauenerint, arbitrio noſtro puniantur, teneanturque Bullas eis ad reuidendum diſtributas quietè, & accuratè reuidere, ac reuiſas fideliter referre, & vſquequo Bullis relatis per Nos, aut Regentem præfatum manus appoſita, & dictæ Bullæ Plumbatori conſignatæ fuerint, debeant grauiter, & honeſtè in ſuis locis ſedentes aſſiſtere, aliàs careant diſtributionibus, vt ſupra, debeantque inſuper minutas ſuper ſupplicationibus eis diſtributis, vt tenentur conficere. Et illas, ſi materia patiatur, per Cancellariam expedire, aliàs careant diſtributionibus, vt ſupra, Quòd materiæ, quæ propter aliquam difficultatem indigent diſputatione, amotis omnibus alijs, non iurgijs, ſed rationibus, inter ipſos Abbreuiatores diſcutiantur, & quilibet in loco ſuo, votum rationi conſonum præbeat, & iuxta votum maioris partis ipſorum, expediantur, aliàs careant diſtributionibus, vt ſupra.

A. Cardinalis de Farneſio Vicecanc.

CAP. X.

Quid in admiſſione noui Abbreuiatoris peragatur.

IN vnaquaque Congregatione, ſiue Eccleſiaſtico ordine neminem admitti, mos eſt, niſi omnibus, aut maiori ſaltem illorum parte conſentientibus. Poſtea verò ipſius receptionis, ſeu in ordinem admiſſionis, ſolennes actus, aliquâ pompâ celebrantur. Ita etiam in hoc noſtro illuſtri Collegio obſeruari vidi; moremque hunc etiam antiquitus obſeruatum fuiſſe, & ſcripturæ, & vetuſta traditio confirmant. Et ne in poſterum de hoc actu, ac cæremonijs, in illo obſeruandis, aliquo modo dubitari contingat, quæ Ipſe expertus ſum, & ab alijs experiri animaduerti, ſcriptis tradam, ne in ſeculorum tenebris memoria deliteſcat.

Admiſſionis die, & horâ deſtinatis, omnes Abbreuiatores, in Vrbe præſentes, ad Cancellariam accedunt, ibique ſolito Cu-
A cullo induti, ſimulque congregati ad Eminentiſſimi Vicecancellarij cameras ſe conferunt, ac eodem Eminentiſſimo Vicecancellario ſalutato, illum excipiunt, ac vſque ad Parcum comitantur, vbi ſolium præparatum, cum baldachino, paruâque menſâ, holoſericâ mappâ damaſcenâ, rubei coloris, ornatâ, atque ſella itidem holoſerica eſt. In menſa parata ſunt atramentarium, & vas, in quo arena continetur, omnia argentea, itidem calami ad ſcribendum. Eminentiſſimus Vicecancellarius, poſtquam ad hunc locum peruenit, thro-
B num aſcendit, ac in eadem ſella, ibi præparatâ ſedet; necnon Regens Cancellariæ ad dextrum latus, ac menſæ caput ſe confert, ibique nudato ſtans capite, accipit ſupplices libellos, quos Vicecancellarius ſignat, ac arenam ſuper illos ſpargit. Abbreuiatores verò in Parcum ſe conferunt, obſeruato ſeſſionis ordine; accedit poſteà nouus Abbreuiator ſolitis veſtibus Clericalibus nigris indutus, & ingreditur Parcum è conſpectu Vicecancellarij (de loco, in quo præciſè ſe confert, dicemus in ſequenti Capite de Abbreuiatorum in Parco ordi-
C ne, atque ſeſſione ſub litera S) ibique ſtans, ac nudo capite, Abbreuiatoribus verò birrettâ coopertis, breuem recitat orationem in Vicecancellarij, Collegijque laudem, quòd ipſe in eiuſdem Nobile, ac Illuſtre Collegium admitti meruerit. Abſolutâ oratione à Parco recedit, ad Vicecancellarij cameras ſe confert, vbi nigris veſtibus depoſitis, Prælatitijs ſe induit, violacei coloris, cum Cucullo, reditque in Parcum, quo tempore leguntur per iuniorem Abbreuiatorem literæ conceſſionis officij noui Collegæ. Hæc
D tamen veſtium mutatio in eodem admiſſionis die facta, eſt contra Statuta Collegij, cùm in ſequenti Cancellaria fieri debeat, vt ex ſequenti Capite, vbi de Statutis Collegij agetur, videre eſt. Quare ſi veſtes mutandæ ſunt, in eodem admiſſionis die, oportet, vt diſpenſatio Vicecancellarij præcedat, de conſenſu tamen Abbreuiatorum. Dumque eiuſdem veſtis mutatio fit, Vicecancellarius ſupplicationes ſignat, ſuum in calce earundem apponendo nomen, eo ſcilicet loco, in quo apponit nomen ſuum Regens, qui tunc munus minimè exercet, cùm Maiori locum cedat; ſubſcriptio autem

tem abbreuiatè fit, nempe *P. Vicecan.*[s], idest Petrus Vicecancellarius.

Reuersus ad Parcum nouus Abbreuiator ad Vicecancellarij pedes accedit, ibique genuflexus, solitum iusiurandum præstat, cuius tenorem referemus in Cap. XVI. de Statutis. Absoluto iuramento surgit, ac primò Regenti, postea omnibus Abbreuiatoribus, seruato Antianitatis, scilicet Antiquitatis ordine (in futurum hac Antianitatis voce, pro maiori intelligentia vtor) pacem dat, qui in accipienda pace surgunt. Hâc cæremoniâ peractâ, nouus Abbreuiator vadit ad locum suum ad sedendum in Parco, qui locus sub num. 12. in sequenti Capite demonstratur; ibique idem nouus Abbreuiator incipit exercere sui officij munus; nam Bullas, quæ ab Abbreuiatoribus subscribuntur, accipit, ac Regenti tradit; Regens verò porrigit Vicecancellario, qui eas tribus signat literis maiusculis, scilicet L, C, P; quæ denotant: Lecta, Correcta, Petrus; ad ostendendum, quod Bulla antequam ad plumbum transmittatur, est diligenter lecta, & si in aliquo erat errata, fuit correcta. Loca autem, in quibus hæ literæ apponuntur sunt; litera L ponitur in sinistra parte Bullæ, habitâ ratione ad Scribentem, litera C in medio, & litera P in dextera parte.

Absolutâ Cancellariâ, Vicecancellarius ad suas redit cameras, & omnes Abbreuiatores eundem comitantur, ipsique de honore, Collegio impartito, in huiusmodi functionis assistentia, rependunt grates.

Vt autem Lectoris eruditioni magis indulgeam: duas orationes (vnam à me, alteram verò ab Illustrissimo, & Reuerendissimo D. de Effectibus) habitas, occasione admissionis appono; mea sic se habet.

Encomium illud, Illustrissimi, & Reuerendissimi Patres, quo apum singularia munia perstrinxit vates:

Omnibus vna quies operum, labor omnibus vnus.

huic vestro celeberrimo præclarissimorum Virorum Collegio adaptari non inficiabitur, quicumque & tanti Consessus, & tanti Principis, & Rectoris Eminentissimi, & Reuerendissimi Domini Francisci Barberini S.R.E. Vicecancellarij, ac Cardinalis Amplissimi præclara gesta, & egregias dotes rimari non dedignabitur. Erga me be-

A neficia gradibus semper creuisse expertus sum; cui enim bona olim contulit, meliora semper largiri non destitit. Fuerunt apes futuræ felicitatis, & gloriæ etiam infantibus non obscura prænuntia. Mihi verò huiusmodi eximiæ apes, non tantùm signa, sed & causæ extitere, sub quarum faustis auspicijs sanctiss. me. Clemens IX. me ad Præfecturam Minutarum Breuium Iustitiæ, ac ad Magisterium Minutarum Breuium Gratiæ euexit, & nunc felicissimo omine SS. D. N. Clementis diuina prouidentia PP. X. in numerum tam insignis Collegij

B immerentem adscribere, & cooptare dignatus est. Verùm, cùm ad tantæ beneficentiæ munera recolenda voces non sufficiant; hæc quæ nec eloquijs, nec gestis æquare valeo, perpetuis studijs, & grati animi votis, & obsequijs pro viribus celebrare conabor.

Altera verò D. de Effectibus est:

Principum magnificentia nec valet, quia semper vult subditos suos ad æthera tollere: tollitur & tulit, vt talibus irradiata beneficentiæ fulgoribus magis, ac magis

C hæc magni amoris magnitudine clarescat. Nunc vix ipse noscerem, ni aspicerem Vos, ò Sapientissimi Præsules, quorum mentibus Patria regitur, & spiritu respirat, ni dixero Stellæ manentes in ordine suo, errantem me lucernam in vestro luminis consortio adscripturum, vt in ipso sub felicissimis summæ, ac ter maximè Regnantis Innocentiæ auspicijs eius, & gloria augeatur in dies, & quanto magis ex minimo me nosco, nascatur, & suæ clementiæ maximum. Vobis igitur, quorum radio luminis incrementum non despero, me ipsum bis

D dono, semel resigno, æternum sacro &c.

Superest, vt pro huius Capitis coronide referam, quòd, dum nouus Abbreuiator in Vicecancellarij cameris pro induendis Prælatitijs vestibus se confert, interim distribuuntur iocalia pro eius admissione, quæ sunt Ducatorum quinque pro vnoquoque Abbreuiatore, & si aliquis absuerit, illius portio inter præsentes diuiditur.

CAP. XI.

De Abbreuiatorum in Parco ordine, atque sessione.

SEræ posteritati ea, quæ hoc tempore in nostro celebri Collegio aguntur, memoriæ tradenda arbitramur, ne ipsius temporis series in obliuionis tenebris illa demergat, cùm omnia suo progressu, & duratione immutet, turbetq;. At quoniam in omnibus rebus ordinem seruare oportet, non incongruum hìc erit, qualis in Parci sessione ordo obseruetur, ostendere, cùm plurimi eiusdem Parci ignorentur ritus.

Neminem latet quâlibet in Vniuersitate, siue Collegio, tam in sessione, quàm in Processionibus, & quibuscumque alijs actibus, præsertim publicis, inter Adstantes quandam esse prærogatiuam dignioris loci, quæ duplici ex causa cuilibet competere solet; videlicet ex priori in Vniuersitatem admissione (quæ vulgò Antianitas dicitur) cùm regula Iuris sit: *prior in tempore, potior in iure*: aut ex dignitate competit, scilicet ratione officij, seu muneris, vt videre est in Capitulis, vbi Archidiaconus, Decanus, Scholasticus, Cantor, & huiusmodi dignitates obtinentes, alios Canonicos præcedere solent; id etiam in Regularium Cœnobijs obseruatur, vbi Abbates, Priores, Guardiani &c. omnes suos Cœnobitas præcedunt. In nostro autem Collegio prærogatiua, ratione Antianitatis, competit, excepto Reuerendissimo Regente, qui ratione dignitatis in Cancellaria tantùm super omnes Abbreuiatores, præeminentiam habet, quomodo autem ista inter omnes, in sessione seruetur, Scenographicam, & Ichnographicam tabulas apponimus, vt ex illis faciliùs dicenda percipi valeant.

Tab. 1. Scenographica ipsum Parcum repræsentat, vbi lit. A denotat Vicecancellarium, B Regentem, CCCC Abbreuiatores ad Mensam pro literis examinandis, & subscribendis sedentes, DDDD Substitutos eorundem Abbreuiatorum, qui examinandas, & subscribendas literas porrigunt, EE Cancellos Parci.

Tabula Ichnographica exhibet idem, ac supra, nempe A B C D totum ambitum
A Parci denotant. A B, B D sunt duo muri, qui constituunt duo latera Parci A C, C D sunt Cancelli, siue Balaustia, quæ alia duo latera ipsius Parci formant; G est ostium Parci, E F sunt duæ fenestræ, quæ Parcum illuminant, HH est area lignea, siue suppedium, ad quod per duos gradus ascenditur, vbi stare solet Vicecancellarius, quando Cancellariæ interuenit. I sedem denotat, in qua ipse Vicecancellarius sedet, K paruam mensam ante sedem, in qua ipse Vicecancellarius scribit; L magnam mensam figuram elypsis, seu oualis,
B in cuius circuitu stant Abbreuiatores expedientes Bullas. MMMM quatuor sunt magna subsellia cum suppedijs, in quibus ipsi Abbreuiatores sedent. Ordo verò qui ab ipsis in sedendo obseruatur, ipsi numeri demonstrant; nam numerus 1. denotat Regentis locum; 2. Decani; 3. Subdecani; & sic de singulis, habitâ ratione ad temporis prærogatiuam. Si verò assistat Vicecancellarius, tunc ordo immutatur; nam Regens stans, ipsi Vicecancellario assistit in loco signato N, ac ipsi supplicationes, & Bullas signandas porrigit, & post signum
C à Vicecancellario positum: nigrum sabulum in illas spargit; In numero verò 1. sedet Decanus, & sic de singulis, eâdem temporis prærogatiuâ obseruatâ. Litera S locum denotat, vbi noui Abbreuiatores orant, antequam in Collegium admittantur; literæ O P, O Q subsellia sunt pro Substitutis; R S sunt duo parua Archiua, vbi libri, & alia pro Collegio necessaria à Cancellariæ Procustode asseruantur.

Relatus autem ordo, quando Vicecancellarius non interuenit, strictè non obseruatur, sed vnusquisque sedet, vbi libuerit.

D Quod autem diximus de ordine sessionis in Parco seruando, quando interuenit Vicecancellarius, idem dicendum de ordine in quibuscumque alijs congressibus, & Processionibus, vbi Recentiores præcedunt, Seniores verò sequuntur, quorum vltimus, scilicet Decanus, digniorem occupat locum. Et hæc satis de Præcedentijs.

CAP.

Tab. II. Ichnographica

A B O P E M M H H N K I L H H W W F Q G C D

pag. 48

CAP. XII.

De Abbreuiatorum assistentia in Cappellis Pontificijs, alijsque solennioribus functionibus.

VT omnis actio hoc in nostro Collegio Tyronibus nota sit, non incongruum hìc fore existimamus, si ordinem, atque sessionis locum, tam in Cappellis, quàm Processionibus, prout etiam Vestes, quibus ipsi Abbreuiatores in eisdem vtuntur functionibus, describamus.

Ex concessione sanctæ mem. Gregorij Papæ XIII., qui etiam Abbreuiator fuit, honore assistendi Cappellis Pontificijs nostrum gaudet Collegium, vt fusiùs in sequenti Cap. xv. dicemus. Locus igitur Abbreuiatoribus in eisdem Cappellis assignatus, in Presbyterij gradibus est. In primo gradu proximiori pauimento sedent Auditores Rotæ; deinde Sacri Palatij Apostolici Magister; postmodum Clerici Cameræ; successiuè Votantes Signaturæ, quos sequuntur Abbreuiatores. C Si autem gradus iste ad omnes excipiendos capax non sit, ad tertium ascenditur gradum, secundo intermisso: eodem tamen ordine, ratione Collegiorum, semper obseruato. Dignior igitur locus ille est, qui solio Pontificio proximior; quare si interdum accidat, quòd Prælati in paruo sint numero: tunc omnes in primo gradu sedent tamquam omnium capaci, & hæc de loco in Cappellis Pontificijs; modò de Vestibus, quibus ipsi Abbreuiatores in Cappella induuntur.

D In omnibus functionibus Rocchetto, & Cappâ violacei coloris superpelliceo albo ornata Abbreuiatores vtuntur, excepto die solennitatis Sanctissimi Corporis Christi, in quo, cùm post Missam solennis incipiat Processio, loco Cappæ, induunt se Rocchetto, & Cottâ. Item in Cappellis Purificationis Beatæ Mariæ Virginis, ac Dominicæ Palmarum, & in die Cœnæ Domini, cùm in illis diebus alia solennis fiat Processio, si Summus Pontifex adsit, tunc in eadem Processione vtuntur Rocchetto, & Cottâ, postmodum hâc dimissâ induunt se Cappâ. In ipsa

A die Cœnæ Domini, prout etiam in solennitate Sanctissimi Corporis Christi, si Votantes non sint numero sufficientes in seruitio Altaris, nempe in Candelabrorum delatione, quando Summus celebrat Pontifex, illorum nos supplemus vices.

Quando aliqua fit per Vrbem solennis Processio, vtpote ratione Iubilęi. Si Abbreuiatores ad interessendum vocati fuerint, tunc induunt se Rocchetto, & Mantelletta. Ordo autem in procedendo inter ipsos seruatur, vt semper Iuniores Senioribus antecedant.

B In Cappellis, cùm à Sacro Eminentissimorum Cardinalium Collegio, Apostolicâ Sede vacante, in Choro Basilicæ Vaticanæ defuncto Pontifici iusta soluuntur: Abbreuiatores Rocchetto, & Mantellettâ pullâ induti intersunt, sedentque in subsellijs Beneficiatorum Capituli S. Petri, post Signaturæ Votantes, à cornu Epistolæ, cùm in Canonicorum subsellijs Eminentissimi Cardinales sedeant.

CAP. XIII.

De solennibus Equitatibus, quibus Abbreuiatores intersunt, ac Vestibus, quibus amiciuntur.

INTER varias, quæ à sublimibus viris solennes functiones celebrantur, iure connumerandos esse puto publicos Equitatus, ac neminem, qui hoc ambigat, esse existimo, cùm hisce Equitatibus Proceres, Regumque Magnates, alijque Nobiles, ac Dignitatibus insigniti Viri interesse soleant; vnde ex vestium diuersitate, Equorum phaleris, alijsque ornamentis, splendor maximus enitet, ipsique Equi ob suam generositatem, visui iucunditatem simul, admirationemque pariunt. Huiusmodi Equitatus in Romana Curia aliquando fiunt, & Magnates, Nobiles, ac Prælatorum Hierarchicus ordo intersunt, in quo etiam Abbreuiatores de Parco Maiori connumerantur.

Primus igitur solennis Equitatus, qui à Pontifice nouiter creato celebratur in ipsius Pontificatus initio, est, cum è Palatio

Vaticano, vbi Conclaue peractum fuit, ad Lateranenſem Eccleſiam ſe confert, illius poſſeſſionem, ratione ſui Epiſcopatus, adepturus.

Hæc cæremonia antiquitus valde admirabilis erat, vt in vetuſto Rituali manuſcripto Cencij Camerarij legitur; quâ formâ nunc peragatur, in noſtro ſupplemento Pontificiorum Numiſmatum, quod, ſi Deus nobis Vitam conceſſerit, in lucem emiſſuri ſumus, narrabimus. In hac igitur ſolennitate Abbreuiatores debent habere mulas, à quibus vehuntur, nigris dorſualibus ornatas, ac Cucullum cum antiquo pileolo, vt deferunt Epiſcopi, ac Protonotarij, cæterique Eccleſiaſtici Ordinis deferre debent, tantummodo in ornatu Abbreuiatores diſpares ſunt; quoniam horum pileolus ornatus, nigri coloris eſt.

Secundus, ac ſolennis Pontificis Equitatus, ſingulis quoque annis (ſi ipſe Pontifex infirmitate, vel aliâ causâ detentus non ſit) die Cinerum celebratur; cùm Pontifex è Palatio Pontificio, cum tota ferè Curia S. Sabinæ Eccleſiam adit, vbi ſolennem functionem benedicendi cineres peragit, quos Adſtantium poſtmodum capitibus imponit.

Solennis verò tertius Equitatus eſt, die Sanctiſſimæ Annunciationis, cùm idem Pontifex è Pontificio Palatio ſe transfert ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ ſupra Mineruam, ibique celebrationi Miſſæ aſſiſtit, quâ abſolutâ, multis pauperibus Virginibus Religioſam vitam profiteri, ſiue virum in matrimonium ducere cupientibus, ſingillatim crumenam conſignat, in qua ſchedula eſt dotalis ſubſidij, quod, ob præcitatas cauſas Sanctiſſimæ Annunciationis Societas, in eadem Eccleſia fundata, eiſdem Virginibus erogat.

Præter hos Equitatus quandoque alij celebrari ſolent, vtpote, cùm aliquis Cardinalis ſolenniter ab Vrbe, ad ſuam Legationem diſcedit, vel in Vrbem ex eadem Legatione reuerſus, pariter cum pompa ingreditur.

Idem etiam in ſolenni ingreſſu alicuius Regis, vel Reginæ ſeruatur.

Solent etiam Abbreuiatores equitare in comitando cadauere defuncti Vicecancellarij ad Eccleſiam, vbi iuſta eidem per-

A ſolui debent. Ratio autem huius comitatus eſt, quia ipſe Vicecancellarius ipſorum Abbreuiatorum Caput erat, quare eandem ob cauſam idem peragunt Reuerendiſſimi Domini Auditores Rotæ.

Nolo hìc ſub ſilentio præterire erratum, quod accidit in comitatu Cadaueris bo: mem. Franciſci Cardinalis Barberini S. R. E. Vicecancellarij, ac Collegij Eminentiſſimorum, ac Reuerendiſſimorum DD. Cardinalium Decani, qui cùm longam 47. annorum vitam in Vicecancellarij munere protraxiſſet, cæremoniarum B Magiſtri huiuſmodi ritus erant ignari, cùmque ijdem Reuerendiſſimi Auditores Rotæ, ſecuto ipſius Vicecancellarij obitu, ad Collegij memoriales libellos recurriſſent, in ijſdem inuenerunt, quid in huiuſmodi actu peragere deberent, quam ob cauſam, abſque aliqua Magiſtri cæremoniarum denunciatione, ad Cancellariæ Palatium cum ſolitis veſtibus, in ſimilibus Equitatibus adhiberi ſolitis, muliſque, parafrænis ornatis, ſe contulerunt, ac cæremoniarum Magiſtri ijſdem diſcedendi licentiam impartiti fuere, aſſerendo ſe inſpexiſſe cæ- C remoniarum Diaria, in quibus erant annotati obitus bon: memor: Cardinalium Lantes, & Romæ, qui itidem Decani fuerunt, & in huiuſmodi Equitatibus ipſi Auditores non interuenere; bonâ tamen ipſorum Magiſtrorum cæremoniarum veniâ, ipſi minimè animaduerterunt, quòd ambo illi Cardinales minimè Vicecancellarij, ſed ſolummodo Collegij Cardinalium Decani erant; quare in perſonam bo: mem. Cardinalis Barberini duæ concurrebant releuantes qualitates, Decanatus ſcilicet, & Vicecancellariatus, ex D quarum poſtrema non ſolùm pertinebat, imò conueniens erat tam ipſis Auditoribus Rotæ, quàm nobis Abbreuiatoribus in huiuſmodi comitando cadauere equitare, cùm Vicecancellarius, vt nuper diximus, amborum Collegiorum Caput exiſtat. Pro hactenus dictorum firmanda ſententia, quicquid in Diarijs à Paulo ab Alaleone cæremoniarum Magiſtro diligentiſſimo deſcriptum reperi, hìc referam, videlicet.

Sabato die 4. Menſis Martij 1589. de mane, ante prandium fuerunt facta funeralia circa Corpus Illuſtriſſimi D. Alexandri

dri Farneſij S. R. E. Cardinalis, Epiſcopi
Oſtieñ, ac Veliterñ, Decani Sac. Collegij
Cardinalium, Vicecancellarij, Legati Pa-
trimonij, Protectoris Aragoniæ, Luſita-
niæ, & Poloniæ, & Archipresbyteri S. Pe-
tri, in Palatio Cancellariæ, ſuæ habita-
tionis, in Aula depicta, vbi fit Cancella-
ria, in qua fuit portatum Corpus eius, in-
dutum omnibus paramentis Pontificali-
bus violaceis, ac ſi viuus eſſet, pontifica-
liter celebraturus, cum Mitra ex damaſco
albo, ſupra lectum mortorium cooper-
tum panno aureo, cum eius inſignibus
aureo inſectis, & hinc inde funalia accen-
ſa erant, & ad pedes lecti parua menſa,
cooperta tobaleâ albâ, cum duobus Can-
delabris, & Candelis accenſis; Cottâ,
Stolâ, & Pluuiali nigro, libro pro abſolu-
tione, vaſe cum aqua benedicta, & thuri-
bulo cum nauicella incenſi; deſuper tem-
pore conuenienti Religioſi per vices can-
tarunt Officium mortuorum, præſentibus
xxxviii. Cardinalibus, cum Cappis Vio-
laceis ex Cameloto, qui ante pedes; lecti,
ſicuti veniebant ex libro: Pater noſter &c.
A porta inferi &c. & Orationem; & hæc
fuit introductio Socij mei, qui dixit ſe
inueniſſe in quodam libro Paridis Craſ-
ſi, olim Magiſtri cæremoniarum, hunc
vſum meo tempore, & Auunculi mei,
nunquam inueni; ſed tantùm orabant ali-
quantulum memoriter, & deindè ibant
ad ſedendum. Cardinales ſteterunt, &
ſederunt in tertia Aula, vſque dum Cor-
pus fuit delatum extra Palatium. Illuſtriſ-
ſimus Cardinalis Sfortia, Nepos dicti Il-
luſtriſſimi Cardinalis bo:mem:non interue-
nit, quia voluit tenere viſitationes lugubres.
Finito Officio mortuorum Corpus fuit de-
latum à dicta Aula, vbi erat, vſque ad
Portam ſupradicti Palatij, à Canonicis
S. Laurentij in Damaſo, & conſignatum
Canonicis Baſilicæ S. Petri, cuius dictus
Cardinalis erat Archipresbyter, qui illud
tulerunt vſque ad Eccleſiam Societatis
Ieſu, ſupra lectum coopertum panno au-
reo, & non ſupra feretrum, præcedenti-
bus aliquibus Societatibus ſecularibus,
Religioſis Vrbis, & multis Presbyteris,
Capitulo S. Laurentij in Damaſo, & Ca-
pitulo Baſilicæ S. Petri, adiuuarunt dictos
Canonicos ad portandum Corpus aliqui
Parafrenarij induti Veſtibus lugubribus

A dicti Cardinalis bo: mem., poſt Corpus
pedeſter iuerunt familiares dicti Illuſtriſ-
ſimi Cardinalis lugubribus veſtibus indu-
ti, & poſt hos equeſter, Magiſter Domus
Papæ, cum Aſſiſtentibus Pontificaliter,
cum Mantellonibus induti, omnes Audito-
res Rotæ cum Mantellonibus, Abbreuia-
tores de Parco Maiori, & familia Papæ
veſtibus rubeis induta, itum fuit per
viam Pellegrini vſque ad Zeccham vete-
rem, deinde per Montem Iordanum,
Parionum, Paſquinum, per Vallem, &
ante Cæſarinos, & deinde intus Eccle-
B ſiam Societatis Ieſu, ad fuernnt & Eque-
ſtres ante Auditores Rotæ; duo Protono-
tarij de numero Participantium; Audito-
res Rotæ, & Abbreuiatores, interuene-
runt vti membra Vicecancellarij, quia
ad alios Cardinales non vadunt, fuerunt
delata ducenta funalia accenſa, quæ tule-
runt pueri S. Spiritus, Orphani, Cathe-
cumeni, & aliqui pueri; Pauperes Pontis
Sixti, adfuerunt etiam Baiuli, induti ſac-
cis, cum faculonibus: Societates Sanctiſ-
ſimi Saluatoris, & Annunciatæ non in-
terfuerunt, propter præcedentias, & ad-
C uertatur etiam pro alijs, ne inuitentur
omnes Societates ſecularium ob præce-
dentias, quia ſemper impediunt Proceſ-
ſionem. Capitulum S. Petri fecit ante ſe
deferri Crucem contra noſtram volunta-
tem, quia in mortuis ſufficit tantùm vna
Crux ante omnes Religioſos; officium in
Eccleſia Societatis Ieſu circa Corpus, fecit
vnus ex Canonicis S. Petri; multi Arti-
fices ornarunt ſuas Apothecas pannis ni-
gris, ſignificantes luctum, & in rei veri-
tate, contriſtata eſt propter amiſſionem
huius tanti viri, poſtquam Corpus fuit in
D Eccleſia poſitum; fuit cantata Miſſa de
Mortuis ſolenni à R.D. Curtio de Fran-
chis, & Diacono, & Subdiacono Cano-
nicis S.Petri, fuit facta diſtributio Cerei,
& licetorum plus ſolito.

CAP. XIV.

De Abbreuiatorum Vestibus in solennioribus festis diebus.

LICET Protoparentum nostrorum æuo pelliceæ tunicæ summi Creatoris ordinationi, potius ad verecundiam, quàm ad corporis nuditatem tegendam introductæ fuerint; vt ex Genesi cap. 3. vers. 21. Attamen temporis progressu etiam ad frigora, niues, pluuiasque arcendas vestium vsus inualuit, deinde sensim cæpit illarum distinctio; cùm in lege veteri Sacerdotalis vestis ab alijs ratione pretij, & formæ distincta esset. Hæc eadem distinctio etiam in Euangelij lege admissa fuit, ac varijs Sacris Canonibus, sacrisque legibus ratione personarum Ecclesiasticarum decreta. Quæ etiam inter laicos paulatim irrepsit. Quare Guglielmus Durandus, Speculator dictus, in suo speculo, ac titulo *De Aduocato* longè differit, quales vestes debeat habere Aduocatus, cuius occasione sequentia refert carmina, quæ etiam citantur à Gambara in suo Tractatu *De Auctoritate Legati de latere* pag. mihi 11.

Vir bene vestitus pro vestibus esse peritus
Creditur à mille, quamuis idiota sit ille.
Si careat veste, nec sit vestitus honestè,
Nullius est laudis, quamuis sciat omne quod audit.

Ratione igitur pretij, formæ, & coloris Vestium hominibus debetur honor, vt ostendit Cassaneus in *Cathal. Glor. mun.* argum. 1. par. 1. considerat. 23. Quamobrem Romani Pontifices nostrum Collegium insignibus, ac honoribus extollere volentes, Abbreuiatoribus peculiares Vestes à vulgaribus distinctas concesere.

Has autem concessiones, iuxta nostrum consuetum stylum, seruato chronologico ordine, recensebimus. Pius enim II. in sua laudata Constitutione, quæ incipit: *Vices illius &c.* supra in Cap. V. relata, ibi in §. 16. Abbreuiatoribus de Parco Maiori concessit, vt in Processionibus quibuscunque, alijsque actibus solennibus, ac etiam tempore, quo in Parco sederent, deferrent Caputium foderatum, ad instar Aduocatorum Consistorialium Palatij Apostolici.

A De Vestibus autem nulla ibi fit mentio. Sed quod in hac Constitutione iste Pontifex omisit, in alia subsequenti suppleuit, quæ incipit: *Quò salubrius.* vbi §. 8. ordinauit singulos Abbreuiatores fore Clericos, necnon Togatos, ac honesto & condecenti habitu incedere debere.

Quod Pius in hac præcitata sua Constitutione ordinauit, idem etiam iussit Sixtus IV. sanc. mem. in noua Collegij erectione, vt ex eius Constitutione in Cap. VII. relatâ, vbi in §. 5. sic habetur: *Habitum honestum ad instar Scriptorum Apostolicorum*
B *deferant.* Scilicet vltra medium cruris, vt ex ipsius Collegij Statutis apparet, vbi dicitur, quòd vltra vnam palmam à terra non distet; ac ex picturis in Palatio Vaticano, à celebri pictore Raphaele Vrbinate delineatis, argui potest, vbi etiam nonnulli Viri similibus vestibus induti visuntur; Prælatorum verò habitum vsque ad talos, prout de præsenti, fuisse extensum, ambigendum non est, & ex ijsdem picturis etiam conijcitur.

Et cùm in libris Decretorum Collegij infrascripta legatur annotatio: *Anno 1606.*
C *Post nonnullos dies, à supradicto Illustrissimo D. Crescentio A.C. recepi infra dictas scripturas ad Collegium nostrum spectantes.*

Statuta Collegij.

Priuilegium deferendi vestes violaceas, & assistendi in Cappella Pontificia, ad instar Reuerendissimorum DD. Causarum Palatij Apostolici Auditorum, necnon Sedis Apostolicæ Acolytorum.

Bullam Priuilegiorum nouissimè per SS. D.N. Paulum PP. V. Collegio nostro conces-
D *sam.*

Vlpius Secretarius.

Quæ annotatio nobis occasionem præbuit istud inquirendi priuilegium. Vnde à me factis tam in Supplicationum, quàm Bullarum, necnon Breuium Regestis indagationibus, nullum de huiusmodi vestibus inueni priuilegium. Quare ad cæremoniarum Magistros recursum habui, nempe ad D. Abbatem Cappellum, vnum ex prȩfatis cȩremoniarum Magistris, virum admodùm eruditum, vt in eorum Diarijs inquirere placuisset, an in illis appareret, quo tempore

pore violaceæ vestes Collegio nostro concessæ fuissent. Huiusmodi meæ petitioni libenter indulsit, ac ab eo infrascriptum accepi responsum.

Cùm Abbreuiatoriæ munus de Maiori Parco antiquitus Prælatitiam Dignitatem secum, vt de præsenti, minimè annexam haberet, quoniam tam laicis, quàm vxoratis illud exercere fas erat, idque varijs auctoritatibus comprobari posset, præsertim ex cæremoniarum Magistrorum Diarijs. Nam ex ijsdem apparet sub die 2. Februarij anni 1574. sanctæ mem. Gregorium XIII. Abbreuiatoribus de Maiori Parco Clericis tantùm (seclusis laicis, & vxoratis) concessisse, atque indulsisse, vt Pontificiæ Cappellæ cum Rocchetto, & Cappa, siue cum Rocchetto, & Cotta, vt sacræ functiones requirebant, ad Acolytorum instar interesse valerent. Quamobrem ijsdem Abbreuiatoribus tam in Cappella, quàm in Processionibus, alijsque publicis, & solennibus actibus immediatè, post eiusdem Cappellę Acolytos, locum concessit, ita tamen, vt deficientibus Acolytis, eorundem munus ipsi Abbreuiatores, quoties opus esset, adimplere deberent. Huiusmodi concessionis Descriptor, ac tunc temporis cæremoniarum Magister Franciscus Mucantius, hæc expresè addit verba: *Hac tamen conditione adiecta, vt hoc Priuilegium Clericis tantùm competat, & non vxoratis.*

Ac profectò ipso mane, secundâ Februarij, in Pontificia Cappella interfuere, ac concessi loci possessionem adepti sunt nonnulli Abbreuiatores, qui Clerici tantùm erant, videlicet, Vincentius Fucherius, Alexander Glorierius, Alexander Canigianus, Ludouicus Bentiuolus, Camillus Burghesius, necnon Petrus Paulus Torellus, vt expresè patet ex quadam fide huiusmodi concessionis vestium, & loci in Cappella, factâ à Ludouico Branca, & præmemorato Francisco Mucantio, ambobus cæremoniarum Magistris, quæ in Cod. M.S. in Bibliotheca Phebæa signato lit. H. num. 51. pag. 185. registrata reperitur. Huiusmodi fidem, vt nobis idem Abbas Cappellus earundem cæremoniarum dignissimus Magister, humanissimè communicarit, hìc inserendam duximus, videlicet.

A Nos Ludouicus Branca, & Franciscus Mucantius Romani Clerici, in Cappella SS. D. N. Gregorij diuinâ prouidentiâ PP. XIII. sacrarum cæremoniarum Magistri, vniuersis & singulis, ad quos spectat & pertinet, spectareque, & pertinere contigerit, quomodolibet in futurum, salutem in Domino.

Noueritis, quòd nuper pro parte Collegij Reuerendissimorum DD. literarum Apostolicarum Maioris Præsidentiæ Abbreuiatorum, fuimus requisiti, de testimonio nostro, super concessione, & assi-
B gnatione loci in dicta Cappella, per eundem Sanctissimum D. N. eis factâ, in scriptis perhibendo: vt illo, vbi & quando opus fuerit, ac toties, quoties duxerint opportunum, vti possint, & valeant. Vnde nos Ludouicus, & Franciscus præfati, attendentes honestum, & rationi consonum esse, testimonium perhibere de veritate, per præsentes ad omnium supradictorum notitiam deducimus, eisque attestamur, quòd die 2. Mensis Februarij, in festo Purificationis B. Mariæ Virginis, anni Domini 1574. Idem Sanctissimus D. N. ex
C sententia Illustrissimorum, & Reuerendissimorum S.R.E. Cardinalium, super sacris cæremonijs deputatorum, re prius inter ipsos maturè discussâ, & examinatâ in dicta Cappella, Illustrissimis, & Reuerendissimis DD. dictæ S. R. E. Cardinalibus ei, vt moris est assistentibus existens, prædictum Collegium, & eius erga Sedem Apostolicam benemerita, per amplius decorari, ac specialibus fauoribus, & gratijs prosequi desiderans, illud Prælatorum, & aliorum eidem Sanctissimo D. N. Gregorio, & pro tempore existenti, Romano
D Pontifici, in dicta Cappella Assistentium numero, & consortio, fauorabiliter, & gratiosè perpetuò aggregauit, recepit, & admisit. Ita quòd liceret eisdem Reuerendis Dominis Abbreuiatoribus, nunc & pro tempore existentibus, ex tunc, & de cætero perpetuis futuris temporibus, tam coniunctim, quàm diuisim, prout eis videbitur, ad dictam Cappellam dum inibi diuina officia celebrantur, in decenti habitu, videlicet Rocchetto, & Cappâ, seu Cottâ, ad instar Reuerendorum DD. Causarum Palatij Apostolici Auditorum, ac dictæ Sedis Acolytorum, liberè venire, &

acce-

accedere, ac ibidem stare, & permanere. Necnon ad huiusmodi effectum, eidem Collegio locum in dicta Cappella, ac Processionibus, & alijs publicis actibus, immediatè post dictos Acolytos perpetuò dedit, concessit, & assignauit. Ita tamen, quòd ijdem Abbreuiatores in eadem Cappella, alijsque publicis actibus, vices Acolytorum prædictorum, ac eorum Ministerium, ipsis Acolytis deficientibus, supplere teneantur, & debeant, & pro exemptione eorundem, dictâ die in Palatio Apostolico, & Aulâ paramentorum, assurgente Illustrissimo, & Reuerendissimo D. Alexandro Episcopo Tusculano, S. R. E. Vicecancellario, Cardinali Farnesio nuncupato, ac assistente frequente Cardinalium Senatu, postquam eiusdem Collegij nomine RR. PP. DD. Abbreuiatores infrascripti; videlicet Vincentius Fuscherius, tunc D. Collegij Decanus, A. Glorierius Romanus, A. Canigianus Florentinus, L. Bentiuolus Bononiensis, C. Burghesius Romanus, P. Torellus Foroliuiensis; Rocchetto, & Cotta induti, prout eà die conuenit, deosculati sunt pedes eiusdem Sanctissimi D. N. eidemque pro tanto beneficio collato gratias egerunt. Nos, ad quos eius loci constitutio, & assignatio, de eiusdem Sanctissimi D. N. mandato, viuæ vocis oraculo, tunc nobis facto, ratione muneris, nobis iniuncti spectabat, & pertinebat. Eosdem Abbreuiatores, tam proprio eorum, quàm vniuersi eius Collegij nomine, in corporalem, realem, & actualem possessionem eiusdem loci, in eadem Cappella induximus, posuimus, ac instituimus de eodem, prout etiam ex dicta sua possessione, hactenus pacificè absque vllius contradictione, & molestiâ, continuata apparet. In quorum fidem, ac perpetuum testimonium, præsentes nostras literas testimoniales fecimus, & vtriusque nostrorum sigillis, quibus vtimur, communiri curauimus, easque proprijs manibus nostris subscripsimus. Datum Romæ in ædibus nostræ solitæ habitationis sub anno à Natiuitate eiusdem Domini. Millesimo, Quingentesimo, Septuagesimo octauo Indictione . . die verò . . Mensis Aprilis Pontificatus prælibati Domini nostri Anno Sexto.

Sed illo, vnde discesserat, redeat oratio.

A Addit laudatus Abbas Cappellus in suo ratiocinio, se pro certo habuisse, post huiusmodi prærogatiuam habitus, & loci in Cappella, alijsque publicis actibus, ad instar Acolytorum etiam Abbreuiatores Prælatitias vestes, violacei coloris, fuisse indutos, nisi in eisdem Diarijs animaduertisset, præcitatum Mucantium, in Equitatu ad S. Sabinam, eiusdem anni 1574. notasse: Abbreuiatores nigras induisse vestes, licèt decentiùs, violacei coloris, eas deferre debuissent, vt talibus verbis scriptum reliquit: *Præcesserunt Valisarij &c.* B & post plura: *Abbreuiatores cum eorum habitu quotidiano nigri coloris, sed fortasse decentiùs incessissent habitu violaceo, quemadmodum & Acolyti.*

Et licèt post huiusmodi habitus, & loci in Pontificia Cappella concessionem, ex Diarijs minimè appareat, à Clericis, Abbreuiatoris officium tantummodo obtineri solitum, eique Prælatitiam Dignitatem vnitam, atque annexam fuisse: attamen id patenter, ex supra allata fide apparet, vbi hæc leguntur: *Prædictum Collegium ob eius erga Sedem Apostolicam benemerita, per* C *ampliùs decorare, ac specialibus fauoribus, & gratijs prosequi desiderans, illud Prælatorum, & aliorum eidem Sanctissimo Domino Nostro Gregorio, & pro tempore existenti Romano Pontifici in dicta Cappella Assistentium numero, & consortio fauorabiliter, & gratiosè perpetuò aggregauit, recepit, & admisit.*

Idque expressè comprobatur; dum paulò post à sæpè laudatæ concessionis elapsis annis, Abbreuiatores omnes in Prælatitia Dignitate constituti erant, attestante id Seraphino in sua Decisione Romana D præeminentiarum in ordine *la* 716. occasione controuersæ præcedentiæ inter Correctorem, & ipsos Abbreuiatores emanatæ anno 1585. vbi num. 12. sic fatur: *Secunda est, quia cùm illis temporibus DD. Abbreuiatores essent laici, & multi ex eis vxorati, decentiæ gratia, datus fuit dignior locus D. Correctori Prælato. Absurdum enim fuisset eum sedere post laicos, & vxoratos, quòd si hoc idem non obseruatur, respectu Dominorum Protonotariorum, qui sunt de Collegio, nihil mirum cùm hodie DD. Abbreuiatores sint ipsi quoque Prælati.*

Et licèt pro certo haberi possit, quòd ab eodem

eodem Equitatus tempore ad S.Sabinam, praefati Anni 1574. ab eodem Mucantio admonitos Abbreuiatores, violaceas induisse vestes, ijs non obstantibus ab eisdem cęremoniarum Magistris huiusmodi extra Cappellam habitus nulla fit mentio, nisi ad annum 1590. quoniam Ioannes Paulus Mucantius, alter cęremoniarum Magister, ac praefati Francisci germanus, in descriptione Equitatus ad S. Ioannem Lateranum habiti à fa:me: Gregorio XIV. die 13. Decembris eiusdem anni 1590. narrat Abbreuiatores induisse Pręlatitium habitum violacei coloris, hisce verbis: *Praeibat Centurio Equitum &c. Tum Praelati Curiae inferioris, videlicet Secretarij, Abbreuiatores, & Acolyti, vestibus violaceis, cum Rocchetto, & Mantelletta induti: Auditores Rotae cum latis magnis Mantellis nigris &c.*

Cùmque postmodum fa:mem:Paulus V. speciali suâ Constitutione, infra referendâ, Abbreuiatores eò ipso, ac ad huiusmodi officium electi fuerint, suos, ac pro tempore existentium Romanorum Pontificum, in vtraque Signatura Referendarios, creauerit. Ac Vrbanus VIII. fel. rec. eisdem indulserit, vt infra etiam ostendemus, vt si post decennium, ipsi Abbreuiatores officium dimisissent, violaceas vestes, retinere valerent. E' quibus hactenus dictis, certè argui potest, ab eadem Gregorij concessione, ac postquam officium in Clericos transiuit, omnes violaceas desumpsisse vestes. Hoc est Abbatis Cappelli ratiocinium, quod, quàm veritati consonum sit, nemo non videt. Propterea nihil addere scimus, praeter quàm supra insertam Magistrorum caeremoniarum fidem eandem esse, quae in praefatis libris Decretorum Collegij nominatur *Priuilegium deferendi vestes violaceas, & assistendi in Cappella Pontificia, ad instar RR. DD. Causarum Palatij Apostolici Auditorum, necnon Sedis Apostolicae Acolytorum*. Quod deperditum est, ac factis omnibus diligentijs inuenire minimè potuimus, & in hac fide tandem reperimus.

Notandum tamen est, Acolytos à fa: mem: Alexandro VII. suppressos fuisse, & in illorum locum, Signaturae Iustitiae Votantes esse suffectos.

CAP. XV.

De Priuilegijs Abbreuiatorum de Parco Maiori.

PRAEMIA condigna factis recipere virtutis est opus, cùm illa non impartiantur, nisi his, qui legitimè certauerint: qualia autem praemia sint Abbreuiatoribus attributa, nostrum est hìc demonstrare, vt inde appareat, quanti eorundem Abbreuiatorum Collegium Romani Pontifices aestimauerint, quantique Abbreuiatores ipsi de huiusmodi titulo, ac honore gloriari iure possint.

Licèt multa priuilegia in supra allatis Pontificijs Constitutionibus, ac sparsim enunciata fuerint, nihilominus hìc illa repetere, alijsque infradicendis annectere, loci oportunitas poscit, ne lector in eisdem perquirendis vagari cogatur, sed ante oculos vnico contextu, quod quaerit, in promptu habeat.

Cùm à laudandae semper mem. Sixto IV. nostrum Collegium stabilitatem, & firmamentum sumpserit, in enarrandis Priuilegijs, ab eodem Pontifice exordiar; cùm de alijs ab Antecessoribus Pontificibus concessis dubitari forsan posset, ob Collegij suppressionem, à praememorato Paulo II. factam.

Sixtus Pontifex in sua Constitutione supra in Cap. VIII. relata multa nostro Collegio priuilegia concessit, quae cùm ibidem ad longum expressa sint, incassum hìc repetere, ideoque tantummodo summatìm referam.

In §. igitur 6. eiusdem Constitutionis idem Pontifex declarat, Abbreuiatorum officia compatibilia esse cùm quibusuis alijs officijs Romanae Curiae.

In §. 8. concedit, vt possint deferre vestes ad instar Scriptorum Apostolicorum.

In §. 16. Cappellam in Cancellaria Apostolica Abbreuiatores habere decreuit, vt in ea singulis diebus Cancellariae, missam audire possent.

In §. 18. concessit Abbreuiatoribus, vt eorum officia essent resignabilia.

In §. 19. vt ipsi Abbreuiatores gauderent omnibus indultis Scriptoribus Apostolicis

ſtolicis conceſſis, ac Magiſtri denominarentur.

In §.20. Quòd poſſent condere ſtatuta, pro felici regimine, & gubernio Collegij.

In §.21. Tranſumptis ſupradictę Conſtitutionis, ac etiam Priuilegiorum Apoſtolicorum credatur, ac ſi Originales literæ eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

In §. 23. Declarauit, quòd literæ Apoſtolicæ per Cameram expediendæ, ab Abbreuiatoribus non ſignatæ, nullius eſſent roboris.

Hæc quoad Priuilegia ab eodem Sixto conceſſa, modò ad alios Pontifices accedamus.

Leo X. recol. mem. mirum in modum indulta, & gratias, ſiue priuilegia, ab alijs Pontificibus noſtro Collegio impertita, ampliauit. Dixi ab alijs Pontificibus impertita, quia in eius Conſtitutione, quæ habetur in Bullario in ordine *la* 14. legimus vltra eumdem Sixtum IV. etiam Innocentium VIII. Alexand. VI. & Iulium II. etiam Romanos Pontifices indulta, & gratias noſtro Collegio pariter conceſſiſſe; huiuſmodi autem Leoninæ Conſtitutionis tenor ſequens eſt.

LEO EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

SVMMI Bonorum omnium Largitoris Dei, qui laborum participes, præmiorum etiam cenſuit eſſe conſortes, verbo, atque exemplo inſtructus verus eius Vicarius Romanus Pontifex, & in ſubſtinendis pro vniuerſæ Reipublicæ Chriſtianæ, cuius cura ſibi imminet generalis, gubernatione, laboribus continuè aſſiſtentes, ac in requiſitis ad hoc officijs indefeſſis viribus laborantes, priuilegijs ſpecialis pręrogatiuæ proſequi, & diſtributione gratiarum debet quibuſuis cæteris anteferri.

§ 1. Cùm itaque dilecti filij literarum Apoſtolicarum Abbreuiatores, ſint Nobis, & Apoſtolicæ Sedi in literis eiuſdem dictandis, atque formandis, nedum vtiles, ſed etiam neceſſarij, Nos ipſos, & eorum quemlibet ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequentes, ac à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cen-

A ſuris, & pœnis à Iure, vel ab homine quâuis occaſione, vel cauſâ latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, Motu proprio, non ad eorundem Abbreuiatorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & certâ ſcientiâ, ac poteſtatis Apoſtolicæ plenitudine, tenore pręſentium omnes, & ſingulas, tam a fel. rec. Sixto IV. Innocentio VIII. Alexandro VI. & Iulio II.

B ac alijs Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, quàm à Nobis, & dicta Sede, & ipſorum Abbreuiatorum, ſeù officij eorundem fauorem, vtilitatem, vel commodum, principaliter, vel acceſſoriè, aut alias quomodolibet emanatas literas, illarum omnium tenores, pręſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, approbamus, & confirmamus, ſupplentes omnes, & ſingulos, tam Iuris, quàm Facti defectus, etiam ſubſtantiales, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem, ac ab omnibus inuiolabiliter obſer-

C uari, & ſecundùm eas vbique iudicari debere, decernimus, atque mandamus.

§. 2. Et nihilominus potiori pro cautela, omnia, & ſingula in eiſdem literis contenta de nouo, & eiuſdem Sixti Prædeceſſoris veſtigijs inhærentes, & vt falſitatibus magis aditus præcludatur, omnes, & ſingulas literas Minoris, aut etiam abſque Signarura, Maioris Iuſtitiæ, & illis, ex quibus ipſis Abbreuiatoribus nihil, & dilectis filijs Secretarijs noſtris, aut Cancellariæ Apoſtolicæ Seneſcallo, aliàs Cuſtodi, integra, ſicut dilectis filijs

D literarum earundem Scriptoribus, ſecunda taxa debetur dumtaxat; & nullis alijs exceptis, literas Apoſtolicas per Abbreuiatores ad id deputatos non ſubſcriptas iuribus omnino carere, & de nihilo ſuffragari, nulliuſque roboris, vel momenti, tam ipſas, quàm in eis, ac ſupplicationibus, & Signaturis deſuper factis quomodolibet contentas gratias, ac Signaturas ipſas penitus, & omnino exiſtere.

§. 3. Ac omnes, & ſinguli quicumque ſint illas ſollicitantes, ac illis quomodolibet vtentes, omnes, & ſingulas ſen-

ſententias, cenſuras, & pœnas in Apoſtolicarum literarum falſarios quomodolibet promulgatas incurrere eò ipſo decernimus, ſtatuimus, & ordinamus.

§. 4. Ac omnes, & ſingulos modernos, & pro tempore, tam de Maiori Præſidentia, quàm de Minori Parco, & primâ viſione. Abbreuiatores huiuſmodi, Clericos verò noſtros, & dictæ Sedis (ſine præiudicio tamen de numero participantium Notariorum) Notarios, & tam Clericos, quàm laicos Abbreuiatores eoſdem Nobiles, ac Sacri Palatij Apoſtolici, & Aulæ noſtræ Lateran. Comites, & Milites creamus, facimus, conſtituimus, deputamus, ac gratioſè recipimus, nobilitamuſque, & Nobilitatis titulo inſignijs, & armis decoramus, ac aliorum nobilium, ac noſtrorum, & Palatij, ac Aulæ, necnon dictæ Sedis Comitum, Militum, & Notariorum numero, & conſortio huiuſmodi quoad vixerint, etiam poſtquam Abbreuiatores eſſe deſierint.

§. 5. Necnon dictæ Sedis, ac noſtros, & Succeſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum antiquos ab eodem momento, quoad Apoſtolatûs apicem, diuinâ fauente clementiâ aſſumpti fuimus, & Succeſſores noſtri huiuſmodi aſſumentur, familiares continuos commenſales eſſentialiter, ac omni fictione ſemotâ verè, & indubitanter eſſe.

§. 6. Ac omnibus, & ſingulis exemptionibus, exceptionibus, priuilegijs, prærogatiuis, antelationibus, fauoribus, facultatibus, indultis, & gratijs, quibus alij de nobili etiam militari, ac Comitum, & Illuſtrium genere ex vtroque parente eſſentialiter procreati, ac noſtri, & Succeſſorum noſtrorum, ac Palatij, & Aulæ, ac Sedis huiuſmodi Milites, & Comites, ac Notarij, necnon etiam verè, & eſſentialiter noſtri, & Succeſſorum eorundem familiares continui commenſales antiqui, & qui omni priuilegio, fictione, lege, & gratiâ ceſſantibus, nedum poſt, ſed etiam ante aſſumptionem noſtram, & Succeſſorum noſtrorum huiuſmodi actu Nobis, & Succeſſoribus noſtris huiuſmodi, non tantùm in Romanæ Curiæ, ſeu Eccleſiæ officijs, ſed in proprijs etiam immediatè noſtris, & Succeſſorum noſtrorum huiuſmodi rebus priuatis, &

A domeſticis actu ſeruiêrunt, & ſeruiêrint, ac in domibus habitationum noſtrarum, & Succeſſorum eorundem perſonaliter habitârunt, & habitauerint, & propterea ad effectum, vt quibuſcumque cæteris præferantur per Nos, & Succeſſores noſtros huiuſmodi, in certis noſtris, & Succeſſorum noſtrorum huiuſmodi literis in primæua eorum confectione, characteribus, & ſignis, ac per ſingulorum eorundem nomina, & cognomina, ac alias deſignationes ſpeciales actualiter deſcripti fuerint, & quicunque alij etiam am-

B plioribus priuilegijs, prærogatiuis, exemptionibus, gratijs, & antelationibus fungentes de iure, conſuetudine, priuilegio, vel aliàs, tam quoad aſſecutionem beneficiorum Eccleſiaſticorum, vel gratijs expectatiuis, earumque collationum mutationibus, extenſionibus, ac reualidationibus eis pro tempore conceſſis comprehenſorum, quàm quoad quæcumque alia, etiam longè maiora, & quæ niſi in indiuiduo exprimantur non venirent, quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudere poterunt quomodolibet in futu-

C rum, ipſos quoque Abbreuiatores, & etiam ſingulos, etiam ante literarum deſcriptionem huiuſmodi confectionem pariformiter, & abſque vlla penitùs differentia in omnibus, & per omnia, ac quibuſuis fictione, & diuerſitate ſemotis, æque, principaliter, verè, & eſſentialiter, vti, potiri, & gaudere.

§. 7. Ac omnibus, & ſingulis perſonis, etiamſi veri familiares noſtri, continui commenſales, ac cuiuſcumque generis, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, ac quibuſcumque,

D tam Eccleſiaſticis, quàm mundanis dignitatibus, & excellentijs præfulgeant, ac prærogatiuis, deſcriptionibus, exceptionibus, gratijs, & antelationibus quantumcumqne efficaciſſimis, & inſolitis, ac ex quibuſuis etiam iuſtiſſimis, & quæ neceſſariò exprimendæ eſſent cauſis fungantur, illis, qui Nobis, & Succeſſoribus noſtris huiuſmodi, vt præfertur etiam Cardinalatus, ac vacationis beneficiorum huiuſmodi temporibus ſeruierunt, & ſeruierint, ac omnino tales in dictis habitationibus habitârunt, & habitauerint, ac in dictis deſcriptorum literis

descripti, vt præfertur fuerint dumtaxat, & nullis alijs etiam eis omnino adæquatis, parificatis, ac etiam longè magis priuilegiatis, & prærogatiuis, & dignis, ac indiuiduam, & certis modis, quos necnon omnia alia ad effectum præsentium etiam præcisè, & de necessitate exprimenda, præsentibus pro sufficientissimè expressis habemus; qualificatam expressionem requirentibus, acceptis anteferri posse, atque debere, ac in dictis descriptionum literis, quoties eas confici contigerit inter sic seruientes inhabitantes descriptos, & exceptuatos huiusmodi, videlicet post eorum primum, & ante vltimum describi, & adnotari debere declaramus, decernimus, & mandamus. Ac potiori pro cautela Nos eosdem Abbreuiatores, & eorum singulos in ipsis descriptionum literis inter primum, & ante vltimum prædictos in præcisè omnimodæ, & totalis paritatis, ac fraternizationis signum harum serie, etiam quoad Successores nostros huiusmodi, eorumque gratias quascumque perpetuò describimus, & adnotamus; necnon descriptionem, & adnotationem per præsentes huiusmodi easdem vim, efficaciam, atque essentiam, quas descriptio, & adnotatio seruientium, inhabitantium, descriptorum, & exceptuatorum prædictorum in dictis literis descriptionum pro tempore factæ habent, & habere poterunt quomodolibet, in omnibus, & per omnia absque vlla penitus differentia, diuersitate, seù fictione habere, & eiusdem naturæ, atque essentiæ esse, ipsosque Abbreuiatores vbicumque eisdem modis, ac formis, & clausulis, in omnibus, & per omnia quibus seruientes, & inhabitantes, ac descriptos; & exceptuatos esse, & censeri debere perpetuò declaramus.

§. 8. *In hoc §. Abbreuiatoribus conceditur, quòd fruantur gratijs expectatiuis, quæ cùm fuerint reuocatæ à Concilio Tridentino sess.24. cap.19. ideo contenta in dicto §. omittuntur.*

§. 9. Ac ipsos Abbreuiatores, & eorum singulos quoad vixerint, eorumque familiares, Vicarios, & Officiales, necnon Clericos subditos quosuis, ac beneficia, & bona quæcumque ad eos in totum, vel in partem, aut aliàs quomodo-

A libet spectantia, ac in omnibus, & singulis, & in quibus, necnon prout dictos Scriptores eximimus, & liberauimus, ac Scriptores ipsi exempti, & liberi quomodolibet existunt eximimus, & liberamus, ac exemptos, & liberos, necnon Nobis, & Successoribus nostris huiusmodi immediatè subiectos esse declaramus. Ac quibusuis personis etiam si ordinariâ, delegatâ, vel mixtâ, ac Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Imperiali, Regali, Reginali, & aliâ quàuis Ecclesiasticâ, vel mundanâ auctoritate, dignitate,

B & excellentiâ præfulgeant, & fungantur, sub excommunicationis latæ Sententiæ, & priuationis omnium, & singulorum Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, secularium, & quorumuis Ordinum Regularium, ac Regnorum, Dominiorum, terrarum, & bonorum, quæ à Romana, & quibusuis alijs Ecclesijs, Monasterijs, & locis Ecclesiasticis, aut pijs in titulum, vel Commendam, seu feudum, Vicariatum, vel aliàs quomodoli-

C bet obtinent, & in posterum obtinebunt pœnis, quas contrafacientes, eisque ad hæc auxilium, consilium, vel fauorem quomodolibet præstantes incurrere, ipsaque beneficia alijs liberè posse conferre, & bona concedi volumus eò ipso, ne ipsos Abbreuiatores, & alios, quorum fauorem præsentes quomodolibet concernunt, vel eorum aliquem modo aliquo molestare, inquietare, aut perturbare; nec aliquid intentare contra earundem præsentium tenorem præsumant, aut aliquis eorum præsumat districtiùs inhibe-

D mus.

§. 10. *Doctores, Notariosque creandi, & bastardos legitimandi auctoritas datur; quæ gratiæ, cùm fuerint reuocatæ in Constit.60. bea: me: Pij V. & in Constit.45. Pij IV. ideo iste §. etiam omittitur.*

§. 11. Ac vnus ex familiaribus singulorum eorundem Abbreuiatorum ensem per Vrbem ad Patroni sui libitum deferre liberè, & licitè valeat.

§. 12. Omniaque, & singula in eis, ac exemptionis, liberationis, & subiectionis prædictarum, necnon quibusuis alijs literis Apostolicis Scriptorum eorundem,

cò

eò quod Scriptores exiſtunt, honorem, exemptionem, præeminentiam, prærogatiuam, commodum, fauorem, vel vtilitatem, quomodolibet concernentibus à Nobis, & quibuſuis alijs Roman. Pontificibus Prædeceſſoribus, & Succeſſoribus noſtris, ac Sede huiuſmodi pro tempore emanatis contenta, illarum omnium, & ſingularum totos tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, eiſdem Abbreuiatoribus, & eorum ſingulis iuxta omnium, & ſingularum literarum earundem continentiam, & tenorem, ac vt abſque aliqua alia ſignatura deſuper obtinendâ. Omnes, & ſinguli Abbreuiatores huiuſmodi nullâ ſignaturâ, aut compoſitione, ſeu quâuis re aliâ deſuper requiſitâ, ſed pro eorum libito liberè, ſuper omnibus, & ſingulis hìc contentis ſimul, vel ſeorſum etiam ſuper eorum quolibet, nec non tot, & tales, quot, & quales, & prout Scriptores ipſi, eò quod Scriptores exiſtunt, poſſunt, & in futurum poterunt quomodolibet expedire, ac pro eis confici facere literas Apoſtolicas, cum omnibus, & ſingulis clauſulis, & alijs in eis contentis de verbo ad verbum Scriptoris in Abbreuiatoris, ac nomine, & cognomine dictorum, & qualitatibus perſonarum, quæ mutanda fuerint dumtaxat mutatis expedire, & confici facere, liberè, & licitè poſsint, & valeant concedimus. Ac omnibus, & ſingulis ad quos literarum Apoſtolicarum expeditio quomodolibet ſpectat, & ſpectare poterit, vt illas quotiens deſuper per aliquem ex ipſis Abbreuiatoribus requiſiti fuerint abſque mora, aut excuſatione aliqua totaliter expedire debeant, & expediant ſub dictis pœnis mandamus. Necnon vt etiam omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, prærogatiuis, exemptionibus, exceptionibus, Indultis, fauoribus, & gratijs quouis modo nuncupentur, quibus dicti Scriptores, eò quod Scriptores exiſtunt quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum ipſos Abbreuiatores, & eorum ſingulos pariformiter æque, principaliter, & abſque vlla penitus differentia, diuerſitate, aut fictione vti, potiri, & gaudere (ſine tamen eorundem Scriptorum præiudicio) quoad illos de Minori, quoad alios verò de Maiori Parco Abbreuiatores non minus eis, quàm dictis Scriptoribus per præſentes, & alias quaſcumque literas noſtras, quoad antelationum prærogatiuas conceſſum fuiſſe, aut concedere noluiſſe, vel concedere, ſed priuilegia, & antelationum prærogatiuas per Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, tàm Abbreuiatoribus de Maiori Parco, quàm Scriptoribus huiuſmodi, eorumque Collegijs hactenus conceſſis, eis hinc inde ſalua fore, illamque per eaſdem ſingulas literas noſtras, eiſq; minimè derogatum fuiſſe, aut eſſe decernimus, & declaramus. Ac vbicumque Scriptores ipſos quomodolibet excipi contigerit, etiam dictos Abbreuiatores exceptuatos eſſe. Necnon eorundem Abbreuiatorum, quibus qui præmiſsis quoad aſſecutionem beneficiorum Eccleſiaſticorum in proprijs perſonis gaudere non poterunt, ſeu noluerint ſinguli ad ſingulas, ſeu vnum ad duas, vel omnes tres collationes prædictas Eccleſiam, vel dictorum quem, vel quos maluerit loco ſui nominare, & ſic nominatos pro tempore omnibus, & ſingulis antelationum prærogatiuis, & gratijs, quibus in aſſecutione beneficiorum huiuſmodi ſi Abbreuiatores actu eſſent gaudere poſſent, gaudere in omnibus, & per omnia perinde ac ſi Abbreuiatores, etiam Scriptores, & nominati huiuſmodi Abbreuiatores literarum Apoſtolicarum huiuſmodi eſſentialiter, & verè, omni fictione ſemotâ, eſſent, liberè, & licitè valere atque debere.

§. 13. Necnon præmiſſa omnia, & ſingula vim præciſæ obligationis, & ſtipulati contractùs hinc inde obligatorij, & omnino irreuocabilis, inter Nos, & Succeſſores noſtros, & Sedem huiuſmodi, ac Abbreuiatores ipſos initi, & facti, ad cuius obſeruantiam Nos, Succeſſoreſque noſtros huiuſmodi obligatos teſtamur ſemper habere. Ac ſub nullis reuocationibus, caſſationibus, annullationibus, ſuſpenſionibus, modificationibus, aut limitationibus ſub quibuſuis verborum formis, & clauſulis, quantumcumque efficaciſſimis, & inſolitis à Nobis, & Succeſſoribus noſtris, & Sede huiuſmodi

pro tempore quomodolibet emanatis, ni- A ſi de eorundem Abbreuiatorum conſenſu, & conſiſtorialiter editæ fuerint, & in eis nomina, & cognomina, gradus, & qualitates, ac beneficia, & officia omnium, & ſingulorum, tunc exiſtentium Abbreuiatorum actualiter, & indiuidualiter, & nominatim ſint ſcripta comprehendi, nec diſſuetudine, ſeu inobſeruantiâ quâuis, vel aliter aboleri, tolli, minui, aut abrogari, ſeu eis in aliquo derogari poſſe, neque debere, & quotiens ea reuocari, & annullari, aut eis in aliquo, etiam quantumcumque minimo derogari contingat, B totiens ea in priſtinum, & eum, in quo de præſenti exiſtunt, & ante reuocationem, & derogationem huiuſmodi exiſtebant ſtatum plenariè, & abſque vllis diminutione, aut defectu, repoſita, reſtituta, atque reintegrata, prout Nos harum ſerie reponimus, reſtituimus, & plenariè reintegramus, eſſe. Ac præmiſſa omnia & ſingula ex nunc nullâ probatione more vtentium, vel aliàs introducta, ſeu publicatione, & promulgatione, aut re aliquâ aliâ deſuper requiſitâ, aut expectatâ plenum effectum ſortita eſſe. C

§. 14. Ac omnes, & ſingulos, quos concernunt ad ſuorum obſeruantiam omnino obligare, & non aliter, quàm ſecundùm præſentibus contenta, omnia, & ſingula per quoſcumque etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac Sacri Palatij Apoſtolici Cauſarum Auditores, & alios, tam ordinariâ, quàm delegatâ, & mixtâ auctoritate fungentes Iudices, & perſonas ſub excommunicationis ſententia, per contrauenientes eò ipſo incurrendâ, vllo vmquam tempore cognoſci, iudicari, & decidi debere, ſublatâ eis, & D eorum cuilibet aliter iudicandi, cognoſcendi, decidendi, & intepretandi facultate. Nec non irritum, & inane, quicquid ſecus ſuper præmiſſis, ſeu eorum aliquo, à quoquam, quauis auctoritate, etiam per Nos, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, ac ſtatuimus, & ordinamus.

§. 15. Et nihilominus vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, eorumque Vicarijs, & Officialibus, & alijs quibuſuis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, ac Canonicis Cathedralium, etiam Metropolitanarum Eccleſiarum vbilibet exiſtentibus, præſentium tenore mandamus, quatenus ipſi, & eorum quilibet per ſe, vel alium, ſeu alios, etiamſi ſint extra loca, in quibus deputati fuerint, eiſdem Abbreuiatoribus quoad vixerint, & per eos nominatis, necnon eorum familiaribus, Vicarijs, Officialibus, ac Clericis ſubditis huiuſmodi, & eorum ſingulis in præmiſsis quotiens per eos, ſeu pro eorum parte fuerint quomodolibet requiſiti, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittant, eos contra præſentium tenorem quomodolibet moleſtari, inquietari, aut perturbari. Ac quibus eis videbitur etiam ſub cenſuris, & pœnis quibuſuis inhibeant, & citandos citent, ac cauſas ſuper contentis præſidentibus pro tempore occurrentes cum ſuis annexis, connexis, dependentijs, incidentijs, & emergentijs audiant, decidant, & fine debito terminent, & exequantur, facientes, quod decreuerint firmiter obſeruari. Contradictores quoſlibet, quos etiam ſi dignitate, & excellentiâ præmiſſis præfulgeant, ac fungantur, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurriſſe decernimus, etiam per declarationem incursûs huiuſmodi, & aliarum ſententiarum, & pœnarum, ac alia iuris remedia, appellatione poſtpoſitâ, compeſcendo, inuocato etiam ad hoc quotiens, & quando eis videbitur auxilio brachij ſecularis. Et nihilominus legitimis ſuper eis habendis ſeruatis proceſſibus contra illos, quos cenſuras, & pœnas huiuſmodi incurriſſe eis conſtiterit eas totiens, quotiens opus fuerit, iteratis iuribus aggrauare procurent. Cæterùm ſi per ſummariam ſuper ijs per eos habendam informationem eis conſtiterit, quòd ad loca, in quibus contradictores, moleſtatores, perturbatores, ſeu inquietatores huiuſmodi exiſtunt pro monitionibus de ipſis faciendis tutus non pateat acceſſus, vel eorum copia commode haberi non poſſit. Nos eis citationes, & monitiones quaſlibet per edicta publica locis publicis affigenda, & in partibus illis vicinis, de quibus ſit veriſimilis coniectura, quòd ad eorundem citatorum, & monitorum notitiam peruenire valeat faciendi plenam, & liberam concedi-

cedimus facultatem. Ac volumus, & decernimus, quòd citationes, & monitiones huiusmodi perinde ipsos monitos, & citatos arctent, ac si eis personaliter insinuatæ, & intimatæ fuissent.

§. 16. Et quia difficile foret præsentes, & illarum vigore conficiendas literas ad singula loca, in quibus de eis fides forsan facienda foret deferre, etiam volumus, & decernimus, quòd ipsarum transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, vel Personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curiæ Ecclesiasticæ munitis in iudicio, & alibi vbicumque opus fuerit eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem originalibus literis si forent exhibitæ, vel ostensæ.

§. 17. Non obstantibus de certo Notariorum numero, etiamsi ad eum deuentum non sit, cui per hoc aliàs non intendimus derogare, ac quibusuis Cancellariæ Apostolicæ regulis, etiam circa priuilegia, prærogatiuas, & antelationes editis, & etiam per Successores nostros huiusmodi edendis, necnon piæ memoriæ Bonifacij Papæ Octaui illa præsertim, quâ cauetur ne quis extra suam Ciuitatem & Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ Diœcesis ad iudicium euocetur, seu ne Iudices a Sede deputati prædictâ, extra Ciuitatem, & Diœcesim, in quibus deputati fuerint contra quoscumque procedere, aut alij, vel alijs vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac Innocentij Quarti Romanorum Pontificum etiam Prædecessorum nostrorum contra exemptos, quæ incipit: Volentes, & quibusuis alijs Apostolicis, necnon tam in Prouincialibus, quàm Synodalibus Concilijs editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus, ac legibus Imperialibus, & municipalibus, statutisque, & consuetudinibus quarumcumque Ciuitatum, & locorum, ac Ecclesiarum etiam Cathedralium, & Metropolitanarum, ac Monasteriorum, Hospitalium, Militiarum, & aliorum locorum Ecclesiasticorum, & piorum, eorumque Ordinum quorumcumque, etiam iuramento, confirmatione Apostolicâ, vel

A quâuis firmitate aliâ roboratis, necnon priuilegijs, indultis, & literis Apostolicis, ac quibuscumque prærogatiuis, antelationibus, facultatibus, aut descriptionibus, & gratijs à Sede prædicta in quorumcumque commodum, ac motu sciencia, & potestate similibus, & quibusuis alijs etiam totiens, quotiens restitutorijs, reintegratorijs, declaratorijs, derogatoriarum derogatorijs, fortioribus, efficacioribus, efficacissimis, & insolitis, ac cum plena facultate illas latissimè extendendi clausulis, irritantibusque decre-
B tis, ac per viam legis, ordinationis, ac statuti perpetui, ac pacti, & stipulati, etiam vt præfertur, contractus, alijsque etiam longè efficacioribus vijs, modis, ac verborum formis, & clausulis quomodolibet, & ex quibusuis etiam fidei Catholicæ, ad magis, & quantumcumque pijs, vrgentissimis, & efficacissimis causis emanatis, & in futurum emanandis quomodolibet, quibus etiamsi in nullis caueatur expresè, quòd illis nullatenus etiam consistorialiter, vel aliàs in aliquo derogari possit, ac pro illorum sufficienti de-
C rogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, necnon certis nominibus, cognominibus, & alijs indiuidua, ac de verbo ad verbum, & litera ad literam nullis signis, aut characteribus, vel alijs omissis mentio, & expressio habenda, aut exquisita, & specialis forma seruanda, & insertio facienda foret tenores, ac omnia, quæ exprimenda essent huiusmodi præsentibus pro sufficienter, ac de verbo ad verbum, & eisdem modis, quibus exprimenda, & inserenda forent expressis, & insertis habentes, hac vice dumtaxat, illis
D aliàs in suo robore permansuris, harum serie specialiter, & expresè derogamus, & quæ ex ea parte, quâ ipsis Abbreuiatoribus, præsentibus, & futuris, aut alicui eorum in præmissis, vel aliquo ex eis præiudicent, aut præiudicarent, seu aliquando in futurum quoque modo præiudicare possent, vel videantur, omnino reuocamus, cassamus, & annullamus, ac viribus vacuamus, nulliusque roboris, vel momenti esse, ac quotiens aliquid præmissis in aliquo obijciens, aut contrarium pro tempore emanare, apparere, aut reperiri contigerit, totiens absque signatu-

ra aliâ, desuper obtinendâ, sub præsentium, vel alterius, quâ eisdem Abbreuiatoribus placuerit datâ, literas Apostolicas, in quibus eisdem contrarijs, & obstantibus latissimè derogetur, & quicquid præmissis in nullo obstent faciendum fuerit etiam per omnes, & singulos, ad quos id quomodolibet spectat, & spectare poterit, fiat ad simplicem eorundem Abbreuiatorum, & eorum cuiuslibet instantiam, & libitum confici, ac totaliter expediri posse, atque debere declaramus, ac omnibus illis, quæ in singulis Scriptorum prædictorum fauorem, vel commodum concernentibus pro tempore literis expressum est, & pro tempore fuerit, non obstare contrarijs quibuscumque. Aut si omnibus, & singulis prædictis, vel quibusuis alijs communiter, vel diuisim à prædicta sit Sede indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel vltra certa loca ad iudicium trahi, seu contra eos modo aliquo procedi non possit per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, & literis Apostolicis quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum fit in nostris literis mentio specialis.

§. 18. Volumus autem, quòd vigore vnius gratiæ, expectatiuæ, illiusque mutationis, collationis, reualidationis, & extensionis vltra vnum Beneficium reseruatum obtinere non possit. Quodque nominandi per Scriptores, vel Abbreuiatores huiusmodi in assecutione Beneficiorum eisdem Abbreuiatoribus postponatur.

§. 19. Et quòd quilibet ex Abbreuiatoribus prædictis ensem, & alia arma per Nobiles, & Milites deferri solita, etiam per Vrbem liberè deferre, & tres per eum eligendas personas Nobilitatis, & Militari titulo decorare, ac Nobiles, & Milites aureatos creare, & facere, eisque insignia, & arma in similibus dari solita dare, atque concedere, ac eos numero, & consortio aliorum Nobilium, & Militum aureato-

A rum fauorabiliter aggregare, omniaque alia, & singula in similibus fieri solita, & opportuna facere, liberè, & licitè possit, & valeat &c. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo, Quingentesimo, Quintodecimo, Decimo septimo Kal. Augusti, Pontif. nostri Anno Tertio.

Animaduertendum est §. 9. supracitatæ Constitutionis, à Laërtio Cherubino adnotatum fuisse exemptionem à quorumcumque Ordinariorum iurisdictione, & superioritate per hanc Constitutionem con-
B cessam, limitatam fuisse à Concilio Trident. sess. 24. cap. 11. de reformat. idemque dixisse Choellium in sua notitia Cardin. cap. 22. vbi agit de Abbreuiatoribus vtriusque Parci.

Censeo propterea sub huiusmodi verborum generalitate Abbreuiatores omnes comprehensos minimè esse, sed tantùm duodecim Collegij nostri de Parco Maiori exemptos esse, quia sumus verè familiares Pontificis, ac vti tales non possumus esse subiecti alteri iurisdictioni, cùm regula Iuris sit; *vbi maior, minor cessat*; nec nobis obijci
C valet, quòd simus familiares ex priuilegio; quoniam veri familiares sumus mente, & dente, & ipsius Pontificis à secretis, cùm eiusdem literas concinnemus, & expediamus, & in Aula Paramentorum, in Signaturæ Iustitiæ Votantium defectu, sacras vestes porrigamus Cardinalibus, qui eisdem Pontificem induunt. In Cappellis verò Pontificijs, alijsque functionibus Ecclesiasticis, Acolytorum suppressorum officium adimpleamus, quare cùm familiaritatem exerceamus actu, panemque quotidianum à Palatio Apostolico percipiamus,
D propterea nullo modo negari potest, nos verè Pontificis familiares existere, & si verè sumus, oritur proinde à quocumque Ordinario exemptio, quæ erat demonstranda contra supracitatorum Auctorum assertionem. Sed de his satis; modò aliorum Priuilegiorum huic nostro Collegio concessorum narrationem prosequimur.

Paulus V. piæ semper mem. qui ex Abbreuiatorum gremio fuit, Collegij minimè immemor, sequentia eidem priuilegia elargitus est, vt ex infra notanda Constitutione, quæ in Bullario in ordine est *la* 2. & sic se habet.

PAVLVS

PAVLVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis prouidentia circumspecta, libenter intendit, vt personis, quæ plus laboris, & obsequij, in eiusdem Pontificis, & Apostolicæ Sedis honorem, ac vniuersalis Ecclesiæ vtilitatem iugiter perferre, & impendere non desistunt, amplioribus etiam gratijs, & honoribus, ac dignitatum prærogatiuis decorentur.

§. 1. Quapropter dilectos filios literarum Apostolicarum Maioris Præsidentiæ Abbreuiatores, qui in concessionibus gratiarum, quas pro tempore ab eiusdem Pontificis benignitate emanare contigit, interpretandis, dilucidandisque egregias operas, quod Nos, etiam minoribus constituti, dum Abbreuiatoris earumdem literarum munere fungeremur, plurium annorum experimento cognouimus, sollicitis studijs nauare noscuntur, vt quò specialibus fauoribus, & gratijs se nouerint prosecutos, eò alacriores ad similia, & in dies maiora, pro nostro, & Sedis prædictæ incremento perferenda reddantur, condignis honoribus confouere, beneuolentiæque nostræ perpetuum testimonium eis præbere volentes, eosdemque Abbreuiatores, ac eorum singulares personas, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à Iure, vel ab homine quauis occasione, vel causâ latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon omnium, & singulorum Priuilegiorum, exemptionum indultorum, & gratiarum, tam Abbreuiatoribus, quàm vtriusque Signaturæ Romani Pontificis Referendariorum Collegijs quomodolibet concessorum, tenores præsentibus pro expressis habentes.

§. 2. Motu proprio, non ad ipsorum Abbreuiatorum, vel alicuius eorum, aut alterius pro eis Nobis desuper oblatę petitionis instantiam, sed de nostris merâ liberalitate, certâque scientiâ, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine eosdem Abbreuiatores modernos, videlicet ex nunc, si nondum sint, futuros verò, si ante eorum ad officium Abbreuiatoriæ literarum huiusmodi receptionem, & admissionem non erunt, in nostra & pro tempore existentis Romani Pontificis vtrâque Signaturâ Referendarij, ex nunc, prout ex tunc, & è contra, cùm primum ad officium Abbreuiatoriæ huiusmodi recepti, atque admissi fuerint, & quo ad Signaturam Iustitiæ solitum in illius Præfecti pro tempore existentis manibus præuio examine iuxta formam Constitutionis à fel. record. Sixto Papâ V. Prædecessore nostro, super reformatione Referedariorum vltimo editæ faciendo, iuramentum præstiterint in vtriusque Signaturæ huiusmodi Referendarios, quoad vixerint, etiamsi Abbreuiatores esse desierint, dummodo in officio Abbreuiatoriæ huiusmodi saltem per triennium se exercuerint, Apostolicâ auctoritate, tenore præsentium creamus, constituimus, & deputamus, ac dilectorum filiorum aliorum vtriusque Signaturæ huiusmodi Referendariorum numero, & consortio fauorabiliter aggregamus, ac pro veris, indubitatis, & non fictis vtriusque Signaturæ Referendarijs haberi, & reputari volumus, & mandamus.

§. 3. Ac eisdem Abbreuiatoribus, vt omnibus priuilegijs, exemptionibus, & immunitatibus, libertatibus, prærogatiuis, antelationibus, honoribus, fauoribus, indultis, facultatibus, concessionibus, & gratijs tam spiritualibus, quàm temporalibus, quibus cæteri Referendarij vtriusque Signaturæ huiusmodi de iure, statuto, consuetudine, seu aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, fruuntur, & gaudent, ac vti potiri, frui, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, tam in iudicio, quàm extra, vbicumque locorum absque alia prorsus differentia, non ad illorum instar, sed pariformiter, & æquè principaliter in omnibus, & per omnia, perinde ac si illa ipsis Abbreuiatoribus, nunc & pro tempore existentibus, eorumque Collegio, & personis specialiter, & expresśe per præsentes literas concessa fuissent, vti, frui, potiri, & gaudere.

§.4. Quòd-

§. 4. Quòdque vnus ex Abbreuiatoribus prædictis, qui in receptione, & admissione huiusmodi antiquior fuerit, seu, eo absente, vel impedito, alius ex eisdem Abbreuiatoribus, ad id ab eorum Collegio huiusmodi, seu Cancellariæ Apostolicæ Regente, pro tempore deputandus, singulis nostris, ac pro tempore existentis Romani Pontificis Signaturis, nomine huiusmodi Abbreuiatorum, continuò interuenire, & assistere possint, & valeant, auctoritate, & tenore prædictis, etiam perpetuò concedimus, & indulgemus.

§. 5. Præterea singulis Abbreuiatoribus prædictis nunc, & pro tempore existentibus vnam portionem panis, ex Palatio Apostolico dietim habendam, percipiendam, & consequendam, quæ æqualis, & prorsus conformis existat ei, quam dilecti filij causarum dicti Palatij Auditores, ex eodem Palatio habere, & percipere consueuerunt, similiter perpetuò assignamus, & concedimus.

§. 6. Decernentes præsentes literas semper validas, & efficaces esse, & fore; neque eosdem Abbreuiatores, tam præsentes, quàm futuros, nec quemquam alium eorum nominibus ad illas in Camera Apostolica, iuxta Constitutionem piæ mem. Pij Papæ IV. etiam Prædecessoris nostri sub Dat. videlicet octauo Kal. Augusti Pontificatus sui anno sexto editam, qua inter alia cauetur, quòd quæcumque gratiæ eiusdem Cameræ interesse quomodolibet concernentes, in ipsa Camera, infra certum, tunc expressum tempus præsentari, insinuari, & registrari debeant, alioquin nullius roboris, vel momenti existant, præsentandum, insinuandum, & registrari faciendum minimè teneri, nec ad id vllâ vmquam ratione, vel necessitate cogi posse, neque propterea easdem præsentes viribus carere, sed Abbreuiatoribus prædictis, eorumque singulis in omnibus, & per omnia, perinde ac si iuxta Constitutionem Pij Prædecessoris huiusmodi præsentatæ, insinuatæ, & registratæ, omniaque alia, ad id necessaria, plenè adimpleta fuissent suffragari.

§. 7. Sicque per nostros S. R. E. Vicecancellarium, & Camerarium, nec non vtriusque Signaturæ huiusmodi, ac etiam nostræ, & pro tempore existentis Romani A Pontificis Domus Præfectos, dictæque Cameræ Thesaurarium, Clericos, Præsidentes, Commissarium generalem, dilectos filios, aliosque Ministros pro tempore existentes, necnon quoscumque Iudices, Commissarios, & Delegatos quâuis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij, & generales Cameræ huiusmodi Auditores, necnon eiusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublatâ eis, & eorum cuilibet, quâuis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane, quicB quid secus super his à quoquam, quâuis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 8. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ Camerario, Thesaurario, Clericis, Præsidentibus, & Commissario prædictis, eorumque singulis, quatenus easdem præsentes, si desuper requisiti fuerint, in dicta Camera admittant, & in illius libris describi, & registrari, ac debitæ executioni demandari, patentesque literas, & scripturas, ac mandata opportuna desuper expediri. Non permittentes ipC sos, vel eorum quempiam desuper, per quoscumque contra eorundem præsentium tenorem, quomodolibet indebitè molestari, impediri, aut inquietari. Nec non tam illis, quàm Vicecancellario, Camerario, Præfectis, & Auditoribus prædictis, vt ipsi per se, vel alium, seu alios eisdem Abbreuiatoribus in præmissis, efficacis defensionis præsidio assistentes faciant, præsentes literas huiusmodi, ac in eis contenta quæcumque ab omnibus, & singulis, ad quos spectat, ac pro tempore spectabit, inuiolabiliter obseruari, ipsosD que Abbreuiatores illis omnibus, & singulis, eorumque vsu, & commodo pacificè frui, & gaudere. Contradictores, & rebelles quoslibet per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, auctoritate nostrâ prædictâ, appellatione postpositâ, compescendo, legitimisque super his habendis, seruatis processibus, easdem sententias, censuras, & pœnas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato ad hoc, si opus fuerit, brachij secularis auxilio.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac Pij, & Sixti Prædecessorum huiusmodi, necnon

necnon, quatenus opus sit, de rebus Ecclesiæ non alienandis, alijsque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Cameræ Vrbis, & Palatij prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolicâ, vel quâuis firmitate aliâ roboratis, statutis, & consuetudinibus, vsibus, decretis, & reformationibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, eorumque Officialibus, & Ministris, cæterisque personis, ius, & interesse in præmissis, vel circa ea, aut eorum aliqua, nunc, & pro tempore quomodolibet habentibus, & prætendentibus, per prædictos, & quoscumque alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac etiam Nos, Sedemque, & Cameram prædictas, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiam vim contractus ritè, & legitimè stipulati habentibus, seu inducentibus, etiam motu, scientiâ, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, & aliàs quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & formâ in illis traditâ, & obseruatâ inserti forent; præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hâc vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expresè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, aut diuisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§. 10. Volumus autem, quòd earumdem præsentium transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo prædicti Vicecancellarij, seu Regentis, aut alte-
A rius personæ, in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel Romanæ Curiæ Prælati munitis, eadem prorsus fides, tam in iudicio, quàm extra, vbique adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c. si quis autem hoc attentare &c.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo, Sexcentesimo quinto, Kal. Iulij Pontificatus nostri Anno Primo.

B Cùm nostrum Collegium, Clarissimorum Virorum Seminarium verè appellari valeat, vt infra ex apponendis Catalogis demonstrabimus, ideo ab ipsis, ad maiores dignitates euectis, varijs priuilegijs locupletatum fuit, vt supra ostendimus, & infra etiam ostendemus. Sanctiss. igitur mem. Vrbanus VIII. qui itidem Collega fuit, ad Pontificatus apicem assumptus, Collegij non immemor, gratum erga illud animum exhibuit, infrascripta eidem impartiendo Priuilegia, videlicet:

C

VRBANVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Consueuit Romanus Pontifex in supremo Apostolicæ dignitatis solio, ex præpotentis Dei, cuius vices in inferiori hoc Orbe gerit, prouidentiâ constitutus, studium paternæ beneuolentiæ suæ in personas, quæ continua obsequia, & labores in eiusdem Pontificis honorem, & Apostolicæ Sedis vtilitatem perferre, & impendere non desistunt, peculiari affe-
D ctu, & curâ conuertere, ac prout eorum merita, & commissa sibi eiusdem Sedis officia promereri videntur, easdem condignis amplioris fauoris, & gratiæ titulis, ex Apostolicæ liberalitatis munificentia decorare.

§. 1. Cùm itaque dilecti filij literarum Apostolicarum Maioris Præsidentiæ Abbreuiatores, in quorum numero Nos, olim in minoribus constituti, adscripti fuimus in literis gratiarum à Romano Pontifice concessarum dirigendis, atque formandis, ne dum vtilem, sed etiam necessariam operam assiduis laboribus præ-

ſtare noſcantur; Nos Collegium Abbre- A uiatorum huiuſmodi, vt ipſi, ac pro tempore exiſtentes literarum earundem Abbreuiatores, aliquod noſtræ in eos eorumque Collegium gratitudinis, & beneuolentiæ monumentum reportaſſe lætari poſſint, ac in poſterum in expeditione literarum huiuſmodi ſtudioſiùs inuigilent, ſpecialis gratiæ fauore proſequi volentes, ac dilectos filios Magiſtros Marianum Petrum Vecchiarellum, Marcum Antonium Bartholum, Martium Ginnettum, Cyriacum Roccium, Ioannem Nicolaum Canarium, Ioannem de Angelis, Aſcanium Riual- B dum, Ioannem Baptiſtam Gauottum, Curtium Ferruccium Ferrum, Benedictum Curtum, & Mutium de Roſis modernos dd. literarum Abbreuiatores, & eorum ſingulos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à Iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, necnon omnium, & ſingulorum priuilegio- C rum, exemptionum, indultorum, & gratiarum, d. Collegio quomodolibet conceſſorum, tenores pro expreſſis habentes, Motu proprio, non ad ipſorum modernorum Abbreuiatorum, vel alicuius alterius pro eis, Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, ac certâ ſcientiâ, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, eiſdem Abbreuiatoribus nunc, & pro tempore exiſtentibus, vt ipſi, ac eorum ſinguli penſiones annuas, Apoſtolicâ eis auctoritate, ſuper quibuſuis fructibus Eccleſiaſticis reſeruatas, & pro D tempore reſeruandas, vſque ad ſummam centum ducatorum auri de Camera, in fauorem vnius, ſeu plurium perſonarum Eccleſiaſticarum, ſeù Clericorum, & aliorum penſionum huiuſmodi capacium, etiam in mortis articulo coram Notario, & Teſtibus, ac aliorum Prælatorum, ſeu perſonarum, in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutarum, dummodo tempore eorum obitus, officia Abbreuiatorum dictarum literarum adhuc obtinuerint, transferre.

§. 2. Necnon in Oratorijs, ſeu Cappellis in eorum ædibus benè, & decenter conſtitutis, ac rebus omnibus, ad Miſſæ Sacrificium requiſitis, inſtructis, Miſſam per ſe ipſos ſi Presbyteri fuerint, celebrare, ſin autem, per alium quęcumque Presbyterum ſecularem, vel cuiuſuis Ordinis regularem, ab Ordinario approbandum, quandiu tamen officia huiuſmodi obtinuerint, non autem illis dimiſſis, celebrari facere.

§. 3. Necnon dimiſſis officijs, habitum Prælatorum Romanæ Curiæ, coloris violacei, perinde ac ſi ſua Abbreuiatorum huiuſmodi officia adhuc retinerent, quandiu vixerint, dummodo tamen per decennium officia prædicta obtinuerint, etiamſi illa elapſo d. decennio dimiſerint, & non aliàs, deferre liberè, & licitè valeant, Apoſtolicâ authoritate, tenore præſentium perpetuò concedimus, & indulgemus.

§. 4. Decernentes eaſdem præſentes de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis noſtræ, aut quopiam alio defectu notari, ſeù impugnari, aut alterius quomodolibet infringi, vel retractari, aut etiam reuocari, ſuſpendi, reſtringi, limitari, aut eis in aliquo derogari, nullatenus vnquam poſſe, ſed illas ſemper perpetuò validas, & efficaces fore, & eſſe, ſuoſque plenarios effectus ſortiri, & obtinere, & ab omnibus inuiolabiliter obſeruari debere, nec etiam ſub quibusuis reuocationibus, ſuſpenſionibus, derogationibus, & alijs contrarijs cum diſpoſitionibus, etiam deſuper in genere, vel in ſpecie pro tempore quomodolibet, & d. Apoſtolicâ auctoritate factis, & faciendis comprehendi, ſed ſemper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas, repoſitas, & plenariè reintegratas, ac etiam de nouo ſub quacunque poſteriori Data, pro tempore exiſtentes earundem literarum Abbreuiatores, & pro tempore eligendos conceſſas fore, & cenſeri, ac eis etiam ſuffragari debere; ſicque ab omnibus, & ſingulis cenſeri, & ita per quoſcumque Iudices, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac R. E. Cardinales, & de latere Legatos, ſublatâ eis, & eorum cuilibet, quâuis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quâuis aucto-

auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 5. Quocirca dilectis filijs eiusdem S. R. E. Vicecancellario, & Camerario, ac Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, per Apostolica scripta mandamus, vt ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, Abbreuiatoribus, nunc, & pro tempore existentibus, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant coniunctim, vel separatim, auctoritate nostrâ, easdem præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ab omnibus, & singulis, ad quos B spectat, & pro tempore spectabit, inuiolabiliter obseruari. Ipsosque Abbreuiatores, nunc, & pro tempore existentes, illis omnibus, & singulis pacificè frui, & gaudere non permittentes, ipsos, vel eorum quempiam desuper per quoscumque, contra earundem præsentium tenorem, quomodolibet indebitè molestari, perturbari, inquietari, vel impediri. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, & alia opportuna iuris remedia, appellatione postpositâ, compescendo, legitimisque, super his habendis, seruatis C processibus, easdem sententias, censuras, & pœnas, etiam iteratis vicibus aggrauando: inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, brachij secularis auxilio. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, aut diuisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc D paginam nostræ absolutionis, concessionis, indulti, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Sexcentesimo Vigesimo tertio: Tertiodecimo Kal. Aprilis Pontificatus nostri Anno Primo.

Mnemosynon infrascriptum Eminen- A tissimus, & Reuerendissimus D. Palutius Cardinalis de Alterijs, qui & ipse Abbreuiator extitit, nostro Collegio relinquere voluit, cùm fel. rec. Clemens Papa X. ad Petri solium euectus, ipsius Cardinalis operâ in maximis, ac arduis Pontificatus negocijs, ob eius summam Iuris peritiam, prudentiam, atque dexteritatem vsus fuerit, propterea infrascripta priuilegia ab eodem Pontifice impetrauit.

CLEMENS PAPA X.

Ad perpetuam rei memoriam.

Creditæ Nobis diuinitus dispensationis ratio postulat, vt illos, qui laudabilem in grauibus nostris, & Apostolicæ Sedis ministerijs operam impendunt, peculiari paternæ charitatis affectu prosequentes, gratias, & priuilegia eis in præmium laborum suorum à Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris prudenti liberalitate concessâ, vberiori benignitate ampliemus, sicut eorum meritis conuenire arbitramur.

§. 1. Dudum siquidem felic. recordat. Vrbanus Papa VIII. Prædecessor noster tunc, & pro tempore existentibus Abbreuiatoribus literarum Apostolicarum Maioris Præsidentiæ in Cancellaria Apostolica, perpetuò concessit, & indulsit, vt ipsi, & eorum singuli pensiones annuas Apostolicâ auctoritate eis super quibusuis fructibus Ecclesiasticis reseruatas, & pro tempore reseruandas, vsque ad summam centum ducatorum auri de Camera, ad fauorem vnius, seu plurium personarum Ecclesiasticarum, seu Clericorum, ac aliàs pensionum huiusmodi capacium, etiam in mortis articulo coram Notario, & testibus, ac cum alicuius Prælati, seu personæ, in dignitate Ecclesiastica constitutæ, interuentu, dummodo tempore eorum obitus officia Abbreuiatorum dictarum literarum adhuc obtinerent, transferre, nec non in Oratorijs, seu Cappellis in eorum ædibus benè, ac decenter constructis, ac rebus omnibus ad Missæ Sacrificium requisitis instructis, & ab omnibus domesticis vsibus liberis, Missam per se ipsos celebrare, seu per alium quemcumque Presbyterum secularem, vel cuiusuis Ordinis Regularem, ab Ordinario

rio approbandum, quamdiu tamen offi- A
cia huiuſmodi obtinerent, non autem il-
lis dimiſſis celebrari facere, nec non di-
miſſis officijs huiuſmodi habitum Præla-
torum Romanæ Curiæ coloris violacei
perinde, ac ſi ſua Abbreuiatorum officia
adhuc retinerent, quandiu viuerent, dum-
modo tamen per decennium officia huiuſ-
modi obtinuiſſent, etiamſi elapſo decen-
nio dimiſiſſent, & non aliter deferre libe-
rè, & licitè valerent, & aliàs, prout in
ipſius Vrbani Prædeceſſoris litteris, ſub
plumbo, deſuper Anno Incarnationis Do-
minicæ 1623. tertio decimo Kal. Aprilis B
expeditis literis quarum tenorem præſen-
tibus pro plenè, & ſufficienter expreſſo,
ac de verbo ad verbum inſerto, haberi vo-
lumus, vberiùs continetur.

§. 2. Nunc autem Nos ad præclara
dilectorum filiorum modernorum Abbre-
uiatorum literarum Apoſtolicarum Maio-
ris Præſidentiæ huiuſmodi merita pater-
næ dirigentes conſiderationis intuitum,
ac benignè perpendentes, quantum ex eo-
rum Collegio Romanæ Curiæ decoris,
quantumue ex ſedulo illorum labore Ec-
cleſiæ Catholicæ proueniat vtilitatis, eoſ- C
que proindè, ac illorum Succeſſores, vt
eò alacriùs fidem, operam, induſtriam,
atque ſedulitatem in huius Sanctæ Sedis
obſequium adhibere ſtudeant, amplioris
fauore gratiæ proſequi volentes, & ipſo-
rum modernorum Abbreuiatorum ſingu-
lares perſonas à quibuſuis excommunica-
tionis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque
Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœ-
nis à Iure, vel ab homine quàuis occaſio-
ne, vel causâ latis, ſi quibus quomodo-
libet innodatæ exiſtunt, ad effectum præ-
ſentium dumtaxat conſequendum, ha- D
rum ſerie abſoluentes, & abſolutas fore
cenſentes. Motu proprio, ac ex certa
ſcientia, & merâ liberalitate noſtris, de-
que Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine præ-
dictis modernis, & pro tempore exiſten-
tibus literarum Apoſtolicarum Abbreuia-
toribus Maioris Præſidentiæ in Cancella-
ria ſupradicta, vt ipſi dimiſſis Abbreuia-
torum huiuſmodi officijs, dummodo ta-
men illa per quinquennium exercuiſſe,
ſeu obtinuiſſe reperiantur, facultate trans-
ferendi penſiones annuas, vſque ad ſum-
mam centum ducatorum auri de Came-
ra, ac licentiâ celebrandi, ſeu celebrari
faciendi Miſſas in priuatis eorum Orato-
rijs, ſeu Cappellis à memorato Vrbano
Prædeceſſore per ſuas literas prædictas,
vt præfertur, conceſſis vti, frui, & gau-
dere, nec non habitum Prælatitium viola-
cei coloris huiuſmodi deferre, & geſtare
liberè pariter, & licitè poſſint, & valeant
in omnibus, & per omnia, perindè, ac ſi
eorum Officia Abbreuiatorum huiuſmodi
adhuc obtinerent, & vſque ad eorum obi-
tum retinerent, tenore præſentium conce-
dimus, & indulgemus.

§. 3. Decernentes eaſdem præſentes
literas, & in eis contenta quæcumque
nullo vnquam tempore de ſubreptionis,
obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu in-
tentionis noſtræ, aut intereſſe habentium
conſenſu, alioue quolibet etiam quan-
tumuis magno, & ſubſtantiali defectu no-
tari, impugnari, retractari, infringi, ſeu
ad terminos Iuris reduci, aut in contro-
uerſiam reuocari, aut aduersùs illas ape-
ritionis oris, reſtitutionis in integrum,
aliudue quodcumque Iuris, facti, vel gra-
tiæ remedium impetrari, vel intentari,
aut impetrato, ſeu etiam motu, ſcientiâ,
& poteſtatis plenitudine paribus conceſ-
ſo, vel emanato, quempiam in iudicio,
vel extra illud vti, ſeu ſe iuuare poſſe.
Neque ipſas præſentes literas ſub qui-
buſuis ſimilium, vel diſſimilium gratia-
rum reuocationibus, ſuſpenſionibus, li-
mitationibus, alijſque contrarijs diſpoſi-
tionibus, etiam per Nos, vel Romanos
Pontifices Succeſſores noſtros, & Sedem
prædictam in genere, vel in ſpecie, aut
aliàs quomodolibet, & quandocumque
faciendis comprehendi, vel comprehen-
ſas cenſeri, ſed ſemper ab illis exceptas,
& quoties illæ emanabunt, toties in pri-
ſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas,
repoſitas, & plenariè reintegratas, ac
etiam de nouo, ſub quacumque poſteriori
Data per eos, ad quos pro tempore ſpe-
ctabit eligenda conceſſas intelligi, firmaſ-
que, validas, & efficaces exiſtere, & fo-
re, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tem-
pore, quandocumque ſpectabit in om-
nibus, & per omnia pleniſſimè ſuffra-
gari.

§. 4. Sicque, & non aliter in præmiſſis
per quoſcumque Iudices ordinarios, &
dele-

delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiam de latere Legatos, aliosue quoslibet, quâcumque præeminentiâ, & potestate fungentes, & functuros, sublatâ eis, & eorum cuilibet quâuis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si quid secus super his, à quoquam quâuis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 5. Quocirca dilectis filijs nostris eiusdem S.R.E. Vicecancellario, ac Camerario, & causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, per præsentes motu pari committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, easdem præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, vbi & quando opus fuerit, & quoties pro parte prædictorum Abbreuiatorum, seu alicuius eorum, vel aliorum interesse in præmissis pro tempore habentium, desuper fuerint requisiti, solenniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostrâ, ipsas præsentes literas, & in eis contenta huiusmodi ab omnibus, & singulis, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inuiolabiliter obseruari, ipsosque modernos, & pro tempore existentes Abbreuiatores, & alios, quos eædem literæ concernent, in futurum præsentium literarum, & in eis contentorum eorundem commodo, & effectu pacificè, frui, & gaudere, non permittentes illos, seu eorum quempiam desuper quomodolibet indebitè molestari, perturbari, inquietari, vel impediri. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna Iuris, & facti remedia, appellatione postpositâ compescendo, legitimisque super his habendis, seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

§. 6. Non obstantibus, quòd ea, quæ præsentibus aduersantur supradictis Vrbani Prædecessoris literis, nec non omnibus, & singulis illis, quæ in eis concessa A sunt non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die 30. Augusti 1670. Pontificatus nostri Anno Primo.

At hìc rei opportunitas poscit, vt ea, quæ in §. 3. supra relatæ Constitutionis Pauli V. De Gratijs, & Priuilegijs nostro Collegio ad instar vtriusque Signaturæ Referendariorum concessis, indicata sunt, in medium proferantur, ideo ante oculos illa breuiter pono, vt exinde B nostri Collegij dignitas non solùm appareat; verum etiam magis, magisque effulgeat.

Sanctissimæ igitur mem. Paulus Papa III. peculiari suâ Constitutione, quæ incipit *Debita consideratione pensantes*, ac in Bullario est in ordine la 23. diuersa priuilegia, & gratias Prælatis Referendarijs vtriusque Signaturæ Romani Pontificis concessit, scilicet.

In §. 1. & 2. Referendarios, qui Præsules non erant, in suos, & Sedis Apostolicæ Notarios gratiosè recepit, eosque, & C alios, qui Præsules erant, ac eorum singulos, in Sacri Palatij, & Aulæ Lateranensis Comites, nec non, qui Nobiles non erant, Nobiles fecit, & in signum honoris, & Nobilitatis huiusmodi, eis, & eorum cuilibet Concessit, vt pro insignibus, ipsis, & ab eis descendentibus Pontificijs armis vti liceret.

In §. 3. 4. 5. Pariter concessit facultatem creandi Notarios, legitimandi Nothos, ac doctorandi: quæ gratiæ postmodum per Beatæ mem. Pium V. abrogatæ fuerunt.

D In §. 6. Vt illi Referendarj, qui Monasteria in Commendam obtinebant, ac ipsorum Monasteriorum Abbates, qui ex Priuilegio Apostolico, vel aliàs, Mitrâ, & alijs Pontificalibus insignijs vti consueuerant, etiam si ipsi Referendarij, tantùm Commendatarij essent, eisdem Pontificalibus insignijs in ipsis Monasterijs vti possent, nec non solennem benedictionem post Missarum, aliorumque Diuinorum Officiorum solennia elargiri valerent.

In §. 7. Concessit etiam, vt ipsi Referendarij, & eorum duo familiares, Apostolicas,

eas, & alias expeditiones gratis obtinerent. A

In §.8. Vt vini gabellam Riparum Vrbis pro sex vegetibus non soluerent.

In §.9. Exemit tam ipsos, quâm eorum familiares, ac Beneficia ab Ordinariorum iurisdictione.

In §.10. Vt gratias expectatiuas,& plura beneficia consequi possent, similiter concessit: quam concessionem Beatus Pius V. abrogauit.

In §.11. Vt in quibuscumque Prouincijs Beneficia retinere possent, ac si in illis nati essent, indulsit. B

In §.12. Vt absentes Pontificis iussu,aut studij occasione, fructus Beneficiorum percipere valerent.

In §.13. Vt ad residentiam ratione Beneficiorum non tenerentur: quæ gratia per Pium IV. fuit abrogata.

In §.14. Vt Confessorem sibi eligerent, qui in casibus,in eadem Constitutione expressis, nonnulla vota commutare valeret.

In §.15. Facultatem concessit habendi Altare portatile, & celebrandi in locis, Interdicto suppositis. C

In §.16. Vt Indulgentias Stationum Vrbis consequerentur, visitando Altaria per eos eligenda.

In §.17. Vt in Quadragesimalibus, & alijs temporibus, quibus esus carnium, ouorum, casei, & lacticiniorum de iure, vel consuetudine est prohibitus, eisdem ouis, caseo, butyro, & alijs lacticinijs, ac de vtriusque Medici consilio carnibus, absque conscientiæ,& scrupulo vesci possent.

In §.18. Vt horas canonicas, postpositis horis,recitare possent. D

In §.19. Quòd testari valerent de bonis acquisitis ex Beneficijs, prout Auditores Rotæ.

In §.20. Resignandi, & permutandi Beneficia facultatem pariter concessit.

Hæc breuiter sint dicta, cùm latiùs in eadem Constitutione videri possint.

CAP. XVI.

De Abbreuiatorum Statutis, atque Decretis.

CVM lex sit recti præceptio, prauique depulsio, secundùm Cic. lib. 2. de nat. Deor. seu (vt Diuus Thomas 1.2. qu. 90. artic. 1. eam definit) regula, & mensura actuum agendorum, vel omittendorum; ideo Sapientissimi Patres, scilicet antiqui Abbreuiatores, quasdam leges, pro rerum varietate occurrentes, secundùm dictamen rationis practicæ, sanciuerunt, vt per eas tam ipsi, quàm posteri, quid agendum scirent, & quid prohibendum non ignorarent. Quas autem leges fecerint, quoue tempore ipsæ editæ fuerint,ex infra referendis habebis illasque prout iacent ex Autographis scripturis transcripsimus, videlicet.

Initium Sancti Euangelij secundùm Ioannem.

IN principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso factum est nihil quod factum est. In ipso vita erat, & vita erat lux hominum: & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Ioannes. Hic venit in testimonium, vt testimonium perhiberet de lumine, vt omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed vt testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem, venientem in hunc mundum. In mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognouit. In propria venit: & sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius. Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Et verbum caro factum est, & habitauit in nobis: & vidimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti à patre, plenum gratiæ & veritatis. Deo gratias.

Se-

Sequentia Sancti Euangelij secundùm Matthæum.

IN illo tempore; Vndecim autem Discipuli abierunt in Galilæam, in montem, vbi constituerat illis Iesus. Et videntes eum adorauerunt: quidam autem dubitauerunt. Et accedens Iesus loquutus est eis, dicens: Data est mihi omnis potestas in cælo & in terra. Euntes ergo docete omnes gentes; baptizantes eos, in nomine Patris & Filij & Spiritus Sancti; docentes eos seruare omnia quæcumque mandaui vobis. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, vsque ad consumationem seculi. Deo gratias.

Sequentia Sancti Euangelij secundùm Marcum.

IN illo tempore Maria Magdalene, & Maria Iacobi & Salome emerunt aromata, vt venientes vngerent Iesum. Et valde mane vna Sabbatorum, veniunt ad monumentum, orto iam sole. Et dicebant ad inuicem: Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti? Et respicientes viderunt reuolutum lapidem. Erat quippe magnus valde, & introëuntes in monumentum, viderunt iuuenem sedentem in dextris, coopertum stolâ candidâ: & obstupuerunt. Qui dixit illis: Nolite expauescere: Iesum quæritis Nazarenum, crucifixum. Surrexit, non est hic, ecce locus vbi posuerunt eum sed ite, dicite discipulis eius, & Petro quia præcedet vos in Galilæam: ibi eum videbitis, sicut dixit vobis. Deo gratias.

Sequentia Sancti Euangelij secundùm Lucam.

IN illo tempore: Pastores loquebantur ad inuicem: Transeamus vsque Bethlehem, & videamus hoc verbũ, quod factum est, quod fecit Dominus & ostendit nobis. Et venerunt festinantes: & inuenerunt Mariam, & Ioseph & Infantem positum in præsepio. Videntes autem cognouerunt de verbo quod dictum est illis de puero hoc. Et omnes, qui audierant, mirati sunt: & de ijs, quæ dicta erant à Pastoribus ad ipsos. Maria autem conseruabat

A omnia verba hæc, conferens in corde suo. Et reuersi sunt Pastores glorificantes, & laudantes Deum in omnibus quæ audierant, & viderant sicut dictum est ad illos. Deo gratias.

Iuramentum Reuerendissimorum DD. Abbreuiatorum.

Ego N. Maioris Præsidentiæ Abbreuiator promitto & iuro, quòd Constitutiones, ordinationes, decreta, & statuta Collegij Reuerendissimorum DD. Maioris Præsidentiæ Abbreuiatorum hactenus edita, & B pro tempore edenda, obseruabo. Iura, honores, priuilegia ipsius Collegij, pro viribus defendere, & tueri conabor. Secreta, quæ ratione dicti Collegij mihi fuerint credita, in præiudicium ipsius Collegij scienter nemini pandam. Literas Apostolicas, siue earum Minutas, quæ per me, aut aliquem ex Dominis meis Abbreuiatoribus, seu meum, vel eorum Substitutum, iuxta ipsius Collegij Statuta qualificatum, confectæ; & per me, seu eosdem duos Abbreuiatores recognitæ, & subscri- C ptæ non fuerint, ac mihi, vel DD. Abbreuiatoribus præfatis de emolumentis, ratione dictarum Minutarum, solui solitis: super quibus cum meo, vel alio Substituto, aut quâcumque aliâ personâ, minimè paciscar; satisfactum fuerit minimè iudicabo, neque iudicari curabo. Et si aliquis ex Substitutis aliorum Dominorum Abbreuiatorum, ab eorum seruitijs discesserit, ad mea seruitia non conducam, nisi de consensu Domini Abbreuiatoris, à cuius seruitijs discesserit, & tali Substituto ab ipso Collegio approbato. Sic me Deus adiuuet, & hæc D sancta Dei Euangelia.

Cupientes infrascripti RR. PP. DD. literarum Apostolicarum Maioris Præsidentię Abbreuiatores rebus eorum Collegij prospicere, ac negocijs pro tempore occurrentibus, aliquam formam præscribere, infrascriptas Constitutiones, & ordinationes per eos, ac pro tempore existentes Maioris Præsidentiæ Abbreuiatores inuiolabiliter, sub periurij, & alijs pœnis obseruandas, ediderunt.

1. In primis statuerunt, & ordinârunt, quòd pro tempore admittendus ad officium Abbreuiatoriæ de Maiori, teneatur accedere

dere ad domum singulorum DD. Abbreuiatorum, tunc in Vrbe præsentium, ac ab eis humiliter petere, vt illum in eorum Collegium recipere dignentur. Quo acto, in prima sequenti Cancellaria Domini prędicti circa idoneitatem personæ colloquantur, ac postea in Parco, Illustrissimo Vicecancellario, seu Cancellariam Regenti literas concessionis officij præsentabit, & aliquo eleganti sermone, suum desiderium declarabit. Postmodum vltimus DD. Abbreuiatorum ibidem præsentium, easdem literas, altâ voce legat: quibus lectis, mandetur: admittendum exire, & inter DD. Abbreuiatores, clauso ostio Cancellariæ, iterum habeatur colloquium, super illius admissione. Et si Domini iudicauerint, quòd sit admittendus, vocetur, ac illi iniungatur, vt in sequenti Cancellaria in habitu Prælatitio redeat. In sequenti Cancellaria præstabit iuramentum in manibus Illustrissimi D. Vicecancellarij, seu Reuerendissimi D. Cancellariam Regentis, & assignato ei Capucio violacei coloris, factâque per eum eidem Vicecancellario, vel Regenti reuerentiâ, omnes Domini Abbreuiatores illum ad osculum recipiant, assigneturque ei, per Custodem Cancellariæ locus in Parco, post vltimum Abbreuiatorem. Quòd si talis admittendus fuerit frater germanus, vel nepos ex fratre, alicuius ex DD. Abbreuiatoribus, tunc existentibus, vel qui iam fuerunt, omnia seruentur vt supra, sed in vna tantùm Cancellaria fiant.

2. Item statuerunt, & ordinârunt, quòd Abbreuiator pro tempore nouiter admissus, in prima Congregatione DD. Abbreuiatorum de Maiori, post eius admissionem faciendam, teneatur præstare iuramentum in manibus Domini Decani, seu antiquioris Abbreuiatoris, ibidem præsentis de obseruandis statutis, ordinationibus, & decretis ab eorum Collegio pro tempore editis. Iniungaturque illi, vt per sex menses à voto decisiuo abstineat, debeatque Decanus, vel alius Abbreuiator, ad id deputatus, annotare in libro decretorum iuramentum præstitum.

3. Item statuerunt, & ordinârunt, quòd pro tempore recipiendi, & admittendi non possint aliquem Mensariatum habere, nisi integer Turnus ipsorum Domi-

A norum Abbreuiatorum, post eius admissionem, completus fuerit. Quòd si Dominus Decanus fuerit Mensarius, Turnus intelligatur integer, ita vt nouiter admissus de illo possit participare suo loco, dummodo in principio mensis, quando illi tangit, Mensariatus adsit, neque alius ex Dominis illum inchoauerit, & per quindecim dies mensis exercuerit dictum Mensariatum, alioquin emolumentum non percipiat.

4. Item statuerunt, & ordinârunt, quòd singulis mensibus, die per Dominum Decanum statuendâ, fiat Congregatio in B illius domo, in qua de rebus, ad Collegium spectantibus, tractandum, consulendum, & deliberandum sit, resolutionesque, & decreta, desuper facienda, per vnum ex DD. Abbreuiatoribus, ad id deputandum, in libro, ad id confecto, notentur. In qua Congregatione Dominus Decanus, seu antiquior Dominorum Abbreuiatorum, ibidem præsentium, præsidere debeat, ac singulis DD. Abbreuiatoribus, ibidem præsentibus, soluantur per Mensarium iulij decem, ex massa dispensationum, in tertio extrahendi.

C 5. Item statuerunt, & ordinârunt, quòd quotiescumque agendum erit de aliqua re, ad ipsum Collegium spectante, vel quæ aliquem ex Dominis Abbreuiatoribus quomodolibet tangat, id secretis suffragijs, semoto ad partem interesse habente, fiat, & quod pro maiori parte Dominorum Abbreuiatorum, ibidem præsentium, resolutum fuerit, omnino seruetur; qui verò ex tali resolutione se grauatum senserit, possit per viam recursus adire Illustrissimum Dominum Vicecancellarium, siue Reuerendissimum Dominum Cancellariam Regen- D tem, vt de grauamine, breui manu, auditis alijs Dominis Abbreuiatoribus, cognoscat.

6. Item statuerunt, & ordinârunt, quòd Domini Abbreuiatores debeant accedere ad Cancellariam, & sedere in Parco cum Capucio violacei coloris, vt moris est, nec in Parco, absque dicto Capucio, aliquo pacto intrare, nec sedere possint, etiamsi propter obitum suorum propinquorum, aut alio habitu lugubri vtantur, sub pœna pro qualibet vice, iuliorum trium, ex sua portione dispensationum, in tertio extrahendorum, & pauperibus statim, per Dominum Mensarium, erogandorum.

Item

7. Item ſtatuerunt, & ordinarunt, A quòd in Vrbe præſentes, non venientes ad Cancellariam per menſem continuum, niſi fuerint infirmi, aut aliquâ aliâ legitimâ causâ, per Reuerendiſſimum Dominum Regentem declarandâ, impediti, ac etiam abeuntes ab Vrbe, abſque licentia, ab ipſo Collegio conceſsâ, vltra tres menſes non participent de emolumentis, ad eos prouenientibus, exceptâ taſsâ Abbreuiatorum de Minori, neque eorum Minutæ, præter eorum diſtributiones, ab alijs iudicentur. Si verò licentiam ab ipſo Collegio per aliquod tempus obtinuerint, B tempuſque ipſum lapſum fuerit, nec etiam ſupplicationes reſignationum eis diſtribuantur.

8. Item ſtatuerunt, & ordinarunt, quòd quilibet ex Dominis Abbreuiatoribus habere debeat Subſtitutum fide, & experientiâ commendatum, in propria ipſius D. Abbreuiatoris domo, proprijs Abbreuiatoris ſumptibus, & cum menſtruo ſalario retentum, debeantque omnes Subſtituti, nunc, & pro tempore exiſtentes, ab eiſdem DD.Abbreuiatoribus in eorum congregatione approbari, nec aliquis, C niſi ex approbatis, officium Subſtituti exercere poſſit, & ſi aliquis illorum à ſeruitijs Abbreuiatoris diſceſſerit, non poſſit ab alio conduci, niſi de conſenſu Abbreuiatoris, à cuius ſeruitijs diſceſſerit, ac habitâ licentiâ, & propriâ approbatione, vt præfertur faciendâ, ac ſingulis ſex menſibus in eadem Congregatione mores, & idoneitas ſingulorum Subſtitutorum examinentur, & an aliquis eorum ab officio amouendus ſit deliberetur; teneanturque dicti Subſtituti, poſtquam approbati fuerint, præſtare iuramentum fidelitatis D in manibus Domini Decani in Congregatione eorundem DD.Abbreuiatorum; aliter ab exercitio omnino repellantur.

9. Item ſtatuerunt, & ordinarunt, quòd ſi aliquis ex DD. Abbreuiatoribus Subſtitutum domi retentum habere noluerit, non poſſit iudicare aliquas Minutas, niſi eius proprias diſtributiones, quarum, ac etiam diſtributionum Abbreuiatorum, ab vrbe abſentium, Minutæ omnino conficiantur ab aliquo ex Subſtitutis, à Collegio approbatis, & ab alio confectæ nequaquam iudicari poſſint.

10. Item ſtatuerunt, & ordinarunt, quòd DD. Abbreuiatores non poſſint iudicare aliquas literas Apoſtolicas, quarum Minutæ, à proprio Subſtituto confectæ, & per eoſdem Dominos Abbreuiatores recognitæ, vel ſaltem ſubſcriptæ non fuerint, nec ſuper illorum emolumentis aliquam pactionem, vel concordiam cum aliquo facere poſſint.

11. Item ſtatuerunt, & ordinarunt, quòd D. Menſarius Cancellariæ, & duo alij DD. Abbreuiatores, vltimo loco pro tempore admiſſi, teneantur accedere ad Cappellam Sanctiſſimi, dum illa habetur, & ibidem cum Rocchetto, & Cappâ, ſeu Cottâ, ad inſtar Dominorum Auditorum Rotæ, aſſiſtere ſub pœna iuliorum quinque pro qualibet Cappella. Et quando Sanctiſſimus ſolenni pompâ, & vt dicitur pontificaliter equitat, ijdem tres DD. Abbreuiatores, vnà cum tribus alijs DD.Abbreuiatoribus, qui vltimo loco ingreſſi fuerint, in numero ſeptem antiquiorum teneantur equitare cum veſtibus violaceis, & capello ſupra biretum, ſub pœna iuliorum decem pro quolibet, & quâlibet vice, quæ pœnæ extrahantur ex portione diſpenſationum in tertio deficientem tangente, & inter inibi intereſſentes, vt præfertur, obligatos diuidantur. Quòd ſi nullus ex obligatis interfuerit, inter intereſſentes non obligatos omnino diuidatur, nec aliqua gratia de eis fieri poſſit. Quòd ſi nullus fuerit etiam non obligatus, ibidem præſens detrahatur pœna, ex portione obligatorum non intereſſentium, & de ea arbitrio Collegij diſponatur. Poſſint tamen obligati ad intereſſendum alium ex dictis Abbreuiatoribus non obligatis, in eorum locum ad id ſurrogare, & ita huic ſtatuto ſatisfeciſſe intelligantur.

12. Item ſtatuerunt, & ordinarunt, quòd in die Proceſſionis Pontificiæ Sanctiſſimi Corporis Chriſti omnes dicti Abbreuiatores teneantur eidem Proceſſioni collegialiter intereſſe cum Rocchetto, & Cottâ, ac inter ibidem præſentes diuidantur duodecim ſcuta monetæ, ex maſſa diſpenſationum, in tertio per dictum Menſarium, ſtatim, finitâ Proceſſione, perſoluenda. Quòd ſi aliquis ex dictis Abbreuiatoribus ratione alterius maioris, ſeu dignioris officij, vel dignitatis, non cum

ipſis Abbreuiatoribus, ſed in alio ipſius Proceſſionis loco inceſſerit, pro præſente ab eiſdem Abbreuiatoribus omnino habeatur, ita vt de dicto emolumento participare debeat.

13. Item ſtatuerunt, & ordinarunt quòd is, qui ad numerum ſeptem antiquiorum DD. Abbreuiatorum aſcenderit in Turno materiarum conſiſtorialium non admittatur, niſi Turnus inceptus, & alius poſtea ſequens completus fuerit, & interim nec de Turno reuiſionum, nec de emolumentis Minutarum participet, ſed poſtquam dicti duo Turni completi fuerint, cùm primum ei contigerit reuiſio alicuius Minutæ, ex tunc de dictis emolumentis participare incipiat. Et ſi dum aliquis locus ex ſeptem antiquioribus vacauerit, & qui in ordine prior, iuxta illius antiquitatem, ad numerum ſeptem antiquiorum aſcendere debet, ab Vrbe abfuerit non participet, nec Turni currere incipiant, niſi à die, quo ad Cancellariam acceſſerit.

14. Item ſtatuerunt, & ordinarunt, quòd omnia emolumenta ex confectione Minutarum, ſuper materijs conſiſtorialibus prouenientia, dicto Menſario, ad id ex ſeptem antiquioribus Abbreuiatoribus per Turnum, cum ſalario trium ducatorum auri, ex eiſdem emolumentis extrahendorum, deputato ab eo, qui Minutam confecit, vnà cum Minuta conſignentur. Idemque Menſarius reuiſionem Minutæ, iuxta Turnum cum illius emolumento dicto Abbreuiatori, in Turno exiſtenti conſignabit, ac in prima Cancellaria cuiuslibet menſis dictis Abbreuiatoribus, in numero ſeptem antiquiorum exiſtentibus, eadem ſic congregata emolumenta æqualiter diſtribuat, hâc tamen ratione, vt non ſolùm in primis honorarium ſuum inde detrahat, ſed etiam pro qualibet Minuta, qualiſcumque ſit, Abbreuiatori, qui eam confecit, qui tamen ex eiſdem ſeptem antiquioribus omnino eſſe debeat, itaque alij quinque moderni Abbreuiatores dictas Minutas conficere, nec ſub nomine alicuius, ex ſeptem antiquioribus, expedire, neque de dictis emolumentis aliquo pacto participare poſſint, ducatum vnum auri ex eiſdem trahat, ac reſiduum æqualiter diuidat. Quòd ſi illo menſe non contigerit expediri aliqua materia, conſiſtorialis expediatur. Ita vt A non intelligatur, quòd fuerit Menſarius, niſi occurrerit eo menſe emolumentum Minutarum, ex quo eius honorarium extrahi poſſit.

Iuramentum Subſtitutorum RR.DD. Abbreuiatorum.

Ego N. Subſtitutus Reuerendiſſimi Domini mei N. Maioris Præſidentiæ Abbreuiatoris iuro, quòd officium ſubſtitutionis Abbreuiatoriæ mihi commiſſum bene, & fideliter exercebo, ac in eo pro poſſe omnem B puritatem, ſinceritatem, & fidelitatem eidem Reuerendiſſimo D. meo, cæteriſque RR. DD. Abbreuiatoribus in omnibus, quæ ad exercitium officij Abbreuiatoriæ, & Collegium ipſorum RR.DD. Abbreuiatorum ſpectant, & pertinent ſeruabo. Bullas ſuper Minutis à me confectis, vel ſaltem reuiſis ſcriptas, nec alias iudicandas feram, nec præſentabo. Dolum, ſeù fraudem aliquam circa dictum exercitium non committam, nec committenti conſentiam, & ſi ſciam aliquem dolum, vel fraudem commiſiſſe, talem committentem C eidem Reuerendiſſimo D. meo, ac ipſorum RR.DD. Abbreuiatorum Reuerendiſſimo Decano, quanto citius potero reuelabo. Literas, quæ per Cancellariam, iuxta ipſius Cancellariæ ſtylum, poterunt expediri, malitioſè non impediam, nec impediri faciam, quin per Cancellariam expediantur. Nihil pro labore, vltra ſolita regalia, à Partibus, ſeù ipſarum literarum Sollicitatoribus exigam, niſi aliquid ab eis ſponte oblatum fuerit, ſeu difficultas in conficiendo, vel reuidendo Minutam, aut grauitas materiæ id exegerit, D quod arbitrio ipſius Reuerendiſſimi Domini mei remittatur. Quæ omnia ſupradicta ſpondeo atque promitto attendere, & obſeruare ſine dolo, & fraude. Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

15. Vt autem ordinationes, & ſtatuta præinſerta firmiùs ſubſiſtant, ac ab omnibus inuiolabiliter obſeruentur nos infraſcripti Maioris Præſidentiæ Abbreuiatores humiliter ſupplicamus Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo D. D. Alexandro Sancti Laurentij in Damaſo Diacono Cardinali de Monte alto nuncupato, Sanctæ Roma-

manæ Eccleſiæ Vicecancellario, Domino A noſtro Colendiſſimo, vt dignetur auctoritate ſui Vicecancellariatus officij, illa approbare, & confirmare, ac ſuæ auctoritatis patrocinio communire, ac vt à ſingulis modernis, & pro tempore exiſtentibus RR. DD. Abbreuiatoribus perpetuò obſeruentur, decernere, & mandare.

Ego Hier. Auila approbo, & ita iuro.
Ego Io: A. Scappius approbo, & iuro.
Ego A. Caſtaneus approbo.
Ego B. Portus approbo, & iuro.
Ego M. Vecchiarellus approbo, & ita iuro. B
Ego Io: Beſel approbo, & ita iuro.
Ego Hier. Serlupius approbo, & iuro.
Ego Zaffirus Farratinus approbo, & iuro.
Ego M. Antonius Vipereſcus approbo, & iuro.
Ego Ho: Mattheius approbo, & iuro.
Ego Melchior Creſcentius approbo, & iuro.

Nos Alexander, miſeratione diuinâ, Sancti Laurentij in Damaſo Diaconus Cardinalis de Monte alto nuncupatus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius, habi- C tâ ſuper præmiſſis, ex relatione Nobis factâ per Admodum Reuerendum in Chriſto Patrem D. Bartholomæum Epiſcopum Amerin., noſtrum in Cancellaria Apoſtolica Locumtenentem, ſufficienti informatione, ac de ſingulorum ſtatutorum ſupraſcriptorum continentia certiorati, auctoritate noſtri Vicecancellariatus officij, ac aliàs omni meliori modo, ſingula præinſerta ſtatuta perpetuò approbamus, & confirmamus, illiſque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, eaque omnia per ſingulos RR. DD. modernos, D & pro tempore exiſtentes Maioris Præſidentiæ Abbreuiatores, & alios, quos illa concernunt, & concernent in futurum ſub pœnis in eis contentis, & alijs arbitrio noſtro imponendis, quâcumque contradictione ceſſante, & omnino poſtpoſitâ, perpetuò inuiolabiliter obſeruari volumus, & mandamus, ac ita mentis noſtræ eſſe declaramus, & in fide illa in manu noſtra ſubſcripſimus. Dat. Romæ in Cancellaria Apoſtolica Anno Incarnationis Dominicę MDLXXXXIII. die verò . . menſis Februarij Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini Noſtri Domini Clementis diuinâ prouidentiâ PP. VIII. Anno Tertio.

A. Vicecancellarius.

Iuramentum DD. Subſtitutorum RR. DD. Abbreuiatorum, vltimo loco decretum.

Ego N. Subſtitutus Reuerendiſſimi D. mei N. Maioris Præſidentiæ Abbreuiatoris iuro, quòd officium ſubſtitutionis Abbreuiatoriæ mihi commiſſum bene, & fideliter exercebo, ac in eo pro poſſe omnem puritatem, ſinceritatem, & fidelitatem eidem Reuerendiſſimo D. meo, cæteriſque RR. DD. Abbreuiatoribus in omnibus, quæ ad exercitium Abbreuiatoriæ, & Collegium ipſorum RR. DD. Abbreuiatorum ſpectant, & pertinent, ſeruabo. Minutas à meipſo, ſeu Amanuenſi meo confectas, & poſtea à me reuiſas, & non ab alijs, & manu Reuerendiſſimi D. mei Prælati, ſeu aliorum ex eiſdem RR. DD. Abbreuiatoribus ſubſcriptas, iuxta formam motus proprij fel. rec. Pauli V. iudicari faciam, neque illas conficiam, ſeu conficere faciam à dicto meo Amanuenſi abſque conſueta ſolutione iuliorum trium pro qualibet Minuta ſine vlla quouis prætextu, & titulo donationis, defalcatione, vel ſub quouis quæſito colore reſtitutione, & idem ſeruabo in confectione Minutarum perpetuarum, & conſiſtorialium, ex quibus emolumenta debita integraliter, vt ſupra recipiam, & ſi debitam peritiam, ſiue notitiam de literis non habuero, Reuerendiſſimos D. meos conſulam, & iuxta illorum iudicium emolumenta recipiam, dolum, ſeu fraudem aliquam circa dictum modum exercendi non committam, nec committenti conſentiam, ſub pœna ſuſpenſionis pro prima vice, & pro ſecunda vice priuationis meæ ſubſtitutionis, & ſi ſciam aliquem dolum, vel fraudem commiſiſſe, talem committentem eiſdem Reuerendiſſimis D. meis, ipſorumque Reuerendiſſimorum Abbreuiatorum Reuerendiſſimo Decano quanto citius reuelabo ſub eadem pœna, vt ſupra contenta, exceptis tamen diſtributionibus de Maiori, vt ſunt reſignationes, permutationes, ceſſiones, & concordiæ, dummodo tamen à me fue-

rint reuisæ,& recognitæ, & ab vno ex Socijs meis confectæ. Literas, quæ per Cancellariam,iuxta ipsius stylum,poterunt expediri non impediam, neque impediri faciam, quin per Cancellariam eandem semper, nunquam autem per Cameram expediantur, & illas literas, quæ Reuerendissimo D. meo fuerint distributæ, prout meum concernit officium in sequenti Cancellaria omnino expediam. Nihil pro labore vltra solita regalia à partibus, seu ipsarum literarum Sollicitatoribus exigam nisi aliquid ab eis sponte oblatum fuerit, seu difficultas in conficiendo, vel reuidendo Minutam, aut grauitas materiæ id exegerit, quod arbitrio ipsorum RR. DD. meorum remittatur. Quæ omnia supradicta spondeo, atque promitto attendere, & obseruare sine dolo, & fraude. Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Iuramentum Secretarij, seù Cappellani.

Ego N. electus in Secretarium,Cappellanum denominatum, Collegij Illustrissimorum, & RR. DD. Abbreuiatorum de Maiori, & de Minori Parco iuro, quòd officium Secretariatûs, siue Cappellaniæ, mihi commissum, fideliter exercebo, dolum, vel fraudem aliquam circa ipsum officium non committam, neque committi consentiam, & si sciam dolum, vel fraudem aliquam commisisse, Illustrissimo, & Reuerendissimo D. Regenti, siue antiquiori ex Illustrissimis Abbreuiatoribus, quantocitiùs potero,reuelabo. Taxationes per fel. rec. Sixtum Papam IV. Collegio concessas diligenter obseruabo; literas, quę expediri debent per Cancellariam, malitiosè non impediam, nec quantum in me fuerit impediri faciam. Scripturas, & libros ipsius Collegij mihi traditas, & tradendas diligenter asseruabo, nec quicquid vltra pro meis laboribus assignatum ab expeditoribus, seù alijs indebitè exigam, secreta, & alia ipsius Collegij, quæ secreta esse cognouero, secretè tenebo, eaque scienter nemini pandam. Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Retulimus huc vsque, quæ à RR. Collegis anno Domini 1593.& mense Februarij sancita, ac à bo: mem: Alexandro Cardinali Farnesio S.R.E. Vicecancellario approbata fuere.

Ea igitur,quæ post illud tempus ab alijs Successoribus pro rerum, ac temporum varietate, & vsque ad præsentem diem, fuerunt decreta, etiam huic Capiti duximus adnectenda, vt in Collegio nostro recenter admissi, quæ peragenda, & quæ vitanda sint, non ignorent.

Vtque hæc nostra legentes sinceriùs acquiescant, dicendisque robur accedat, illud hìc mihi aperiendum est, nempè, ea quæ inferius addenda sunt,me desumpsisse ex duobus libris; illis scilicet, quorum vnus incipit ab Anno 1606. & annum 1654. non excedit; alter verò habet initium ab anno 1664. & continuat vsque in præsentem diem; reliqui verò libri, tam antecedentes, quàm ab anno 1654. vsque ad annum 1664. desiderantur.

Ea igitur, quæ decreta fuerunt, sic se habent:

Die 28. mensis Septembris 1606. RR. Domini mei Collegæ, videlicet Domini A. Castaneus, M. P. Vecchiarellus, M. A. Viperescus, L. Vrsinus Viuarius, V. Robertus, L. Duccius, B. de Segnis, G. Bubalus, M.A.Bartolus, & ego V.Vlpius de mandato SS D.N. prout oretenus nobis retulit Reuerendissimus D.Duccius, Reuerendissimum Dominum F.Nicolinum, de officio Abbatis Maioris Præsidentiæ,per resignationem Illustrissimi D. Crescentij A. C. vacañ, ab eodem Sanctissimo prouisum, per Procuratorem admisimus, quoad locum, & massam tantùm, ita vt in exemplum non transeat, & cùm primum ad Vrbem accesserit, de Statutis Collegij obseruandis solitum præstet iuramentum, & reliqua adimplenda adimpleat.

Die 14. Nouembris Reuerendissimi Domini mei A.Castaneus, M.P.Vecchiarellus, L. Vrsinus Viuarius, V. Robertus, H. Vidonus, B. de Segnis, M. A. Bartolus, F.Nicolinus,& ego, Reuerendissimum meum P.Aluarum Archiepiscopum Ragusinum, vigore literarum Illustrissimi, & Reuerendissimi D.mei Cardinalis Montalti, & de mandato Sanctissimi, mihi per Reuerendissimum D. meum Duccium oretenus facto, quòd RR. DD. meis in Parco retuli ad exercitium officij Regentis Cancella-

cellariæ, iuxta earundem literarum tenorem, admisimus.

Tenor verò dd. literarum, quæ à me de mandato RR. DD. publicè lectæ fuerunt, talis est.

Illustrissimo, e Reuerendissimo Signor come Fratello.

Perche fintanto che si risolua, se Monsignor Baldo Farratino hauerà da esercitare l'officio di Regente della Cancellaria, ò vero resignarlo ad' altra persona, è necessario deputare alcuno, che eserciti intanto quell'officio, acciò non habbia da patire detrimento. Io confidato nella solita bontà, & amoreuolezza di V.S. hò pensato di valermi di lei nel medesimo carico di Regentato di Cancellaria, in euento, che ella si compiaccia d'attenderci, come ne la prego, finche si faccia altra resoluzione, e così in virtù della presente le dò ogni facoltà, & autorità per tale effetto necessaria, & à lei di tutto cuore mi raccomando. Di Bagnaia alli 7. di Nouembre 1606.

Di V.S.Illustrissima, e Reuerendissima

Come Fratello

Il Cardinal Montalto.

A tergo autem. *All'Illustrissimo, e Reuerendissimo Signor.*

Come Fratello

Monsig. Arciuescouo Aluaro. Roma.

1608.

Die Iouis nonâ mensis Aprilis Illustrissimus Dominus D. Alexander Cardinalis Montaltus S.R.E. Vicecancellarius adduxit ad Parcum Maius R.P.D. Aloysium Gallum Auximanum, designatum Regentem Cancellariæ Apostolicæ, in locum R. P. D. Baldi Farratini. Primùm itaque lectæ fuerunt, per nouissimum Abbreuiatorem, literæ eiusdem Illustrissimi Domini Vicecancellarij super huiusmodi deputatione in Regentem; deinde solutâ duplici admissione, de mandato eiusdem Illustrissimi Vicecancellarij, sine præiudicio tamen iurium R. P. D. Aloysij, ex quo ipse, aut nullam, aut saltem simplicem admissionem dumtaxat soluere debere prætendebat, præstito ab eo, in manibus Illustrissimi Vicecancellarij, solito iuramento, & accepto ab eodem Vicecancellario Rocchetto RR. PP. DD. Abbreuiatores

A M. Vecchiarellus, M. Viperescus, L. Vrsinus Viuarius, L. Duccius, B. de Segnis, G. de Bubalis, M. Bartolus, F. Nicolinus, M. Ginettus, E. Parauicinus, C. Roccius admiserunt præfatum R. P. D. Aloysium ad officium Regentis, quòd hactenus, videlicet à die XIII. mensis Nouembris 1606. R. P. D. Aluarus Archiepiscopus Ragusin. à R. P. D. Baldo nunquam ad illud admissus fuerat. Postremò Illustrissimo D. Vicecancellario inde discesso idem R. P. D. Aloysius in loco Regentis nobis collocatus fuit, & B residuis Bullis, quas Illustrissimus Vicecancellarius incæperat, extremam manum de more apposuit, firmam spem omnibus præbens, se officium huiusmodi feliciter, ac cum Sedis Apostolicæ, & eiusdem Vicecancellarij, Collegijque nostri, ac aliorum Officialium gloria exerciturum &c.

1609.

Die Iouis 16. Iulij RR. DD. mei Abbreuiatores, videlicet R. P. D. Petrus Vecchiarellus Decanus, L. Vrsinus, V. Robertus, B. de Segnis, G. de Bubalis, M. Bartolus, F. Nicolinus, M. Ginettus, E. C Parauicinus, animaduertentes, nonnullos Sollicitatores sæpè in fine temporis, ad expediendum literas pensionum concessi, reportatâ fide præsentatæ in eisdem literis, ab aliquo ex meis Abbreuiatoribus illarum expeditionem ad multos dies, & menses malitiosè, in graue præiudicium Officialium protrahere. Propterea similibus fraudibus prouidè occurrere cupientes, statuerunt, vt in posterum præsentata huiusmodi, in prædictis literis pensionum per R. P. D. meum Regentem dumtaxat apponeretur, Sollicitatoribus verò ab eius D data, decem omnino dies ad totalem similium literarum expeditionem concesserunt &c.

1611.

Nuper cùm R. P. D. Petrus Paulus Mignanellus Romanus literarum Apostolicarum Maioris Præsidentiæ Abbreuiator, in vim Priuilegij Collegij RR. PP. DD. Abbreuiatorum eiusdem Præsidentiæ, per S. D. nostrum Paulum V. benignè concesso, se ad Signaturam Iustitiæ per Illustrissimum Dominum Cardinalem Barberinum, illius Præfectum, præuio examine, super eius, in proponendis, & referendis suppli-

supplicationibus, & commissionibus, habilitate, iuxta formam Constitutionis fel. recor. Sixti V. in §. qui incipit -- *Porro* -- præscriptam faciendo, admitti petijsset dictus Illustrissimus Cardinalis Præfectus, id præstare recusasset, nisi verificatis, & probatis prius, per testes eiusdem R.P. D. Mignanelli legitimis natalibus, vitæ & morum probitate, alijsque qualitatibus in dicta Constitut. §. *Nec vllus*, designatis; Collegium verò cognitionem qualitatum huiusmodi, ad ipsum Illustrissimum Cardinalem Præfectum, ex dictæ Constitutionis præscripto, non pertinere, neque de eo aliquam mentionem dicti §. *Nec vllus*, fieri, & propterea DD. Abbreuiatores, pro tempore existentes, saluo examine, vt præfertur, faciendo ad probationem, seu verificationem aliarum qualitatum prædictarum, quæ antequam officium Abbreuiatoriæ ipsis concedatur, tam Romano Pontifici, quàm Vicecancellario, pro tempore existentibus, ad quos illorum dispositio respectiuè pertinet, familiari experientia perspecti, seu fide digno testimonio commendati, & comprobati noscuntur, prout ex tenore literarum, super eorundem officiorum concessionibus confectarum, satis apparet nullatenus teneri, vel obligari prætenderent.

Die Iouis quintâ Ianuarij 1612. in Cancellaria Apostolica Reuerendissimus Antonius Gallus Regens, ac RR. PP. DD. videlicet P. M. Vecchiarellus Decanus, M. Vipereschus, L. Vrsinus, G. de Bubalis, M. Bartolus, M. Ginnettus, C. Roccius, P. Mignanellus, & ego B. de Segnis; RR. PP. DD. Nicolino, & Gandolfo, ab Vrbe absentibus, de mandato Sanctissimi Domini nostri, R. P. D. Hieronymum à Sommaria Clericum Florentinum, vtriusque Iuris Doctorem, Apostolicâ auctoritate prouisum de officio Abbreuiatoriæ Maioris Præsidentiæ, vacante, per obitum in Curia bo. me. Domini Lucæ Duccij, ad illius possessionem, per legitimum Procuratorem admisimus, quoad locum, & massam tantùm; ita vt non transeat in exemplum, & cùm primum ad Vrbem accesserit, de statutis Collegij obseruandis solitum præstet iuramentum, & reliqua adimplenda adimpleat.

A Die Iouis 17. Maij præfatus R. D. Hieronymus à Sommaria de Maiori Præsidentia Abbreuiator, præhabitâ, non minus docta, quàm eleganti oratione, præstito solito de obseruandis nostri Collegij statutis iuramento in manibus R. D. Regentis, ac alijs solitis consuetudinibus integrè adimpletis, ad exercitium sui officij fuit ab omnibus RR. DD. PP. benignè admissus.

Die Iouis 28. Nouembris 1613. Illustrissimus Dominus D. Alexander Cardinalis Montaltus S. R. E. Vicecancellarius B posuit in possessionem officij Regentis in Cancellaria Apostolica R. P. D. Dominicum Pinellum Romanum literarum Apostolicarum, Contradictarum nuncupatarum, Correctorem, & nepotem ex fratre bo: me: Dominici Cardinalis Pinelli Decani Sac. Collegij Cardinalium, vacantis per liberam resignationem ad eius fauorem in manibus suæ Illustrissimæ Dominationis factam, & per eum admissam R. P. D. Aloysij Galli Auximani dictæ Cancellariæ Regentis, solutâ prius, per dictum R. P. D. Dominicum, *solita duplici admissione*, ac seruatis alijs solemnitatibus, C adhibitis in admissione dicti R. P. D. Galli, supra annotatis, cum maxima lætitia RR. PP. DD. Abbreuiatorum, firmam spem habentium, dictum R. P. D. nouum Regentem suum officium huiusmodi prudentissimè, ac cum Sanctæ Sedis Apostolicæ, & eiusdem Illustrissimi Vicecancellarij, Collegijque nostri, ac omnium Curialium, ac Cancellariæ Officialium gloriâ administraturum &c.

Die Sabbati 9. Iulij 1618. RR. PP. DD. septem antiquiores Abbreuiatores, D de materijs Consistorialibus participantes, decreuerunt, quòd si Abbreuiator de eorum numero à Romana Curia, de Superiorum tamen, & Collegij sui licentia pro adimplemento Voti, suâ deuotione, aut domesticis negotijs discesserit, habeatur quoad distributiones Consistoriales, non autem illarum Turnos per tres menses pro præsente. Declararunt sanè, quòd si discessus Abbreuiatoris à Cancellaria fuerit ante medietatem mensis, ille computetur in dictis tribus mensibus, sed quatenus Mensarius dd. materiarum existat, Mensariatum admittat, ad vicinioremque

capa-

capacem in Turno transferatur. Si verò post elapsam mensis medietatem abierit, finis huiusmodi mensis in præfatis tribus non numeretur, & si erit Mensarius emolumentis Mensariatus gaudeat, dummodo alius Abbreuiator de eodem numero pro ipso exerceat. Si verò reuertatur Abbreuiator in Cancellaria effluxis tribus mensibus, sed ante elapsam mensis sequentis medietatem, de illo, sicut de prædictis tribus mensibus participet, non autem de Mensariatu, quatenus esset in Turno, ad quem obtinendum, voluerunt, quòd Abbreuiatorum Mensarius reperiatur in prima Cancellaria sui mensis, & Mensariatum per se ipsum, non autem per alium Abbreuiatorem, vt in supradicto casu, saltem vsque ad medietatem mensis inclusiuè, exerceat.

Die Iouis 20. Iulij 1618. in Cancellaria R. P. D. à Porta petijt licentiam discedendi ab Vrbe, & in patriam suam se transferendi pro suis domesticis negotijs, quæ fuit ab omnibus RR. PP. DD. præsentibus benignè concessa ad sex menses, cum solita participatione emolumentorum, prout fuit obseruatum cum alijs RR. PP. DD. pro tempore eorum absentiæ.

Die Iouis 27. Augusti 1620. Ego B. de Segnis petij licentiam, me conferendi ad patriam per duos menses, pro meis negotijs, & causâ suscipiendi pro mea deuotione sacros etiam presbyteratus Ordines, in vim gratiæ Sanctissimi, quæ à RR. PP. meis fuit mihi benignè concessa ad tres menses, cum participatione interim omnium emolumentorum, etiam materiarum Consistorialium, prout fuit obseruatum cum RR. PP. DD. Vecchiarello, & Portâ.

Die Martis 22. Decembris 1620. R. P. D. Roccius ad officium Vicelegationis Patrimonij à Patronis vocatum exercendum, petijt licentiam, quæ cum maxima lætitia fuit ei ab omnibus RR. PP. concessa ad sex menses, cum solita contributione emolumentorum, etiam Consistorialium, vt fuit cum alijs Abbreuiatoribus antiquioribus ex numero septem, obseruatum.

In Congregatione habitâ die 21. Martij 1621. RR. DD. Abbreuiatores interpretando nonnulla statuta Collegij fecerunt infrascripta decreta siue declarationes.

Et primò quoad secundam partem tertij Capituli statutorum ita intelligendum dixerunt, quòd, si aliquis ex DD. in prima, vel secunda Cancellaria mensis non cæperit possessionem sui Mensariatus personaliter, & vsque ad dimidium mensis in Vrbe præsens fuerit, non possit habere Mensariatum, nec eius emolumentum, quòd de omnibus Mensariatis, etiam de Consistorialibus, intelligi voluerunt.

Quoad quartum Capitulum statutorum de habenda Congregatione in domo D. Decani eorum arbitrio reliquerunt, prout necessitas expostulabit.

Quoad octauum de habendo Substituto domi, illud non necessarium, sed laudabile dixerunt.

Quoad nonum, stante supradicta declaratione, dixerunt posse iudicari per DD. præsentes quascumque Minutas, non obstante isto Capitulo.

Quoad decimum Capitulum declarando eius secundam partem intelligendum dixerunt, quod DD. Abbreuiatores absentes non possint, post quatuor Cancellarias, ab eorum discessu per alium iudicari facere aliquas Minutas, præter eorum distributiones; alias verò Minutas conficere possint eorum Substituti, sed neque D. Abbreuiator absens, neque eius Substitutus possit aliquid de emolumento ratione iudicaturæ participare sub quouis titulo, vel prætextu etiam donationis.

Die Iouis 16. Septembris 1621. in Cancellaria Apostolica, in qua interfuerunt Reuerendissimus D. Pinellus Regens, & RR. PP. DD. P. M. Vecchiarellus, M. Bartoli, I. de Angelis, B. Spada, A. Riualdo, C. Accorambono, cæteris videlicet I. B. Gauotto, S. de Rosis, malâ valetudine impeditis, ac M. Ginetto, C. Roccio, I. B. Porta, I. N. Tanario ab Vrbe absentibus, fuit habita à supradictis RR. DD. meis præsentibus infrascripta resolutio, à nostro Cappellano in lib. admissionum regesta. Cùm RR. PP. DD. Abbreuiatores Maioris Præsidentiæ in electione D. Stephani Vgolini, in Assistentem loco bo: me: Io: Fr. Vgolini eius Patris non fuerint intimati, prout intimandi erant, & propterea dicta electio fuerit, & sit nulla, & no-

& noua desuper Congregatio, iterum facienda veniret. Nihilominus ijdem RR. DD. Abbreuiatores in gratiam Illustrissimi, & Reuerendissimi D. Cardinalis Ludouisij, & quia de idoneitate eiusdem electi, satis apud eos edoctum fuit, approbârunt, & approbant electionem personæ huiusmodi, perinde ac si in Congregatione, super dicta electione factâ, interuenissent.

Die Sabbati 30. Octobris 1621. omnes RR. DD. mei præsentes licentiam concessam R. P. D. Porta sub die 18. Maij proximè præteriti prorogârunt ad alios sex menses, cum participatione omnium emolumentorum, exceptis Consistorialibus.

Die Sabbati 9. Iulij 1622. M. P. Vecchiarellus Decanus, M. Bartolus, M. Ginettus, I. de Angelis, B. Spada, A. Riualdus, I. B. Gauottus, S. de Rosis, cæterisque ab Vrbe absentibus, in domo dicti D. Decani congregati, pro eorum generali Congregatione, infrascripta de communi consensu decreuerunt. Recedentes in primis à decretis aliàs in Cancellaria Apostolica sub die 8. Ianuarij præsentis anni contra absentes facto, decreuerunt in recessu ab Vrbe petentibus concedi licentiam ad sex menses, & ex solita benignitate, ad alios sex menses, ipsis tamen instantibus, prorogari; post annum verò de Minutis vsque ad eorum reditum amplius non participare. Istam verò annuam præscriptionem noluerunt per reditum ad Vrbem interrumpi, nisi reditus sit absque animo amplius recedendi; quòd si ex noua causa iterum abesse cogerentur, tunc demum interrumpi voluerunt, si per duos menses saltem frequentauerint Cancellariam.

Si quis ab Vrbe breui reuersurus de licentia tamen DD. absuerit, per quindecim dies Turno Consistorialium nequaquam priuetur.

Die Martis 12. Iulij 1622. in Cancellaria Apostolica RR. PP. DD. M. P. Vecchiarellus Decanus, M. Bartolus, M. Ginettus, I. de Angelis, B. Spada, A. Riualdus, I. B. Gauottus, S. de Rosis, cæteris vnà cum Reuerendissimo D. Regente ab Vrbe absentibus, de mandato Sanctissimi Domini Nostri R. P. D. Laurentium

A Corsum Florentinum Apostolicâ auctoritate prouisum de officio Abbatis Maioris Præsidentiæ, vacante per obitum extra Curiam de mense Iunij, proximè præteriti, bo: mem: R.P.D. Io:Baptistę Portæ ad illius possessionem, per Prosperum Conti, eius legitimum Procuratorem admiserunt, quoad locum, & massam tantùm, ita vt non transeat in exemplum, & cùm primum ad Vrbem accesserit, de statutis Collegij obseruandis solitum præstet iuramentum, & reliqua adimplenda adimpleat.

Die 24. Nouembris 1623. Illustrissi-
B mus, & Reuerendissimus D. Ludouicus Cardinalis Ludouisius S. R. E. Vicecancellarius præsentibus RR.PP.DD. Abbreuiatoribus M. P. Vecchiarello Decano, M. Bartolo, M. Ginetto, C. Roccio, I. de Angelis, A. Riualdo, I. D. Gauotto, S. de Rosis, L. Curtio, F. Ferro, B. Curto, R. P. D. Angelum Androsillam Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe Canonicum ad officium Regentis Cancellariæ Apostolicæ, vacantis per liberam resignationem R. P. D. Dominici Binelli, ad eius fauorem in manibus D. S. Illustrissimæ factam,
C & per eum admissam, solutâ prius per D. Angelum duplici admissione, ac seruatis alijs, seruari solitis, admisit.

Die 4. Septembris 1627. In Cancellaria Apostolica RR.PP.DD. A. Androsilla Regens, M. Bartolus Decanus, A. Riualdus, I. B. Gauottus, L. Curtius, B. Curtus, M. de Rosis, F. de Lucinis Abbreuiatores, cæterisque ab Vrbe absentibus, Io: Baptistam de Goris Pannelinis per literas Illustrissimi, & Reuerendissimi D. Cardinalis Vicecancellarij prouisum de officio Abbreuiatoris Maioris Præsidentiæ, vacante per obitum extra Curiam de mense Iu-
D nij 1626. bo: mem: Galeatij Marescotti ad illius possessionem per Petrum Guidottum, eius legitimum Procuratorem admiserunt, quoad locum, & massam tantùm, ita vt non transeat in exemplum, & cùm primum ad Vrbem accesserit de statutis Collegij obseruandis solitum præstet iuramentum, & reliqua adimplenda adimpleat.

Die 10. Nouembris 1630. omnes RR. DD. mei præsentes licentiam concessam sub die 12. Maij 1630. R.P.D. Corsio prorogando ad alios sex menses cum participatione solita emolumentorum, exceptis Con-

Consistorialibus,factâ instantiâ per R.P.D. Corsium, mediante epistolâ directâ RR. DD. meis iuxta formam statutorum.

Die 10. Iulij 1632. D. Lucinus licentiam petijt discedendi ab Vrbe,quæ eidem fuit concessa ad sex menses, & in Consistorialibus ad tres.

Die 2. Decembris 1632. Præsentibus RR.DD.Androsilla Regente,Gauotto, de Rosis, Ghorio, Lebret, Ciscarino, Vannino, Curto, Rapacciolo, cæterisque ab Vrbe absentibus, admissus fuit R.D.Ludouicus à Valle de Bresighella Fauentinæ Diœcesis per obitum Fenutij Ferri.

In hac admissione Substitutus D. Marci Martelli, Custodis, institit pro solutione portionis, spectantis ad dictum Martellum, vti Custodem apud RR.PP.DD. Androsilla Regentem, & Maioris Præsidentiæ Abbreuiatores,prætendens dictam portionem sibi deberi,quamuis Custos præsens non esset, quia illud officium exercebat per Substitutum, & quòd bo: mem: Princeps Michaël Perettus olim Custos dictam admissionem percepisset, quamuis non esset præsens, tamen quia fuit repertum, quòd dicto Principi, ex gratia, fuit concessa illius portio, & præcipuè ex attestatione R.P.D.Mariani Vecchiarelli olim Maioris PręsidentięAbbreuiatoris,qui dixit non solùm ex gratia illi fuisse concessam, verum etiam, quòd post obitum b.me. Cardinalis Montalti S. R. E. Vicecancellarij dictus Princeps Perettus accessit ad Ecclesiam Sancti Laurentij in Damaso, ad hoc, vt pro pręsente haberetur, pro obtinenda eius portione, quibus stantibus dictus R.P.D.Androsilla Regens,& RR.PP.DD. Maioris Præsidentiæ Abbreuiatores, tunc temporis in Curia præsentes, vnanimiter dixerunt, dictam portionem Custodi non deberi, stante eius absentiâ, & sic, tam portionem supradictæ admissionis, quàm alterius infrascriptæ etiam admissionis R. P.D.Pichi dicti RR.PP.DD. inter se diuiserunt,vnà cum alijs,interesse habentibus.

Die Martis 10. Aprilis 1634. RR. PP. DD. I. B. Gauottus Decanus, M. de Rosis, I. B. Ghorius, I. Lebret, S. Ciscarinus, B. Vanninus, F. Curtus, F. Rapacciolus, L.A.Valle, A. Pichus, cæteris ab Vrbe absentibus, in Cancellaria Apostolica congregati,considerantes,quòd in expe- A ditione literarum Apostolicarum studiosè, & diligenter assistere, perpendere, examinare, & prouidere debent ad omnia illa, quæ pertinent ad hoc, vt commodiùs, & accuratiùs expeditiones literarum conficiantur, & quia in Substitutis RR. PP. DD. aliqua videbatur negligentia in conficiendis Minutis dd. literarum Apostolicarum,ita vt remedium aliquod mereretur, vnanimiter decreuerunt, ab omnibus Substitutis RR.DD.pro tempore existentibus, nouum præstari iuramentum, de nouo in statutis RR. DD. descriptum, in manibus B R.P.D.Decani, vt moris est, & sic inuiolabiliter obseruari.

Die Sabbati primâ Iulij 1634. RR. PP. DD. I.B.Gauottus, M. de Rosis,M.Theodolus, F. Lucinus, I. Lebret, S. Ciscarinus, B. Vanninus, F. Curtus, F. Rapacciolus, L. A. Valle, A. Pichus præter R. P. D. I. B. Ghorium, ab Vrbe absentem, in Cancellaria Apostolica congregati,considerantes, quòd in declaratione,aliàs per RR. PP. DD. sub die 21. Martij 1621. quoad secundam partem tertij Capituli statutorum editâ, in qua decernitur, C quòd si aliquis ex DD. in prima, vel secunda Cancellaria mensis non cęperit possessionem sui Mensariatus personaliter, & vsque ad dimidium mensis inVrbe pręsens fuerit, non possit habere Mensariatum,nec eius emolumentum, quod de omnibus Mensariatibus, etiam Consistorialibus,intelligi voluerunt, dubitari contingeret,an casus infirmitatis excusare posset, ad hoc vt haberet dictos Mensariatus, prout à maiori parte RR.DD. fuit dubitatum,vnanimiter decreuerunt, & declararunt, casum infirmitatis excusare, ita vt R. P. D. D pro tempore Mensarius habeat Mensariatum,& eius emolumentum;quod de omnibus Mensariatibus, etiam Consistorialibus intelligi voluerunt, quamuis non potuerit capere possessionem personaliter, neque exercere per seipsum, ac etiam omnibus alijs statutis, & decretis, casum infirmitatis excusare simili modo, & ita inuiolabiliter obseruari decreuerunt.

Die 14. Nouembris 1634. omnes RR. DD. mei præsentes, licentiam concessam sub die 15. Maij 1634. R. P. D. Ghorio prorogârunt ad alios sex menses,cum solita participatione emolumentorum exce-

L ptis

ptis Conſiſtorialibus, factâ inſtantiâ per A dictum R. P. D. Ghorium, mediante epiſtolâ directâ RR.PP.DD.meis, iuxta formam ſtatutorum.

Die 14. Decembris 1634. Eminentiſſimus, & Reuerendiſſimus D. Franciſcus Cardinalis Barberinus S. R. E. Vicecancellarius, præſentibus RR. PP. DD. Abbreuiatoribus I.B.Gauotto Decano, M.de Roſis, M. Theodolo, F. Lucino, I. Lebret, S. Ciſcarino, B. Vannino, F. Curto, L.A.Valle, A. Picho præter R.P.D. Ghorium, ab Vrbe abſentem, R. P. D. F.Rapacciolum Romanum, etiam Maioris B Pręſidentiæ Abbreuiatorem, ad officium Regentis Cancellariæ Apoſtolicæ, vacans per liberam reſignationem R.P.D. Angeli Androſille ad eius fauorem, in manibus Dominationis Suæ Eminentiſſimæ factam, & per eum admiſſam, ſolutâ prius per dictum R.P.D. Rapacciolum duplici admiſſione, ac ſeruatis alijs, ſeruari ſolitis, admiſit cum maxima lętitia RR.PP.DD.Abbreuiatorum, firmam ſpem habentium, dictum R. P. D. nouum Regentem ſuum officium huiuſmodi prudentiſſimè, ac cum Sanctæ Sedis Apoſtolicæ, & eiuſdem C Eminentiſſimi Vicecancellarij, Collegijque noſtri, ac omnium Curialium, ac Cancellariæ Officialium gloria adminiſtraturum.

Die 20. Decembris 1634. in Cancellaria Apoſtolica RR. PP. DD. F. Rapacciolus Regens, I.B.Gauottus Decanus, M.de Roſis, F.Lucinus, I. Lebret, S. Ciſcarinus, B.Vanninus, F. Curtus, L.A.Valle, Pichus præter R.P.D. Ghorium abſentem, R. P. D. Alexandrum Sperellum Aſſiſien. per D. Vincentium Galeottum, eius legitimum Procuratorem admiſerunt ad officium Abbreuiatoriæ, vacans per liberam D reſignationem M.Theodoli, factam in manibus Eminentiſſimi Vicecancellarij, ad quem dicti officij diſpoſitio ſpectat, quoad locum, & maſſam tantùm, ita vt non tranſeat in exemplum, & cùm primum ad Vrbem acceſſerit, de ſtatutis Collegij obſeruandis ſolitum præſtet iuramentum, & reliqua adimplenda adimpleat.

Die 11.Ianuarij 1635. Apoſtolicæ Cancellarię Regens,& Maioris Pręſidentiæ Abbreuiatores, in vnum congregati in domo Reuerendiſſ.Regentis, proſpecturi pluribus Cancellariæ rebus, quæ neglectis Pontificum ſanctionibus, eoque profligato tenore, qui inconcuſſo ritu cuſtodiri deberet, peſſundari poſſunt rerum pernicie, animarum diſpendio, & omnium offenſione animorum, quibus recentiores quotidie fraudes, noua in dies pericula, & poſitæ negotijs, & rebus inſidiæ innoteſcere queunt, in infraſcriptas, vnanimi ſuffragio, tranſiere ſententias.

1. Et vt ijs primò conſulerent à quibus incipit ea Cancellariæ opera, quam ipſa in expeditionibus literarum nauat, proſpiciendum in primis eſſe duxerunt rebus illis, quæ dum negotia à Dataria ad Cancellariam tranſmittuntur, quâdam, quæ adoleuit Magiſtrorum Regeſti negligentiâ, & Regiſtratorum, Partium, Sollicitatorumque licentiâ tumultariò peraguntur, cùm Magiſtri ſupplicationes illas, quas ipſimet Regenti deferre cùm acceperint, deberent (vt ab ipſo Diſtributori commendatæ diſtributionum impenſas per fraudes, per iniurias, & ingenioſam Sollicitatorum calliditatem refugere non poſſint) Partibus, Sollicitatoribus, & Regiſtratoribus reſtituant, illius muneris obliti, quod Sixtus IV. cùm Collegium eorundem excitaſſet, excommunicationis latæ ſententiæ, eò ipſo incurrendæ, pœnâ cuſtodiendum eſſe exiſtimauit; cùm iam tunc eluceſceret, quàm poſſet rebus pericula moliri, iſta, quæ hodiè viget, impunis negligentia, & excommunicationis illius obſoleta formido, ex quo vſu ſæpiſſimè venit, vt ſupplicationes è Partibus, & è Gallijs præcipuè (quia literæ non expediuntur) remittantur, Regentis manum, & Diſtributionis munera deſiderantes, quod tunc fieri contingit, cùm, lite in Partibus ſuper beneficio excitatâ, eas hæc apparuit deſiderare Partibus examinantibus, eorumque defectus ibi accuratè rimantibus; licèt & id ſæpè compertum aliâ ratione fuerit, quâ patuit Sollicitatores tributim centuriatimque ſupplicationes, à Magiſtris receptas, & non diſtributas, in Gallias tranſmiſiſſe.

His igitur, alijſque pluribus moti rationibus in id primò coiere conſilium, vt nimirum à Magiſtris Regeſti accerſitis quæratur, an velint conſilio inhærentes morem gerere inconcuſſum, nullaſque poſt hac ſupplicationes, quæ ad ipſorum

ma-

manus peruenerint, eorumdem operâ potituras, quâcumque de causa mente propositi tenacissimâ restituere, easque pœnas in posterum reformidare, quas Sixtus IV. ipsis minitatur, & infligit, & quotidianus pauor ipsorum auribus obtrudere deberet. Sed eas eorum ille, qui pro tempore, & in hebdomada muneri imminebit proprijs, vel certè fidis manibus ad Cancellariæ Regentem, & in eius absentia, ad Abbreuiatorem Maioris Præsidentiæ antiquiorem deferre. Semper tamen (si per alium transmiserint) suo conclusas, consignatasque sigillo. Si Collegialiter congregati, re hâc ipsis renunciatâ, consilio obtemperare, eidemque morigerari renuerint, & animæ dispendia, excommunicationis fulmina, iuramentique vota reformidare detrectauerint, sciant Abbreuiatores, ad Sanctissimi pedes prouolutos, causam suam esse peroraturos, ostensurosque, qua iniuria illud munus detrectetur, qui se ipsi deuouerunt, dum iniuncta à Pontificibus diligentissimè obituros se esse iurârunt, quòdque Pontificum sanctiones, districto in animas censuræ fulmine, ferè consecrârunt. Illud præterea sciant, quòd saltem à semetipsis, cùm voluerint Abbreuiatores impetrabunt ducatos nimirum decem, quos singulis mensibus Abbreuiatorum Collegia ipsis persoluunt (illius quæ negligitur diligentiæ merces) si hæc adamussim peragere recusent amisisse, illis in posterum per stipendia persoluendos, qui rebus istis pro tempore impositi recipient omnes supplicationes à Magistris Registi, quique rebus istis imminentes eas sigillo, vt supra communitas deferent ad Regentem, qui rebus istis inhærendo eorum pœnas huius consilij stabilitati deuouit, quos supplicationes à Magistris quâcunque, vel rationabili causâ recepisse sciuerit, acrioribus, & quæ vel exemplo deterreant formidabili, illos puniturus, quos post hac transmisisse in Partes supplicationes non distributas compertum fuerit, quorum vterque sciat, hæc in posterum futura penè nefas, pœnis arbitrio acribus expiandum.

2. Illud secundò decreuerunt, nullos post hac Substitutos Registratorum munus exercere posse, & id ijs, maioribusque A rationibus sciant, sibi interdictum, quibus ipsis Scriptoris officium exercere prohibitum iam pridem fuit; imò sciant nec Magistri Regesti, nullaq; alia officia obire ipsos in posterum posse tam in Dataria, quàm in Cancellaria, nisi quæ, re Regenti, Abbreuiatoribusque renunciatâ, ipsis fuerit exercere permissum, quia nullas posse insidias, & pericula rebus moliri, accuratâ examinatione, & re præclarè discussâ ijdem fuerint opinati, & cunctis elucescat, id, eâ præcipuè ratione, decretum, vt Abbreuiatores, eas ab suis B auribus criminationes auertant, quæ illorum Substitutorum nomina, qui Registratores sunt deferentes ostendunt ipsos, licèt non faciant, ea tamen facere posse (si contigerit aliquem illorum animam habere venalem) quę vel animam negotijs impendant, vel Abbreuiatorum, eorumque famam, & decus; quia si innotescerent, possent, & deberent pœnis, vel spectaculo dignis expiari. Alijs omissis rationibus, quæ ipsos impulerunt, vt rebus, & sibi consulentes, & vtrorumque pericula demoliti in tutum decreti sui fi- C dem suam, & Substitutorum famam, prius eorum tantùm animam custoditam, spectarent aliquando receptam.

3. Illud tertiò decreuerunt, vt & aliâ ratione rebus, decori, eruditioni, securitatique suæ prospicerent, illisque magis placerent, qui nonnullorum Substitutorum imperitiam gaudent, vel irridere, vel conuicijs petitam criminari, vel certè eâdem vti, fruique cùm contigerit eandem improbæ spei in expeditionibus opportunè conducere. Vt Substituti nimirum, qui nunc sunt, nec iam per sex D annos Substitutorum munus obierunt, examinentur ab omnibus Abbreuiatoribus, & sic examinati per secreta suffragia ab ijsdem approbentur, vel reprobentur; & idem post hac fiat, cùm nouus Substitutus admittendus sit, nimirum, vt ab omnibus examinatus, & suffragijs per secreta delatis approbetur, vel reprobetur, eoque prius examinato, quem Abbreuiator, qui indiget proposuerit ille non reijciatur, qui nullâ exceptione conspicuus cum proposito concurrere voluerit, & concurrendo primas retulerit eruditionis partes, qui approbatus, iuxta

formam statutorum, iurare debeat in manibus Decani.

4. Decreuerunt, vt post hac Substituti in Cancellaria Præsidibus suis intra cancellos, subsellia circumuallentes, semper assistant, Substitutorum dumtaxat officio functuri, illisque recedere, egredique non liceat, nisi venia suo Præsidi petita fuerit, & ab eodem illi id facere, aliudque agere permissum erit.

5. Decreuerunt, vt in posterum (consilio iam pridem inito inhærentes) nullas Abbreuiatores literas quas iudicauerint, siue Maiores, siue Minores, quâlibet de causa, stabili tenacitate restituant alteri, quàm Cancellariæ Custodi, nullasque extremâ manu perficiant, ad plumbum transmissuri, nisi quas ipsis distribuerit Cancellariæ Regens, qui si quas transmitti compererit, quas ille ipsis non distribuerit, inexorabilis reijciet, iterumque distribuet, atque Substituti, & Sollicitatores, quos rei inuenerit conscios pœnas arbitrio indictas luent.

6. Decreuerunt, vt nullus in posterum ex Abbreuiatoribus, & eorum Substitutis, qui, cùm literas alterius recognosceret, errata inuenerit, quæ obliterari, vel corrigi debeant, vel alia offenderit, de quibus possit dubitari, supplicationem restituat, donec, literis correctis, easdem ad plumbum non transmiserit; sic fiet, vt non possint, vel transfugæ à Cancellaria ad Cameram deflectere, vel ad alterum ex Abbreuiatoribus declinare; quòd si his non sufficientibus, eodem eluso consilio poterunt eadem perpetrari, si id compertum fuerit, conscij paueant pœnas, quas Regens infliget, subituri.

7. Decreuerunt, Constitutionibus inhærentes, & muneri suo obsecuti, vt literas in vna Cancellaria distributas, in altera proxima referant, vt transmittantur, nullaque nisi rationabilis causa, & ex rei opportunitate, naturâque emanans, & patens, eas possit in Præsidum, Substitorumque manibus remorari, vt sic tollatur Substitutis occasio cauillandi, & post hac morosi negotia retardando non detorqueant munera, diligentiam excitatura, venalem, conuicijs, & querelis obnoxiam. Quòd si in posterum Partibus, & Sollicitatoribus criminantibus id A fieri elucescet, pœnas dabunt, quibus eos subijciet Regens.

Ego Ioannes Baptista Gauottus Maioris Præsidentiæ Abbreuiatorum Decanus approbo &c.

Ego Mutius de Rosis Maioris Præsidentiæ Abbreuiator approbo.

Ego Franciscus Lucinus Maioris Præsidentiæ Abbreuiator approbo.

Ego Iacobus Lebret Maioris Pręsidentiæ Abbreuiator approbo.

Ego Sforzia Cischarinus Maioris Præsidentiæ Abbreuiator manu propriâ firmaui. B

Ego Bartholomæus Vanninus Maioris Præsidentiæ Abbreuiator approbo.

Ego Franciscus Curtus Maioris Præsidentiæ Abbreuiator approbo.

Ego Ludouicus à Valle Maioris Præsidentiæ Abbreuiator approbo.

Ego Angelus Picus Maioris Præsidentiæ Abbreuiator approbo.

Ego Iulianus Amadeus Maioris Præsidentiæ Abbreuiator approbo.

Cùm fuerit orta controuersia inter RR. PP. DD. Abbreuiatores de Parco C Maiori, & DD Abbreuiatores de Parco Minori super distributione eleemosynæ, quæ quolibet anno in Sanctissimi Natalis Domini, & S. Ioannis Baptistæ festiuitatibus fieri solitum erat, ex eo quòd Defensores DD. Abbreuiatorum de Parco Minori distribuebant dictam eleemosynam pauperibus, absque interuentu RR.DD., & quòd hâc de causa amicabiliter conuenerint, tam supradicti RR.PP.DD., quàm supradicti DD. Abbreuiatores, quòd vnumquodque Collegium distribuat suam portionem ad eius libitum, ideo hâc de D causa, & occasione aliorum negociorum, ad nostrum Collegium spectantium die 28. Iulij 1636. RR. PP. DD. I. B. Gauottus Decanus; M. de Rosis, F. Lucinus, S. Ciscarinus, B. Vanninus, A. Picus, A. Sperellus, cæteris absentibus, in domo dicti D. Decani congregati, pro eorum Generali Congregatione, decreuerunt, quòd eleemosyna, quæ ad nostrum Collegium spectat, distribuatur à D. Mensario, pro empore existenti duorum mensium scilicet Decembris, vel Iunij cum participatione tamen Collegij, casu, quo aliquis ex RR. DD. instet pro aliquo loco Pio,

vel

vel Paupere, & ita inuiolabiliter obseruari.

Die 12. Decembris 1636. Eminentissimus & Reuerendissimus D. Franciscus Cardinalis Barberinus S. R. E. Vicecancellarius præsentibus RR.PP.DD I.B.Gauotto Decano, M de Rosis, F. Lucino, I. Lebret, S. Ciscarino, B. Vannino, F.Curto, A.Pico, I.Amadeo, A.Sperello, in Cancellaria Apostolica, ad officium Regentis Cancellariæ Apostolicæ, vacans per liberam resignationem R.P.D. F. Rapaccioli, qui officium Clerici Cameræ assumpsit R.P.D. V.Costagutum Protonotarium Apostolicum, de numero duodecim Participantium, & ad fauorem supradicti D. Rapaccioli factam, & per eumdem D.Vicecancellarium admissam, solutâ prius per D.V. Costagutum dupplici admissione, & seruatis alijs solitis, admisit, cum maxima lætitia RR.DD.Abbreuiatorum, firmam spem habentium, dictum R. D. nouum Regentem officium huiusmodi prudentissimè, ac cum Sanctæ Sedis Apostolicæ, & eiusdem Eminentissimi Vicecancellarij, Collegijque nostri, ac Cancellariæ Officialium gloria administraturum.

Die 15.Iunij 1638.in Cancellaria Apostolica RR.PP.DD.V.Costagutus Regens I.B.Gauottus, M. de Rosis, F.Lucinus, I. Lebret, S. Ciscarinus, B. Vanninus, F.Curtus, A.Picus, A.Sperellus, I.Amadeus præter R.P.D. A Valle, ab Vrbe absentem, admiserunt ser. ser. ad officium Abbreuiatoriæ Maioris Præsidentiæ R.P.D.Antonium Iacobum Gallum Auximanum, vacans per resignationem R. P. D. I. B. Ghorij, factam in manibus Eminentissimi, & Reuerendissimi D.Francisci Cardinalis Barberini Vicecancellarij, ad quem dicti officij dispositio, pro tempore vacantis, spectare dignoscitur.

In hac admissione fuit dubitatum, an R. P. D. Regens deberet participare de augmento RR. DD. Abbreuiatorum, ab Vrbe absentium, & fuit resolutum affirmatiuè, vt aliàs fuit obseruatum, ex eo, quia RR.PP.DD.Abbreuiatores gaudent de emolumentis eiusdem D. Regentis, quando ab Vrbe abest.

Die 15. Septembris 1638. R.P.D.Lucinus in Cancellaria Apostolica petijt licentiam, se conferendi ad suam Patriam, pro suis negocijs, & ab omnibus fuit concessa, cum solita participatione ad sex menses, quò verò ad materias Consistoriales ad tres menses.

Die . . Nouembris 1638. Illustrissimi, & RR. DD. mei Maioris Præsidentiæ Abbreuiatores, videlicet Reuerendissimus D.Mutius de Rosis, Reuerendissimus D.Sfortia Ciscarinus, Reuerendissimus D.Franciscus Curtus, Reuerendissimus D.Angelus Picus, electus Amalphitanus, Reuerendissimus D. Iulianus Amadeus, & Reuerendissimus D. Antonius Iacobus Gallus deputauerunt me Bartholomæum Vanninum, eiusdem Maioris Præsidentiæ Abbreuiatorem, in Secretarium Collegij, in locum Domini mei de Rosis, qui, ob varias eius occupationes, officium huiusmodi dimisit.

B. Vanninus.

Eâdem die Reuerendiss. D. Angelus Picus Abbreuiator, qui Ecclesiæ Amalphit. in Archiepiscopum præfectus fuerat iuramentum solitum præstitit in Cancellaria, & deinde, demisso Rochetto, ad locum suum inter Abbreuiatores ascendit.

Die 11. Decembris 1638. Reuerendissimus D. Angelus Picus in Cancellaria Apostolica petijt licentiam, se conferendi ad suum Archiepiscopatum, quæ benignè per RR. DD. impertita fuit.

B. Vanninus.

Die 4. mensis Decembris 1638. Reuerendissimus D. Picus ab Vrbe discessit.

Die 2.Maij 1639. RR.Domini de Parco, videlicet Reuerendissimus D. Ioan. Baptista Gauottus Decanus, Reuerendissimus D. Mutius de Rosis, Reuerendissimus D.Franciscus Lucinus, Reuerendissimus D. Iacobus Lebrettus, Reuerendissimus D. Sfortia Ciscarinus, Reuerendissimus D. Bartholomæus Vanninus, Reuerendissimus D.Alexander Sperellus, Reuerendissimus D.Iulianus Amadeus, & Reuerendissimus D. Antonius Iacobus Gallus deputauerunt Reuerendissimum D. Franciscum Curtum, ad effectum reuidendi computa Massæ, ac Distributionum.

B.Vanninus.

Die

Die 29. Maij 1639. supradicti Domini de Parco, ad instantiam R. D. Amalphitani, prorogârunt ei licentiam ad sex futuros menses, ad hoc, vt ipse possit participare de Minutis.

B. Vanninus.

In Cancellaria habitâ die Iouis 21. Iulij 1639. inqua interfuerunt Illustriss: & RR. DD. Vincentius Costagutus Regens; Io: Baptista Gauottus Decanus, Franciscus Lucinus, Iacobus Lebrettus, Sfortia Ciscarinus, Bartholomæus Vanninus, Franciscus Curtus, Alexander Sperellus, Iulianus Amadeus, & Antonius Iacobus Gallus Abbreuiatores, fuit admissus Reuerendiss. D Marcus Antonius Oddus Perusinus ad officium Abbreuiatoriæ Maioris Præsidentiæ, vacans per liberam resignationem Reuerendiss. D. Mutij de Rosis, factam in manibus Sanctissimi, ad quem huiusmodi officij dispositio liberè spectare dignoscitur. Absentes erant RR. Domini Ludouicus à Valle, qui Nursiæ Præfecturam degebat, & Angelus Picus, qui suæ Ecclesiæ Amalphitanæ curam administrabat.

Eâdem die Notarius Cancellariæ institit admitti ad participationem augmenti, prouenientis ex absentia RR. DD. à Valle, & Pici, & habitâ maturâ consideratione ad huiusmodi instantiam. Resolutum fuit nullo modo posse, nec debere participare de huiusmodi augmentis, quæ liberè spectant ad Dominos Abbreuiatores, & ad Dominum Regentem, & mihi commissum fuit, vt de tali resolutione notam facerem, ne in futurum huiusmodi prætensio suscitari possit.

Eadem die R. D. Mutius de Rosis ante admissionem R. D. Oddi, se excusauit de negligentijs forsan in officio commissis.

Die Sabati 13. Iulij 1639. Idem Reuerendiss. D. Marcus Antonius Oddus possessionem personalem cæpit in Cancellaria, eique fuit assignatus locus solitus in Parco.

Die 20. Februarij 1643. fuit admissus Ill. & R. D. Carolus Dondinus Bononiensis, qui fecit solitam Orationem, & alia consueta adimpleuit.

Die 22. Nouembris 1643. fui deputatus Secretarius Collegij ego L. à Valle A ab Illustriss. & RR. DD. meis Abbreuiatoribus Maioris Præsidentiæ in locum Illustriss. & Reuerendiss. D. Bartholomæi Vannini, ad Episcopatum Sutrinum, & Nepesinum assumpti, qui 25. eiusdem discessit ad suam residentiam, & quia retinebat officium Abbreuiatoris, habuit licentiam à Patribus participandi per sex menses de exercitio, & per tres de Consistorialibus, iuxta solitum. L. à Valle Secretarius.

Die 4. Maij 1644. Illustriss. & Reuerendiss. D. Alexander Sperellus discessit B ad suam Residentiam Ecclesiæ Eugubinæ, & obtinuit à Patribus licentiam participandi de exercitio per sex menses iuxta solitum. L. à Valle Secr.

Die 8. Octobris 1644. quæ fuit prima Cancellaria post Sedem vacantem, fuerunt lectæ Regulæ Cancellariæ Sanctiss. D.N.PP. Innocentij X.

Eâdem die pro parte supradicti DD. Lebret, & Sperelli fuit petita prorogatio licentiæ eorum absentiæ, quæ eis fuit à Patribus concessa ad alios sex menses, & D. Lebret, qui est de septem antiquioriC bus, fuit etiam concessa ad alios tres menses pro Consistorialibus, iuxta solitum.

L. à Valle Secretarius.

Die 9. Februarij 1645. fuit propositum in Parco, quòd Pallia Archiepiscoporum, solita expediri per Cancellariam, expediebantur per Cameram in præiudicium ipsius Cancellariæ, & habitâ plenâ informatione ab antiquioribus Patribus, alijsque ministris Cancellariæ, ac ex libro materiarum Consistorialium, quòd Pallia prædicta semper expedita fuerant per Cancellariam, & de mandato EminentisD simorum DD. Cardinalium Vicecancellariorum, fuit prouisum, quòd idem seruaretur inuiolabiliter in posterum, & ad id retentæ fuerunt Bullæ Prouisionis Archiepiscopatus Arelatensis, quousque Agens illius Archiepiscopi se obligauit in formâ Cameræ, per acta Notarij Cancellariæ expedire d. Pallium, vt de iure quilibet Archiepiscopus tenetur per tex. in cap. 3. de auctor. & vsu Pallij, & per Cancellariam per dictam antiquam, & semper obseruatam consuetudinem.

L. à Valle Secretarius.

Die 10. Maij 1645. Illustrissimus, & Reueren-

uerendiſſimus Dominus Franciſcus Lucinus diſceſſit ad eius Gubernium Æſinum, & obtinuit à PP. licentiam participandi de Minutis per ſex menſes, & de Conſiſtorialibus per tres, iuxta ſolitum.

L. à Valle Secretarius.

Die 21. Iunij 1645. in Cancellaria, in qua adfuerunt Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi DD. Iulianus Amadeus Regens, Io: Baptiſta Gauottus Decanus, Sfortia Ciſcarinus, Franciſcus Curtus, Ego L. à Valle, M. Antonius Oddus, Palutius Albertonus, Carolus Dondinus, & Nicolaus Oreggius fuit admiſſus Illuſtriſſimus, & B Reuerendiſſimus D. Cæſar Raſponus Nobilis Rauennatenſis in Abbreuiatorem Maioris Præſidentiæ, & locum vacantem, per obitum ſupradicti D. Galli, & quia aberat à Curia, fuit admiſſus, mediante perſonâ Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. Petri Franciſci de Rubeis, quoad maſſam, & locum tantùm, & cum hoc, quòd quam primùm ad Curiam acceſſerit, de obſeruandis ſtatutis, & aliàs ſolitum præſtet iuramentum &c.

L. à Valle Secretarius.

Die 5. Septembris 1645. fuit admiſſus C Reuerendiſſimus D. Carolus Antonius Ornanus Clericus Romanus ad officium Abbreuiatoriæ, vacans per obitum q. D. Iacobi Lebretti, & quia eſt Adoleſcens 14. annorum circiter obtinuit à Sanctiſſimo D. N. diſpenſationem per ſex annos ad effectum ſtudendi, & vltra illos ſe ad Doctoratus gradum promouendi, quia etiam non viſitauerat Collegium noſtrum, fuit admiſſus cum conditione, vt illud ſtatim viſitare teneatur, iuxta ſolitum, prout eâdem die incæpit viſitare, & ſucceſſiuè viſitauit omnes Reuerendiſſimos DD. Prælatos Abbreuiatores. D

L. à Valle Secretarius.

Die 10. Nouembris 1645. R. P. D. Franciſco Lucino in gubernio Æſino Agenti, & mediante propriâ epiſtolâ, & viuâ voce R. P. D. Dondini poſtulanti, prorogata fuit licentia participandi ad alios ſex menſes de emolumentis, iuxta ſolitum, non autem de Conſiſtorialibus.

Die Martis 6. Februarij 1646. RR. PP. DD. Iulianus Amadeus Regens, Io. Baptiſta Gauottus Decanus, S. Ciſcarinus, F. Curtus, M. A. Oddus, P. Palutius Al- A bertonus, C. A. Dondinus, N. Oreggius, C. Raſponus Abbreuiatores præſentes RR. PP. DD. F. Lucino, L. à Valle, A. Sperello, & C. A. Ornano abſentibus, animaduertentes in dies magis, & frequentiùs dirigi expeditiones per Cameram in præiudicium Cancellariæ, inhærendo praxi, quam docet Veſtrius lib. 1. cap. 6. decreuerunt, quòd Subſtituti DD. Abbreuiatorum omnes materias, quæ per Cancellariam expediri poſſunt, omnino per eam, & non per Cameram expediant, ſub pœna priuationis.

Die Martis 6. Martij 1646. R. P. D. Iulianus Amadeus Regens, & RR. PP. DD. Gauottus Decanus, Ciſcarinus, Curtus, Oddus, Palutius Albertonus, Dondinus, Oreggius, & Raſponus Abbreuiatores Maioris Præſidentiæ præſentes in Parco, cupientes tam proprio muneri prouidè ſatisfacere, quàm vniuerſali totius Cancellariæ commoditati proſpicere, etiam in ijs, quæ interdum caſu obueniunt: & præſertim ne vmquam, ſtatutis diebus, ob deficientiam Prælatorum Cancellaria fieri; Bullæque expediri, & plumbari non poſſint, hoc præcipuè tempore, quo in nonnullis, vti abſentibus, & in alijs, vti ægrâ valetudine legitimè impeditis, debitâ Cancellariæ frequentiâ deſideratur. Antiquis Collegij ſtatutis in cap. XI. inſiſtentes, decreuerunt, & ordinârunt inuiolabiliter obſeruandum, quòd Menſarius ſemper, & vnus ex duobus Abbreuiatoribus vltimo loco admiſſis, & in vrbe præſentibus, & in habitu incedentibus per alternas hebdomadas, vel vt commodiùs ipſis fuerit in qualibet Cancellaria aſſiſtere teneantur ſub pœna iuliorum quinque pro qualibet vice, diuidendorum ſtatim inter præſentes, itaut de eis aliqua gratia non fiat; poſſint tamen obligati ad intereſſendum alium ex DD. Abbreuiatoribus non obligatis, in eorum locum ſubrogare. Et hoc decretum inter ſtatuta Collegij annotandum, & ſub ijſdem pœnis habendum ſinguli ex DD. propriâ manu ſubſcripſerunt, & vti par eſt per Collegij Cappellanum publicari mandârunt.

Die primâ Iunij 1647. in Cancellaria, ſedentibus Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis PP. in Parco, Illuſtriſs. D. C. Raſponus inſti-

institit reintegrari ad Mensariatum præ- A termissum primâ vice sui ingressus, ex quo dum fuit admissus, erat Mensarius Illustrissimus D. Gauottus Decanus, & ideo, iuxta formam statutorum Collegij cap. 3. Turnus erat integer, & in illo debebat suo loco Mensariatum habere, ad quem reintegrandum esse censuerunt Illustrissimi PP. ne error, seu obliuio ei præiudicet &c.

L. à Valle Secretarius.

Die Iouis 30. Iulij 1648. præsentibus in Parco Illustrissimis, & RR. Dominis meis, D. Iuliano Amadeo Regente, Io: B B. Gauotto Decano, S. Ciscarino, P. Palutio de Albertonibus, C. A. Dondino, N. Oreggio, C. Raspono, C.V. de Totis, & me M. A. Oddo Abbreuiatoribus, absentibus ab Vrbe, F. Lucino Æsij Gubernatore, A. Sperello Eugubij Episcopo, & C. A. Ornano non sedente in Parco, eò quod habitum non suscepit: admissus fuit Illustrissimus, & Reuerendissimus D. Camillus Ghinus Ariminensis Protonotarius Apostolicus, de numero Participantium, ad officium Abbreuiatoris Maioris Præsidentiæ, vacans per obitum R.P.D. Ludouici C à Valle, & quia à quatuor annis, & vltra habitu Prælatitio, & dicto Protonotariatu fungebatur, indultum fuit, vt sine oratione admitteretur; cum hoc tamen, vt in exemplum non transeat, nisi erga illos, qui & idem officium Proton. & per æquale tempus possederint.

Eâdem die Notarius, & Ostiarius Cancellariæ renouârunt solitam instantiam, pro participatione augmenti, prouenientis ex absentia DD. Abbreuiatorum; & factâ per DD. maturâ discussione, dixerunt, non esse admittendos, tum quia ad por- D tionem Abbreuiatorum Maioris Præsidentiæ absentium strictè ius habent solùm alij sedentes in Parco, qui eos repræsentant, non autem extranei. Nec obstat, quòd dicti Notarius, & Ostiarius non sint extranei, & sicut participant de rata admissionis, ita participare debeant de rata augmenti, quia etiam Abbreuiatores de Minori sunt largè de Collegio, & participant de dicta rata, & tamen non prætendunt, nec prætendere possunt ratam augmenti, cùm ius ad illud radicetur, tantùm in sedentibus in Parco; tum etiam quia aliàs sæpè, & præsertim de anno 1639. die 21. Iulij ita decretum fuit per D. Regentem, & Patres de Parco, vt videre est in annotatis supra. Et hæc Dominorum sententia, non quiescentibus Ostiario, & Notario, oretenus confirmata fuit per Eminentissimum, & Reuerendissimum Dominum D. Franciscum Cardinalem Barberinum Vicecancellarium, qui de suo viuæ vocis oraculo testari mandauit R. P. D. Cæsari Raspono.

M. A. Oddus.

Ijsdem diebus RR. PP. DD. omnes in Parco præsentes, vt singulare Collegij obsequium erga Eminentissimum D. Cardinalem Barberinum S. R. E. Vicecancellarium &c. aliquali inditio comprobarent, & eximijs R. P. D. Cæsaris Rasponi Collegæ præstantissimi, eiusdem Eminentissimi Nepotis Consobrini, meritis indulgerent; decreuerunt, quòd stante seruitio Canonicatus Ecclesiæ Lateranensis, quo impeditur assistentiam Cappellis Pontificijs præbere: ad instar Collegij Decani habeatur in illis pro præsente, ad euitandam pœnam. Hoc autem noluerunt deduci posse in exemplum, nisi ad fauorem Nepotum pro tempore Viceeanc. &c. in tali gradu, & non vlteriori existentium.

Die Iouis vltimâ Augusti 1651. R. P. D. Carolus Antonius Ornanus, qui ab anno 1645. die quintâ Septembris admissus fuerat ad officium, vacans per obitum D. Lebret. cum dispensatione Apostolica non incedendi in habitu propter iuniorem ætatem, per sex annos, ad Cancellariam accessit cum violaceis vestimentis benignè receptus, iterumque Collegium visitauit.

De Mense Decembris 1653. reuersus e Nunciatura Neapolis R. P. D. Sperellus Episcopus Eugubinus, in Cancellaria præsens fuit per sequentes menses donec primis diebus Maij 1654. ad suæ Ecclesiæ residentiam se transtulit, obtentâ solitâ licentiâ, & participatione per tres menses Consistorialium, & sex aliorum emolumentorum.

Die 23. Ianuarij 1664. habita fuit Cancellaria præsentibus Illustrissimis, & Reuerendissimi DD. Oregio, de Totis, Ghino, Nerlio, Thomato, & Bussio, inter quos orta fuit dubitatio, an confectio decreti, super admissione R. P. D. Iosephi Vincen-

tij

tij Muti de Papazuris Romani in Collegium Maioris Præſidentiæ Abbreuiatorum, per liberam reſignationem officij R. P. D. Petri Pauli Gluſſiani Mediolanenſis ſpectaret ad R. P. D. de Totis, qui Regentatus munus pro R. P. D. Laurentio Lomellino abſente, exercebat: An verò ad R. P. D. Oreggium ratione Decanatus Abbreuiatorum. Vnde fuit concordatum adeundi Eminentiſsimum, & Reuerendiſsimum D. Franciſcum Barberinum Cardinalem Vicecancellarium, vt in proxima ſequenti Cancellaria accederet ad Parcum, & ſupra dictæ admiſsionis decretum conficere dignaretur.

I. Buſsius Secretarius.

Die 26. Ianuarij 1664. Præſentibus RR. PP. DD. de Totis, Ghino, Nerlio, Ginetto, Thomato, & Buſsio fuit admiſſus R. P. D. Ioſephus Vincentius Mutus de Papazuris Romanus in Collegium Maioris Pręſidentię Abbreuiatorum, per decretum, confectum ab Eminentiſsimo, & Reuerendiſsimo D. Franciſco Barberino, Cardinali Vicecancellario præſenti, cum conditione, quòd per annum non deferat habitum Prælatitium, & abſtineat ab exercitio officij, iuxta formam Bullæ Sanctiſsimi D. N. Alexandri VII. diuinâ prouidentiâ Papæ. Io. Buſsius Secretarius.

Die 15. Februarij 1664. Congregatio RR. PP. DD. Maioris Præſidentiæ Abbreuiatorum, habita in domo R. P. D. Oreggij Decani decreuit, quòd RR. PP. DD. de Totis, & Filicaia adirent Eminentiſsimum, & Reuerendiſsimum D. Cardinalem Chiſium, Sanctiſsimi D. N. Alexandri VII. ex fratre Nepotem, quòd quatenus Eminentia S. legationem ad Galliarum Regem ſit ſuſceptura, dignetur eligere, ſeu deputare vnum ex ſupradictis DD. Abbreuiatoribus ſibi beneuiſum, & ita &c. Io. Buſſius Secretarius.

Die 11. Iunij 1664. In Cancellaria Apoſtolica, præſentibus RR. DD. S. Lomellino Regente, N. Oreggio Decano, C. V. de Totis, C. Ghino, M. A. Thomato, I. P. Ginetto, I. Buſſio, F. Filicaia, F. Nerlio, fuit admiſſus ad officia Notariatus, & Oſtiariatus Cancellariæ D. Marchio Octauius Lancellottus, mediante Procuratore, qui iurauit, & duplicem admiſſionem ſoluit, vt moris eſt.

Fuit dubitatum an huiuſmodi admiſſione, & D. Mutus Maioris Præſidentiæ Abbreuiator (qui ad Eccleſiam S. Laurentij in Damaſo acceſſerat) deberet participare, an potiùs reputandus eſſet inter abſentes, ſtante, quòd non poteſt aſſiſtere in Parco, & non poteſt incedere in habitu Prælatitio, reſiſtentibus ei per annum literis conceſſionis officij, & decreto facto in actu capiendæ poſſeſſionis. Et fuit vnanimiter per RR. DD. Regentem, & Abbreuiatores, vt ſupra præſentes, reſolutum, quòd non participat, prout in his terminis obſeruatum fuit tempore bo: me: R. P. Caroli Antonij Ornani, atque adeo portio dicti D. Muti, vnà cum alijs portionibus DD. Abbreuiatorum abſentium, fuit diuiſa inter præſentes DD. Abbreuiatores, ac D. Regentem pro æquali, vt moris eſt.

F. Nerlius Secretarius.

Die 1. Octobris 1664. habita fuit Cancellaria Apoſtolica, præſentibus RR. DD. L. Lomellino Regente, N. Oreggio Decano, C. V. de Totis, F. Filicaia, M. A. Thomato, & me Franciſco Nerlio Maioris Præſidentiæ Abbreuiatoribus, in qua prædicti DD. Abbreuiatores, quoniam irrepſerat quædam introductio, quòd Minutæ Conſiſtorialium (quas vocant *Giudicature*) pro maiori parte conficiebantur ab vno tantùm, aut paucis ex DD. Abbreuiatoribus Participantibus, ex quo oriebatur notabilis inæqualitas, fuit per eoſdem DD. Abbreuiatores factum decretum, quòd in poſterum ſingulis eiſdem DD. Abbreuiatoribus participantibus ſingulæ minutæ materiarum prædictarum viciſſim, & ſeruato ordine diſtribuantur, ſeruatis de cętero conſuetudinibus, & ſtatutis, ſuper materijs Conſiſtorialibus diuidendis. Et quoad abſentes nihil prorſus in omnibus innouando.

F. Nerlius Secretarius.

Die 29. Octobris 1664. habita fuit Cancellaria Apoſtolica, præſidentibus eidem RR. DD. Oreggio Decano, M. A. Thomato, F. Filicaia, & me F. Nerlio Ma. Præſ. Abbreuiatoribus, & quoniam in præterita Cancellaria fuit ad Parcum delata quędam Bulla Prouiſionis Beneficij Rauennatenſis pro Felice de Felicibus (ſub dat. 3. Kal. Iulij Ann. IX. SS. D. N. Alexandri VII.) qui eſt Nepos D. Ghini Ma. Præſ. Abbre-

uiatoris, taxata per DD. Scriptores, vel per incuriam, vel studiosè, cum clausula Gratis de consensu omnium, fuit in præsenti Cancellaria per eosdem Scriptores emendata, prout fieri debet, & moris est, & fuit ab eis deleta taxa gratis pro Nepote Assistentis. Et insuper memoriale, quod fuerat per aliquem exhibitum in Congregatione eorumdem Scriptorum, nomine dicti Nepotis, fuit dilaceratum, & restitutum, & mihi infrascripto Secretario consignatum. De quibus prædicti DD. mei mandârunt annotationem fieri.

F. Nerlius Secretarius.

Die 19. Aprilis 1665. Sanctissimus D. noster Alexander PP. VII. B. Franciscum de Sales Episcopum Geneuensem in Sanctorum numerum relaturus, mandauit intimationem fieri Eminentissimis Cardinalibus, Officialibus, ac Prælatis, qui in solenni Canonizatione præsentiam exhibent, ac ministerium, vt suum quisque munus impleturus accederet. Quâ intimatione, quoad Collegium Illustrissimorum DD. Abbreuiatorum de Maiori Præsidentia in manibus Reuerendissimi D. Nicolai Oreggij Decani de more factâ, is eamdem ad singulorum notitiam deduxit, transmissâ cuique notulâ tenoris sequentis.

Dignetur Illustrissimus D. meus die XIX. Aprilis 1665. summo mane ad Cappellam Sixtinam in Vaticano accedere, indutus Rocchetto, & Cottâ, vt pro suo munere Sanctissimo D. nostro in solennis Canonizationis B. Francisci de Sales administret, quoniam speciali intimatione SS. D. N. ita mandauit.

Quapropter DD. Abbreuiatores eò conuenerunt, & postquam SS. D. N. sacris indutus esset, processerunt vnà cum alijs Prælatis, Votantibus scilicet Signaturæ, Auditoribus Rotæ, ac Clericis Cameræ, deferentes Cereum conformem librarum 4. quem è manibus Magistri cæremoniarum in egressu Cappellæ acceperunt. Deinde verò per Plateam maiorem ad Basilicam Vaticanam vniuersus Clerus Pontificius processit, atque ad nouum Theatrum in dicta Basilica, ad id è ligno compactum constitit, in quo ita cuncti dispositi erant, vt residente in medio Theatri è regione Altaris Summo Pontifice, eleuato admodum solio, circa illud adstarent Oratores

A Regum, ac Principes, atque in scamnis, iuxta consuetudinem, hinc inde dispositis, & ornatis, Cardinales Eminentissimi residerent. Ad primos autem gradus, propiores scilicet, quos habet solium, sedebant Auditores Rotæ, ac Clerici Cameræ, atque in gradibus proximis aliquanto protensioribus, & in media parte latiorem hemicyclum efformantibus, sedebamus à dextro latere Pontificis sedentis nos Acolyti Votantes Signaturæ, & Abbreuiatores, à sinistro verò latere, quod est iuxta prominentes hemicycli gradus, adfuerunt
B Prælati Referendarij, quos à gestatione Vmbellæ redeuntes Sanctissimus hoc mane in Sacellum Pontificium admiserat; quò factum est, vt Acolyti Votantes, & Abbreuiatores omnes scilicet Cappellæ Pontificiæ perpetuò addicti seiungeremur omnino à Referendarijs, qui hoc mane vocati sunt, vt absque vllo speciali munere interessent. Præmissis itaque solennibus dictæ Canonizationis, inde Sacrificium Summus Pontifex inchoauit, & iuxta morem liturgiæ seriem prosecutus est vsque ad Offertorium, tunc autem tres Cardinales,
C Episcopus, Presbyter, ac Diaconus quilibet ordine prior, stipati Militibus Custodiarijs, vnà cum Episcopo, qui Canonizationis rem curabat, obtulerunt D. Papæ Cereos, Panes, Oues, ac Turtures, & Cados odoratissimo latice perfusos, quæ quidem dona Nos Acolyti Votantes, & Abbreuiatores suscepimus, & ad Abacum Vasorum, qui dicitur Dressatorium deposuimus, & deinde missâ ad morem protractâ, vsque ad ostendendam populo oblatam, intortitia 12. per ipsos DD. Votantes, ac Abbreuiatores ad eleuationem
D Sanctissimæ Eucharistiæ deferri debuerunt, sed quia ex omni gremio Votantium, ac Abbreuiatorum deerant adhuc duo Cereorum huiusmodi gestatores, id Consilij susceptum est, vt ad binas Tędas superextantes non quidem vocarentur Referendarij, quibus in Cappella Pontificia neque locus, neque cura competit, sed vocati sunt duo illi Prælati, qui ex Basilicis Vaticanâ, & Liberianâ assumuntur ab Euangelio, & Epistola (hi sunt modò DD. Casalius, & Mutus) Et quoniam prædicti DD. necnon alius, qui ex Basilica Lateranensi assistit, quando D. Papa per seipsum celebrat

brat speciale Ministerium canendi Euangelium, & Epistolam, vel assistendi non habent, idcirco vbi res tulerit accersiri solent ad supplendum vices subtus nos Abbreuiatores, ita vt præsentibus semper in functione Acolytis, Votantibus, & Abbreuiatoribus, tres illi sequantur, quod idem seruatur in alijs casibus, puta quando fer. VI. in Parasceue proceditur ad Crucis adorationem, nam ipsi post Abbreuiatores sequuntur inferiori loco. Et hæc omnia DD. mei Collegæ annotari voluerunt &c.

F. Nerlius Secretarius.

Die . . Iulij 1665. habita fuit Cancellaria Apostolica, præsidentibus eisdem RR. DD. Oreggio Decano, C.V. de Totis, I.P. Ginetto, M. A. Thomato, F. Filicaia, P. Alberino, & me Francisco de Nerlis, omnibus Mai. Præsidentiæ Abbreuiatoribus. Et quoniam in ea R. P. Alberinus, (qui ab ipso Ciuitatis Castelli Gubernio, ad Gubernium Sabinæ translatus, ad Vrbem redierat, ibidemque domesticis suis negotijs detentus ad duos ferè menses, animo tamen ad Gubernium suum abeundi moram protraxerat, & interea temporis ad Cancellariam aliquoties accesserat) occasione accessus huiusmodi prætendebat, se iterum admittendum ad participationem emolumentorum, quæ præsentibus tantùm diuidi solent, & super prætensione huiusmodi singulos Reuerendissimos DD. Abbreuiatores compellauit, fuit vnanimi DD. sententiâ resolutum, ipsum non debere admitti ad participationem dictorum emolumentorum, quæ præsentibus tradi solent, etiam pro eo tempore, quo ad Vrbem apparuit, tum quia habetur pro absente quandoquidem iam electus ad aliud Gubernium, non animo permanendi, sed solùm transeundi comparuit. Tum etiam quia in casu, quo animo permanendi quis redijsset, si deinde ex noua causa iterum abesse cogeretur, non admitteretur ad huiusmodi participationem, nisi per duos menses saltem frequentasset Cancellariam, prout aliàs resolutum, ac decretum fuit die 9. Iulij 1622. quod decretum DD. approbauerunt, & iterum confirmârunt, & in præsenti casu R.P. Alberini ita obseruari mandârunt.

F. Nerlius Secretarius.

A Die 11. Augusti 1665. Habita fuit Cancellaria Apostolica præsentibus ibidem Illustrissimis DD. meis C. V. de Totis, M. A. Thomato, F. Filicaia, & me infrascripto Secretario. Et quoniam R. P. Alberinus petitam participationem emolumentorum præsentibus tradendo, tum pro eo tempore, quo iam electus ad Sabinæ Gubernium, à Gubernio Ciuitatis Castelli ad Vrbem diuersus in Cancellaria aliquotiès apparuit vnanimi DD. Suffragio, & iuxtà Decretum die 9. Iulij 1622. editum non obtinuerat, idem D. Alberi-
B nus acquiescens resolutis, & recedens ab eo genere petitionis, modò, mediante sui Epistolâ, ad me Secretarium directâ, & per me ipsum in præsenti Cancellaria supradictis DD. meis coram exhibitâ exposuit, quòd olim in suo primo discessu post obtentam ab Illustrissimis DD. consuetam participationem Minutarum ad sex menses, confirmationem gratiæ huiusmodi, nonnisi ad alios tres menses, reportauit. Cùm tamen ex solita benignitate ad alios sex Menses gratia huiusmodi prorogari soleat, vt ex ipso Decreto, die nonâ
C Iulij 1622. confecto, apparet. Et ideo supplicauit in præsens toti Collegio, ac Illustrissimis DD. meis, vt supra præsentibus, vt sibi supplerent de gratia aliorum trium mensium, ne confirmatio ad integros sex menses, quæ alijs concedi solet, sibi in aliquo sit deficiens. Et fuit per omnes DD. prædictos benignè admissus ad participandum de emolumentis Minutarum pro alijs tribus mensibus, vt expleat numerum sex Mensium, quibus confirmatio concedi solet. Ita tamen, vt non transeat in exemplum respectu aliorum Abbreuiatorum,
D qui confirmationem huiusmodi, quæ pendet ex mera gratia Dominorum, nonnisi ad tres menses obtinuisset, vel eorum, qui eam in posterum nonnisi ad tres menses obtinerent, super quibus Decretum huiusmodi extendi, & annotari, ita, vt præfertur, Illustrissimi DD. mandârunt.

Fr. Nerlius Secretarius.

Die Sabbati 28. Nouembris 1665. R. P. D. Iosephus Vincentius Mutus de Papazuris Romanus, qui die 26. Ianuarij 1664. admissus fuerat ad officium Abbreuiatoriæ Maioris Præsidentiæ, cum decreto non assumendi habitum Prælati-

tium per annum propter iuniorem ętatem, A ad Cancellariam accessit in vestibus Prælatitijs violacei coloris, præsidentibus ibidem RR. DD. Carolo Vincentio de Totis, & M.Antonio Thomato,nec non me Francisco Nerlio, omnibus Maioris Præsidentiæ Abbreuiatoribus, & ab eis benignè receptus, iuramentum, per RR.DD. Assistentes præstari solitum, in manibus Reuerendissimi D.de Totis, ex omnibus Abbreuiatoribus interessentibus antiquioris emisit, & ab eodem D. de Totis Caputium violaceum suscepit, & deinde inter DD. Abbreuiatores nouissimus sedit, pro hac prima vice, quæ agerentur inspectans. Et ante accessum huiusmodi iterum Collegium visitauit.

Fr. Nerlius Secretarius.

Deinde in Signatura Iustitiæ die 3. Decembris in principio Signaturarum, idest, B antequam quisquam Referendarius causas proponeret, in manibus Eminentissimi D. Cardinalis Chisij Præfecti, iuramentum præstitit, & duarum causarum, quas fictas, ad effectum examinis,proponere solet quicumque ex priuilegio officij Prælaturam suscipit, propositionem eleganter, ac doctè peregit.

Die 23. Decembris 1665. In Can- C cellaria Apostolica, præsidentibus eidem Illustrissimis, & Reuerendissimis DD. N. Oreggio Decano, C. Ghino, I.P. Ginetto, F. Filicaia, I. V. Muto, & me Francisco Nerlio Maioris Præsidentiæ Abbreuiatoribus, fuit admissus Illustrissimus D. Ioannes DominicusThomatus,Pedemontanus, ad officium Abbreuiatoriæ Maioris Præsidentię,vacans per resignationem Reuerendissimi Domini Marci Antonij Thomati, eius germani fratris, qui fuit promotus ad Episcopatum Astensem, qui R.P.D. Ioannes Dominicus omnia adimplenda adim- D pleuit, consuetam admissionem persoluit, orationem de more habuit, & deinde iuramentum præstitit in manibus D.Oreggij Decani, à quo etiam Mozzettam, seu Caputium violacei coloris suscepit, & denique in habitu Prælatitio nouissimus sedit, quæ omnia in vnica tantùm Cancellaria expleta fuerunt, iuxta nostri Collegij Statuta c.1.quia est frater gemanus Reuerendiss.D. Marci Antonij Thomati,nuper de eadem Præsidentia Abbreuiatoris.

Accessit ad Parcum Innocentius de Laurentijs, qui modò pro Notario, & Ostiario exercet tamquam Deputatus, & petebat portiones Notarij, & Ostiarij, quia licèt Marchio Octauius Lancellottus, qui talia officia in sui personam obtinet, & ad quem prædicta officia pertinent, non adesset; tamen aderat ipse ab eo deputatus, qui conduxerat omnia emolumenta, & exercitium dictorum officiorum. Re tamen inter prædictos DD. Abbreuiatores maturè discussâ, fuit resolutum, quòd Deputatus pro alio non potest de admissione participare, quia admissio datur ipsi Officiali, actualiter interessenti, & eo non interessente, portio accrescit DD. Abbreuiatoribus præsentibus, prout idem seruatur, respectu portionis D. Regentis, licèt pro eo, vti Deputatus D. Abbreuiator antiquior semper exerceat. Et ideo dictas portiones Notarij, & Ostiarij fuerunt diuisæ inter prædictos DD. Abbreuiatores interessentes; vt dictum est.

Fr. Nerlius Secretarius.

Die 29. Decembris 1665. In Cancellaria Apostolica, præsidentibus eisdem RR.DD.N. Oreggio Decano, C. Ghino, I. P. Ginetto, F. Filicaia, I.V.Muto, I. D. Thomato, & me F. Nerlio Maioris Præsidentiæ Abbreuiatoribus, absentibus tamen ab ea DD. I. A. Vicentino, L Arbona, P. Alberino, & I. Bussio eiusdem Præsidentiæ Abbreuiatoribus, admissus fuit D. Iacobus Lombardus Ferrariensis ad officium Abbreuiatoriæ Maioris Præsidentiæ,vacans per resignationem R.P.D. Vincentij de Totis, & quia in præcedenti Cancellaria dictus D. Iacobus ad Parcum accesserat, & iuxta Statuta nostri Collegij c.1. eleganti sermone suum desiderium declarauerat, quò ipsum in hac præsenti Cancellaria, quæ tunc proximè futura erat,in Collegium eorum RR.DD. recipere dignarentur, ideo prædicti DD. Abbreuiatores, vt supra, præsentes illum benignè admiserunt, qui etiam iuramentum in manibus D. Oreggij Decani de more præstitit, & omnia consueta adimpleuit.

In hac admissione fuit facta diuisio inter prædictos DD. Abbreuiatores, etiam augmenti prouenientis, & portionibus Notarij, & Ostiarij, & Reuerendissimi D. Regentis absentium, necnon prædictorum DD.

DD. Abbreuiatorum absentium, quæ omnes portiones accreuerunt prædictis DD. interessentibus, vt moris est.

In eadem Cancellaria prædicti Domini Abbreuiatores elegerunt in Syndicum totius Collegij Reuerendiss. Franciscum Filicaia, & rogauerunt D. S. Illustrissimam, vt dignaretur rationes, introitus, atque exitus singulo mense per Cappellanum, & Assistentem Collegij Abbreuiatorum exhibendas reuidere, & omnia peragere, quæ hactenus per R.P.D. de Totis, ratione officij huiusmodi gerebantur.

Die . Martij 1666. Pro expeditione Ecclesiæ Iaurieñ fuit nobis exhibita quædam diuisio, in qua DD. Abbreuiatoribus pro distributione, & Minuta assignabantur solùm duc. 4. cùm tamen eis deberentur pro Minuta, & distributione ducat. 10. scilicet 8. in libro, & duo pro Turno distributionis. Fuit igitur oppositum; quòd diuisio non obstabat Dominis Abbreuiatoribus, licèt in ea sint specialiter expressi, aut enim illa expressio est forma præter consuetudinem, & gratia est subreptitia (quod debuit S. D. N. narrari, quòd non solet de Minuta, & distributione fieri aliqua diminutio, quia est laboris merces quæ ad commodiorem diuisionem tantùm ponitur in communi à DD. Abbreuiatoribus) aut in diuisionibus huiusmodi solent DD. Abbreuiatores, ratione Minutarum, & distributionum comprehendi literaliter, & hoc casu pariter ostenditur, quòd non fuit obseruata huiusmodi diuisio in præiudicium DD. Abbreuiatorum respectiuè Minutarum, & distributionum, nam in mandatis expediendis gratis, etiam pro aliqua rata, licèt reperiantur quandoque appositi DD. Abbreuiatores, semper tamen fuit soluta integra quantitas, ratione distributionum, & Minutarum, & ideo re maturè discussâ tam ab ipsis DD. Abbreuiatoribus, quàm ab Expeditoribus, & alijs, qui rei curam gerebant fuit DD. Abbreuiatoribus soluta integra summa pro Ecclesia Iaurieñ, nempe duc. 8. Et insuper duc. 2. In totum ducat. x. prout in similibus casibus obseruandum est, vt in Ecclesia Ipreñ mense ...... Et de huiusmodi controuersia soluerunt DD. vt per me fieret annotatio.

Die 20. Martij 1666. Præsentibus in A Cancellaria Apostolica Illustrissimis DD. N. Oreggio Decano, I. P. Ginetto, I. V. Muto, I. D. Thomato, F. Filicaia, & me Francisco Nerlio Maioris Præsidentiæ Abbreuiatoribus, placuit eisdem DD. meis deputare Illustrissimos DD. I. P. Ginettum, & I. D. Thomatum, vt totius Collegij nomine, gratulationis officium obirent erga Eminentissimos DD. Cardinales Palutium de Albertonibus, ac Cæsarem Rasponum nuper à SS. D. N. Alexandro VII. die 14. Februarij, proximè præteriti in numerum S. R. Cardinalium cooptatos, & in creaB tione, iam editâ, vsque de anno 1664. die Februarij comprehensos, ac eosdem Eminentissimos DD. exorarent, vt in omnibus rebus patrocinari vellent Collegio nostro, in cuius consortio olim versantes, propensissimos se. Collegas exhibuerunt, & spem maximam ab ipsorum auspicijs præbuerunt.

Die 27. Martij 1666. præsentibus in Cancellaria Apostolica Illustrissimis DD. N. Oreggio Decano, I. P. Ginetto, I. V. Muto, I. D. Thomato, F. Filicaia, & C. Ghino, placuit dicto Domino Ghino perC humanam facere præteriti muneris excusationem, eò quòd officium Abbreuiatoriæ iam propè dimissurus erat, & ab omnibus DD. vt supra præsentibus, retulit parem propensioris animi significationem.

Die 30. Martij 1666. præsentibus in Cancellaria Apostolica Illustriss. & RR. DD. N. Oreggio Decano, I. P. Ginetto, F. Filicaia, I. D. Thomato, I. V. Muto, & me Francisco Nerlio Maioris Præsidentiæ Abbreuiatoribus, admissus fuit ad officium Abbreuiatoriæ Maioris Præsidentiæ vacans per resignationem D. Camilli D Ghini, D. Vrbanus Georius Clericus Camerinensis, qui omnia adimplenda, adimpleuit. Antea enim visitauit Collegium, deinde in hac præsenti Cancellaria, literis prouisionis eius perlectis, elegantissimam ipse habuit orationem, & per D. Decanum fuit factum decretum, vt sequenti Cancellaria accederet in habitu Prælatitio.

In hac admissione fuit facta diuisio inter prædictos DD. Abbreuiatores, vt supra præsentes de portionibus DD. Abbreuiatorum absentium, nec non etiam de portione D. Regentis pariter absentis,

prout

prout aliàs obſeruatum eſt,eò quia & ipſe de abſentijs DD.Abbreuiatorum, quando eſt præſens participat. Quæ omnes portiones accreuerunt DD. Abbreuiatoribus præſentibus, vt dictum eſt.

Portiones verò Notarij, & Oſtiarij fuere actualiter ſolutæ ipſi D. Octauio Marchioni Lancellotto, qui prædicta officia in ſui perſonam obtinet,& per ſe ipſum acceſſit, & recepit.

Fr. Nerlius Secretarius.

Die 1. Aprilis *1666.* Habita fuit Cancellaria Apoſtolica Præſidentibus eidem Illuſtriſſimis DD. Oreggio Decano, I. P. Ginetto, F. Filicaia, I. V. Muto, I. D. Thomato, & me Fr. de Nerlis Maioris Præſidentiæ Abbreuiatoribus, acceſſitque ad eam in habitu Prælatitio D. Vrbanus Georius, & iuramentum de more præſtitit in manibus D. Decani noſtri, deinde ad oſculum pacis admiſſus, ſedit in Parco nouiſſimus poſt omnes Abbreuiatores.

Eâdem die in Signatura Iuſtitiæ, ante omnes alios Referendarios,idem D. Georius commiſſiones duarum cauſarum ad libitum excogitatas propoſuit, & præſtito iuramento apud Eminentiſſimum Cardinalem Chiſium, Signaturæ Præfectum, in Signatura permanſit.

Die Mercurij 5. Ianuarij *1667.* Habita fuit Congregatio domi Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.Oreggij Decani, præſentibus in ea Illuſtriſsimis, ac Reuerendiſs. DD.meis Ginetto, Filicaia, Muto, Lombardo, & me infraſcripto Secretario, ac in ea multa reſoluta fuere, concernentia fidelem adminiſtrationem redditũum officiorum noſtrorum, &

Primò, quòd in poſterum eligantur, duo, vel tres ex noſtris Subſtitutis, qui alternatim per annum recipiant emolumenta ſupplicationum, quæ ſingulis Prælatis in præteritum diſtribuebantur à Notario Cancellariæ.

Secundò, quòd Subſtitutus debeat retinere librum, & in eo annotare quantitatem ſupplicationum, & in fine cuiuslibet menſis conſignare Menſario dicti temporis pecuniam,inter omnes æqualiter diuidendam, prout fit de alijs emolumentis,diſtribui ſolitis inter præſentes, ſublatis conſuetudinibus, & ſtylis,vſque ad huc in contrarium obſeruatis.

A Tertiò, quòd Prælatus Menſarius pro tempore debeat diligenter reuidere computa Subſtituto, & obſeruare, an ſupplicationum numerus,annotatus in ſuo libro, correſpondeat cum alio annotando ab eodem Menſario, vel alio Reuerendiſſimo Abbreuiatore in alio libro, quando ſcilicet ſupplicationum faſciculus defertur in Parco, pro eis de more ſignandis.

Quartò, elegerunt pro nunc ad dictum effectum DD. Ioannem Baptiſtam Pellegrinum, Nicolaum Boncompagnum, & Ioannem de Nopis.

B Quintò, vt autem omnia prædicta faciliùs executioni demandentur, & quantum fieri poteſt fraudes euitentur, rogauerunt DD. mei Abbreuiatores Illuſtriſs. D. meum Oreggium Decanum,modò fungentem officio Proregentis, iuxta ſtylum Collegij, vt ipſe dignaretur præcipere Magiſtris, vt dicitur *de Regiſtri*, vt ipſi in futurum tranſmittant eidem D.Proregenti in Cancellaria, & eo abſente, Reuerendiſſimo D.Prælato Seniori in officio, faſciculum dictarum ſupplicationum,clauſum, ſigillatum, & cum ſpecificatione numeri C illarum, idque etiam obſeruetur ab his, dum ſupplicationes prædictæ Illuſtriſſimo D. Proregenti tranſmittuntur, ſignandæ extra Cancellariam, & tunc ſi Dominationi Suæ Illuſtriſſimæ placuerit, prout enixè ſupplicatur ab omnibus, dictus faſciculus eodem modo clauſus, ſigillatus, & cum ſuo numero,tranſmitti poterit Subſtituto pro tempore adminiſtranti, qui Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. omnia prædicta facere promiſit, eique Collegium gratias egit, & finem impoſuit Congregationi.

D Notandum tamen eſt in §. 1. quòd Notarius ratione ſalarij pro ſeipſo retinebat meſtruatim decem & nouem Supplicationes,quæ propterea ei ſublatæ fuerunt, & licèt poſt decretum inſtiterit pro continuatione ſalarij, eius tamen petitio reiecta fuit,cùm obſtet Bulla Sixti IV.*la* 16. §.13. in ordine Bullarij.

Die 22. Maij *1667.* horâ 22. deceſſit Alexander VII. Senenſis Domus Chiſiorum, & in exequijs nouem dierum interuenerunt DD. Abbreuiatores indicti, habitu nigro, vt moris eſt, cum Rocchetto tantùm, & immediatè ſederunt poſt Votan-

tantes Signaturæ à cornu Epiſtolæ, in Choro Baſilicæ Principis Apoſtolorum, vbi dictæ exequiæ fieri ſolent ab Eminentiſſimis Cardinalibus.

I. D. Thomatus Secret.

Die 20. menſis Iunij 1667. circa horam 22. creatus fuit Pontifex Iulius Roſpiglioſius, qui ſibi nomen impoſuit Clemens IX. & eadem horâ facta fuit adoratio in Baſilica S. Petri ab Eminentiſſimis Cardinalibus, & in Prodatarium nominauit Eminentiſſimum Cardinalem Otthobonum, olim Sac. Rotæ Auditorem *(poſtea verò digniſſimum Pontificem Alexandrum VIII.)*

I. D. Thomatus Secret.

Notandum hîc eſt, quòd DD. Abbreuiatores, publicatâ per Vrbem creatione, ſtatim reliquerunt habitum nigrum, & aſſumpſerunt habitum violaceum.

Die 14. menſis Iunij Sanctiſſimus D. noſter Clemens Nonus ſolenni ritu Coronatus fuit in ſolario Porticus Baſilicæ Sancti Petri à primis duobus Cardinalibus Diaconis, nempe Eſtenſi, & Rondanino. Domini verò Abbreuiatores in principio functionis acceſſerunt ad Cubile Paramentorum induti Rocchetto, & Cappâ, & à dicto loco vſq; ad Cappellam Sancti Gregorij vſi fuerunt prædicto habitu, & in ea Cappella, poſt adorationem factam à Cardinalibus ad oſculum manus, & pectus receptis, necnon ab Epiſcopis ad oſculum cruris, dimiſerunt Cappam, & aſſumpſerunt Cottam, eamque adhibuerunt vſque ad finem functionis, factæ ante Altare D. Petri, vbi Sanctiſſimus poſt breuem orationem, & introitum miſſæ accepit Pallium à tribus antiquioribus Cardinalibus Epiſcopis, nempe Franciſco, & Antonio Barberinis, & Ginetto, & poſtmodum acceſſit ad ſolium, ibique denuo adoratus ab omnibus Cardinalibus, prius deoſculantibus pedes, & poſtea manus, & pectus, necnon ab omnibus Epiſcopis, Pluuialibus indutis, deoſculantibus pedes, & crura, quibus omnibus abſolutis, Sanctiſſimus, more ſolito, miſſam ſolennem celebrauit, eâque abſolutâ, & proceſſionaliter ab omnibus comitatus ad prædictum ſolarium Porticus, poſt tertiam adorationem, ſecuta fuit coronatio.

Die autem 20. eiuſdem menſis facta fuit prima Cancellaria, & in ea publicatæ fue- A runt regulæ lectæ ab vltimo ex Abbreuiatoribus, præſentibus omnibus Officialibus, quæ quidem regulæ antecedenter compoſitæ fuerunt in Congregatione, habita coram Eminentiſſimo Cardinali Otthobono Datario, in domo E. S. vbi interfuerunt Officiales eiuſdem Datariæ, necnon duo Abbreuiatores ex antiquioribus, nempe Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. Oreggius Decanus, & Illuſtriſſimus D. Io: Paulus Ginettus, ad id ſpecialiter vocati à prędicto Eminentiſſimo Datario.

I. D. Thomatus Secret.

B Die 4. Iulij eiuſdem anni 1667. præcedente nobiliſſimo Equitatu Equitum, & Principum Romanorum, atque Romanæ Curiæ Prælatorum, aliorumue Palatij Apoſtolici Officialium SS. D. N. Clemens Nonus, diſcedendo à Baſilica Principis Apoſtolorum, peruenit ad Eccleſiam Sancti Ioannis Lateranenſis, vbi receptus in Porticu à Canonicis, & Eminentiſſimo Chiſio Archipresbytero, poſt orationem ab eo recitatam, receptis ad oſculum pedis Canonicis prædictis, ſe tranſtulit ante Altare, vbi aſſeruantur capita Apoſtolo- C rum Petri, & Pauli, illiſque à Presbyteris oſtenſis, & adoratis, peruenit ad Chorum Eccleſiæ, eoque ſedente ſuper ſolium, ad id præparatum, Cardinalium adorationem recepit, & ſubſequenter Presbyterium omnibus illis diſtribuit, quibus cæremonijs peractis ductus fuit ad ſolarium dictæ Baſilicæ, & proiecto ad populum magno pecuniarum numero, illique benedictione impertitâ, functioni finem impoſuit. In Equitatu autem DD. mei Abbreuiatores antecedebant Signaturæ Votantes, & erant induti Rocchetto, & Cucullo, & ſu- D pra caput geſtabant ſolitum Pileum Prælatitium. In Baſilica verò aſſumpſerunt Cottam, nec eam dimiſerunt, niſi terminatâ ſolennitate.

I. D. Thomatus Secret.

Die 24. Iulij 1667. Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi DD. mei Abbreuiatores, in Vrbe exiſtentes induti Rocchetto, & Cucullo, collegialiter introducti fuerunt ad deoſculandos pedes Summi Pontificis per Eminentiſſimum D. Cardinalem Vicecancellarium, vbi more ſolito Decanus perelegantem habuit orationem, exprimendo gaudium Collegij pro aſſumptione Sancti-

tatis

tatis Suæ ad Summi Pontificatus apicem, eâque completâ, & habitâ benignâ, ac affectuosâ responsione, simulque benedictione, recessit; oratio autem superiùs dicta, summâ omnium satisfactione, & admiratione, recitata fuit à Reuerendissimo Domino meo Io: Paulo Ginetto, quoniam D.Oreggius Decanus, propter suam infirmitatem, functioni interuenire non potuit.

Notandum, quòd tam ante orationem, quàm postea deosculantur pedes Sanctissimo, & quòd fit instantia Eminentissimo Vicecancellario ad effectum, vt obtineat gratiam introducendi Collegium.

Die 17. Maij 1668. D. Marcus Menicottius, admissus ad officium Procustodis, suum præstitit iuramentum in manibus R.P.D.Oreggij Decani.

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 25. Maij 1668. R. P. D. Oreggius distribuit inter DD. Abbreuiatores Cereos Papales benedictos, quos, occasione nuperrimæ benedictionis, factæ per Sanctissimum Pontificem Clementem VIIII., habuit à D. Arata Custode Gazophylacij Pontificij, vt fuit obseruatum cum cæteris Officialibus Capellę, & singulis Abbreuiatoribus obtigit numerus quinquaginta Cereorum, & ad dictam distributionem admissi quoque fuere DD.Abbreuiatores absentes:

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 28.Iunij 1668. fuit admissus R.P. D. Felix à S. Petro Romanus ad officium Abbreuiatoris Maioris Præsidentiæ, per resignationem R.P.Ioan. Pauli Ginetti, & placuit Eminentissimo Cardinali Barberino V. Cancellario assistere in Cancellaria, vbi comparuit dictus D. à S.Petro, & habuit elegantem orationem, & deinde dimissus, habitâque inter Illustrissimos & Reuerendissimos DD. Congregatione, in ea emanauit decretum, quòd pro sequenti Cancellaria rediret indutus habitu Prælatitio, & in manibus Reuerendissimi V. Cancellarij solitum præstitit iuramentum, cæteraque, seruatis seruandis, adimpleuit.

I.D.Thomatus Secretarius.

Die nonâ Decembris 1670. obijt S.D.N. Clemens Nonus, eiusque Cadauer circa tertiam horam noctis delatum ad Basilicam S.Petri, & in nouendialibus exequijs Illustrissimi & Reuerendissimi DD. mei Abbreuiatores interesserunt cum Mantelletta, & Rocchetto, immediatè sedendo post Votantes Signaturæ. Die verò 20. eiusdem mensis Eminentissimi & Reuerendissimi Cardinales post solitam missam Spiritus Sancti, Apostolicum ingressi fuere Conclaue, pro habenda electione Successoris:

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 29.Aprilis 1670. fuit in Summum Pontificem creatus Æmylius Cardinalis Alterius, qui sibi nomen imposuit Clemens Decimus.

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 11.Maij 1670. sequuta fuit coronatio, in qua Illustrissimi & Reuerendissimi DD. Abbreuiatores interfuerunt, & detulerunt, iuxta solitum, Cappas, & Cottas cum Rocchettis.

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 8. Iunij S. D. N. Clemens X. summo mane, Nobilissimo præcedente Equitatu, discedendo à Palatio S. Petri peruenit ad Basilicam S. Ioannis in Laterano, vbi possessionem Pontificatus, solitis adhibitis cæremonijs, accepit.

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 19.Iulij Illustrissimus, & Reuerendissimus D. Ioan. Felix Rota Cremonensis fuit, quo ad locum, & massam, ex quo non intendit tam citiùs assumere habitum violaceum, admissus ad officium Abbreuiatoriæ, eidem resignatum ab Illustrissimo, & Reuerendissimo Francisco Nerlio Archiepiscopo Adrianopolitano, electo in Nuncium ad Regem Poloniæ, & ante admissionem visitauit Collegium, & elegantissimè perorauit.

I.D.Thomatus Secretarius.

Admissio autem fuit distributa inter infrascriptos DD.Abbreuiatores præsentes, iuxta solitum, & consuetum, videlicet D. Oreggio Decano, Bussio, Filicaia, Muto, Lombardo, à S.Petro, Parracciano, & me I.D.Thomato Secretario, & notandum, quòd etiam portio R.P.D.Regentis absentis, inter præsentes diuisa fuit.

Idem Thomatus Secretarius.

Die 28.Iunij 1670. præsentibus in Cancellaria Apostolica Illustrissimis, & Reuerendissimis DD.Oreggio Decano, Bussio,

ſiò, Filicaia, Lombardo à S.Petro, Parracciano, & me infraſcripto, admiſſus fuit ad officium Abbreuiatoriȩ, vacans per reſignationem Ioſephi Vincentij Muti Romani: Ioan.Baptiſta Sylua Mediolanenſis, qui omnia adimplenda adimpleuit, & elegantem habuit orationem; & quoniam inſtitit pro dilatione aſſumendi habitum violaceum, admiſſio facta fuit, quoad locum, & maſſam tantùm, & emolumenta diſtributa fuere inter præſentes tantùm; excluſo etiam à participatione R.P.D.Lomellino Regente, tamquam abſente.

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 30. Auguſti 1670. S.D.N.Clemens Papa X. conceſſit Abbreuiatoribus de Maiori Parco, pro tempore, facultatem vtendi habitu coloris violacei, ius transferendi penſionem, vſque ad ſummam centum ducatorum, nec non eis dedit auctoritatem celebrare faciendi miſſas in priuatis eorum Oratorijs, etiam dimiſſis officijs, dummodo tamen ea, per quinquennium obtinuerint, vt ex Breui, deſuper expedito; ampliando in hac parte priuilegium, olim conceſſum Collegio à ſanct.mem.Vrbano VIII. decimo Kalend. Aprilis 1623. Et hæc gratia obtenta fuit ab Eminentiſſimo D.Cardinali Palutio Alterio, Nepote Pontificis, qui fuit à Collegio de ea humiliter requiſitus, quoniam in Minoribus ipſe inter Abbreuiatores connumerabatur. Et notandum, quòd Breue prædictum de eodem anno impreſſum fuit in Typographia Reuerendæ Cameræ, ac etiam regiſtratum in Libro, qui dicitur Quinterno di Cancellaria, vbi etiam annotatum eſt priuilegium Vrbani.

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 4. Ianuarij 1671. Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi DD.Abbreuiatores licentiam, aliàs ſub die prima Iulij anni antecedentis conceſſam R.P.D.Filicaia, prorogârunt ad alios ſex menſes, quoad diſtributiones, & quoad Conſiſtoriales ad tres tantùm, iuxta ſolitum, ad hoc, vt poſſit participare de Minutis, durante dictâ vltimâ dilatione, in quorum fidem &c.

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 11.Ianuarij 1671. Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. Ioan. Baptiſta Sylua habitum in Cancellaria aſſumpſit, & ſolitum iuramentum præſtitit in manibus Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Oreggij Pro-regentis, ac noſtri Collegij Decani.

A

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 11.Iunij 1672. obijt R.P.D.Nicolaus Oreggius noſtri Collegij Decanus, qui in ſuo teſtamento ſingulis Abbreuiatoribus Romæ commorantibus tabulam pictam legauit, & vlterius reliquit duo loca montium ad effectum, vt ex illorum fructibus, ſingulis annis, celebretur Anniuerſarium, in Eccleſia S.Andreæ de Valle, pro anima ipſius, & RR.PP.Abbreuiatorum defunctorum.

B

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 17.Septembris 1672. admiſſus fuit in Collegio R.P.D. Ioannes Ciampinus Romanus per obitum R.P.D.Nicolai Oreggij Collegij noſtri Decani, & poſſeſſio eidem tradita fuit à R. P. Lomellino Regente, habita prius ab eodem eleganti oratione, quâ finitâ præſtitit iuramentum in manibus ſupradicti D.Regentis, & quia iam erat Prælatus, vnicâ Cancellariâ omnia fuerunt terminata, & admiſſio diuiſa fuit inter præſentes tantùm, ac de portione abſentium participauit D. Lomellinus Regens Cancellariæ, iuxta ſolitum.

C

I.D.Thomatus Secretarius.

Notandum, quòd abſentes erant quatuor, nempe D.Vicentinus, D. Filicaia, D.Sylua, & D.Lombardus, qui duo vltimi erant, abſentes ab Vrbe pro ſuis negocijs particularibus.

Die 12.Iunij 1673. Eminentiſſimus, & Reuerendiſſimus D.Franciſcus Nerlius Archiepiſcopus Florentiæ, & Nuncius Apoſtolicus apud Regem Galliæ fuit creatus Cardinalis S.R.Eccleſiæ à Sanctiſſimo Domino noſtro Clemente X. Et quia aliàs fuit Abbreuiator, & Collegij Secretarius, ideo illius promotionem, ad perpetuam rei memoriam, annotare volui.

D

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 17.eiuſdem menſis & anni, Alexander Biſcaciante della Fonte Eugubinus, admiſſus fuit ad officium Abbreuiatoriæ eidem venditum à Dataria ob mortem Illuſtriſſimi Arbonæ, & ante admiſſionem viſitauit Collegium, & ſolitam habuit orationem, ac emolumenta admiſſionis fuerunt diſtributa inter DD. Abbreuiatores præſentes, nempe Alberino, Parracciano, à S.Petro, Barloccio, Ciampino, &

 me

me infrascripto. D.autem Regens participauit de portione Abbreuiatorum absentium, ex quo DD. Abbreuiatores, quando ipse abest participant de illius portione.

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 29. Decembris 1674. Thomas Saladinus Asculanus admissus fuit ad officium Abbreuiatoriæ, eidem resignatum à R.P.D. Alberino Nuncio Taurineñ, & possessio eidem fuit tradita ab Eminentissimo D. Cardinali Barberino Vicecancellario, ideoque statim habitum violaceum assumpsit. Ante admissionem idem R.P. Saladinus visitauit Collegium, & solitam habuit orationem, ac emolumenta admissionis fuerunt distributa inter DD. Abbreuiatores præsentes, nempe Vincentio Filicaia, à S.Petro, Parracciano, Barloccio, Ciampino, & me infrascripto. D. verò Regens participauit de portione DD. Abbreuiatorum absentium, ex quo ijdem DD Abbreuiatores participant de illius portione, quando abest.

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 12. Iunij 1675. Illustrissimi, & Reuerendissimi DD. Abbreuiatores cupientes suffragari animabus defunctorum DD. Abbreuiatorum initium dederunt exequijs in Ecclesia S. Andreæ à Valle Patrum Theatinorum, in qua per Patres prædictos omnibus Reuerendissimis Abbreuiatoribus in Vrbe præsentibus, & cum suis Cappuccijs interessentibus in Banco, ad id præparato, è conspectu Catafalchi decantata fuit Missa de Requiem. Patribus autem prædictis, ad hunc effectum, assignata fuit eleemosyna scutorum decem vltra Legatum fructuum duorum locorum montium relictum pro dicto annuo anniuersario à bo:mem:Nicolao Oreggio olim Decano nostri Collegij, & hæc summa scutorum decem detracta fuit de consensu omnium ex eleemosynis, distribui solitis per Mensarium in mensibus Iunij, & Decembris. Singulis verò DD. Abbreuiatoribus, vt supra præsentibus, tradiderunt Patres candelam vnius libræ, & in posterum statuta fuit dies vndecima eiusdem mensis, pro conficiendis dictis exequijs, si tamen non fuerit impedita.

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 15 Decembris 1675. inter Illustrissimos, & Reuerendissimos DD. Abbreuiatores fuerunt proportionabiliter diuisa emolumenta diuersa, viuente D. Lombardo, de mandato Illustrissimi D. Thesaurarij Generalis, ac Illustrissimi D. Regentis sequestrata, ob prætensa delicta per ipsum commissa, & diuisio prædicta facta fuit, ex quo idem discesserat ab Vrbe, absque licentia Pontificis, & nullo verbo facto cum DD. Abbreuiatoribus. Absentes autem participârunt de supplicationibus; reliqua verò emolumenta inter præsentes distributa.

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 22. Iulij 1676. SS. D. N. Clemens X. animam Deo reddidit circa horam decimam septimam cum dimidia, & eius cadauer horâ secundâ noctis delatum fuit ad S. Petri Basilicam, ac die sequenti Eminentissimi DD. Cardinales initium dederunt Congregationibus fieri solitis, & in nouendialibus exequijs DD. Abbreuiatores interuenerunt post Votantes cum Mantelletta, & Rocchetto.

Notandum, quòd die primâ, & secundâ exequiarum, cæremoniarum Magistri forriter reclamarunt contra RR.PP. Votantes Signaturæ, necnon DD. Abbreuiatores, dicentes, ipsos sine Rocchetto interesse debere exequijs Pontificis. Verùm replicantibus eisdem, in præteritis Vacationibus Sanctæ Sedis vsos fuisse Rocchetto, factâ inter eos non ordinariâ altercatione in eademmet Cappella, res delata fuit ad Eminentissimum Signaturæ Præfectum, necnon Eminentissimos DD. Cardinales Ordinum Capita, qui responderunt, tum Votantes, tum etiam Abbreuiatores vti debere Rocchetto, & manutenendos esse in eorum possessione. Domini autem Abbreuiatores locum habuere in secundo ordine, post Episcopos, à cornu Euangelij.

I.D.Thomatus Secretarius.

Die 21. Septembris 1676. creatus fuit Pontifex Benedictus Odescalchus Comensis, qui sibi nomen imposuit Innocentius Vndecimus, eiusque electio emanauit omnium Cardinalium suffragijs, & cum immaculatæ vitæ sit, optimum ab eo speratur gubernium, totaque Curia, & populus de tam digna electione lętatus est vehementer.

I.D.Thomatus Secretarius.

Die Dominico 28. Septembris 1676. habita fuit Congregatio in Palatio Vaticano,

cano, in qua confirmatæ fuerunt Regulæ Cancellariæ, cum interuentu RR.PP.DD. Augustini Prodatarij, Pilastri Subdatarij, Ciampini Abbreuiatoris, & mei infrascripti, ad quam per diem ante fuimus intimati.

I.D. Thomatus Secretarius.

Die verò 6. Octobris, pariter Dominico, in quo celebratur festum Diui Francisci, idem Sanctissimus D. noster Innocentius XI. solenni ritu fuit coronatus in Solario Porticûs Basilicæ S.Petri à primis duobus Cardinalibus Diaconis, nempe Maidalchino, & Carolo Barberino. Annotandum tamen est, quòd SS. D. N. non celebrauit missam solenniter, vt moris est, sed priuatè tantùm.

I.D. Thomatus Secretarius.

Die 10. Martij Excellentissimus D. Franciscus Barberinus, filius Principis Prænestinorum, & Pronepos Eminentissimi D. Cardinalis Francisci Barberini Sacri Collegij Decani, præuio mandato procuræ, stipulato in personam D. Angeli Parracciani, Canonici Basilicæ Lateranensis, admissus fuit ad officium Abbreuiatoriæ, vacantis per obitum D. Felicis à S. Petro, cuius collatio ad eumdem Eminentissimum Barberinum, vti Vicecancellarium, spectabat, & emolumenta dictæ admissionis distributa fuere inter sex DD. Abbreuiatores præsentes, etiam quoad portionem, spectantem ad Reuerendissimum Lomellinum Regentem, qui erat absens in seruitio Sedis Apostolicæ. Eidem verò D. Francisco Barberino, intuitu meritorum D. Cardinalis Vicecancellarij, dictum fuit, de consensu omnium, vt assignentur omnia, & singula emolumenta officij prædicti, tam Exercitij, quàm Congregationis, & Cappellæ, donec habitum Prælatitium assumat, prout de illis participant Abbreuiatores præsentes, cum hac declaratione, quòd id non transeat, nec vmquam allegari possit in exemplum. Hæc enim Principis admissio maximum affert splendorem Collegio nostro, vt singuli DD. fassi sunt.

I.D. Thomatus Secretarius.

Die 22. Maij 1679. quæ erat feria secunda Pentecostes, Sanctissimus D.N. Innocentius XI. Iubilæum publicauit pro stabiliendis Principibus in vera, & perfecta concordia, & post Missam planam, ab eodem celebratam in Choro Diui Petri, processionaliter accessit ad Ecclesiam Sancti Spiritus in Saxia, & ante Sanctissimum præcedebant omnes Ordines Prælatorum Cappellæ, & Abbreuiatores incedebant cum sola Mantelletta, absque Rocchetto, & Domini Cardinales veniebant post Sanctissimum cum Rocchetto, Mantelletta, & Mozzetta.

I.D. Thomatus Secretarius.

Die 6. Iunij 1679. Abbas Philippus Lætus Spoletanus Canonicus S. Mariæ Maioris possessionem officij Abbreuiatoriæ accepit, ob resignationem Alexandri Mariæ Carreghæ Ianuensis, eique possessio tradita fuit à me, vti Proregente, habitâ priùs ab eodem oratione, quâ finitâ, iuramentum præstitit in manibus meis, eique ordinatum fuit, vt in alijs subsequentibus Cancellarijs accederet cum habitu, posteaque discessit. Emolumenta admissionis diuisa fuerunt inter præsentes tantùm, nempe Vicentinum, Filicaiam, à Fonte, Ciampinum, & me infrascriptum, & portio Regentis fuit diuisa inter præsentes, ac Notarius Cancellariæ fuit præsens possessioni supradictæ, aliàs non participasset de emolumentis.

I.D. Thomatus Secretarius.

Die 10. Decembris 1679. decessit Cardinalis Franciscus Barberinus Vicecancellarius, & Sac. Collegij Decanus, & die Martis subsequentis non fuit facta Cancellaria, tum quia cadauer adhuc erat in Cancellaria, tum etiam quia nondum Summus Pontifex Innocentius XI. declarauerat, sub cuius nomine essent Bullę corrigendę.

Die 13. eiusdem mensis cadauer fuit expositum in Ecclesia S. Laurentij in Damaso, & in ea Sac. Collegium, iuxta solitum, Exequijs interfuit, quibus terminatis cadauer solenni pompâ delatum fuit ad Basilicam Sancti Petri, vbi elegerat sepulturam in Sacrario inter Canonicos defunctos. Ante cadauer præcedebant Sodalitates duodecim circiter, cum varijs Religionibus, necnon Capitulis S. Laurentij, & S. Petri cum duobus intortitijs ante singulas cruces. Post cadauer equitabat Capitaneus Heluetiorum, qui Summum Pontificem solitus est comitari cum multis eius Militibus. Postea equitabant duo Mazzerij, deinde cæremoniarum Magister

cum Cappellanis Pontificijs, & immediatè veniebant Præfectus Sacri Palatij cum Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Protonotarijs indutis Mantellono, & Abbreuiatores non interfuerunt, quia non fuit facta intimatio, nec etiam Auditores Rotæ, & Clerici Cameræ.

I.D. Thomatus Secretarius.

De huius cadaueris comitatu egimus ſupra Cap.XIII.

Die 14. Decembris SS. D.N. ne expeditiones Cancellariæ detrimentum paterentur, me infraſcriptum, vti Proregentem in Vicecancellarium deputauit, donec aliter à Sanctitate Sua prouideatur ſub his verbis: Adì 14. Decembre 1679. Acciò non ſi ritardino le ſpeditioni della Cancellaria, Noſtro Signore deputa l'Oratore, che nelle dette ſpeditioni della Cancellaria ſuppliſca le veci del Vicecancelliere, e faccia continuare gl'altri Officiali fino à nuoua prouiſione. Gio: Battiſta de Luca. Et in executionem huius reſcripti publicati in Cancellaria die 16. Pontificis mandato obtemperaui, & memoriale fuit regiſtratum in Quinternis eiuſdem Cancellariæ.

Die . . Decembris 1681. cùm Abbreuiatores omnes, præſentes in Vrbe, ſe contuliſſent in Cancellariam, quæ fuit prima eiuſdem menſis, Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. Thomatus Collegij à ſecretis dixit ſe varijs negocijs præpeditum eſſe, quare rogauit omnes, vt dignarentur recipere ſuam muneris à ſecretis dimiſſionem, mihique illud conferre; propterea huiuſmodi petitioni omnes vnanimi conſenſu annuerunt, & poſtridie idem D. Thomatus libros decretorum Collegij, nonnullaſque alias ſcripturas tradidit.

I. Ciampinus à Secretis.

Cùm aliàs SS.D.N. Innocentius PP.XI. in locum defuncti S.R.E. Vicecancellarij, videlicet bo:me: Franciſci Cardinalis Barberini deputauerit Cardinalem antiquiorem in ordine, qui pro tempore in Romana Curia præſens foret, vt Vicecancellarij munus adimpleret; Cùmq; vacante etiam officio Regentatus Cancellariæ Apoſtolicę per reſignationem factam ab Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo D. Laurentio Lomellino, in perſonam Illuſtriſſimi D. Donati Nemberini, quæ ſuum non ſortita fuit ef- A fectum, certis ex cauſis, propterea que iterum idem Illuſtriſſimus Lomellinus reſignauit idem officium, ſeu prædictus Donatus omni, & cuicumque Iuri ſibi quomodolibet in eodem officio competenti ceſſit in fauorem Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. Leonidæ Spada Clerici Fauentini, qui literas Apoſtolicas ſuper tali reſignatione, & ceſſione expediuit, directas Eminentiſsimo D. Nicolao Cardinali Ludouiſio de tempore Datæ literarum Antiquiori in Vrbe præſenti Cardinali, vt officij poſſeſsionem traderet, quique Emi- B nentiſsimus D. Cardinalis, vigore facultatis Apoſtolicæ ſibi à Sanctiſſimo delegatæ die 10. Decembris 1681. feria 3. horâ 17. ſe in Cancellariæ prædictæ Palatium contulit, eum concomitante prædicto Reuerendiſſimo D. Spada, ac ſtatim atque Palatium prædictum ingreſſus fuit, adfuerunt in deſcenſu è curru Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini D. Filicaia, Thomatus, & ego infraſcriptus à ſecretis Collegij cum ſolito Cucullo, deinde ſuperuenerunt Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi DD. Vicentinus Decanus, & Barloccius abſque C Cucullo, allegantes, quod ita prædictus Eminentiſſimus excipiendus erat, alij reſponderunt, quòd honor redundat in honorantem, & non in honoratum, & abundans cautela non nocet. Superuenerunt deinde in graduum aſcenſu Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi DD. Rota, & Lætus, & poſtea Sylua, omneſque concomitarunt prædictum Eminentiſſimum, qui ſtatim Cancellariæ aulam ingreſſus ſolito Rocchetto, in ſignum iuriſdictionis indutus fuit, poſtea ad interiorem aulam, ac conſuetum locum in Parco ſub baldachino, ſericis pannis ornato deuenit, ac ibi ſedit. Mox per Ill. & D R.D. Lætum, tamquam Prælatum Aſſiſtentem iuniorem in ordine à dextris eiuſdem Cardinalis ſtans in pauimento, fuit lecta Bulla reſignationis cum executoria, quâ finita, prædictus Reuerendiſſimus Spada genuflexus in manibus ſæpè dicti Eminentiſſimi præſtitit iuramentum, per Regentes Cancellariæ Apoſtolicæ præſtari conſuetum, ac in libro iuramentorum deſcriptum, quo præſtito, fuit admiſſus ad oſculum pacis ab omnibus RR.DD. Abbreuiatoribus de Maiori, ibi præſentibus. Peractâ hâc cæremoniâ, idem Reuerendiſſimus nouus

Regens

Regens obtulit prædicto Eminentiſſimo nonnullas ſupplicationes, vt nomen ſuum in calce de more apponeret, & ſtans ad dexteram propè menſulam trahebat ad ſe ſupplicationes, quas idem Eminentiſſimus ſignabat, ac arenarium puluerem deſuper ſpargebat. Signatis ſupplicationibus ſæpè memoratus Eminentiſſimus diſceſſit, ac tam à prædicto Reuerendiſsimo Regente, quàm ab alijs Abbreuiatoribus, qui dimiſerunt Cucullum, fuit comitatus vſque ad currum in atrio Palatij ſtantem, deinde, prædicto Eminentiſsimo diſceſſo, omnes regreſsi fuerunt ad ſolitum Parcum, & de more Cancellaria habita fuit, multæque Bullæ expeditæ, & ita idem Reuerendiſsimus D. Regens ſuum incepit exercere officium; fuerunt diſtributa ſolita regalia, pro felici admiſsione, quæ fuerunt ducatorum auri de camera quindecim pro quolibet DD. Abbreuiatorum, qui fuerunt præſentes, comprehenſo D. Barberino, ſtante augmento, proueniente ex rata Abſentium, cùm regalia admiſsionis Regentis Cancellariæ ſint duplicata illorum, quæ ſoluuntur ab Abbreuiatoribus, nempe ducatorum duodecim pro quolibet, & tres ducati vſque ad ſummam quindecim, fuerunt illi, vt ſupra dictum, ex abſentia prouenientes.

I. Ciampinus à Secretis Collegij.

Cùm Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. Thomas Saladinus de Parmenſi Eccleſia iam à nonnullis menſibus prouiſus fuerit, ſeque ad reſidentiam contulerit; propterea que officium Abbreuiatoriæ de Maiori Parco, quod obtinebat, in fauorem Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. Abbatis Leonardi Antonij Ghezzij, Clerici Neapolitani, filij q. Ducis Felicis Ghezzij reſignaſſet. Ideoque vigore literarum Apoſtolicarum, ſub plumbo expeditarum dictæ reſignationis, fuit prædictus Reuerendiſſimus D. Abbas Leonardus Antonius admiſſus ad idem officium Abbreuiatoriæ, in locum eiuſdem Reuerendiſſimi D. Thomæ ſub die Sabbati 23. Ianuarij 1683. horâ 18. circiter in Cancellaria Apoſtolica, & Aulâ Parci præſtitit ſolitum iuramentum in manibus Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. Leonidæ Spada Regentis Cancellariæ, interfueruntque ex Abbreuiatoribus Illuſtriſſimi, & RR.DD. Ioannes Auguſtinus Vicentinus

A Decanus, Franciſcus Filicaia Subdecanus, Ioannes Dominicus Thomatus, Felix Rota, Ioannes Baptiſta Sylua, Ioſeph Barloccius, & ego infraſcriptus à Secretis. Philippus verò Lætus non interfuit, quia adſtrictus fuit ſolenniori miſſæ, celebratæ in Baſilica S. M. Maioris pro Rege Hiſpaniarum, tamquam Canonicus aſſiſtere, & pro hac abſentia petijt præcedenti die, in quo etiam fuerat habita Cancellaria, ſpecialem licentiam, quæ illi ex ſpeciali gratia fuit conceſſa, cum hoc, quòd non tranſiret in exemplum, ob idque ſolitâ portione ad-
B miſſionis gauiſus fuit, quæ fuit duc. 6. & iul. 10. 7$\frac{1}{7}$ Portio nouem præſentium, comprehenſo Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo D. Barberino, qui gaudet abſentiâ, itidem ex ſpeciali conceſſione, factâ à Collegio noſtro, ante ſuam admiſſionem, ob eius inſignem prærogatiuam Nepotis bo: mem: Cardinalis Franciſci Barberini Vicecancellarij, & aliarum qualitatum Curiæ, & Vrbi notarum.

I. Ciampinus à Secretis Colleg.

Cùm Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. Ioſeph Barloccius ſub die XXIV Maij
C 1683. electus fuiſſet Epiſcopus Narnienſis, & hanc ſuam electionem deinde ſignificaſſet Collegio, de more ſolito Cancellariæ, ſolito congreſſu omnes, qui aderant ei congratulati ſunt, petijtque, vt ſolita gratia fruendi integris redditibus ſui officij per ſex menſes, durante eius abſentiâ, ſibi de more concederetur. Cui libentiſſimè Collegium annuit ſpecialiter, eò quia aſſiduam operam de ſui perſona Cancellariæ dedit. Diſceſſit autem ab hac Vrbe Narnium verſus diem XVII. Iulij 1683.

I. Ciampinus à Secretis Colleg.

D Die 22. Ianuarij 1684. in Cancellaria, habitâ eadem die, in qua interfuerunt Illuſtriſtriſſimi, & RR.DD. Leonidus Spada Regens, Thomatus, Silua, Rota, Ghezzius, Lætus, & Ego infraſcriptus fuit dictum quòd Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. Barloccius Epiſcopus Narnien. vnicuique ſcripſerat, & inſtabat, vt ex gratia prorogaretur eius abſentia, ſiue concederetur indultum percipiendi fructus, tamquam præſens, vt in alijs caſibus obſeruatum fuit. His expoſitis omnes vnanimiter pro Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo D. Barloccio abſente, conceſſerunt

nouum

nouum indultum, ad alios sex menses tantùm, de more.

I.Ciampinus à Sacretis Colleg.

Die Martis 5. Iunij 1685. admissus fuit Illustrissimus, & Excellentissimus D. Vrbanus Barberinus ad officium Custodis Cancellariæ, vacans per resignationem Illustrissimi, & Excellentissimi D. Maffei etiam Barberini eius Patris, Prænestis Principis, ac solita admissio ducatorum quinque pro quolibet distributa, necnon Absentium rata inter præsentes etiam discreta fuit.

I. Ciampinus à Secretis Colleg.

Die 4. Ianuarij 1686. circa horam $14\frac{1}{4}$ animam Creatori suo reddidit bo:me: Leonidas Spada Cancellariæ Apostolicæ Regens, & sequenti die in Ecclesia S. Hieronymi de Charitate, solenni pompâ, adstantibus Prælatis de Maiori Parco, alijsque Cancellariæ Apostolicæ Officialibus, parentatum fuit.

I. Ciampinus à Secretis Colleg.

Die Sabbati 5. Ianuarij 1686. licèt esset dies, in quo Cancellaria haberi solita sit, nihilominus non fuit habita, eò quòd nos omnes Prælati interfuimus exequijs cum diuersis alijs Officialibus Cancellariæ. Indecens enim iudicauimus, vt, superstite in terra Regentis cadauere, Cancellaria celebraretur. Illustrissimus, & Reuerendissimus D. Thomatus omnibus in ordine antiquior, antequam iusta persoluerentur nobis ostendit supplicem libellum Sanctissimo porrectum, quo ei dabatur facultas regendi Cancellariam, donec Sanctissimo visum fuerit, vt in alia simili vacatione.

I.Ciampinus à Secretis Colleg.

Cùm Eminentissimus, & Reuerendissimus D. Cardinalis Ludouisius, tamquam Cardinalis antiquior in Vrbe Vicecancellarij officium gereret, propterea die XII. Februarij præsentis Anni 1686. ad Cancellariam Apostolicam accessit, comitatus ab Illustrissimo, & Reuerendissimo D. Laurentio Corsino ad tradendam eidem possessionem officij Regentatus, vacantis per obitum bo:me: Leonidæ Spadæ. Cùmque prædictus Eminentissimus descendisset e rheda, statim ego occurri, alij verò Collegę in Deambulacris ante Cancellariæ ianuam ipsum exceperunt, postea omnes Cancellariam ingressi, prefatus Eminentissimus induit se Rocchetto, ac ad Parcum ab omnibus comitatus sub Baldachino sedit. Mox ab Illustrissimo de Effectibus, tamquam Prælato recentiore, fuit lecta Bulla concessionis officij Regentatus, absolutâ lectione idem Reuerendiss. Corsinus præstitit in manibus eiusdem Eminentissimi solitum ius iurandum, per Regentes emitti solitum, deinde prædictus Eminentissimus induit rocchetto eundem Corsinum, postea ab eodem, pace omnibus Collegis datâ, incępimus expedire Bullas; interim fuit distributa solita admissio ducatorum decem pro quolibet, & cùm essemus solummodo sex præsentes absentium rata inter nos præsentes distributa fuit, dum prefatus Eminentissimus suam in Supplicationibus apponebat manum, videlicet suo nomine eas signabat. Idem Regens ad dexteram præfati Eminentissimi stabat, ac subscriptas Supplicationes ad se trahebat, ac supra eas spargebat puluerem. Nonnullis postea signatis Supplicationibus, & Bullis, à Parco recessit idem Eminentissimus, quem nos comitati fuimus, & post eius discessum ad Parcum denuo rediuimus, vbi mansimus, vsque ad integram Bullarum expeditionem.

I.Ciampinus à Secretis Colleg.

Die Mercurij 2. Decembris 1688. Cancellaria prima. Cùm in præteritis Cancellarijs disceptatum fuerit, quota summa persoluenda esset, pro labore confectionis Minutarum, ad futuram rei memoriam. Item pro labore reuisionis Bullarum; cùmque prætenderetur à Collegio ducatum vnum pro Minuta, & vnum pro reuisione soluendos esse, vt in similibus expeditionibus, antea obseruatum fuerat, hoc non obstante, cùm huiusmodi solutio ex libris non appareret, Illustrissimo, & Reuerendissimo D. Laurentio Corsino ad præsens Regenti Cancellariæ decernere placuit, quòd in posterum soluantur tantùm iulij sex pro Minuta, & iulij quatuor pro reuisione, & sic in totum iulij decem. Ac ita practicatum fuit in sequenti Cancellaria, habitâ die Sabbati 4. eiusdem mensis, in vna pensione Cesenaten. ad futuram. Ratio autem cur fiat duplicata solutio, est, quia in similibus Minutis sæpe fit nouum procemium, illæque, vt plurimum sunt alijs Minutis longiores, quare

quare si crescit labor, etiam præmium crescere debet.

I.Ciampinus à Secretis &c.

Die Sabbati 26. mensis Februarij anni 1689. habita fuit Cancellaria vltima eiusdem Mensis, in qua interfuerunt Illustrissimi, & Reuerendissimi DD. L.Corsinus Regens, I. A. Vicentinus, I. D. Parraccianus, Ph. Lætus, Io:de Effectibus, & ego à Secretis Illustrissimus, & Reuerendissimus D. Thomatus nuncium misit ante intimatam horam, excusando, se admissioni interesse minimè posse, nisi cum magno Curialium incommodo, quia in B Collitigantibus audiendis detentus erat, propterea petebat à Collegio, vt pro præsente nos eum habere dignaremur, aliàs Collitigantes ipsum dimissurum, ac ad Cancellariam accessurum. Nos propterea illud ęquitati consonum existimantes, eum pro præsente habuimus, licèt ad Cancellariam non accesserit.

Horâ 17. pulsatâ accessit ad Parcum D. Michaël Angelus Dondinus, & exhibuit procuræ mandatum Illustrissimi D. Pauli Burghesij, ac petijt eum D. Paulum admitti ad officium Custodis, siue Senescalli Cancellariæ, vacans per resignationem Excellentissimi D. Vrbani Barberini Pręnestinorum Principis, quare ab Illustrissimo D.Laurentio Corsino, lecto procuratorio mandato, postea à Notario de Laurentijs lectâ Bullâ resignationis, quâ absolutâ idem D. Michaël Angelus, procuratorio nomine flexis genibus præstitit solitum iusiurandùm, per similes Custodes præstari solitum, deinde, consentientibus omnibus, fuit admissus, postea distributa fuerunt solita iocalia admissionis ducatorum quinque, pro quolibet Collega, & insuper scutorum sex, & bononenorum 97$\frac{1}{7}$ monetæ ratæ absentium, quæ inter septem præsentes distributa fuerunt, comprehenso eodem Illustrissimo Regente.

Cùm per aliquot dies ęgrotasset fa:mem: Innocentius XI. tandem die Veneris XII. Augusti præsentis Anni 1689. hora 21. & tribus quadrantibus circiter elapsis, mortales exuuias deposuit.

Die Sabbati 13. eiusdem, Sede Apostolica vacante fuit habita in loco solito Cancellaria, in qua fuerunt expeditæ literæ plumbatæ, sed non ad integram expeditionem deductæ.

Die Mercurij 18. eiusdem mensis fuit habita Cancellaria in domo Illustrissimi Regentis, in qua fuerunt expeditæ literæ, quæ supererant.

Die Iouis 4. mensis Octobris supramemorati anni Eminentissimus Petrus Cardinalis Otthobonus Natione Venetus, ob præclara sua merita, suasque virtutes, aliasque animi dotes in Summum Pontificem assumptus fuit, sibique nomen imposuit Alexandrum PP. VIII.

Die 16. eiusdem mensis triplici diademate SS. D. N. Alexander PP. VIII. in Mœniano Vaticanæ Basilicæ magnâ pompâ, magnoque Populi plausu, coronatus fuit.

Die Martis 18. eiusdem Mensis fuit habita Cancellaria, in qua eiusdem Cancellariæ Apostolicæ regulæ lectæ, ac publicatæ fuere.

Die Iouis 20. præmemorati mensis fuit habita Cancellaria, in qua solitæ literarum expeditiones factæ fuerunt.

Die 30. eiusdem eadem Sanctitas S. C Ecclesiæ Lateranensis possessionem, iuxta inueteratum morem, adeptus est. Nos autem Abbreuiatores in prima aula Paramentorum dum Sanctitas S. Pontificijs indumentis se vestiebat aliquantulum commorati fuimus, ac ad inuicem collocutionem habuimus, an in equitatu Rocchettum cùm solito Cucullo, & pileo deferre deberemus, quoniam cæremoniarum Magistri à nobis interrogati, de petitione ignari, responderunt ad libitum nostrum esse; propterea decreuimus Rocchettum deferre, illoque induti, solitâ Mantellettâ, & Cucullo superpositis, cum pileo, in solennibus functionibus deferri solito, mulam ascendimus. Hora 9. circiter nos præcedebant magna Equitum, & aliorum Nobilium turba, inter quos erat Princeps Liuius Odescalchus defuncti Pontificis Nepos. Hos sequebatur Militiæ Helueticæ Dux equester, quem octo Milites eiusdem Nationis pedestres, quatuor à quolibet latere, cum suis alabardis comitabantur. Post hunc Ducem immediatè sequebantur Illustrissimi, & RR.DD. Collegæ mei Lætus, & de Effectibus, Parraccianus, & ego infrascriptus, & sic reliqui solito

solito Prælatitio ordine seruato. Postea ad A Ecclesiam Lateranensem, & regiam Ianuam deuenimus, cùm esset hora vigesima secunda cum dimidia, vbi statim è mula descendimus, pileum, ac Mantellettam deponentes, ac Cottam induimus. Hisce vestibus igitur ornati, Ecclesiam intrauimus, in cuius Porticu solita scamna pro Eminentissimis Cardinalibus, & solium pro Pontifice parata erant, in quibus ijdem considerunt, & Pontifex admisso Lateranensi Capitulo ad pedis osculum, deinde Eminentissimis Cardinalibus solitum Presbyterium distribuit. Ingressus postea Ec- B clesiam ad Cappellam Sanctissimi Crucifixi pro adoranda Sanctissima Eucharistia se contulit. Successiuè ante sepulchrum Martini V. se transtulit, vbi ipsi genuflexo, totique populo SS. Apostolorum capita ostensa fuerunt. Hinc ad Canonicorum Chorum iuit, vbi laudes decantatæ fuerunt, tandem in Mœnianum ascendit ad solennem benedictionem populi impartiendam. Cùm esset hora vigesima tertia cum dimidia, absolutis his, Quirinalem petijt.

Die Lunæ 7. mensis Nouembris ea- C dem Sanctitas Sua in S. R. E. Cardinalem creauit Excellentissimum Dominum Petrum Otthonum, suum ex fratre pronepotem, & die Iouis 10. eiusdem, Cardinalitium Galerum eidem imposuit.

Die Lunæ 14. pariter eiusdem mensis eadem Sanctitas Sua præfatum Eminentissimum, & Reuerendissimum Dominum Petrum Cardinalem Otthobonum S. R. E. Vicecancellarium, & Summatorum declarauit, & die 17. hora 22. cum dimidia, magnâ Prælatorum, aliorumque Nobilium concomitante cateruâ, ipse Eminen- D tissimus Cardinalis ad Ecclesiam S. Laurentij in Damaso se contulit, vbi à Capitulo cum cruce receptus fuit, & factâ ad Altare Sanctissimi adoratione, Canonicorum chorum ingressus, vbi ab vna parte Capitulo, ab altera verò Prælatis adstantibus, ipso verò Cardinali in Episcopali Sede sedente, solitum *Te Deum* decantatum fuit. Hisce absolutis, idem Eminentissimus e choro discessit, Capitulo eum concomitante, vsque ad ianuam fontis Baptismalis, quæ ad Palatium præbet ingressum, vbi nos Abbreuiatores solito Cucullo induti aderamus, ipsique nostrum humillimum obsequium præstitimus, eumque concomitati fuimus, vsque ad Parcum, vbi consuetum solium, rubei coloris damasco ornatum erat, vtpote etiam nostra sedilia, atrebaticis peristromatibus operta, ac prope fenestram, quæ est in Aulæ angulo parua tabula itidem erat, rubeo damasco ornata, super quam Scriptorium integumentum cum atramentario, & theca arenaria, nec non etiam calamorum parata erant. Hisce dispositis E.S. in solio consedit, ad cuius dexteram stabat Illustrissimus Dominus Laurentius Corsinus Regens, & ad sinistram volui ego etiam assistere, tanquam Prosummator, hoc actu, maiorem meam erga ipsum Eminentissimum reuerentiam ostendere cupiens. Interim Illustrissimus de Effectibus, qui in Parco sedebat, surrexit, ac lectâ solitâ oratione *Adsumus &c.* Pontificium Breue, in quo Vicecancellariatus, & Summistatus officiorum concessio continebatur, clarâ voce legit, deinde antianitatis seruato ordine, nos omnes Abbreuiatores ad manus, & oris osculum eiusdem E. S. in pacis signum contulimus, postea vnusquisque ad proprium redijt locum, ac Eminentia Sua exuit se Cappâ, & induit Mozzettâ. Post hæc supradicta parua tabula, vt præfertur, parata ante ipsam E.S. posita fuit; successiuè idem Illustrissimus Regens nonnullos supplices libellos signandos sæpe laudatæ Eminentiæ Suæ porrexit, quorum singulos, dum signati erant, Regens idem ad se trahebat, ac super illos arenarium puluerem spargebat. Itidem fuerunt porrectæ literæ Apostolicæ, vulgò Bullæ denominatæ, vt solitis signis eas Eminentia Sua firmaret; consueta autem signa, licet nota sint hic repetere non incongruum erit, videlicet L. C. P. quæ *Lecta*, *Correcta*, *Petrus*, denotant. Omnibus ijs absolutis, & gratiarum actione, de obsequio à nobis præstito eodem Eminentissimo habitâ, à Parco discessit, & propria in cubicula, ad quæ concomitati nos fuimus, se recepit.

Die 22. Nouembris 1689. vacante Abbreuiatoriæ officio per obitum bon. mem. Ioannis Baptistæ Sylua illud à Sanctissimo Domino nostro Alexandro PP. VIII. collatum fuit Illustrissimo, & Reuerendissimo

Domi-

Domino Ioanni Francisco Gomez Homen Romano, proptereaque præfatâ die ad Cancellariam Apostolicam se contulit, vbi aderat Eminentissimus Petrus Cardinalis Otthobonus Vicecancellarius, ac nos omnes præsentes, videlicet Illustrissimi, & Reuerendissimi DD. Vicentinus, Thomatus, Parraccianus, Barloccius, ego, & de Effectibus: & cùm idem Illustrissimus Gomez ad Parcum se contulisset, habuit elegantem orationem, videlicet:

In hoc publico totius Catholici Orbis, nedum Romanæ Vrbis, gaudio, sub aureo D. N. Alexandri ter Maximi, atque Optimi Pontificis imperio, duplici me perfrui exultatione contigit, cùm mihi non solùm sub cælestibus illius auspicijs, verùm etiam sub felici tutela Eminentissimi, ac Reuerendissimi Principis Petri Cardinalis Otthoboni S. R. E. Vicecancellarij Præsidis nostri, & Moderatoris, Præsulatus Sacris initiari sit indultum. Ipse quidem imbecillitatis meæ conscius hoc, quo proueho, verterer munere, nisi vos me Illustrissimi, ac Consultissimi Patres, vestra societate suffultum, extremoque in subsellio receptum, benignè commodatis viribus reficere dignaremini. Si quid igitur in me vnquam non tenue prorsus, ac infirmum apparuerit, totum id, dum spiritus hos reget artus, perpetuò me vobis relaturum scitote, vt si non æquâ lance, gratâ saltem confessione, auxiliaribus satagam respondere præsidijs.

Quâ finitâ, in manibus præfati Eminentissimi præstitit solitum iusiurandum, deinde admissus fuit tam ab ipso Eminentissimo, quàm ab alijs Collegij ad solitum pacis osculum, & inter nos sedit. Singulas adamussim cæremonias describere omitto, cùm sint solitæ, & diuersis alijs admissionibus, iam supra descripserim: quando scilicet interuenit Eminentissimus Dominus Vicecancellarius. De solita admissione, videlicet duc. 5. pro quolibet, rataq; absentium diuisa inter præsentes fuit sc. 5. 82 $\frac{1}{?}$

Die 17. Februarij *1690.* cum præcedenti die fuerimus nos omnes Abbreuiatores intimati, vt in primo Eminentissimi Vicecancellarij cubiculo conueniremus, quia eadem Eminentia Sua volebat nos ad Sanctissimi pedis osculum collegialiter admittere, vt moris est cum Pontificibus
A nouiter creatis; ideo illuc conuenimus, cumque eadem Eminentia Sua ad Pontificis cameras se contulisset, nos etiam ascendimus ad Pontificis aulam, quæ est sub horologio, ibique commorati fuimus, donec S. Officij Congregatio absoluta fuit; postmodum interiores cameras ingressi à Domino Dominico Cappello cæremoniarum Magistro vocati fuimus, & in Cameram, admissi vbi Pontifex, qui in sella recubans erat, & ad dexterum eius latus in scamno sedebat Eminentissimus Dominus Petrus Otthobonus Vicecancellarius.
B Nos autem solitis factis tribus genuflexionibus, & Sanctissimi deosculato pede, ante illius conspectum nos ipsos genuflexos posuimus, quasi literam C. formantes; postmodum Illustrissimus Dominus Ioannes Dominicus Thomatus, tanquam Vicedecanus ad Sanctissimum sequentem admodum habuit elegantem orationem:

Vndique lætitia exultat, vndique plausus resonant B. P. Gaudet Ecclesia Te optimum sortita Pastorem; gaudet Roma, quòd abolendo multiplicasti Annonam; gaudent populi, quòd exonerasti tributa;
C gaudent exteræ nationes, quòd sub vno Alexandro, profligatis Christiani nominis hostibus, Octauiani tempora sperent reuiuiscere, ac totum videre orbem in pace compositum. Et in tot, tantisque lætitijs, nostro Abbreuiatorum Collegio sua quoque lætitia non defuit. Aspicimus enim, & suscipimus dignissimum tuæ Sanctitatis Pronepotem Cardinalem Otthobonum, in Vicecancellarium iure meritò constitutum, & Caput nobis, quo tandiu fuimus orbati, restitutum. Istaque post tempora mœroribus plena, serena refulsit dies, & ap-
D paruit Iris in signum fœderis inter Cęlum, & Terram. Vndè meritò nos exultantes, in Sanctitatis tuæ exaltatione sacris pedibus aduoluti procumbimus, ac Regnum tuum ex Aquilæ renouatione longæuum nobis feliciter auspicamur, vt saltem vmbra alarum tuarum nos protegat, ac clementia foueat.

Ad præmemoratam orationem in hunc ferè sensum Sanctissimus ex tempore respondit.

Vtinam verificentur, quæ dixisti. Pacem enim desideramus, & veram pacem procurabimus, si Omnipotenti Deo pla-

cuerit. Collegium veſtrum ſemper in exiſtimatione habitum à noſtris Anteceſſoribus, etiam à Tribunalibus. Et Sac. Rota aliquando, in cauſis decidendis, vota Abbreuiatorum requiſiuit, & nos qui fuimus in dicto Tribunali, id obſeruauimus. Itaque de veſtro Collegio protectionem habebimus, ac de ſingulis Abreuiatoribus, quibus Apoſtolicam benedictionem impartimur.

Deinde Sanctiſsimus nobis benedixit, & nos ijſdem ſupramemoratis factis genuflexionibus receſsimus. Illuſtriſs. D. Vicentinus non interfuit, quòd aduersâ valetudine detinebatur, qui verò interfuerunt, fuere Illuſtriſsimi, & Reuerendiſsimi Domini Thomatus, Paraccianus, Barloccius, ego à ſecretis, de Effectibus, & Gomez Homen.

Die XI. menſis Februarij 1690. cùm Abbreuiatoriæ officium per obitum bon. mem. Alexandri Biſcacciantes à Fonte vacaret, ad illud & ad maſſam tantùm cum fructibus à Kal. Ian. Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Dominus Laurentius Vannicelli Clericus Romanus in Baptiſmate Laurentius Iſidorus Celidonius nuncupatus, admiſſus fuit; at quia in ætate viginti trium tantùm annorum, vt ipſe aſſeruit, erat, à Sanctiſſimo Domino Noſtro Alexandro PP. VIII. indultum ei fuit, vt Prælatitium habitum per nos Abbreuiatores geſtari ſolitum, donec & quouſque vigeſimum quintum ſuæ ætatis annum compleuerit, ad effectum incepta ſtudia proſequendi, aſſumere, & geſtare minimè teneretur, interim verò omnibus & quibuſcumque officij honoribus, priuilegijs, indultis, immunitatibus, prærogatiuis, antelationibus, antianitateque huiuſmodi, abſque vlla prorſus differentia gaudere liberè, & licitè poſset, & valeret, ac etiam deberet.

At quia inter Illuſtriſs. Dominus Franciſcum Barberinum, & Philippum Lætum orta iam à nonnullis annis lis fuerat, ſuper antianitate, tam reſpectu ſtalli, quàm emolumẽtorum inter ſeptem antiquiores, ratione materiarũ Conſiſtorialium; ideo in præſenti conceſsione officij factâ eidem Illuſtriſsimo Vannicello, Sanctiſsimus apponi fecit in Apoſtolicis literis infraſcriptam clauſulam præſeruatiuam Iurium ambarum partium, videlicet:

Sine tamen præiudicio quorumcumque Iurium dilectorum filiorum Magiſtrorum Franciſci Barberini, & Philippi Læti earundem literarum Maioris Præſidentiæ Abbreuiatorum, inter quos ſuper antianitate lis pendet indeciſa in Sacræ Rotæ Auditorio.

Et ne muneri meo in hac deſcribenda admiſsione in aliquo deficere videar, addere puto, quòd idem Illuſtriſs. Vannicellus interfuit ſolito loco Parci cum talaribus veſtibus nigris, vbi ſequentem elegantem habuit orationem:

Nihil habet Supremi Principis, aut naturâ melius, aut fortunâ maius, quàm vt velit, ac poſsit ſua ſpargere in plurimos beneficia. Vtrumque hoc inter cæteras animi ſui dotes, & ſuæ poteſtatis prærogatiuas numerat Optimus idem, ac Maximus Pontifex, & quia Optimus, verè Maximus Alexander Octauus. Ille me beneficientiæ ſuæ monumentum eſſe voluit, & viuens veluti ſimulacrum hâc in aula in veſtro Patres Illuſtriſsimi cœtu, & ſub Eminentiſſimi Principis Vicecancellarij clariſſima vmbra, bono nimirum in lumine collocauit. Ille me vobis adſcripſit; vos excipite, vt veſtras intueri poſſim propiùs virtutes, & imitari quas nunc admiror, & obſequentiſſimè veneror.

Hâc abſolutâ, admiſſus fuit ad pacis amplexum, poſtea ſedit cum birrecta in poſtremo Parci loco, donec Cancellaria fuit terminta. In ea interfuerunt Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi DD. Laurentius Corſinus Regens, Ioannes Dominicus Thomatus Vicedecanus, Ioannes Dominicus Parraccianus, Ioſeph Barloccius nuper Epiſcopus Narnienſis, ego infraſcriptus à ſecretis, Ioannes de Effectibus, ac Ioannes Franciſcus Gomez Homen. Abſentes à Cancellaria, licèt præſentes eſſent in Vrbe, fuere Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus Dominus Ioannes Auguſtinus Vicentinus Decanus domi infirmitate detentus, & Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus Dominus Franciſcus Barberinus Cameræ Apoſtolicæ Clericus. Fuit facta ſolita diſtributio admiſſionis duc. 5. pro quolibet, & rata abſentium ſcut.4. 25.

Die Sabbati 18. menſis Februarij currentis anni 1690. ad Abbreuiatoriæ officium, vacans per liberam reſignationem ſupra lauda-

laudati Illustrissimi Domini Francisci Barberini, admissus fuit ad locum, & massam tantùm Illustrissimus, & Reuerendissimus Dominus Odoardus de Sylua in Baptismate Odoardus Franciscus Antonius Ioannes filius Equitis Francisci Nicolai da Sylua Comitis S. Petri in Sabinis ad officium, & massam tantùm, cum eadem præseruatiua iuris, loci, & antianitatis, (vt in supra præfati Vannicelli literis exprimitur, & cum eodem indulto non incedendi in habitu, donec vigesimum quintum suæ ætatis annum attigerit, eò quia vt ipse dixit, vnde viginti Parco est annorum. Fuit propterea dubitatum, an Illustriss. D. Vannicellus deberet participare de admissione, prout de illis fructibus, qui ex personali residentiâ tantùm proueniunt, ideo eiusdem dubij resolutio remissa fuit ad Illustrissimum, & Reuerendissimum Dominum Regentem, qui audiret iura ambarum partium, & decideret &c. Quo verò ad ritus, & cæremonias in admissione obseruatas, eædem fuere, ac illæ expressæ in supra memorata admissione Illustriss. D. Vannicelli, habitâ solitâ eleganti oratione ad Collegium, scilicet:

In hoc Sapientissimo Magnorum Virorum Areopago, dum me numero vestro, licèt meritis longè imparem, adscriptum intueor, Illustrissimi, ac Reuerendissimi Domini, anceps mihi animus est, & linguæ retardatur obsequium. Nam eò vsque largissimè in me planè immeritum profusa beneficia vestra deuenere, vt ad gratiarum actiones, vix cuiuspiam facundia sufficeret Oratoris. Quid verò, si à Purpurato vestrò Capite, mihi collatum perhumaniter munus laudibus velim respondere? Cùm hoc maximè vero accedat ornamento, nos in Vicecancellarium humanissimum Principem promeruisse, cuius in iuuentutis flore floret ingenium, floret musarum chorus, floret omnis vrbanitatis suauitas, plausum sibi iam ex omni parte comparantem, non tantùm Vrbem, sed Orbem deuincire sibi molientem, Eminentissimum Petrum Otthobonum. Ex ipsius comitate, ac mirâ benignitate, quis non vestigia legat Beatissimi Principis nostri Pont. Opt. Max. Alex. VIII. sub cuius disciplina dignissimus Pronepos adoleuit, & cuius beneficijs non deuinctum me modo, sed ferè oppressum conspicit. Maturus iam olim imperio, doctrinâ plenus, & consilijs non minus, quàm annis, Vix B. Petri claues suscepit moderandas, cùm exhilarare cæpit omnes in omnes gratiarum cumulos effundere, cursum rebus accelerare, & felicia quæque polliceri. Crescit itaque eò magis silendi necessitas, quò magis se suggerit fandi copia, nec me aliter expediri queam, nisi apum mellicarum subsidium implorem. Eius nempe præstantissimi Præsulis, qui mihi locum hunc dignissimum concessit, vt qui Solem præfert in stemmate radijs suis, quasi lineis aureis meum in vos, in Purpuratum caput, in Sanctissimum Pontificem describat obsequium.

Fuit deinde etiam doctum de consuetis, scilicet duc. 5. pro quolibet, & scut. vno, & iulijs 11. 2 $\frac{1}{4}$ pro rata absentium; insuper remansit penes Depositarium rata Illustrissimi D. Vannicelli, donec ab Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino Regente decidatur, an ipsi obueniat, vel distribuenda sit inter præsentes.

Die Veneris 24. Februarij 1690. habita fuit Congregatio in domo Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini Laurentij Corsini Cancellariæ Apostolicæ Regentis, super negotijs Collegij. In qua interfuerunt idem Illustrissimus Dominus Regens, ac Illustrissimi, & RR. DD. I. D. Thomatus Vicedecanus. I. D. Parraccianus, Ioseph Barloccius, ego à Secretis, I. de Effectibus, ac I. F. Gomez Homen.

In eadem Congregatione disceptatum fuit, quæ rata Abbreuiatoribus illis, qui officium emerunt, cum indulto non suscipiendi habitum, nisi post certum, ac determinatum tempus, concedenda esset; quare post longas discussiones, decretum fuit, vt in futurum huiusmodi adueniente casu, nouo Abbreuiatori solummodo concedantur ea, quæ Abbreuiatoribus ab Vrbe absentibus, & post spatium sex vel nouem mensium concedi solent.

Discussum etiam pariter fuit, an de admissione Illustrissimi Domini Sylua participare debeat Illustriss. Dominus Vannicellus, quia iste violaceum habitum nondum susceperat tempore dictæ admissionis, quare omnes Illustriss. Dominos participare minimè posse, iuxta decreta in similibus admissionibus bo: me: Ornani, & Muti.

Fuit etiam decretum, quòd in futurum Subſtitutis dpeutandis dentur dubia in ſcriptis, ad quæ eodem tempore examinis, etiam in ſcriptis ipſi Subſtituto reſpondere debeant, & ſi adamuſsim reſponderint, & RR. DD. viſum fuerit illos admittere, admiſsio fiat per buſſolam cum votis ſecretis.

Notandum hìc eſt, duos Scriptores Apoſtolicos à Subſtituti munere reiectos fuiſſe, eò quia ſcribendi officium exercebant, & licèt poſtremus à ſcribendi exercitio in poſterum ceſſare promittebat, nihilominus quia ab alijs muneribus in Cancellaria detentus erat, propterea gratia ei denegata fuit.

C A P. XVII.

De exequijs RR. DD. Abbreuiatorum.

CVM ſancta, & ſalubris ſit cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis ſoluantur, vt Sacra Script. in lib. 2. Macab. cap. 12. C nos docet; de qua die quadam inter RR. Abbreuiatores in Parco, antequam expeditionum hora aduentaret, ſermo habebatur, occaſione proximi obitus die 11. Iunij 1672. ſecuti bo:mem: Nicolai Oreggij Collegij noſtri Decani, qui in ſuo Teſtamento in pignus peculiaris amoris, quo Collegas proſequebatur, eorum ſingulis Romæ tunc commorantibus tabulam pictam legauit, ac inſuper duo loca montium reliquit, vt ex illorum fructibus anniuerſarium pro ipſius, & Abbreuiatorum defunctorum animabus in Eccleſia S. Andreę D de Valle celebraretur: Cogitauimus propterea pium, & proficuum defunctorum noſtrorum Collegarum animabus eſſe, ſi ſingulis annis ſolennem defunctorum miſſam, cum decentis cenotaphij apparatu pro eiſdem defunctis celebrari faceremus; quæ quidem res ab omnibus approbata fuit, ac decretum, vt in poſterum ex viginti ſcutis, quæ ſingulis annis Collegium noſtrum in pauperes erogare ſolebat, in hoc pium defunctorum opus dimidium conuerteretur, & vnitum fructibus dictorum locorum montium pro eleemoſyna A dictæ miſſæ, ac Anniuerſarij: RR. Patribus Clericis Regularibus Theatinis Eccleſiæ S. Andreæ de Valle inſeruientibus, qui euangelico modo viuentes, quotidianum victum à diuina Prouidentia expectant, aſſignaretur; quod decretum executioni poſtea traditum fuit, & die 12. Iunij anni 1675. ſuum primum ſortitum fuit effectum, ac omnes Abbreuiatores tunc in Vrbe præſentes, inter quos egomet, interfuimus cùm ſoliti Cucullis vulgò Caputijs dictis, in ſubſellio ad dicta præparato, & panno violacei coloris operto è conB ſpectu cenotaphij, ad cuius ſubſellij pedes vnuſquiſque proprium habebat puluinar, vbi genuflectere poſſet, ac eiſdem ab ipſis Patribus cereus vnius libræ traditus fuit, vt eum accenſum in manibus in decantatione *Requiem &c.* teneremus; quibus abſolutis, ferè omnes in Eccleſię miniſterium dictum cereum eiſdem Patribus tradidimus, quem morem hactenus in præfato menſe Iunij obſeruamus, & ab alijs Succeſſoribus noſtris in futurum obſeruandum ſperamus.

C A P. XVIII.

De Oratorio ſiue Cappellâ priuatâ Abbreuiatorum.

CVM inter alia Abbreuiatoribus de Parco Maiori conceſſa priuilegia, vnum peculiare, ac conſpicuum, ſit, nempe: vt quilibet ex illis poſſit per ſeipſum, ſi Presbyter, ſin autem per alium quemcumque Presbyterum Secularem, vel Regularem, cuiuſuis ordinis fuerit, ab Ordinario prius approbatum, celebrare, aut celebrari facere miſſam in propria domo; quare nonnulla oriuntur dubia, quæ ad examen reuocata, illaque diſcuſſa, omnis dubitandi anſa reſcinditur; noſtriſque Collegis, quibus priuilegijs ipſi condecorati ſint, ac quomodo illis vti valeant, pro viribus oſtendemus. Propterea ab alto orationem aggredimur, vt totâ lege perſpectâ, facilius ſententia proferatur.

Inquirendum igitur eſt, quænam differentia ſit inter Oratorium publicum, priuatum, & Altare portatile.

Ora-

Oratorium publicum censetur illud, quòd habet ostium immediatè respondens viæ publicæ, & nullum habet aditum, vel prospectum à loco priuato, etiam si in priuato solo constructum sit, aut parietes habeat cum ædibus Priuatorum communes.

Item cēsentur Oratoria publica illa, quæ in locis publicis constructa reperiuntur, veluti in Monasterijs, & Hospitalibus Ecclesiasticis. Fagnanus in cap. auctorit. de censibus nu. 24. & seqq. vbi latè Barbos. de Iur. Ecc. Vniu. lib. 2. cap. 8. num. 12.

Priuata autem Oratoria, quæ etiam domestica, siue in domo, dicuntur illa, quæ quisque propriâ auctoritate extruit in propria domo Orationis causâ, non autem quòd ibi sacra peragantur Fag. loco cit. num. 11. & seqq. quare non possunt publicè teneri, aut pulsari Campanæ, nec missæ celebrari, quia quod est hodie Oratorium cras poterit esse Camera, Fag. ibid. num. 6. & 27. Diana part. 9. tract. 1. resol. prima, Barbos. loco cit. num. 16.

Altare verò portatile, aliter Viaticum denominatum, nil aliud est, nisi quod ille, qui habet tale priuilegium possit secum Altare deferre, & celebrare, seu celebrari facere in itinere, in aliqua Camera honesta, etiam tempore interdicti, vt habetur in glos. c. quoniam de priuil. in 6. quod priuilegium Sacra Congregatio Concilij declarauit non fuisse sublatum per Concilium Tridentinum, vigore cap. vnici sess. 22. de obseruan. & euitan. in celebrat. miss. vt docet Fag. in cap. quod nonnullis De priuil. vnde illi, qui habent hoc priuilegium possunt illo vti in quocumque loco, & Diœcesi etiam contradicente Episcopo, Fag. ibi num. 8. & 9. Barbos. de Iur. Ecc. vniu. lib. 2. cap. 8. num. 2. & 4. adden. plura Mandos. in praxi Signat. Gratiæ tit. Altare portatile.

Breuiter ostenso, quid sit Oratorium pulicum, & quid priuatum, & quid Altare portatile, & cùm dubium missæ celebrationem respiciat, pro maiori claritate indagandum est, quonam tempore, quonam loco hoc incruentum Sacrificium antiquitus peractum fuerit; quod clarè nobis patefacit Alcuinus De diuinis Officijs c. de celebratione missæ, & eius significatione, qui sic ait.

A *Celebratio missæ in commemorationem passionis Christi peragitur. Sic enim ipse præcepit Apostolis tradens eis Corpus, & Sanguinem suum: Hoc facite in meam commemorationem. hoc est in memoriam passionis meæ, tanquam diceret: quòd pro vestra salute passus sum ad memoriam reuocate, & pro vestra, vestrorumque salute eadem proferre curate. Hanc Petrus Apostolus primus omnium Antiochiæ dicitur celebrasse; in qua tres tantummodo orationes in initio fidei proferebantur, incipientes ab eo loco, vbi dicitur: Hanc igitur oblationem.*

B *Missa autem dicitur quasi transmissa, vel quasi transmissio, eo quod populus fidelis de suis meritis non præsumens, preces, & oblationes, quas Deo omnipotenti offerre desiderat per Ministerium, & orationem Sacerdotis ad Deum transmittat, quem mediatorem inter se, & illum esse cognoscit, confidens per eius orationem, atque intercessionem à malis omnibus liberari, atque Creatori suo reconciliari, & in omnibus corroborari &c.* Licèt hîc certus non exprimatur locus, vbi Apostolorum Princeps celebrauerit,

C attamen coniectari potest, quòd in priuata celebrauerit domo ad hoc destinata, cùm publicæ Ecclesiæ tunc non haberentur, vt infra ostendemus, quòd postea fidelibus etiam interdictum fuit ob persecutionis metum, quoniam fuerunt coacti in cryptis celebrare. Testatur hoc Cornelius Sanctissimus Pontifex, scribens ad Lupicinium Episcopum Viennensem: *Scias*, inquit, *frater carissime, Arcam Dominicam vento persecutionis acerrimè commoueri, & edictis Imperatorum Christianos vbique tormentis varijs affici; nam ad hoc in Vrbe Romana Imperator constitutus est, vnde*

D *publicè, neque in cryptis notioribus missas agere Christianis liceat.* Apud Binium in eiusdem Pontificis Epistolis.

In Carceribus etiam celebratas fuisse missas, desumitur ex S. Cypriano in epist. 4. Presbyteris & Diaconibus: *Itaut*, inquit, *Presbyteri quoque, qui illic apud Confessores offerunt, singuli cum singulis Diaconi per vices alternent; quia etiam mutatio personarum, & vicissitudo conuenientium minuit inuidiam.*

In Tugurio legitur de S. Apollinare Episcopo, & Martyre, de quo in Martyrologio Adonis: *Habebant Christiani Tugu-*

gu-

gurium non longè à muro, in quo ille Missas faciebat; baptizabat autem in mari in nomine Patris &c.

In Domo. Paulinus in vita S. Ambrosij ait: *Cùm Transtyberim apud quendam Clarissimum inuitaretur, vt sacrificium in domo offerret, quædam Balneatrix, quæ paralytica in lecto iacebat &c.*

Ex dictis colligi potest, quòd in primitiua Ecclesia non erat præscriptus certus, & determinatus locus; sed vnusquisque, prout eius pia, & deuota voluntas, vel necessitas exigebat, ibi ministrabat. Legitur, missas etiam celebratas supra corpora Sanctorum, supra pectus, in manibus Diaconorum, in titulis, in campis, in tentorijs, in cellis, ante lectum, ac etiam in mari, vt videre est apud eruditum Casalem de Vet. Sac. Christ. Rit. c. 9. & apud Eminentissimum Bona in suo Rerum liturgicarum lib. 1. cap. 14.

Quòd Antiquorum Sacerdotum introduxerat Religio, eorundem Successorum reprehensibilis interdixit indulgentia, tam in Ecclesia Latina, quàm Græca; nam in sexta Synodo, seu Constantinopol. 3. aut Trullano Concilio cap. 31. sic sancitum fuit.

Clericos, qui in Oratorijs, quæ sunt intra domos, Sacra faciunt, vel baptizant, hoc illius loci Episcopi sententia facere decreuimus. Quare si quis Clericus hoc non seruauerit, deponatur.

Laudandæ semper memoriæ Eruditissimus Lupus in Scholio ad præfatum Canonem, quod tam à viris, quàm à fœminis Nobilibus haberetur Oratorium, Altare, & domesticus Presbyter, docet esse antiquissimum morem, & apud Latinos, & apud Græcos id plurimis probat exemplis. Ac Canonis huius causam dedisse narrat Seuerum Antiochenum, & alios, de quibus conquerebantur Archimandritæ Diœceseos Constantinopolitanæ, Antiochenæ, ac Hierosolymitanæ, nempe: *In multas domos eorum, qui in excellentia sunt, intrant, ac indecentia faciunt in ipsis proprijs domibus, & suburbijs, Altaria, & Baptisteria erigunt in oppositum veri Altaris, & Sancti Fontis, & omnia simul contempserunt propter attributum eis patrocinium ab ijs, qui in domo Domini, & aliquo alio modo potentes sunt.*

Post nonnulla lustra, quod in Græcia denegatum fuit, cæpit etiam denegari in Germania, & alijs Prouincijs, vt deducitur ex Capitularibus Caroli Magni; in istius enim Capitulari an. 769. sic habetur: *Nullus Sacerdos nisi in locis Deo dicatis, vel in itinere positis, in Tabernaculis, & Mensis lapideis ab Episcopo consecratis missas celebrare præsumat, quod si præsumpserit, gradus sui periculo subiacebit.*

Ex Capitulari 3. Aquisgranensi Anno 789. cap. 9.

Vt in diebus festis, vel Dominicis, omnes ad Ecclesias veniant, & non inuitent Presbyteros ad domos suas ad missas faciendas.

Ex Capitulari Episcoporum Anno 801. cap. 9.

Nullus Sacerdos in domibus, vel in alijs locis, nisi Ecclesijs dedicatis celebrare missas audeat.

Ex Capitulari Ingilenheimensi An. 826. cap. 6.

Qui in domo sua Oratorium habuerit, orare ibidem potest, Missas tamen in eo celebrare non audeat, nec agere cuiquam permittat sine permissu, vel dedicatione Episcopi loci illius: Quod si fecerit, domus illius Fisci viribus addicatur. Comes verò, qui hoc cognouit, & non prohibuit, publica pœnitentia mulctetur, vel honore priuetur.

Idem habetur in lib. 5. Capitular. c. 383. & in cap. 15. Isaaci Episcopi Lingonensis. Ibidem in additione tertia tom. 1. eorundem Capitul. cap. 75. hoc tantummodo immutato loco verborum: *Comes verò &c.* legitur: *Præfectus Pratorij, qui hoc cognouit, & non prohibuit, libra auri mulctetur.*

Ex eodem lib. 5. Capit. Ansegiti Abbatis cap. 178.

Sanctum est, vt nullus Presbyterorum in domibus ab Episcopo non consecratis oblationem offerre quoquomodo præsumat.

Ex lib. 6. Capitul. eiusdem Ansegiti cap. 201.

Vt nullus Presbyter Sacra mysteria, nisi in locis ab Episcopo consecratis agere præsumat.

Ex lib. 9. Capitul. cap. 431.

Statutum sæpissimè, & inhibitum est, vt missarum celebrationes in locis incongruentibus fieri omninò non debeant. Simul & hoc decretum est, vt si quis Presbyterorum, exce-

excepto quando in itinere pergitur, & locus Basilicæ procul est, & id in Altaribus ab Episcopo consecratis fieri necessitas compellit, ne populus Dei sine missarum celebratione, & Corporis, & Sanguinis Dominici perceptione maneat, missarum celebrationes in huiusmodi illicitis locis post tot, tantasque prohibitiones facere tentauerit, gradus sui periculum incurrat, & hoc populis denunciandum summoperè à Sacerdotibus, ac prædicendum est, ne missas in prædictis illicitis locis Sacerdotibus cantare suadeant, vel hæc illicita facere Presbyteros deprecentur. Quoniam scriptum est: Vide ne offeras holocausta tua in omni loco, quem videris, sed in loco, quem elegerit Dominus, vt ponat nomen suum ibi. *Satiùs igitur est missam non audire, quàm eam, vbi non licet, nec oportet celebrare, nec audire. Et in Canonibus legitur, vt nullus Sacerdotum in domibus, vel alijs locis, nisi in Ecclesijs dedicatis celebrare missas audeat. Si quis contra hæc decreta egerit, canonica correctione feriatur. Simul & hoc statutum est, vt nullus Sacerdos in alijs, quàm in Deo dicatis vasis, & ab Episcopis consecratis ministrare, seu missas celebrare præsumat, quia sicut non est concessum, vt alij missas cantent, & sacrificia consecrent, quàm illi, qui ab Episcopis cõsecrati sunt, ita non est licitum in alijs domibus, vel Altaribus, aut vasis missas Sacerdotes celebrare præsumant, quàm ab Episcopis consecratis. Sunt etiam ab Episcopo consecranda, & benedicenda corporales, pallæ, ac alia vestimenta Sacerdotalia, nec non & omnia, quæ in vsus Basilicæ, vel Altaris, siue in ministerio Sacerdotum ad diuina mysteria explenda complectuntur, quatenùs cum his sacris Deo sacratiùs, siue placabiliùs ministrare valeant. Vndè, & in alijs Sanctorum Patrum decretis legitur. Quanquam Deum vera fide vbique orare liceat, Sacrificia verò offerre, aut Corpus Domini confici nullo modo legimus, aut veraciter scimus in alijs locis iustè fieri, nisi in locis Deo ab Episcopo dicatis, nisi causa hostilitatis, aut summa necessitatis, & hoc non in mansionibus, aut in domibus non sacratis, sed in tabernaculis dedicatis ab Episcopis, & Altaribus à Pontificibus sacra vnctione vnctis, & diuinis precibus consecratis, & hoc summa ex necessitate, & in itinere procul ab Ecclesia positis, ne populus sine missarum solennibus, & Sacramenti Corporis, & Sanguinis Domini Iesu Christi perceptione remaneat. Ab antiquis autem Patribus, & Prædecessoribus nostris nulla alia ex occasione, aut pigritia, seù præsumptione, sed propter dictam necessitatem hoc concessum esse legimus. Aliter quoque, nisi vt præfixum est in locis non consecratis missarum solennia agere non licet, & hoc nonnisi ex summis, & pro prædictis necessitatibus fieri vllo modo licet, quoniam lex diuina admodum præcipiens ait:* Caueat quisque ne offerat holocausta sua in omni loco, sed in loco, quem Dominus elegit. *Et alibi.* Rectè offert, qui ad Ecclesiam necessitate præoccupante, aut infirmitate venire non potest, *& alicubi* Deum orat, *sed non rectè diuidit, qui in locis illicitis, & Altaribus minimè consecratis missarum celebrationes peragit. Multò enim melius est missas non cantare, aut audire, quàm in locis illicitis missas cantare, aut audire, quoniam qui illicita agit, & prohibita facit, non modicum errat, & nimis peccat, & nisi pœnitentiam canonicè, & iustè in hoc seculo ex hoc egerit, maximam condemnationem in futuro iudicio propter hoc indubitanter percipiet, multa verò, & innumerabilia exempla ex his in supradictis legalibus, & in alijs canonicis, & diuinis libris inueniuntur, quæ hic pro prolixitate inserere distulimus, & pro fastidio, ac labore Scriptorum, siue Lectorum hìc non inseruimus. Nam si quis ex his potiora, & plura exempla inuenire desiderat, in prefixis libris sufficienter legendo, & diligenter quærendo inuenire poterit. Si quis ergo post tot prohibitiones hæc decreta Apostolica, & Synodalia, atque imperiali auctoritate renouata, & maximè omnium Imperij nostri populorum, ac procerum nostrorum consensu, & hortatu conscripta, atque firmata temerare præsumpserit, si Clericus fuerit, gradus sui periculo subiacebit; Si verò Monachus, aut laicus fuerit, à liminibus Ecclesiæ vsq; ad Ecclesiæ satisfactionẽ extorris fiat; Si autẽ quod absit, suo Episcopo, vel reliquis Sacerdotibus inobediens, vel contumax exstiterit, à Comitibus, vel missis nostris comprehensus, in carcerem vsque ad nostram, & proprij Episcopi, atque Ecclesiæ satisfactionem sub magna ærumna retrusus maneat.*

In additione 3. c.70. eiusdem Capitular.

In quibus locis, & quo apparatu missarum solennitates, exceptis Basilicis, celebrari debeant, in Concilio Laodicensi ita habetur. *Quòd non oporteat in domibus oblationes celebrari ab Episcopis, vel Presbyteris. De his, quæ ad aurium, & oculorum pertinent oblectamenta, quæque Sacerdotes vitare debent.*

Ex Parisiensi Concilio celebrato Anno 829. sub Gregorio IV. Canon.4. *Plerique Presbyteri, neglectis Basilicis Deo dicatis in domibus, & hortis, missarum celebrationes contra diuinam auctoritatem, institutionemque facere præsumunt.*

Ex capitulari Caroli Calui anno 876. cap.7. erga finem.

Nullus latibulosa missarum in suis domibus officia celebrare præsumat sine sui rationabili licentia Episcopi.

In Synodo Moguntina Anno 888. sub Stephano VI. cap. 9. *missarum solennia non vbique, sed in locis ab Episcopo consecratis, vel vbi permiserit, celebranda esse censemus; concedimus etiam, vt sicubì Ecclesiæ fuerint intentæ, in Cappellis missas interdum liceat celebrare, donec ipsæ Ecclesiæ restaurari queant. In itinere verò positis, si Ecclesia defuerit, subdio, seu in tentorijs, si tabula Altaris consecrata, cæteraque ministeria, ad id officium pertinentia, adsint, missarum solennia celebrari permittimus.*

In Concilio autem Metensi eodem Anno celebrato Can.5. videtur hoc idem fuisse sancitum. *In locis non consecratis, idest in Solarijs, siue in Cubiculis propter infirmos, vel longius iter, à quibusdam Presbyteris sacrificium offerebatur, quod omnimodis interdictum est.*

Post quinque, & vltrà secula, hunc morem adhuc viguisse colligitur ex Senoneñ, seu Parisieñ Concilio sub Clemente VII. An. 1528. vbi in Canone 4. sic habetur,

Non liceat in Oratorijs priuatis, quæ in domibus priuatorum interdum habentur, missas celebrare, prætextu dispensationis Sedis Apostolicæ, nisi prius visis ab Episcopo, recognitis, & approbatis dictis literis dispensationis.

Quod decreuerant particularia Concilia ab vniuersali demum Tridentino fuit A approbatum. Nam in sess.32. in decreto de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ sic sancitum est.

Non patiantur in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad diuinum cultum dedicata Oratoria ab eisdem Ordinarijs designanda, & visitanda, sanctum hoc sacrificium à Secularibus, aut Regularibus quibuscumque peragi.

Ex hactenus allegatis auctoritatibus colligitur, morem hunc celebrandi in domo circa septimum, octauum, & nonum Seculum vltramodùm se propagasse, B quod comprobatur auctoritate itidem Theodulphi Aurelianeñ Episcopi, qui vixit in fine octaui seculi. Is enim scribens ad suos Compresbyteros, sic ait: *missarum solennia nequaquam alibi, nisi in Ecclesia celebranda sunt, nec in quibuslibet domibus, & vilibus locis, sed in loco, quem elegerit Dominus iuxta Deut.12.vide ne offeras holocausta tua in omni loco, quem videris, sed in loco, quem elegerit Dominus, vt ponat suum nomen ibi.*

Licèt hactenus sit ostensum, nequaquam licere missas in priuatis celebrare C Oratorijs, attamen quandoque varijs suadentibus rationibus, & ex Apostolicæ Sedis Indulgentia id Magnatibus permissum fuit, vt desumitur ex Epist.43. Sancti, ac Magni Gregorij scripta Ioanni Episcopo Syracusano Indict. 14. nempe Ann. 596. quâ ei Pontifex mandat, vt amicitiæ, pacisque causâ, quæ inter Ecclesiæ, & Seculi Præsides esse debet, in Venantij Præfecti domo Sancta missarum solemnia celebret. sic in maiorem Lectoris gratiam Epistolæ habet particula:

Quamuis causa fuerit, quæ fraternita- D *tis vestræ animos ad iracundiam non immeritò prouocaret, vt nec oblationes Domini Venantij voluissetis suscipere, nec in domo ipsius Sacra missarum sineretis celebrari, tamen quia ita terrena agi debet vtilitas, vt nullum vos iurgium à charitatis valeat connexione disiungere: proinde charitatem vestram, sicut dudum scripsimus, adhortamur, quatenùs & oblationes antedicti viri omnimodo in dulcedine, & Deo placita debeatis sinceritate suscipere & in domo ipsius missarum peragi mysteria permittatis, vt sicut scripsimus, si fortasse voluerit, per vos debeatis accedere,*

dere, & celebrando apud eum missas priorem gratiam reformare.

Quòd Nobiles consueuerint habere Oratorium in domibus suis testatur etiam Odo Abbas:in libro de miraculis S. Mauri cap.2.Eum in domo sua,quæ Boseus vocabatur,&Nobilioribus mos est,habuisseOratorium, in quo & matutini hymni recitabantur, & Psalmi, ac Preces Christianæ. Auctorem hunc citat Cl.V.Steph.Boluz.in Not.ad Capitul.Tom.2.col.1217.

Non obstantibus istis Conciliarijs decretis non solùm ab Apostolica Sede, verùm etiam ab Episcopis in eorum Diœcesi etiam post Tridentinam Synodum, similes licentiæ celebrandi in Oratorijs priuatis concessæ fuerunt, quæ postmodum à Paulo V. sanctæ mem. eisdem Episcopis interdictæ fuere, vt docet Fagn.in cap.auctoritate deCensibus num.18.& confirmat Nouarius in sua Summa Bullarij in Comment.80. par.1. allegando resolutionem Sacrę Congregationis eiusdemConcilij,cui similes concedendi facultates olim competebant, vt num.22. Fagnan.loco cit. docet superque narrata confirmat recens Pignatel.in suis Consult.to.6.Consult.98.nu.33. hodie tamen puto similia Indulta per eandem Congregationem minimè concedi, quia illa vidi per Secretariam Breuium expediri.

Quare hìc opere pretium est indicare etiam quot adsint viæ pro impetrandis, siue expediendis similibus gratijs, & tres obseruo.

Prima est per Congregationem Sacri Concilij Tridentini, quæ quando similes concedit facultates, infrascriptas conditiones apponere solet.

Primò, vt Oratorium constituatur in loco decenti, & clauso, visiteturque, & approbetur ab Ordinario.

Secundò, vt facultas hæc non concedatur nisi viris, aut fœminis primarijs, morbo, aut alia causa impeditis, ne ad Ecclesiam accedant.

Tertiò, vt die Paschatis teneatur is, cui conceditur,adire Parochialem Ecclesiam.

Quartò, vt id concedatur sine præiudicio iurium Parochialium.

Quintò, vt qui ibidem missas audierint non liberentur ab obligatione, diebus de præcepto, adire Ecclesiam, pro missis au- A diendis præter eos famulos, & famulas tantùm, qui seruitio Domini, cui facultas conceditur, fuerint necessarij, Fagnan. in eodem cap. auctoritate de censibus nu.22.

Secunda via est per supplicationem signandam à Sanctissimo, & per Datariam expediendam, & postea vigore eiusdem supplicationis expediendum Breue, siue Bulla. Dataria etiam in similibus gratijs easdem conditiones apponere solet in hunc modum, videlicèt.

Et committatur Ordinario, qui, si vel postquam dictum Oratorium ab eo visitatum, B *& approbatum fuerit, licentiam prædictam arbitrio suo duraturam Oratori concedat, & sine Parochi, & iurium Parochialium præiudicio, & exceptis Paschatis Resurrectionis Dominicæ, & alijs solennioribus Anni festiuitatibus; Et quod ij, præter familiares, & domesticos ipsius Oratoris eius seruitio necessarios,qui Dominicis, & alijs de præcepto Ecclesiæ,seu loci consuetudine festiuis diebus, missam ibidem audierint, non sint propterea nec esse censeantur exempti, de quo moneri debeant, quominus ijsdem diebus ad Ecclesiam pro missa audien-* C *da accedere debeant, & teneantur.* Hodie tamen huiusmodi gratiæ per Datariam non expediuntur; sed per Breue.

Tertia via est per Secretariam Breuium, quæ itidem cum ijsdem restrictiuis, siue conditionibus concedit.

In maiorem Lectoris gratiam non abs re erit etiam hìc referre formulam Indulti Altaris portatilis, cuius concessio ante Trident. Synodum frequens erat, quæ sic se habet.

Dilecto filio Nobili Viro D.N.Diœc salutem &c. Sinceræ deuotionis affectus, quem D *ad Nos,& Romanam geris Ecclesiam non indignè meretur, vt petitionibus tuis, illis præsertim, quas ex deuotionis feruore procedere conspicimus, quantum cum Domino possumus,fauorabiliter annuamus. Hinc est, quod Nos tuis deuotis supplicationibus inclinati, vt liceat tibi habere Altare portatile cum debita reuerentia, & honore, super quo, in locis ad hoc congruentibus, & honestis,possis per proprium Sacerdotem idoneum, missam, & alia diuina officia, sine iuris alicuius præiudicio, & in tua præsentia facere celebrari; deuotioni tuæ tenore præsentium indulgemus. Nulli &c.*

Examinetur nunc concessio, facta à sanct. mem. Vrbano VIII. Collegio nostro, quæ est per Datariam, in forma Mo tus proprij, & super eo expedita Bulla sub plumbo per Cancellariam, cuius parti culæ tenor sequens est.

Vrbanus &c. Consueuit Romanus Pontifex in supremo Apostolicæ Dignitatis solio ex Præpotentis Dei, cuius vices inferiori hoc orbe gerit, prouidentia constitutus, studium Paternæ beneuolentiæ suæ in personas, quæ continua obsequia, & labores in eiusdem Pontificis honorem, & Apostolicæ Sedis auctoritatem ferre, & impendere non desistunt, peculiari affectu, & cura conuertere, & prout eorum merita, & commissa sibi eiusdem Sedis officia promereri videntur, easdem condignis amplioris fauoris, & gratiæ titulis, & nostræ liberalitatis beneficijs decorare. Cùm itaque dilecti filij Magistri literarum Apostolicarum Abbreuiatores, in quorum numero Nos, olim in Minoribus constituti, adscripti fuimus, in literis gratiarum à Romano Pontifice concessarum dirigendis, atque firmandis nedum vtilem, sed etiam necessariam operam assiduis laboribus præstare noscantur. Nos Collegium Abbreuiatorum huiusmodi, vt ipsi, & pro tempore existentes literarum Abbreuiatores aliquid nostræ in eos, eorumque Collegium gratitudinis, & beneuolentiæ monumentum asportasse lætari possint, & in posterum in expeditione literarum huiusmodi studiosiùs inuigilent, specialis gratiæ fauore prosequi volentes, ac dd. Magistros modernos dd. literarum Abbreuiatores, & eorum singulos à quibusuis &c. censentes; nec non omnium & singulorum priuilegiorum &c. pro expressis habentes, Motu proprio &c. eisdem Abbreuiatoribus nunc, & pro tempore existentibus, vt ipsi, & eorum singuli pensiones annuas &c. Apostolica auctoritate transferre, nec non in Oratorijs, seu Cappellis in eorum ædibus bene, & decenter constructis, ac in rebus omnibus ad missæ Sacrificium requisitis instructis, ac ab omnibus domesticis vsibus liberis per se ipsos celebrare, seu per alium quemcumque Presbyterum secularem, vel cuiusuis ordinis regularem, ab Ordinario approbandum, quamdiù tamen officia huiusmodi obtinuerint, non autem illis dimissis celebrari fa- A *cere &c. perpetuò concedimus, & indulgemus &c.*

Huius Constitutionis tenorem Oratorium, siue Cappellam concernentem de nouo referre duximus, licet superius in cap. xv. integram Constitutionem retulerimus, cùm opportunò esse censuerimus hìc illam repetere, vt sub oculis appareat, quanti æstimaret iste Sanctissimus Pontifex Collegium nostrum, in quo ipse, nonnullique alij Pontifices Cardinalesque, ac alij meritis, & virtutibus insignes Viri prodiere, vt in Catalogo infra inferendo vbe- B riùs demonstrabimus.

Meritò igitur idem Vrbanus fel. semper mem. noluit concedere priuilegium hoc in forma communi, sed specificâ.

Perpendantur propterea vlterius causę, siue rationes, quare Episcopis similes concedantur facultates, quæ à Fagnano sic referuntur.

Prima est, quòd hæc concessio potius dici potest prærogatiua Dignitatis, quàm Ordinis. Fagnan. in C. quod nonnulli de Priuil. num. 15.

Secunda, quòd non decet Episcopos, C eorumque Superiores transire absque rationabili causa vllum diem sine missa Fagnan. ibi num. 21. quod habetur in cap. fin. de Priuil. in 6.

Tertia addit glos. in eodem cap. quòd Episcopus in itinere de mane ante Campanam diei dicere, vel facere dici possit missam, & pergere vias suas, & sic non impeditur in dicta, quod fieret, si haberet necesse expectare diem, & horam solitam, & opportunitatem Ecclesiæ.

Rationes istæ possunt diuersimodè applicari Collegio nostro.

D Primò, quòd hæc concessio sit prærogatiua Dignitatis, & ob id Collegio nostro competat probatur primò, quia Abbreuiatores sunt Nobiles, Comites Palatini, Notarij Apostolicæ Sedis, & PP. familiares, vt declarauit Leo X. in sua Constitutione in præcitato Cap. xv. expressa, vnde inter Romanæ Curiæ Primarios esse connumerandos Abbreuiatores ambigendum minimè est.

Secundò, Eò ipso, quòd sunt creati Abbreuiatores, censentur Referendarij etiam ex supra relata Constitutione Pauli V. in eodem Cap. xv. pariter expressa.

Ter-

Tertiò. Dispensantur ab Obseruantia Bullæ Pij IV. De registrandis gratijs; vt Paulus V. in supra relata Constitutione declarauit.

Quartò. Vnus assistit Signaturæ Gratiæ Pontificis. Laudatus Paulus V. ibidem.

Quintò. Alijs prærogatiuis, & gratijs gaudet Collegium nostrum, quas supra in hoc Opere, & præsertim in dicto Cap. xv. ennnciauimus cum solitis restrictiuis concessa est, quia sicut in multis prærogatiuis alia ipsius Curię Collegia excellit ita etiam in hoc conuenit, quòd antecedat. Et hoc demonstratur exemplo. Nam Gregorius XV. volens gratificari Episcopis, Cappellæ Assistentibus, inter alia priuilegia, eis concessit Oratorium priuatum, sed cum conditione, quòd prius visitaretur per Vicarium Vrbis, & vna missa pro vno quoque die, & sine præiudicio Iurium Parochialium celebraretur, & quòd eorum familiares non liberarentur ab obligatione audiendi Missas in Ecclesia diebus de præcepto. Hæ conditiones appositæ fuere, non obstante, quòd Collegium istud ex Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis compositum sit.

Secunda ratio supra allegata, quòd non decet Episcopos vllum diem, absque rationabili causa, sine missa transire. Id etiam Abbreuiatoribus applicari potest, cùm sint tot capita Cancellariæ Apostolicæ, vnde Cancellariæ Apostolicæ Officiales sibi subditos, & alios, ad eos, pro diuersis negotijs, recurrentes, exemplo instruere debent.

Tertia ratio, similiter à gloss. allegata, diuersimodè etiam nostro Collegio applicari potest, cùm teneamur dare operam literis, & si deberemus quotidie expectare campanæ signum, & opportunitatem Ecclesiæ, pro missa auscultanda certè multum temporis detraheretur studio, & seruitio Apostolicæ Sedis, vt innuit laudatus Pontifex Vrbanus in eius exordio.

Demonstrauimus huc vsque qualitatem Oratorij, seu Cappellæ Abbreuiatorum, quod absimile minimè est ab illo Episcoporum. Quare operæ pretium poscit, vt incæptam disquisitionem, progrediamur, ac nonnulla dubia, quæ ob hanc causam oriri possunt, examinemus.

A Primum, & frequens est. An si quis audiat missam, die festo, in priuato Oratorio alicuius Magnatis, satisfaciat præcepto.

Dubij huius resolutio dependet ex priuilegij inspectione, an adsit aliqua restrictiua, seu conditio, vt benè aduertit doctissimus Diana in part. 9. tract. 1. resolut. 3. vbi docet, quòd si adsit decretum: *Volumus autem, vt familiares, seruitijs tuis non necessarij, missæ interessentes, ab obligatione audiendi missam in Ecclesia, in diebus festiuis de præcepto, minime liberi*

B *censeantur*. Tunc peccare mortaliter illos, qui non sunt comprehensi in priuilegio audiendi missas in ijsdem Oratorijs, diebus festis de præcepto. Hæc Pontificis verba sunt luce clariora; secus autem dicendum est de Oratorijs Episcoporum, Regularium, & vigore Bullæ Cruciatæ, *vbi non adest vlla limitatio*. At Breue nostrum est absque vlla limitatione, ergo Oratorium nostrum gaudet eodem priuilegio, quo gaudent supra relata Oratoria, quia vbi militat eadem ratio, militat eadem Iuris dispositio in materia fauorabili

C Diana loc. cit. resol. 2.

Plures aliæ rationes adduci valerent, sed breuitatis studio omittimus, cùm apud eundem Dianam tract. 8. resol. 40. videri possint.

Secundum dubium insurgit, quando aliqui in domo commorantur illius, qui habet Indultum Oratorij priuati, sed viuunt proprijs expensis, an isti tales gaudeant priuilegio audiendi missam in diebus festis de præcepto in eodem Oratorio.

Supra memoratus Diana in eadem

D part. 9. tract. 1. resol. 6. hoc discutit dubium; & se validè opponit sententiæ Pellizarij, affirmantis, eosdem tales satisfacere præcepto, & inter alias, quas Diana affert rationes, illa præcipua est, quòd ijdem, adhoc vt dicantur de familia, oportet, vt habeant quandam habitudinem subiectionis ad caput eiusdem Familiæ. Quare sub familiæ nomine non venire fratrem, & vxorem fratris, cum sua familia habentem propriam mensam, redditus, & famulos separatos, à suis expensis viuentes.

Ista Dianæ resolutio fundatur in dicta

reſtrictiua, quæ in ſimilibus Breuibus apponi ſolet, quòd præter familiares, & domeſticos Oratoris, eius ſeruitio neceſſarios, qui in Dominicis, & alijs de præcepto Eccleſiæ, ſeu loci conſuetudine feſtiuis diebus miſſam ibidem audierint, non ſint propterea, nec eſſe cenſeantur exempti. Verùm quando talis non adſit conditio, deficit fundamentum, ſuper quo præfata reſolutio erecta fuit. Et noſtrum Breue remanet in viribus ſuis, & non ſolùm familiares, & domeſtici in eadem domo, verum etiam extranei ſatisfaciant præcepto, vt dixi in primo dubio.

Tertium oritur dubium, an Oratoria priuata vbique ſuffragentur Priuilegiato.

Affirmatiuam tuetur ſententiam præcitatus Diana in eiſdem parte, & tractatu reſol. tamen 7. vbi docet, quòd tale priuilegium eſt perſonale, & propterea perſonam ſequitur, & cum eadem perſeuerat, & extinguitur. Cui addo Indultum nobis conceſſum nullam in ſe continere conditionem præterquam, quod Oratorium ſit benè, & decenter inſtructum in eorum ædibus &c. ex hoc argui poteſt, quòd ſi quis noſtrum habeat plures domos, & in Vrbe, & extra, & in vnaquaque earum habeat Oratoria, decenter inſtructa, ad formam Indulti, in eodem poterit pro ſuo libito celebrare, vel audire miſſam contra ſententiam Dianæ in reſol. 22. vbi negatur: fundata ſua intentione in quodam exemplo cuiuſdam Marchioniſſæ id petentis, & à Pontifice denegatum; præterea quòd priuilegium celebrandi miſſam in Oratorijs priuatis, maximè exiſtentibus in domibus laicorum, eſt potius odioſum, quàm fauorabile, quia eſt minus decens reuerentiæ debitæ huic ſacrificio. Quæ rationes ſic à Diana allegatæ non videntur applicari poſſe Collegio noſtro, cum repræſentet corpus Eccleſiaſticorum, & ſæpè ſæpius Collegæ noſtri ſint Sacerdotes, & per ſe ipſos celebrent. Supradictam meam ſententiam confirmat Pignatel. in ſuis reſolut. tom. 6. reſol. 98. num. 56. & 57. Vbi aſſerit, quod quando priuilegium eſt perſonale, tunc ſequitur perſonam, aliàs eſſet quodamodo coarctatio ad locum.

Quartò. Quandoque ab Epiſcopo eſt interdictum Regularibus, ne Euchariſtiam Secularibus adminiſtrent; vnde oritur du-A bium, an iſti Regulares, ſtante præfatâ prohibitione, poſſint in Oratorio priuato miſſam celebrare, & Sanctiſſimam miniſtrare Euchariſtiam; præfatus laudabilis ſemper memoriæ dignus ob immenſos ſuos exantlatos labores Diana in reſol. 8. præcitatorum locorum benè triturando dubium id negat, ſed adſunt validæ rationes, & Theologi pro vtraque parte, quos, breuitatis gratiâ referre omitto.

Quintò. Non infrequens inſurgit alium dubium, in quibus diebus non ſit licitum celebrare in Oratorio priuato.

B Sequendo reſolutiones præcitati Dianę; in hoc dubio dico ſolutionem pendere ex Breuium inſpectione, in quibus, vt plurimum ſolennes feſtiuitates excipi ſolent; in noſtro autem nulla reperitur exceptio; ergo etiam in Solennioribus, & in Natali, & Paſchate audiendo, vel celebrando miſſam in Oratorio Eccleſiæ præcepto ſatisfit. Verùm ſi hoc fieret, id fieri deberet magnâ cum circumſpectione, ne incommoda ſequerentur, maximè in feſtis ſolennioribus, in quibus congruit valdè ad exemplum, ædificationemque populi, vt C Nobiliores, Illuſtrioreſque perſonæ publicas frequentent Eccleſias, & in eis Sacramenta recipiant. Expedit enim, quòd non detur locus multitudini audiendi miſſam in ſuis Oratorijs, ſed vt ipſi etiam ad Eccleſias accedant, ibique concionem audiant, Sacramenta frequentent, & alios ad pia opera ſuo moueant exemplo, aut aliorum exemplo ipſi alliciantur, & Parochi etiam non defraudentur oblationibus. Non obſtant, quæ in contrarium adducuntur à Barboſ. & ab alijs ab ipſo allegatis in lib. 1. de Iur. Ecc. vniuerſ. cap. 8. D n. 6. quia eorum intentio fundatur in conditionibus, ſiue reſtrictiuis, quæ apponi ſolent à Sacra Congregatione, vel à Dataria, vel Secretaria Breuium, vt ſæpè diximus.

Auulſo vno non deficit alter. Sic mota dubia, reſoluto vno alter inſurgit, ac eſt.

An miſſa celebrari poſſit in Oratorio priuato, abſente Domino, & præſente ſolummodo eius familiâ. Pro negatiua dicendum videtur, quòd abſente Domino miſſa celebrari minimè poſſit, quia priuilegium eſt perſonale, ac in illo familia expreſſa minimè eſt. Sed huic obiectioni reſponden-

dendum puto, omnia similia Indulta personalia esse,quia conceduntur Dominis, & non familiæ, & si Dominis tantùm suffragari deberent inania essent, quia sæpè Domini familiaritatis seruitio destituerentur, cùm plurimi ex familia, sub missæ prætextu,per longum temporis spatium ab illo se eximerent, quare in locum commodi maximum incommodum ex eiusmodi Indultis Domini experirentur. In nostro autem Indulto familia expressa non fuit,non ad restringendam gratiam, sed ad illam ampliandam, vt clarè patet, quia in illo,nec vlla minima restrictio apposita fuit; & plenissima Concedentis gratia sufficienter arguitur,ex ipsa Bullæ lectione, vbi Pontifex Vrbanus fatetur, se, dum in Minoribus erat, in Collegium adscriptum fuisse, vnde, tam ob hanc gratam memoriam, quàm etiam, quia Franciscus Barberinus, eius Patruus, iam per antea Abbreuiator fuerat, vt infra in Abbreuiatorum Catalogo ostendimus, voluit supranarratis priuilegijs absque vlla restrictione Collegium nostrum decorare. Ex dictis igitur omnis obiectio corruit. Restat modo moti dubij examen; An familia absente Domino gaudeat, cuius dubij resolutio est affirmatiua vt tenet idem Diana in resol.2. prædicti tract. primi par. 9. asserens,quòd hæc sit communis praxis.

Nolumus rem aliquam intentatam relinquere; cùm enim insurgant duo alia dubia, quæ peculiarem requirant inspectionem, videlicet quâ horâ ante lucem & qua post meridiem quis in Oratorio priuato missam celebrare valeat. Horum dubiorum enodationem proposuit Eminentiss. Franciscus Maria Cardinalis Brancatius suâ doctâ dissertatione de priuilegijs quibus gaudent Cardinales in proprijs Cappellis; nihilominus, cum omni erga tantum Purpuratum reuerentia,aliqua in Eruditorum gratiam addere duco,vt sęculi genio eruditionum amanti magis satisfacere valeam.

Huiusmodi dubiorum solutionem Ecclesiasticæ historiæ Parens Cardinalis Baronius aliquâ in parte attigit ad annum 34. n.61.Vbi docet Dominicam cænam à Domino,diei horâ vespertinâ,institutam fuisse. Hanc autem consuetudinem apud nonnullasEcclesias celebrandi vesperè remansisse, sed à ieiunijs sacrificium offerrebatur.Hunc viguisse vsum inEcclesia Affricana demonstrat auctoritate Sancti Cypriani in Epist. ad Cæcil. 63. vbi, iste zelantissimus fidei Athleta sic fatur *Cæterùm omnis Religionis, & veritatis disciplina subuertitur, nisi id,quòd spiritaliter præcipitur, & fideliter reseruetur, nisi si in sacrificijs matutinis hoc quis veretur, ne per saporem vini redoleat sanguinem Christi*. Et paulò post: *Quomodo autem possumus propter Christum sanguinem fundere, qui sanguinem Christi erubescimus bibere? An illa sibi aliquis contemplatione blanditur, quòd & si mane aqua sola offerri videtur, tamen cùm ad cænandum venimus, mixtum Calicem offerimus*. Ex huius Sancti Martyris auctoritate clarè deducitur, horis antelucanis Eucharistiam priscos fideles sumpsisse, qui si distulissent in cænæ tempus plebs ad conuiuium conuocari non potuisset; id etiam innuit Tertullian. antiquissimus Ecclesiasticorum rituum Scriptor, ac eiusdem Cypriani Prædecessor; ille ergo de corona sect. 3. sic ait: *Eucharistię Sacramentum, & in tempore victus, & omnibus mandatum à Domino, etiam antelucanis cœtibus, nec de aliorum manu, quàm Præsidentium sumimus*; cuius locum eruditissimus Bona in suo rerum liturgicarum lib. primo cap. 21. num. 3. sic exponit: *tempore victus idest cænæ, qua hora Christus hoc mysterium instituit, Eucharistiam sumimus, atque etiam antelucanis cætibus, & consequenter ante omnem cibum*; at ego tanti Eminentissimi pace, pro antelucanis cætibus, non intelligo tantummodo ante omnem cibum, verùm etiam tempus ante lucem; vt ex ipsomet Tertulliano in suo Apologetico sect.2.eruitur,vbi allegat Plinium ij. ad Traianum Imperatorem de quibusdam damnatis Christianis scripsisse,*præter ostinationem non sacrificandi nil aliud se de Sacramentis eorum comperisse, quàm cætus antelucanos ad canendum Christo, & Deo: & ad conferendam disciplinam*.

Supra narratum morem bis offerendi mane, & vespere viguisse docet in Affrica in solo die annniuersario Dominicæ cænæ Sanctus Augustinus Epist. 118. ibi: *Quæris* inquit *quid per quintam feriam vltimæ hebdomadis Quadragesimæ fieri debeat, an offe-*

offerendum sint mane, & rursum post cænam: an ieiunandum & post cænam tantummodo offerendum: an etiam ieiunandum, & post oblationem, sicut facere solemus cænandum, vbi sic idem eruditissimus Bona doctè subiungit. *Si diuina Scriptura quid sit faciendum præscribit, ita procul dubio faciendum vt legimus. Et si quid horum tota per orbem frequentat Ecclesia, quin ita faciendum sit disputare, insolentissimæ insaniæ esse. Tum casum propositum, nec definitum in scriptura, nec vniuersalis Ecclesiæ consuetudine firmatum; sed ex eorum genere esse, quæ per loca, & regiones variantur.*

Quibus autem horis, in quinto ex sexto sæculis, celebrarentur missę nullam, neque in Concilijs, neque in Patribus reperi mentionem.

In sexto tamen missarum matutinarum, & vespertinarum mentionem reperi in Concilio Agatensi celebrato anno 506. Canon. 30. & in Concil. Aurelianen. 3. habit. an. 540. cap. 28. in eodem sæculo missas hora decima celebratas fuisse inueni ex Concilio Bracharensi 2. ann. 572. can. 9.

Ecclesiæ ritum, qui in fine octaui, & principio noni seculi obseruabatur, nobis indicat Amalarius Fortunatus Episcopus Treuerensis. Obijt Amalarius anno 814. Is in suo Tract. de Diuinis Officijs lib. 3. cap. 42. narrat, Telesphorum Summum Pontificem scripsisse, vt ante horæ tertiæ cursum nullus præsumeret missas celebrare, quâ horâ Dominus noster ascendit in Crucem; quamobrem, si ob hanc rationem hora tertiâ celebrationi missæ competens erat; ob alias rationes aptum erit tempus horæ sextæ, quo secundùm Matthæum Christus Crucem ascendit, & horę nonæ, quando emisit spiritum. Addit postea idem Amalarius, se vidisse Leonem Pontificem (nempe III.) diluculò intrare ad missam, nescire tamen vtrum, causâ necessitatis intercedente, hoc ageret, an solâ potestate. Quòd autem iste legerat in gestis Pontificalibus, illud se scripsisse asseruit. In libro verò 4. cap. 40. idem Amalarius suprâ narratâ de celebrationis missæ horâ, ac de supra laudato Sancto Leone Pontifice repetit addendo, cæteros Presbyteros in Romana Ecclesia id etiam

A seruasse, necnon Sanctum Gregorium in Homilia, habitâ in Basilica Sancti Sebastiani narrasse, Cassium Episcopum Narniensem ad Missarum solennia horâ tertiâ accessisse. Supra allegati Fortunati assertioni consonans est Vvalafridus Strabo de reb. Eccles. cap. 23. Viuebat iste anno 849.

In vndecimo seculo circa finem floruit Ioannes Micrologus, qui in suis Ecclesiasticis obseruationibus cap. 58. conformem cum Vvalafrido se ostendit.

Rupertus verò Tuitiensis, qui viuebat in duodecimo seculo de missa celebranda
B horâ tertiâ meminit additque præterquam tempore Iunij.

In decimo tertio seculo de simili hora missa celebrandi differit Iacobus de Vetriaco in historia Occidentali cap. 38. Item Alexander de Ales par. 4. q. 10. memb. 1. art. 2. §. 2. ac Diuus Thomas Aquinas par. 3. quæst. 83. art. 2. vbi aureo, & facundo calamo de hora debita celebrandi missam scribit, ac concludit, missas celebrari posse primâ parte diei propter aliquam necessitatem, Guilelmus verò Durandus Aquinatis Syncronus in suo ratio-
C nali Diuinorum Officiorum lib. 4. cap. 1. num. 20. & 21. præter superius allegata nil aliud refert. In hoc seculo de missa celebrata extra narratas horas pulcherrimum nobis exhibet exemplum Rainald. in suis Annalibus Ecclesiasticis ad annum 1264. num. . . vbi refert Vrbanum IV. Marchioni Misnensi concessisse, *vt aliqua, ex necessitate posset coram se, rem diuinam celebrari facere, circa vltimam noctis horam.*

Sequenti seculo decimo quarto floruit Petrus Paludanus, qui lib. 4. sentent. dist.
D 13. quæst. 2. concl. 2. art. 2. asserit, horâ primâ missam celebrari posse, ac etiam in aurora quando lucescit, ob rationes ab eo adductas: Ioannes verò Beleet Paludani contemporaneus, vt ex Oudin. de Scriptor. Eccles. de eisdem tribus horis, quâ missa celebranda sit, differit in suo tractatu de explicat. Diuin. Offic. cap. 50. In hoc itidem seculo tria alia exempla nobis patefecit idem Rainaldus ad ann. 1301. nu. 23. Scribens Bonifacium VIII. Catharinæ Imperatrici Constantinopolitanæ indulsisse, vt *ante lucem, & quòd dies illucesceret (prouiso tamen, quod parcè concessione huiusmodi*

di

di vteretur) quia, cùm in Altaris officio immolatur Dominus Dei Filius Iesus Christus, qui candor est lucis eternæ, congruit illud non in noctis fieri tenebris, sed in luce, necnon Clementem V. Philippo Principi Tarantino ann. 1312. num. 48. concessisse *à media nocte ad horam nonam coram se celebrari diuina iubere posse, quo tamen parcè priuilegio vteretur.* Itidem Ioannem XXII. etiam Philippo Franciæ Rege ann. 1316.num.18. indulsisse, vt *antequam dies elucesceret coram se, & eius familia* missam celebrari facere valeret.

In sequenti autem decimo quinto seculo vixit Ioannes Gerson, qui in sua Summa Theologica lib. 4. de Eucharistia, de eisdem tribus inquirit horis. In fine autem seculi floruit Gabriel Bielius, qui scripsit missas priuatas celebrari posse à principio diei vsque ad horam nonam, missas verò publicas inclusiuè, siue horâ tertiâ, siue sexta, siue nona celebrari debere. Post tot Patrum, & Theologorum sententias superuenit Sacrosanctum Concilium Tridentinum quod in sess.22.cap.9. circa hoc dubium nil aliud decreuit, nisi quod *Sacerdotes debitis horis celebrent*. Tandem beat.mem.Pius PP.V. præmemorati Concilij Exequutor, & Interpres sua speciali Constit. in Bullar.in ordine *la* 4. reuocauit priuilegia quibuscumque concessa celebrandi missas vespertino tempore, cuius hac laudati Concilij occasione autumo à Theologis disceptari ceptum, quænam sit debita hora pro missarum celebratione.

Hoc dubium quod vt supra indicauimus laudatus Eminentissimus Cardinalis Brancatius latè discutit in sua dissertatione de priuilegijs quibus gaudent Cardinales in proprijs Cappellis, ac primo loco inquirit de ijs, qui nullo vtuntur priuilegio, postea de illis, qui fauoribus, & gratijs à Sede Apostolica concessis fruuntur. Modo nos ad huiusmodi dubij examen, multa ex eodem Brancatio summatim delibando, descendimus.

Pro primis, videlicet illis, qui nullo priuilegio gaudent expressa lex est in missalis Rubrica num. 15. quæ sic se habet. *missa priuata saltem post Matutinum, & Laudes quacumque hore ab Aurora, vsque ad meridiem dici potest.* Quod autem sit hoc auroræ initium S.Thomas constituit inter

A mediam noctem, & ortum Solis, quando videlicet Solis substantia super terram apparet, auroramque incipere quando claritas radiorum in cælo conspicitur; tunc enim quodammodo dicitur Sol ortus, & signatæ auroræ initium esse per horam, & quartam horæ partem ante Solis apparitionem, vt asserunt Theologi ab ipso Cardinale Brancatio citati, quos, & alios infracitandos omitto, ne volumem magnum excrescat, cùm apud ipsum Cardinalem legi possint. Astronomi igitur, à quibus lex sumenda est, firmant lineam crepusculi,

B in qua Sol, cùm sub Orizonte sit, in parte Orientali, auroræ principium designat, tuncque ab eodem Orizonte per gradus octodecim distat, in quibus ascendendis consumit horam integram cum quinta horæ parte, quare tali tempore quilibet Sacerdos sine vlla dispensatione celebrare valet. Asserit propterea laudatus Brancatius diuersorum Theologorum auctoritate suffultus, eosdem, qui nullo fruuntur priuilegio, posse per duas ferè horas ante Solis manifestationem Sacrificium offerre; de alijs verò, qui priuilegijs vtuntur, dis-

C serere omitto, cùm ad nostrum Collegium minimè spectent. Curiosos verò ad eundem Brancatium remitto.

Superest modò disserere de hora post meridiem, de qua sæpe laudatus Brancatius sic, breuiter referendo, fatur. Cùm bo: mem: Pius V. supra allegatâ suâ Constitutione reuocauerit facultates celebrandi missas vespertino tempore, quare de meridiei confinibus debet inquiri, cùm vsque ad meridiem nulla insurgat dubitatio. Asserunt propterea aliqui, paulo à meridie delapsa Sacrificium incipi posse,

D cùm tempus non mathematica, sed morali lance expendendum sit ex Theologis, à dicto Brancatio citatis. Hanc temporis mensuram post meridiem aliqui affirment ante tertiam horæ lapsæ partem, Sacrificium incipiendum esse, aliàs peccati mortalis labes incurreretur. Alij non excedunt mediam horam, alij trium quadrantium effluxum, inducere peccatum mortale in celebrante. Alij per horam non integram id licere, absque peccati lethalis incursu. Alij denique infra totam horam post meridiem exordiri Sacrum posse, asserunt, vndè si post horam initium darent, morta-

lem

ſem labem contraherent,nec deſunt etiam, qui concedunt Sacrificium, abſque ſcrupulo incipi poſſe, horâ integrâ poſt meridiem, quam poſtremam ſententiam ſequitur ipſe Brancatius nonnullis rationibus eam ſuffulciendo. Tranſit deinde ad examen pro illis, qui ſunt priuilegiati, ſed cùm quęſtio hæc ſit caſum extra noſtrum, illa etiam omittimus, vt ſupra diximus de alia.

Si quis autem præter ſæpè laudatum Brancatium, & Auctores ab ipſo citatos, de hac hora celebrandi miſſam alios legere cupiat, adeat Gauantem in Rubricas miſſali num.15. Theodoſium de Rubeis in ſuo Ærario vniuerſali perpetuo cap.19. Andream Du Sauſſay in ſua Panoplia Sacerdotali lib. 1. cap. 9. art. 4. Nouarium in Summa Bullar. Comment. 79. num. 2. & ſeqq.

Hæc ſunt Theologorum variæ ſententiæ, quas hac in Vrbe Eminentiſſimus, & Reuerendiſſimus D. Cardinalis Carpineus Sanctiſſimi Domini noſtri Papæ Vicarius anno 1681. die 10. Octobris ſpeciali ſuo Edicto, Italico Idiomate promulgato, ſic latinè reddito limitauit.

Ad obuiandos abuſus in celebratione miſſarum intempeſtiuis horis iuſſit, vt miſſarum celebrationis initium non eſſet, niſi per horam ante auroram, ac horâ integrâ poſt meridiem omnino Sacrificium abſolutum eſſe deberet.

Ex his igitur allegatis vnuſquiſque conſcientiæ ſuæ conſulere poterit.

Pro huius diſquiſitionis coronide referam quid requiratur ad hoc, vt Oratorium priuatum dicatur decenter inſtructum, vt in Indulto, noſtro Collegio conceſſo, iniungitur.

Dubium hoc declarat Nouarius ipſe ibidem tract. 2. tit. de Oratorijs priuatis Comm.93.num.5.ſequenti modo.

Prout etiam (ait) *ad effectum, vt diceretur locus decenter ornatus aſſerebam, vt dictum Oratorium habere deberet ſuper medio Altaris crucem, & candelabra ſaltem duo hinc inde, & in vtroque eius latere, ac ad crucis pedem tabellam ſecretorum, & in cornu epiſtolæ coſſinum ſupponendum miſſali, paruam campanulam, duas ampullas vitreas, manutergium mundum in feneſtella, ſeu parua menſa ad*

A *hæc præparata, miſſale, calicem aureum, vel argenteum, aut ſaltem habentem cuppam argenteam, intus inauratam, patenam inauratam, ab Epiſcopo conſecratam, purificatorium mundum, paruam pallam lineam, & mundam, corporale lineum, & mundum benedicta: velum ſericum, & burſas ſericas coloris paramentorum, vt colligitur ex dicta rub.tit.de præpar.Sacerdot. celebrat. amictum cum cruce in medio, & cordulis ſufficientibus ad præcingendum albam lineam, & mundam, cingulum, manipulum, ſtolam, planetam, non laceram*

B *ab Archiepiſcopo, vel alio poteſtatem habente, benedicta.*

Et ne dubitandi anſa remaneat, nempè quod huiuſmodi priuilegium celebrandi, ſeu celebrare faciendi miſſam in Oratorio, ſiue Cappella priuata per dimiſſionem officij expiret; propterea huic inani dubio occurrere volentes in memoriam reducimus, quòd omnia priuilegia, à diuerſis Pontificibus Abbreuiatoribus conceſſa, confirmata, & ampliata fuere à ſa:mem: Clemente Papa X. ac ſignanter priuilegium hoc, quod fuit prorogatum ad vitam, vt in eius Con-

C ſtitutione, in ſupra deſcripto Capite XV. relatâ.

Hæc ſunt dubia, quæ de noſtro Indulto Oratorij priuati examinanda eſſe duximus. Scimus laudatum Pignatellum in ſuis Conſultationibus Tom.6.Conſult.98. per totam copioſo calamo varia dubia de huiuſmodi Oratorijs pertractaſſe, quæ adamuſſim noſtrum Indultum minimè feriunt. Cum omnium aliorum Indultorum ampliſſimus ſit, nullamque reſtrictiuam, vt in Cancellaria, vocamus, contineat, quod ſpecialiter animaduertendum eſt.

D

CAP. XIX.

De Subſtitutis eligendis.

HVcuſque multa, nullis laboribus, nulliſque diligentijs parcendo congeſſimus, quæ futuros Abbreuiatores erudire, ſimulque inſtruere poſſint. Ne quid igitur intentatum remaneat, quod deſiderari valeat, addendum hìc exiſtimamus breuem Tractatum de Subſtitutis, ab Abbreuiatoribus eligendis, & licèt ſparſim iam multa

de

de eisdem Substitutis dicta sint, nihilominus, ne lector ea perquirendo, tempus terere cum tædio cogatur, eadem in vnum collegimus, vt aliquo oriente dubio, statim sub oculis illius resolutio haberi possit.

Primo loco futuros Abbreuiatores monendos puto, vt omni seposito humano respectu, solummodo Dei timorem, Summi Pontificis, Sedisque Apostolicæ seruitium, propriumque honorem in eligendis Substitutis præ oculis habeant. Eligant scilicet Virum pium, doctum, bonisque moribus imbutum, in conficiendis Minutis apprimè instructum, vt alios potius docere, quàm ab alijs doceri valeat, denique non lucro immoderatè addictum, cùm pecunia omnium malorum origo sit, atque fomentum. Ostenso nunc qualis Substitutus eligendus esse debeat, promissum implere debemus, ea nempe in mentem reuocando, quæ supra collegimus.

Descripsimus enim in Cap. XVI. de Abbreuiatorum statutis, atque decretis RR. DD. Abbreuiatores §. 80. anno 1593. statuisse, quòd eorum quilibet habere deberet Substitutum fide ac experientiâ commendatum in propria domo, proprijs expensis, cum menstruo salario. Deberentq; ipsi Substituti ab Abbreuiatoribus, in horum Congregatione approbari, nec aliquis, nisi approbatus, Substituti officium exercere valeret; & si aliquis ab Abbreuiatoris seruitio discessisset, non posset, alio modo, ab altero Abbreuiatore, ad hoc proprium seruitium admitti, nisi de consensu illius Abbreuiatoris, à quo discesserat, habitâque licentiâ, & præuiâ approbatione faciendâ, singulis sex mensibus in eadem Congregatione, mores, & idoneitas singulorum Substitutorum examinari, & an aliquis illorum ab officio amouendus esset deliberari oporteret, tenerenturque dicti Substituti, postquam approbati essent, solitum fidelitatis iusiurandum in manibus R.D. Decani in Congregatione præstare, aliter ab exercitio omnino repellerentur. Quale autem iuramentum à Substitutis præstandum esset, in eorundem Statutorum calce exprimitur.

Quod tamen præcitato anno 1593. de Substitutis eligendis statutum fuerat, vt nuper narrauimus, ann. 1621. mense Martij

A moderatum fuit, scilicet, decernendo quòd Substitutos domi retinere necessarium minimè esset, sed laudabile.

At quia temporis progressu ea, quæ prouidè facta fuisse dignoscuntur, paulatim alterantur, ac in deterius labuntur, animaduertentesque propterea RR. DD. Abbreuiatores in eorum Substitutis aliquando in conficiendis Minutis negligentiam; die 10. Aprilis 1634. decreuerunt, ab omnibus Substitutis denuò solitum iusiurandum, de fidelitèr, ac diligenter munus suum exercendo, in manibus R. D. Decani præstari debere.

B Laudabilem hunc zelum RR. DD. Abbreuiatorum, quòd omnia ritè, & rectè in Cancellaria peragerentur, in principio sequentis anni 1635. rursus demonstrârunt, cùm in domo R. D. Regentis congregati, diuersa decreta, pro felici Cancellariæ Apostolicæ gubernio ediderint, inter quæ, de Substitutis sic sancitum fuit.

Nullos post eam diem Substitutos Registratorum munus exercere valere, & id ijs, maioribus rationibus, Scriptoris officium exercere, prohibitum iampridem fuerat (scilicet à sa. me. Paulo V., vt ex eius C Motu proprio, quod in huius Capitis calce apponimus) sub eadem lege etiam comprehendi voluerunt Magistri Regesti, tam Datariæ, quàm Cancellariæ.

Pariter eâdem in Congregatione decretum fuit, Substitutos non admittendos, nisi præuio examine, ac illorum approbatione, per secreta suffragia faciendâ. Insuper etiam sancitum fuit, quòd, dum Cancellaria habetur, intra Cancellos, in Parco assistere debeant, à quo, absque proprij Præsidis licentia, egredi fas minimè esset.

Cogor hìc solitam querimoniam temD poris decantare, cùm istud suo indefesso progressu omnia sensim alteret, ac immutet. Cùmque igitur animaduertissem, in nonnullis Substitutorum examinibus, à pristino examinis rigore, aliquantisper recessum fuisse, propterea in Congregatione habitâ in domo R. D. Regentis die 24. Februarij præteriti anni 1690. infrascriptum decretum editum fuit, videlicet:

Quòd in futurum Substitutis deputandis dentur dubia in scriptis, ad quæ in eodem tempore examinis, etiam in scriptis ipsi Substituti respondere debeant, & si adamus-

muſſim reſponderint, ac RR. DD. viſum fuerit illos admittere, admiſſio fiat per vota ſecreta.

Hæc breuiter de Subſtitutis eligendis colligimus, de eorum verò munere ſparſim ſupra relata fuiſſe comperies; interim accipe, Benigne Lector, promiſſum Pauli V. Motum proprium, ſcilicet:

Motu proprio &c. Cùm ex laudabili inſtituto Collegij Abbreuiatorum literarum Apoſtolicarum Maioris Præſidentiæ, ipſi Abbreuiatores, pro tempore exiſtentes S.R.E. Vicecancellario, ſeu eius in Cancellaria Apoſtolica Locumtenenti, vel Cancellariæ ipſius Regenti, in expeditione literarum huiuſmodi aſſiſtere, & in ipſis notulas, ſeu cedulas, Minutas nuncupatas, ipſarum literarum, priuſquam ab eis, ad quos ſpectat deſcribuntur, formare, componere, & ordinare, illaſque, ac literas, inde confectas, diligenter, ac ſtudioſè perpendere, & examinare, & coarctare, & ſi opus fuerit, emendare, & corrigere, & ne literæ ipſæ in aliquo defectuoſæ, vel obſcuritate perplexæ ſint, ſed ſtylo, & charactere debitis, ac congruè ſcriptæ, & expeditæ dimittantur, ſedulò præcauere debeant, necnon pro huiuſmodi, & nonnullis alijs grauibus, & laborioſis officijs, & oneribus eorum curæ, fidei, & induſtriæ creditis, commodiùs, & accuratiùs obeundis, ac præferendis, nonnullos Subſtitutos ſtyli, & praxis dictæ Cancellariæ peritos: in ſua familia aſſiſtere, & domi ſuis expenſis retinere, illorumque operâ, & miniſterio in his vti conſueuerunt. Nuper verò ad noſtram notitiam deuenit, quòd plerique, nomine officiorum Scriptoriæ, literarum huiuſmodi lucrifieri ſolitis, vberiorem quęſtum appetentes, nedum Scriptorum, ſed etiam Subſtitutorum Sollicitatores ambiendo, eorumque animos captando, cum illis ſuper confectione Minutarum, & ſcripturâ literarum huiuſmodi indebitas pactiones, & conuentiones ineundo, & dictas notulas, ſeu cedulas, & Minutas, abſque dictamine, recognitione, & examine ipſorum Abbreuiatorum, illiſque inconſultis raptim, & ex improuiſo conficere, etiam interdum notulis, & Minutis huiuſmodi, mente dumtaxat conceptis, nec aliter formatis, ſeu abſolutis indecenter deſcribere, & expediri facere præſumunt, in non A modicum Collegij Scriptorum literarum Apoſtolicarum huiuſmodi vilipendium, illiuſque ſtatutorum, & ordinationum contemptum, ac aliorum Scriptorum, & Subſtitutorum prædictorum præiudicium, & detrimentum; Nos igitur, qui dum in minoribus eſſemus, de gremio, & conſortio Collegij dictorum Abbreuiatorum per plures annos fuimus, proinde attendentes operæ pretium, & rationi conſonum eſſe, vt quod cuique officio congruit, ad illud idem ſublatâ confuſione reuocetur. Et propterea cupientes pro paſtoralis officij noſtri debito honori, & decori tam B Cancellariæ, quæ Romanorum Pontificum organum vocatur, quàm Abbreuiatoribus, & Scriptoribus huiuſmodi conſulere, ſimulque abuſionibus, & inconuenientibus præfatis, necnon ſcandalis, quæ exinde oriri poſſent, ac aliàs in præmiſſis opportunè prouidere. Motu ſimili, & ex certa ſcientia, tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, ac declaramus. Quòd nullus dictorum Scriptorum nunc, & pro tempore exiſtentium, officium Scriptoriæ literarum huiuſmodi, actu exercentium, cuique ex dictis Abbreuiatoribus, earundem literarum C præſentibus, & futuris famulari, & inſeruire, ac per ſe, vel quemcumque alium, eius vice, & nomine agentem, præſertim ſibi cohabitantem, ſeu famulantem, notulas, aut ſchedulas, vel Minutas literarum huiuſmodi conficere, ac quęcunque alia ad functiones, munera, officia, & exercitia Subſtitutorum præfatorum quomodolibet ſpectantia, etiam de conſenſu, ſeu permiſſione Vicecancellarij, Locumtenentis, ſeu Cancellariæ Regentis, & Abbreuiatorum præfatorum, ſiue alicuius, ſiue minoris partis eorum ſubire, ſeque in D illis publicè, ſeu clandeſtinè, aut aliàs quomodolibet ingerere, & immiſcere, neque in aliquas literas, per Cancellariam prædictam expeditas, niſi prius illarum formulæ, ſeu ſchedulæ, vel Minutæ, ab vno ex Abbreuiatoribus, vel eorum proprijs Subſtitutis præfatis confectæ, ac ipſius Abbreuiatoris manu ſignatę fuerint, ſubſcribere valeat, ſed à præmiſſis omnibus prorſus ſe abſtineat, quin etiam iuramentum in Reſcribendarij, ſeu Defenſorum, pro tempore exiſtentium Collegij Scriptorum huiuſmodi, quotieſcumque ad

id ab ipsis requisitus fuerit, præstare debeat, sed si quidquam contra ipsarum præsentium formam, & tenorem attentare præsumpserit, vltra periurij reatum, ab exercitio sui officij Scriptoriæ huiusmodi, & ingressu Cancellariæ prædictæ, per sex integros, & continuos menses pro prima vice sit suspensus; si verò ipsum rursus eisdem præsentibus contrauenire contigerit eodem officio Scriptoriæ, etiamsi illud ad liberam cuiusuis alterius dispositionem, ex indulto Apostolico, vel aliàs pertineat perpetuò priuatus sit, & esse debeat, idemque officium per priuationem huiusmodi vacare censeatur eò ipso, absque alia declaratione. Decernentes easdem præsentes semper, & perpetuò validas, & efficaces fore, sicque per quoscumque Iudices, & Vicecancellarium, & Locumtenentem, seu Cancellariæ Regentem præfatos, etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores, iudicari debere, irritumque &c. attentari. Quocirca tam Vicecancellario, eiusque Locumtenenti, seu Cancellariæ Regenti, quã Abbreuiatoribus præfatis, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ incursu, eorundem præsentium serie mandamus, quatenus illas, & in eis contenta quæcunque ab omnibus, & singulis ad quos spectat, & pro tempore spectabit, firmiter, & inuiolabiliter perpetuò obseruari. Contradictores per præfatas, & alias pecuniarias pœnas, & censuras Ecclesiasticas, etiam summariè, & extraiudicialiter compescendo. Non obstantibus nostrâ, quatenus opus sit, de iure quæsito non tollendo, alijsque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Collegiorum præfatorum, etiam iuramento &c. roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, eis, ac Vicecancellario, seu Cancellariæ Regenti, Abbreuiatoribus, Scriptoribus, & quibuscumque alijs personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis &c. derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem, quòd præsens cedula nostri Motus proprij in nostra Cancellaria, vt moris est, publicari, & in illius Quinterno ad perpetuam rei memoriam describi debeat, quòdque sola illius signatura sufficiat. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem, quarto Idus Iunij Anno Tertio decimo.

Hasce lucubrationes, qualescumque sint, tam præsentes, quàm futuros RR. DD. Abbreuiatores, Collegas meos, vt accipiant, rogo, in signum peculiaris beneuolentiæ, qua semper Collegium prosequutus sum, vt ibi omnia ritè, rectèque, summo cum omnium plausu, peragantur. Dixi.

INDEX
RERVM SELECTARVM:

Primus numerus paginam, secundus columnam, litera columnæ locum designant.

A

Ab-

Abbr.

Aloy-

Con-

Li-

N

O

P

Ma-

Re-

ENAR-

ENARRATIO SYNOPTICA
QVALITATVM, GESTORVMQVE
Illustrissimorum, & Reuerendissimorum Dominorum Abbreuiatorum de Parco Maiori, S.R.E. Vicecancellario Assistentium in expeditionibus literarum Apostolicarum, quæ in Cancellaria Apostolica peraguntur.

HVCVSQVE congesta, A eâ, quâ potuimus sedulitate, è temporis faucibus auulsimus, perpetuitatiq; sacrauimus, ne ipsius inuidi temporis continuata edacitas, illa penitus deglutiret, atque consumeret. At absolutum Opus minimè esse censuimus, nisi hisce nostris lucubrationibus breuem B Abbreuiatorum adderemus Enarrationem, vt clariùs appareat, qui tale officium tempore procedente obtinuerint, ac quale istud sit, & quantum plures Abbreuiatores præclaris suis natalibus, suàque doctrinâ, vigilantiâ, atque prudentiâ, alijsque virtutibus, animique dotibus illud illustrauerint. Fatemur nos in huiusmodi concinnando Catalogo omnem adhibuisse curam, vt integer euaderet, sed inani labore, cùm multorum Abbreuiatorum non solùm perierint nomina, verùm etiam memoria, aliorumque dies, & annus propriæ admissionis, & quo temporis spatio officium obtinuerint, illorumue qualitates penitus ignorentur.

Fatemur etiam nos plurimùm deuinctos esse Clar. Viro Carolo Carthario Collegij Sacrę Consistorialis Aulę dignissimo Decano, ac de Republica literaria admodum benemerenti, qui in huiusmodi Abbreuiatorum è tenebris eruendis nominibus, varijs notitijs nos adiuuit, atque ad hoc, aliaque texenda Opera crebris suasionibus incitauit. Nostrum hoc desiderium etiam prosequutus est humanissimus Iacobus Sommier Archiui Regesti literarum Apostolicarum Custos, qui omni humanitate, simulque patientiâ pluries permisit, vt Codices M.S. inspicerentur, è quibus varia Abbreuiatorum nomina transcripsimus, quæ Catalogum nostrum mirum in modum ditârunt. Supra narrata præmittere existimauimus, ne minus accurati Scriptoris notâ nos Lector inurat. Vt etiam appareat collatorum in nos beneficiorum memores esse, quemadmodum etiam semper erimus in omnibus C operibus à nobis, fauente Deo, exarandis. Accipe igitur benigno, gratoque animo, quisquis es, hosce nostros labores, illisque vtere, & fruere. Et si quid adamussim fortasse alicui ex Abbreuiatoribus attributum non inueneris, condona, tamquam primis, qui hanc Prouinciam ingressi sumus; fortasse in posterum non deerit, qui faciliùs granum à lolio secernet.

An. CIƆCCCLV.

Nicolaus de Francauilla Archidiaconus de Ripario primus est, quem Abbreuiatoris munere functum fuisse reperiam: eius mentio habetur in Regestis Bibliothecæ Vaticanæ, quæ à Ioanne Stephano Ferreri de Episcopis Vercellensibus referuntur, vbi sic: *Innocentius VI. Pontifex Galeatio de Vicecomitibus scribit, vt interdicat suis Ministris, ne dum Episcopus Romam petens abest, pecuniam exigant à Clero, & Ministris Episcopi, cùm soluere non debeant; ob eandem rem mittit Nicolaum de Francauilla Archidiaconum de Ripario Abbreuiatorem, ad quem se refert sub Dat. Auenioni 14. Kal. Martij Anno III.*

An. CIƆCCCCX.

Franciscus Petri de Ragazzijs Politianus, Ioannis XXIII. Pontificis admodum familiaris, Protonotarius, Apostolicarum literarum Secretarius, & Abbreuiator in Episcopum Aretinum electus ann. 1414. 11. Kal. Ianuarij, obijt anno 1433. ex Vghellio in Episc. Aretin.

Sequentia autem Abbreuiatorum nomina ex literarum Apostolicarum Regestis, vt patebit, desumpsimus, cùm in principio cuiuslibet Regesti Abbreuiatoris nomen inscribi soleat. Ideo vt illa annotata reperimus, ita transcripsimus, quamquam in nonnullis tantùm cognomen descriptum sit, primaque nominis litera desideretur; videlicet

An. CIƆCCCCXIX.

Conilli ex Regesto Martini V. Anno 2. in humanis agebat, iste Conillus etiam Anno 1431. tempore Eugenij IV. vt ex Regestis istius Pontificis elicitur.

An. CIƆCCCCXIX.

P. de Montella ex eodem Regesto, florebat quoque tempore Eugenij IV.

An. CIƆCCCCXIX.

Feinerius ex dicto Regesto Martini V. Anno II.

An. CIƆCCCCXIX.

. . . . . de wyt ex præmemorato Regesto Martini V. si ex cognominis affinitate diuinari fas est, puto Hollandicum esse cognomen, vt ex Historia Metallica Reipubl. Hollandiæ, nuper Gallico idiomate in lucem editæ colligi valet: vbi Numisma cum imaginibus Ioannis de wyt, & Cornelij de wyt expressis visitur, A ambo Viri in illa Republica illustres, ac preteritis annis Romam Ioan:natus accessit, quem sicut ob peculiarem morum suauitatem, ita vtinam ob Catholicam Religionem commendare valerem, quod libentissimè facerem.

An. CIƆCCCCXIX.

B. de Monte Politiano ex laudato Regesto Martini V. dicto anno secundo. Inter mortales adhuc degebat iste B. de Monte Politiano, etiam tempore Eugenij IV.

An. CIƆCCCCXIX.

P. de Bossio ex præfato Regesto Mar- B tini V.

An. CIƆCCCCXIX.

B. de Piscia ex sæpe citato Regesto Martini V.

An. CIƆCCCCXIX.

. . . Bruno ex eodem Regesto. Ni fallor, puto fuisse Iacobum Bruni de Terra S. Seueri Nullius, seu Ciuitatensis Diœcesis, ac in Ecclesia Ciuitatensi Archidiaconum, necnon bo. mem. Antonij Cardinalis de Monte tituli S. Praxedis familiarem, qui die 20. Maij eiusdem Anni ad Ecclesiam Dragonarien. promotus fuit, C vt ex Vghellio, ac Actis Consistorialibus.

An. CIƆCCCCXIX.

. . . Anselmus ex sæpe laudato Regesto Martini, quem etiam Eugenij IV. tempore vixisse reperio.

An. CIƆCCCCXIX.

Io: de Criuellis, ex dicto Regesto Martini & ex Regesto Eugenij IV. anno 1431. Io: mortalitatis exuuias adhuc non dimiserat.

An. CIƆCCCCXIX.

. . . Baldus itidem ex dicto Regesto D Martini.

An. CIƆCCCCXIX.

Io: Basire ex præfato Martini Regesto. Existimo fuisse Ioannem Virum illum, qui in sessione 20. Concilij Constantiensis habitâ die 21. Nouembris Anno 1415. vbi nomina diuersorum Patrum leguntur, qui eidem sessioni interfuerunt, ac quædam capitula subscripsere inter eosdem Patres annotatus est, scilicet *Magister Ioannes Basire Decretorum Doctor, literarum Apostolicarum Corrector*. Nomen hoc legitur in editione Romana, in Coloniensi verò desideratur. Correctoris officium,

cium, illo æuo, cùm Abbreuiatoris munere coniunctum fuisse, existimo. A

An. CIƆCCCCXIX.

B. de Pistorio, ex eodem Regesto Martini V. dicto Anno secundo.

An. CIƆCCCCXIX.

. . . Ponthoni similiter ex eodem Regesto Martini. Ex nominis affinitate eundem esse puto, de quo Ioseph Bresciani in suo Tractatu *Rosarum, & Violarum Cremonæ Ciuitatis, scilicet eiusdem Ciuitatis insignium Ecclesiasticorum Virorum*, Italico idiomate exarato, latinè reddito sic loquitur: Sigismundus Ponzonus Cæsarei, & Pontificij Iuris Doctor, sedente Gregorio XII. Romam se contulit, à quo Maioris Præsidentiæ Abbreuiator renunciatus fuit, à Ioanne verò XXIII. Protonotarij è numero Participantium titulo condecoratus; item à Martino V. Camerarij priuati munere insignitus, quæ quidem munia summâ cum dexteritate, ac omnium laude exercuit. B

An. CIƆCCCCXIX.

A. Rute, ex Regesto pariter Martini Quinti.

An. CIƆCCCCXIX.

Io: de Vgolinis, ex supradicto Regesto Martini. Florebat iste de Vgolinis etiam tempore Eugenij. C

An. CIƆCCCCXIX.

. . . Franconiæ, ex pluries citato Regesto Martini.

An. CIƆCCCCXIX.

Io: Rhode, ex eodem Regesto. In humanis agebat iste Rhode etiam tempore Eugenij IV.

An. CIƆCCCCXIX.

N. Volcat. itidem ex eodem Regesto Martini, & vixit etiam sub Eugenio II. Summo Pontifice. D

An. CIƆCCCCXIX.

G. de Elten. ex supradicto Regesto Martini, ac intra mortales erat etiam tempore Nicolai V.

An. CIƆCCCCXIX.

H. Raiscop. ex Regesto eiusdem Pontificis anno secundo; viuebatque adhuc anno 1431. tempore scilicet Eugenij IV. vt ex eodem Regesto.

An. CIƆCCCCXXI.

. . . Amedeus, ex Regesto eiusdem Martini V. an. quarto.

An. CIƆCCCCXI.

I. de Templis. Ex eodem Regesto ibidem.

An. CIƆCCCCXXI.

H. Hollan. ex eiusdem Pontificis Regesto, ac eodem anno.

An. CIƆCCCCXXVII.

A. de Luschis ex eodem Regesto anno 10. qui in viuis agebat etiam tempore Eugenij IV.

An. CIƆCCCCXXVII.

M. de Pisis ex eiusdem Pontificatus Regesto anno eodem.

An. CIƆCCCCXXIX.

A. Bertoldus, ex eodem Regesto, an. 12.

An. CIƆCCCCXXIX.

A. de Damiano; ex Regesto, & anno ijsdem.

An. CIƆCCCCXXXI.

Æneas Piccolomineus, postea Pius II. Summus Pontifex Nobilitate generis, literarum varietate, rerum peritiâ, alijsque virtutibus clarus, hoc anno Abbreuiatoris munere fungebatur, cùm ipse Basileensi Concilio eodem anno celebrato, vti Abbreuiator interfuerit, vt notat Oldoinus ad Ciaconium in ipsius Pontificis Vita, ex quo, & duobus alijs infra citandis actibus patet Abbreuiatores in Generalibus Concilijs, vti Officiales interesse consueuisse. De hoc nostro Collega diuersi scripsere Auctores, ideo calamum suspendo, contentus me in Abbreuiatorum albo illum descripsisse.

An. CIƆCCCCXXXI.

H. Copler. ex Regesto Eugenij IV. Pontif. an. I.

An. CIƆCCCCXXXI.

I. Gayam. ex eodem Regesto, & anno.

An. CIƆCCCCXXXI.

Ioan. le Gompil. ex eiusdem Pontificatus Regesto, & anno.

An. CIƆCCCCXXXI.

Ioan. Figuli ex eodem Regesto; & anno.

An. CIƆCCCCXXXI.

Ioan. Herbbof. ex supradicto Regesto, & anno.

An. CIƆCCCCXXXI.

A. de Florentia, ex eodem Regesto, & anno.

An.CIƆCCCCXXXI.

M. Piccardi, ex ijsdem Regesto, & anno.

An.CIƆCCCCXXXI.

H. Fontosp ex supra citatis Regesto, & Anno.

An.CIƆCCCCXXXI.

A. de Sancto Flore, ex ijsdem.

An.CIƆCCCCXXXI.

P. de Casatijs ex præfatis Regesto, & Anno.

An.CIƆCCCCXXXI.

Franciscus Picciolpassius Bononiensis Cameræ Apostolicæ Clericus, Eugenio IV. admodum familiaris, Vir iurisprudentiâ clarus, ac vitæ sanctimoniâ insignis; primùm Episcopus Aquensis factus, deinde ad Papiensem Ecclesiam translatus, anno scilicet 1427. 4. Kal. Maij, ac demum ad Mediolanensis Archiepiscopatus infulas euectus anno 1433. die 29. Iulij, qui eâ mansuetudine hanc Ecclesiam administrasse dicitur, vt omnium animos sibi conciliauerit. Obijt anno 1443. vt placet Vghellio, siue anno 1441. vt Bosso ab eodem Vghellio citato. Ad illum literas dedit Æneas Syluius Epist. 192. de Laudib. Federici Cæsaris. De eodem etiam Leander Albertus, & Alidosius, & Regestum Eugenij IV. an. I.

An.CIƆCCCCXXXI.

Ia: de Vicentia, ex præallato Regesto eodem anno.

An.CIƆCCCCXXXI.

. . . . Hubanto, ex eodem Regesto, & anno.

An.CIƆCCCCXXXI.

H. Fabri, ex eiusdem Pontificis Regesto dicto anno.

An.CIƆCCCCXXXI.

B. de Monte; ex eodem Regesto, & anno.

An CIƆCCCCXXXI.

Ia: Goier; ex Regesto, & anno ijsdem.

An.CIƆCCCCXXXI.

G. Gouue, ex eiusdem anni Regesto.

An.CIƆCCCCXXXI.

Ia: de Tefelen; ex præcitato Regesto.

An.CIƆCCCCXXXI.

L. Lubantio, ex eodem, etiam in sequenti anno in viuis agebat; ex eius Regesto.

An.CIƆCCCCXXXI.

A. de Campo Reale, siue Regali, ex eiusdem Eugenij Regesto, hoc anno, & sequenti.

An.CIƆCCCCXXXI.

N. Goltrat. Ex eiusdem Pontificis Regesto, eodem anno.

An.CIƆCCCCXXXI.

N. Franchomme, ex eodem Regesto.

An.CIƆCCCCXXXI.

Cornelius, ex eodem Regesto.

An.CIƆCCCCXXXI.

A. de Monte Politiano, ex eodem Regesto. An sit idem cum illo anni 1419. vehementer ambigo, cum illic legatur litera B. loco literæ A.

An. CIƆCCCCXXXIII.

Iu. Goior, ex Regesto eiusdem Eugenij an. III.

An. CIƆCCCCXXXIII.

. . . . . Cyprianus, ex Regesto, & anno ijsdem.

An. CIƆCCCCXXXIII.

Ioan. de Reate, ex ijsdem.

An. CIƆCCCCXL.

C. de Arimino, ex Eugenij Regesto, an. 10.

Anno CIƆCCCCXLII.

Borinus, ex Eugenij eiusdem Regesto, & anno XII.

An.CIƆCCCCXLV.

F. de Lande, ex eodem Regesto, anno Eugenij XV. in humanis degebat, adhuc anno 1448. sub Nicolao V.

An.CIƆCCCCXLVIII.

M. Dinus, ex Regesto Nicolai V. anno II.

An.CIƆCCCCXLVIII.

Ioan. de Mellinis, ex eodem Regesto, & anno eumdem esse puto, qui infra ad Annum 1464. Ioannes Baptista nominatur ibi vide.

An.CIƆCCCCXLVIII.

A. de Tuscanis, ex ijsdem.

An.CIƆCCCCXLVIII.

G. de Callir, seu Callio, ex ijsdem.

An.CIƆCCCCXLVIII.

. . . . Gorius, seu Gomus, ex ijsdem.

An.CIƆCCCCXLVIII.

Ioan. de Moscatis, seu Stecchatis ex eiusdem Nicolai V. Regesto, ac anno II.

An.

An.CIƆCCCCXLVIII.

. . . . Nazarius, ex eodem Regesto.

An.CIƆCCCCXLVIII.

. . . . Nicasius, ex eodem Regesto.

An.CIƆCCCCXLVIII.

Ioan. de Angeroles, ex eodem.

An.CIƆCCCCXLVIII.

G. Trapezuntius, ex eodem Regesto, quem Virum illum in literis clarissimum fuisse arbitror, qui Georgius Trapezuntius appellabatur, & cuius edita opera nomen immortalitati commendarunt, de quo Raphael Volaterranus in suis Commentarijs Vrbis lib.21. sic fatur -- *Georgius Trapezuntius Patria venit e Ponto Romam, Eugenio sedente Peripateticus, & ipse vir labore assiduo circa disciplinas omnes, vtriusque linguæ interpres eruditissimus; scripsit de Rhetorica, vertit magni Ptolomei opus, quod Almagestum vocant, quare à Nicolao V. Apostolicus Scriba factus fuerat, ob literas, publicoque salario proficiebatur, quem ego senem puer docentem audiui, in extrema senectute oblitus erat omnino literarum, solusque Vrbem baculo nixus incedere malebat: decessit prole superstite.* Eius verò scripta copiosiori calamo narrat Gnesnerus in sua Bibliotheca, nempe: *De octo partibus Orationis compendium, Rethoricorum libri V. Dialectica breuis quidem sed absoluta. Commentaria in Orationes Philippicas. Comparationes Aristotelis, & Platonis. Opusculum in locum illum Euangelij:* Si volo eum manere donec veniam, quid ad te? *Et quòd S. Ioannes Euangelista, nondum sit mortuus.* Item *Commentarium in centum sententias Cl. Ptolemæi. Et liber de Antiscijs, in quorum rationem fata sua reijcit;* Item Cur. *Astrologorum iudicia sæpe falluntur. Quatenus credendum sit Astrologis. Posteriores duo cum Omar de Natiuitatibus. Transtulit ex Græcis in latinam Sermonem, Cyrilli Commentarios in Euangelium Ioannis, & Cyrilli Thesaurum, siue de Trinitate Libros 14. Rhetoricorum Aristotelis lib. 3. Eusebij de Euangelica præparatione libros 14. Almagestum Cl. Ptolomæi. Præterea transtulit Aristotelit libros de Animalibus, de Anima, Physicorum, de Generatione, & Corruptione. Gregorij de Laudibus Basilij Magni. Chrysostomi Ho-*A*milias in Matth.* 81. *posteriores, Gregorij Nisseni Mysticam Mosaicæ Vitæ enarrationem, siue de vita perfecta. Basilij Magni libros contra Eunomium; Historiam Sanctorum Barlaam, & Iosaphat.* Scripsit etiam *Isagogen, & Commentaria in magnam compositionem Ptolomæi. De diuina substantia secundùm Aristotelis Doctrinam. De Veritate fidei Christianæ. Epistolas in Psalmum* 44. Hæc Gnesn. vltra quæ sunt inedita *Andreæ Chij Martyrium (Orationem in funere Michaëlis Veneti ad Turcarum Imperatorem.* B *Orationes, Epistolas. Exhortationem de recuperanda Terra Sancta. Contra Theodorum Gazam. Ad Leonellum Estensem: & responsionem in inuectiuam Guarini. Dialogum de fide).* Supranarratis Operibus etiam addenda sunt illa, scilicet: *Opus de Processione Spiritus Sancti grecè elaboratum, & per Leonem Allatium in latinum versum Sermonem in sua Gracia Orthodoxa; Versio Platonis de Legibus iussu Nicolai V. & Epist. ad Ioannem Paleologum Græca in edita. Introductio in magnam Ptolomæi constructionem. Vtrum natura consilio agat. De eleemosyna. De proces-* C *sione Spiritus Sancti. Ad Ioannem Cuboclisium contra Græcos. Epistola ad Monachos Cretenses, & Sacerdotes de Processione Spiritus Sancti, & de vna Sancta, & Catholica Ecclesia.* De hoc Trapezuntio fusè meminit Iouius in suis Elogijs Virorum Illustrium. Ac Ciaconius nouissimæ editionis in vita Cardinalis Bessarionis, cuius familiaritatem Georgius colebat.

An.CIƆCCCCL.

M. Amici, ex eodem Regesto Nicolai.

D An.CIƆCCCCL.

W. de Gonda ex Regesto anni IV. eiusdem.

An.CIƆCCCCL.

Ioan.Philippion.ex eodem Regesto.

An.CIƆCCCCLI.

. . . . Dantardus; ex eiusdem Nicolai Regesto anno V.

An.CIƆCCCCLI.

Fl.Matthæius; ex eodem Regesto.

An.CIƆCCCCLVIII.

A.de Amelia; ex Regesto Pij II. anno I. Huius Præsulis notitiā suggessit Nobis Cl. V. Prosper Mandosius, Nobilis Romanus,

ac S. Stephani Eques, necessitudine mihi coniunctus eundem esse existimans, ac Antonium Geraldinum, Nobilem Amerinum, de qua plura in Bibliotheca Vmbriæ Iacobellus pag.50. ac in suis MM.SS. de famil. Nobil. idem Mandosius scripsit: Antonium istum magnæ fortunæ Virum, magnæque doctrinæ, ac habilitatis in honoris, ac confidentiæ muneribus à Pontifice, alijsque Optimatibus, licet florentem adhuc ætatem degerit, adhibitum esse, maximaq; Romæ æstimatione vixisse, Anno 1450.

An. CIↃCCCCLVIII.

Ia: de Anagnis, seu de Anagnia ex eodem Regesto.

An. CIↃCCCCLIX.

. . . . Alanus, ex eiusdem anni Regesto.

An. CIↃCCCCLIX.

. . . . Constantius, ex eodem Regesto; ex cognominis, ac temporis affinitate; puto hunc Constantium illum esse Angelum de Constantio, quem Vghellius in tom. VI. suæ Italiæ Sacræ inter Puteolanos Episcopos connumerat sub num. 43.

An. CIↃCCCCLXI.

. . . . Fabritius ex anni IV. eiusdem Pontificis Regesto.

An. CIↃCCCCLXI.

. . . . Ernestus ex eiusdem Pij Regesto an. III.

An. CIↃCCCCLXIV.

In hoc anno Sanctiss. mem. Pius II. Abbreuiatores, qui incerto ordine, incertâque lege æuo suo vagabantur, in vnum collegit, vt ex eius supra relata Constitutione, in Cap. V. expresâ, in qua etiam Abbreuiatores, tunc viuentes describuntur, quorum nomina si hìc denuo recenseam, ob Chronologiæ obseruandam rationem, reprehensione me dignum non existimo, licèt istos in Piana Constitutione expressos, non omnes Abbreuiatores de Parco Maiori fuisse putem, ac illos secernere difficile, imò impossibile sit, ob temporis diuturnitatem, quæ omnia tenebris inuoluit.

An. CIↃCCCCLXIV.

Laurentius Episcopus Ferrariensis, cuius vitam pleno calamo describit Vghellius, in sua Italia Sacra Tom. II. pag. 593. num. 58. Narrat enim, Laurentium e

A Rouerella familia Ferrariensi, celebrem Philosophum, insignem Theologum fuisse, artesque publicè professum, non modò Ferrariæ, ac Patauij, verùm etiam Parisijs cum literatorum Virorum plausu, à Nicolao V. Virtutum Mœcenate Romam vocatum, ac in Hungariam Apostolicum Nuncium Legatum fuisse; à Pio verò II. anno 1460. die 9. Aprilis in Episcopum electum, & postea in Galliam Oratorem transmissum. Paulus verò II. ad Datariatus munus ipsum adsciuit; deinde in Germaniam, Bohemiam, Pannoniamque pro

B rebus grauissimis componendis legauit, denique ad suam reuersus Ecclesiam, cum Sixtus Pontifex maioribus honoribus illum destinasset, ibi decessit anno 1476. sepultusque fuit in templo S. Georgij.

An. CIↃCCCCLXIV.

Gullielmus Gonrie.

An. CIↃCCCCLXIV.

Antonius de Cortesijs, etiam ex Regesto Callisti III. anno 1457.

An. CIↃCCCCLXIV.

Michael Amici.

An. CIↃCCCCLXIV.

C Ioannes Baptista Mellinus ex vetustissima, ac Nobilissima Romanorum familia ortus annum agens septimum, Canonicus S. Ioannis in Laterano à Ioanne XXIII. creatus fuit; deinde ab Eugenio IV. in Abbreuiatorum numerum adscitus, cuius mentio fit etiam in Regesto Callisti III. An. 1457. postea à Paulo II. Datarius renunciatus, ac paulò post Episcopus Vrbinas; tandem ob eius præclara merita à Sixto IV. Rom. Pont. Purpura condecoratus, & inter Presbyteros Cardinales Titulo SS. Nerei, & Achillei primò, mox

D S. Sixti annumeratus, ac ad Bonam Mediolanensem Ducissam Viduam, ob componendas quasdam simultates inter fratres, & filios Ducis Galeatij ipsius Bonæ defuncti Mariti Legatus: vnde reuersus non multò post obijt Romæ, nono Kal. Augusti 1478. cùm tertium, & septuagesimum annum attigisset. Sepultus est in Basilica S. Petri in Vaticano cum Epitaphio, quod vide apud Ciaconium Tom. III. in eius vita. Plura si cupis lege Gasparum Aluari in sua *Roma in ogni Stato* par. 2. pag. 46. Vbi Mellinæ familiæ recenset nobilitatem, ac de nostro Collega multa enar-

enarrat. Variofque Auctores de eodem A tractantes enunciat:

An. CIↃCCCCLXIV.

Ioannes de Angelelis.

An. CIↃCCCCLXIV.

Antonius de Tufcanis. Reperitur etiam in Regefto Pij II. An. 1459.

An. CIↃCCCCLXIV.

Iacobus Bigneti. Reperitur etiam in Regefto Callifti III. anno 1457. & Pauli II. anno 1471. & in fupracitata Conftitutione Pij II.

An. CIↃCCCCLXIV.

Antonius de Pifcia, etiam ex Regefto B Pij II. an. 1459.

An. CIↃCCCCLXIV.

Iacobus de Rizonibus; idem reperitur in Regefto Callifti III. an. 1457. ac in Conftitutione Pij II. in Bullario Tom. I. ac fupra in Cap. V. retulimus.

An. CIↃCCCCLXIV.

Nicolaus de Caftello; idem nominatus reperitur in Regeftis de Anno 1463. & in Cõftitutionibus Pij II. ac Sixti IV. Collega hic à laudato Carthario in fuo Syllabo Aduocatorum Confiftorialium num. LIII. Nicolaus Bufalinus de Caftello fiue Ti- C phernas nominatur. Huius Nicolai meminit Alphonfus Sotus, Gloffator Antiquus appellatus, in glof. Reg. 3. Innocentius VIII. vbi fic: *Poftea confului Dominum Nicolaum de Caftello vtriufque cenfuræ Monarcham, & Abbreuiatorem benè ftylatum*; ac in Reg. 10. *Et in hoc etiam eft mecum Dominus Nicolaus de Caftello doctiffimus, & refolutus doctor, Abbreuiator de Parco Maiori, Aduocatus Confiftorialis*. Et infra: *Et fic refpondit mihi Dominus Nicolaus de Caftello, qui fuit Conditor iftarum Regularum Innocentij VIII*. Ac D in Reg. 14. *Legendo hic Romæ tanquam fubrogatus Domini Nicolai de Caftello eximij Doctoris nunc Abbreuiatoris de Parco Maiori, & Aduocati Confiftorialis digniffimi*. Addit idem Cartharius nonnullos egregios Viros, qui ex hac Bufalina familia prodiere, quos fi cupis eundem Cartharium confule. Suam Nicolaus protexit Vitam, vfque ad Annum 1506. vt ex Regeftis.

An. CIↃCCCCLXIV.

Fabritius Antonius de Montia.

An. CIↃCCCCLXIV.

Petrus de Godis.

An. CIↃCCCCLXIV.

Ioannes Horrij.

An. CIↃCCCCLXIV.

Nicolaus Tenger.

An. CIↃCCCCLXIV.

Iacobus de Minutolis, feu Minutulus, claris parentibus Lucæ ortus, cùm Romam migraffet, à Iacobo Ammanato Cardinali Papienfi familiariffimè exceptus, ac apud eum diù commoratus, inter charos habitus fuit, vt fuis in Epiftolis non femel teftatur idem Cardinalis, qui Minutili ingenium mirum in modum Pio II. & Paulo II. laudibus commendat: quare ab eodem Pio anno 1460. Abbreuiator; à Paulo verò contra Robertum Malateftam Arimini Dynaftam Ecclefiaftici Exercitus Commiffarius renunciatus fuit. Poft Ariminenfe bellum Pœnitentiariæ Apoftolicæ à fecretis, Comefque Sacri Palatij Lateranenfis ab eodem Paulo factus: à Friderico III. Imperatore inter familiares habitus, Comitifque Palatini titulo decoratus, fub Sixto IV. Spoleti Gubernator, Tiphernates, & Flaminiæ populos ad obedientiam Romanæ Sedis reduxit; vnde Sixtus ad Nucerinam Ecclefiam euexit: paulò poft cum Ioanne Andegauenfe Cardinale Legato ad Ludouicum XI. Regem Galliæ miffus. Ita fuâ dexteritate fibi Regium animum deuinxit, & fuum apud Pontificem negociorum Actorem, atque Confiliarum declarauerit, eoque poftulante anno 1476. e Nucerina Ecclefia ad Agathenfem translatus fuit, & Anno 1481. cum Oratoribus eiufdem Regis Venetias miffus. Plura alia de Iacobo ifto videre poteris apud Vghell. tom. 1. inter Epifcopos Nucerinos. Extat Epiftola eiufdem Cardinalis Papienfis ad eundem Iacobum Minutulum fub num. 321. Epift. prædicti Cardinalis.

An. CIↃCCCCLXIV.

Cyriacus....

An. CIↃCCCCLXIV.

Bartholomęus de Coccapanis....

An. CIↃCCCCLXIV.

Francifcus de Aquila....

An. CIↃCCCCLXIV.

Baptifta de Alberto....

An. CIↃCCCCLXIV.

Hugo de Benfis.

An. CIↃCCCCLXIV.

Ioannes de Monilla.....

An.

An. CIϽCCCCLXIV.
Callistus de Vrbino. . . . .
An. CIϽCCCCLXIV.
Carolus de Mannellis.
An. CIϽCCCCLXIV.
Remigius Gomezij.
An. CIϽCCCCLXIV.
Nicolaus Gariliati.
An. CIϽCCCCLXIV.
Banderus Godefridus.
An. CIϽCCCCLXIV.
Ioannes de Carrione.
An. CIϽCCCCLXIV.
Oliuerius Principis.
An. CIϽCCCCLXIV.

Radulphus Bartholomæus de Platina, Patriâ Cremonensis in Platina, vulgo *Piadena*, Pago Agri Cremonensis, in via inter Cremonam, & Mantuam, medio ferè itinere ortus, de quo Raphael Volaterranus in suis Commentarijs Vrbis lib. 21. narrat: Romam cum Francisco Gonzaga Cardinali Mantuano venisse; deinde dignatus à Sixto Pontifice Contubernalem simul, & opibus auctus, ædes in Quirinali sibi parauisse, vbi & decessit sexagenarius, editâ Pontificum historiâ, vulgo iam notâ. Virum etiam fuisse alioquin grauem, & procul à mendacio, eòque præsertim admiratione dignum, quòd iam prouectâ ætate, ac tyrocinio posito, quod totum Militiæ prius tradiderat literas didicisset. Hæc Volaterranus. Platina à Pio II. Abbreuiator Apostolicus renuntiatus fuit. Vir vndecumque doctissimus, Philosophus, & Rethor celeberrimus, ingenio subtilis, & vehemens, eloquio disertus, ac multimodâ eruditione eximius, quem Cardinalis Papiensis *saluberrimum Literatorum omnium sydus* appellat.

Paulus II. cum Abbreuiatores, Viros tunc temporis, in Romana Curia scientijs claros deposuisset (vt supra in Cap. V. diximus), & dignitate spoliasset, Bartholomęum etiam eorum vnum ab eo munere remouit, qui ob depositionem multas querelas in Paulum ingeminauit, & ira percitus, scripto Pontifici est minatus, se, & Collegas dilapsuros ad Reges, & Principes, ac adhortaturos, vt Pontifici Concilium indicerent, in quo rationem reddere cogeretur spoliationis ipsorum. Quare quadrimestri carcere, & varijs tormentis

A cruciatus, multa amaro animo in Paulum scripsit. Vide ipsum Platinam in Paul. II. vnde cecinit Latomus, apud Tobiam Magistrum in Eponymologio Critic.

Dum res Pontificum strueret, prope factus ab alto
Collapsus est fastigio
Romulus auspicio est, quia Sacra Conditor Vrbis
Necnon Remus periculo

Post Pauli obitum, Sixti IV. beneuolentiâ adeptus est, à quo Bibliothecæ Vaticanæ anno Pontificatus sexto MCDLXXV.
B Præfectus fuit; vt diximus in nostro Catalogo S. R. E. Bibliothecariorum, quem nuper in lucem emisimus.

Multa quidem scripsit, inter quæ ad Sixtum IV. Pontificem.

De Gestis Romanorum Pontificum lib. 1. de Naturis rerum lib. 1. Epistolarum, ad diuersos lib. 1. Item Orationem ad Paulum II. Pontificem Maximum de Pace Italiæ componenda. atq; *De bello Turcis indicendo. De honesta voluptate lib. 10. De falso, & vero bono Dialogos tres. Contra amores Dialogum I. De vera Nobilitate Dialogum*
C *I. De optimo Ciue Dialogos II. Panegyricum in laudem Bessarionis Cardinalis Nicęni. De rebus Vrbis Mantuæ, Gonzagæque familiæ historiam libris sex conscriptum. De flosculis quibusdam linguæ latinæ ad Lelium, item Dialogum ad Ludouicum Agnellum de Amore.*

Obijt Romę ex peste, sub Friderico Imp. III. & Sixto Pontifice IV. anno Domini 1481. Indictione XIV. ætatis anno 60.

Plures ærumnæ ab ipso Platina passæ; qualesue fuerint in sua carceratione, colligi possunt ex sequentia epistola scripta
D ad Iacobum Cardinalem Papiensem, quæ inter ipsius Cardinalis Epistola est sub nu. 230. nempe:

Scripsi ante Captiuitatem meam libellum istum de honesta voluptate, quem ad amplitudinem tuam mitto, qui capto Patrono, vt videbis, Myropolia omnia, & tabernas perreptasse videbitur, adeo est vnctus, & sordidus; & in culina versatus est: non discessit ab ingenio, cum de obsonijs conficiendis maiori ex parte sit compositus. Eò itaque profectus est, quò vocari ad operam faciendam se intelligebat. Venit tandem ad me squallidus, & vnctuosus ex quo dum maculas

culas abstergo, quædam etiam abradenda cognoui. Verùm quia in rebus proprijs iudicio plerumque vtimur præpostero, librum ipsum formidolosum (certè sentit quàm acerrimi sis ingenij) ad limam Amplitudinis tuæ nolentem etiam, mittere constitui. Ex hoc ergo, (Reuerendissime, & doctissime Pater) pro arbitrio tuo quicquid voles abradito, mutato, inuertito transferto, & si quid mancum, & diminutum videbitur, quicquid voles, & quantum voles, addito: tuo singulari iudicio indiget, tua doctrina. Proinde non secus eum emendato, ac si ex verna tuo natus, ac si domi tuæ altus esset. Sum ego tuus verna, tuæ Amplitudinis admirator, & præco. Proinde quicquid à me fit, id tuum iure sit, ac meritò necesse est. Tua igitur emendabis, tua corriges: si plus salis, & aceti in proœmijs librorum posui, quàm ipsa obsonia requirere videbuntur, quantum voles demito. Nolo quempiam lædere: non possum ego adesse, & videre quid approbes, quid contra. Proinde R.D.T. rogo, si peto honesta, vt in margine addas, si quid censes addendum, vel demas quod non probes, vel notes quod à me censeas mutandum; non vngue, sed calamo, quo certior fiam quid censeas faciendum. Defert librum ipsum frater meus ad Amplitudinem tuam, vt cognoscas duos Platinas tuæ magnitudini dedicatos esse. De libertate mea quid scribam nescio: adeò incertus sum quorsum tanden iturus sit ille, qui potitur rerum. Spero, timeo, crucior, angor, & mihi manum injcere interdum cogito, vt me tanden, atque amicos his curis liberem: si nocens, cur non punior? Si innocens, cur teneor in vinculis? O me infelicem, qui non cum Pio sum mortuus! ex illa morte tot mihi mala euenere. Feram ego, feram hanc calamitatem, quandiu potero. Vbi malis fesso succumbendum erit? cùm tot sint lethi viæ occumbam generosè. Quare amplius in vita esse velim non video: cùm profligatæ sint literæ, & ad Tartara detrusæ. Aiunt in manum Reuerendissimi D. Vicentini libertatem nostram esse; si ita est, ei me commendato, & Reuerendissimum D. Mantuanum tardè incedentem impellito. Si volunt, trades obsidem, dabo vtrumque: circumscribant, multi locùm relegent. Ibo quò volent. Reuerendissimam D.V. rogo, vt quibuscumque modis potest, libertati meæ caueat.

A Idem apparet ex Epistola 231. quæ ita se habet:

Tanta est opinio, quam de tua Amplitudine concepi, vt ambigam, imò desperem quidquam salutare inueniri in re mea posse, nisi per te, saluberrimum literatorum omnium sidus, fuero adiutus. Iactamur vndis, acti vento, & fluctibus. Nil prodest tot sæuientibus procellis obiectasse humeros, & caput. Tot scopulos, tot Syrtes, tot Euripos euasisse. Grandem video procellam iamiam nos fessos, & extrema quæque timentes obruituram, ni fluctuantibus nobis, & totiens
B *in saxa allisis, salutiferam manum, & à me tandiu expectatam, porrexeris. Inuritur hæc nota ingenijs, inuritur literis, inuritur musis, quarum semper pater, & patronus es habitus. Collige nos quæso, & ad te natantes, ac tandem his fluctibus libera. Vales auctoritate apud Pontificem, cuius ingenium à clementia, & misericordia non abhorret. Vales apud Cardinalem, & reliquos huius Aulæ Præsules. Ora quos decet; adhortare quos oportet, vt erga nos miseros, atque omnium, qui viuunt infortunatiores, clementia, & misericordia vtantur. Intel-*
C *liges quo in statu sumus collocati, & quos, ac qua de re habituri sumus iudices. Hos rogato, vt ex bono, & æquo iudicent, vtque voluntatem imperantis mitigent. Quod, vt facias per Deum te Rogo, & per animam illius, à quo habuisti, virtute tua ita suadente, vt, & velles, & posses calamitosis ad te confugientibus subuenire. De me quicquid pollicebere & Pontifici, & alijs, id ego perpetuò, & constantèr seruabo. Commendare me Reuerendissimo D. Vicentino non erit à re mea alienum.*

Animaduertendum hìc est, ex eadem
D Piana Constitutione verum ipsius Platinæ nomen deduci; nam alij Bartholomæum, alij Baptistam vocant; at verum ipsius nomen est: Radulphus Bartholomæus; cur autem se vnico nomine subscriberet, notum est lippis & tonsoribus, quemadmodum multi diuersa habent nomina, at nihilominus vnico tantùm vtuntur, vel ad eorum beneplacitum, vel ex parentum, aut propinquorum vsu, dum adhuc in tenera erant ætate. De vero ipsius Platinæ nomine etiam in supracitato nostro Catalogo S. R. E. Bibliothecariorum egimus, sed Pij Bullam nondum legeramus.

Platina in Baſilica XII. Apoſtolorum, vbi Beſſarioni Cardinali Trapezuntio iuſta ſoluta fuere, funebrem Orationem in ipſius Cardinalis laudibus dixit.

Plures Scriptores eundem Platinam laudibus extulerunt. Nempe ſupra citat. Raphael Volaterranus lib. 21. Comment. Vrbis, Antonius à Campo in Hiſtoria Cremonenſi lib. 3. Ianus Iacobus Boiſſardus in elog. Viror. Illuſt. Gerardus Ioannes Voſſius de Hiſtor. latin. lib. 3. Ioannes Trithemius de Script. Eccleſiaſt. Angelus Rocca in Bibliothec. Vatic. P. Iacobus Philippus Bergomas in ſupplement. Chronicorum lib. 6. & 15. P. Leander Albertus Bononienſis in deſcript. Lombardiæ Tranſpadanæ, Conradus Geſnerus in Biblioth. Vniuerſ. Robertus Bellarminus de Script. Eccleſiaſt. Ludouicus Cauitellius Cremonenſis in Annal. Cremonenſ. ad an. 1481. & Petrus Lambecius in annotat. ad lib. 1. Hiſt. Mantuanæ eiuſdem Platinæ, qui aſſerit *Inſcriptiones Epiſtolarum corruptas eſſe*: Baptiſta *etiam legitur in Codice MS. ex quo Anolphus Emmelius Bibliopola Francofurti Typis Nicolai Hofmanni an.* 1608. *primus in lucem edidit libros tres de perfecto Principe, ſub hoc titulo*: Baptiſtę Sacchi Platinæ διατύπωσις *Siue Deſcriptio Principis, continens quæ Principi Viro, qui perfectus eſſe velit, cum pacis, tùm belli tempore facienda ſint, quæque fugienda.* Hæc breuiter ex Lambecio. Huic quæſtioni de nomine inter hos eruditos Viros ortę finem imponere duco, ſi duo loca omnis ambiguitatis expertia referam; ſcilicet ſupradictam Pianam Conſtitutionem, quę præcipuè Cancellariæ Quinterno ipſis Pontifice, & Platina viuentibus deſcripta eſt, vbi legitur *Radulphus Bartholomæus Platina*; alterum verò Praxim Cancellariæ Apoſtolicæ Hieronymi Pauli Barchinonenſis, impreſſam Romæ anno 1514. & iterum Lugduni anno 1549. vbi in poſteriori editione pag. 230. de controuerſo Auctore ſic legitur: *Vide collecta nouiſſimè per* D. Bartholomęum de Platina *Bibliothecarium, qui omnia Inſtrumenta, pertinentia ad Statum Eccleſiæ in temporalibus &c. collegit in valde magno volumine; ad cuius Collectionem etiam operam noſtram præbuimus in reuidendo*. Quare Paulus Barchinonenſis Synchronus, ac in literis

A Socius erat Platinæ, ac proinde eius nominis conſcius.

Vltra ſuperius narratam obſeruationem, aliam ab eodem Lambecio factam addendam exiſtimo, nempe quòd Platina impropriè dicatur Cremonenſis, cum fuerit ex Vico Platina, vulgo *Piadena Vico Cremonenſi*.

Inuehitur ipſe Lambecius contra ipſum Bartholomæum, qui in Vita Cononis Papæ ita ſcribit: *Ioannes Platina in Exarchatu ſucceſſit. Hunc ego crediderim dediſſe nomen meo natali ſolo, quòd Platina*
B *appellatur in agro Cremonenſi poſitum &c.* ad quę verba ſubdit Lambecius, hanc Platinæ coniecturam minimè ipſi placere, ſuamque opinionem hiſce rationibus adſtruere conatur: *Si Platina Vicus à Ioanne Exarcha nomen traxiſſet, opus erat, vt ſecunda iſtius nominis ſyllaba non per Iota, ſed per Ypſilon ſcribenda foret; ille ſiquidem Ioannes, non Platina, ſeu vt apud alios legitur, Platon, ſed* πλατὺς, *ideſt* amplus *cognominatus fuit, vnde orthographica methodus pugnare videtur. Deinde ob vulgare, ac nunc vſitatum nomen Piadena,*
C *quòd migratio literæ i in e facillimè contingat.*

Hæc eſt pura putaque Lambecij mens, quæ quàm fragili innitatur fundamento nemo non videt; Certiſſimum quidem eſt, Ioannem Exarcham non Platinam, nec Platon, ſed πλατιῶ dictum, vt teſtatur Bibliothecarius in Vita Sergij I. ſed nec ignorat Lambecius in Editionibus Bartholomæi Platinæ antiquis Platinam promiſcuè ſcriptũ reperiri, modò ſcilicet per *Iota*, modò verò per *Ypſilon*, vt vide-
D re eſt in editione Venetâ Ioannis de Colonia Agrippinenſi an. Chriſti 1479. in folio, & ipſo Platina, adhuc ſuperſtite: item in Editione Norimbergenſi Antonij Koburgen. an. 1481. quo anno Platina è viuis deceſſit: & in alia Ioannis Vercellenſis an. 1485. ac vt ipſe Lambecius aſſerit in Codice MS. Cæſareo, vnde Hiſtoria Mantuana deſumpta fuit. Quibus omnibus addam Epitaphium, ab ipſo Platina Stephano fratri ſuo poſitum, quod in Baſilica Liberiana hodie viſitur, in quo *Platyna* legitur, quare ipſi Bartholomæo maior fides deberi videtur, non ſolùm tanquam Viro eruditiſſimo, ſed tanquam

de

dè propria Patria scribenti, cuius Orthographia, vel ex publicis documentis, vel ex antiqua scribendi forma forsitan deduxit. Vtriusque scriptoris rationes adducere voluimus, vt eruditus lector seligat quas maluerit. Romæ in Basilica Liberiana ad sinistram ingressus Occidentalis reperitur Epitaphium à Platina sibi, ac Stephano fratri exaratum, scilicet:

XYSTI IIII.
PONT. MAX.
ANN. VIII.
STEPHANO QVI
VIXIT AN. XXVII.
MEN. VIII. D. XII.
PLATYNA FRATRI
BENE MERENTI
POSVIT.
SIBIQVE AC POSTERIS

QVISQVIS ES SI PIVS PLATYNAM
ET SVOS NE VEXES ANGVSTE
IACENT ET SOLI VOLVNT ESSE

ΘΑΡCΟΝ ΑΔΕΛΦΕ. ΚΑΛΩC
ΘΝΗCΚΩΝ ΠΑΛΙΝ ΦΥΕΤΑΙ

Quæ latinè reddita sic sonant: *Confide Frater; nam qui benè moritur, rursus nascitur.*

Suprascriptos tres versus *Quisquis es &c.* fuisse insculptos ab Alumno Demetrio, ipsius Platinæ iussu, testatur Iouius in Elogijs Vir. Doctr.

Eiusdem Platinæ funus flebili carmine nonnulli celebrarunt Poëtæ, quos refert ipse Iouius videlicet.

Actij sinceri.

Ingenia, & mores, vitasque, obitusq; notasse
Pontificum, argutæ lex fuit Historiæ.
Tu tamen hinc lautæ tractas pulmenta Culinæ:
Hoc Platina est ipsos pascere Pontifices.

Prosperi Spiritei.

Qui res Pontificum sacras, & gesta Piorum,
Quique Ducum Vitas nobile fecit opus;
Quique modum docuit, quo laudet honesta voluptas,
Et quo ne Iuuenes torqueat acer Amor;
Pluraque, quæ longum est, properans censere Viator,
Omnia sidereæ pignora mentis erant.

A *Viuit ad huc Platina; & quamquam concesserit Orco;*
Nil tamen in Vatem Parca seuera potest.

Latomi

Dum res Pontificum strueret, propè fractus, ab alto.
Collapsus est fastigio. [bis,
Romulus auspicio est, quia Sacræ Cõditor Vr-
Necnon Remus periculo.

Ann. CIϽCCCCLIV.

Franciscus Aretinus. Ni fallor, hunc illum esse puto, quem Raphaël Volaterranus in suis Commentarijs Vrbis lib. 21. narB rat, excellentem Virum scriptis fuisse, quoniam præter iura, etiam liberales artes adeptus, eiusque seculi princeps habitus fuerit; quemque Sixti tempore magna expectatione in hanc Vrbem venisse, pauloque post spe frustratum remigrasse, impari doctrinæ sapientiâ vitęque instituto; eumque in Cęlibatu vixisse, ac opibus inhiasse, quas cumulatissimas cognatis demum reliquit.

An. CIϽCCCCLXIV.
Ioannes walterini.

An. CIϽCCCCLXIV.
C Petrus de Eugubio.

An. CIϽCCCCLXIV.
Ioannes de la Casa.

An. CIϽCCCCLXIV.
Cherubinus Franciscus de Saluiatis.

An. CIϽCCCCLXIV.
Leodisius Cribellus.

An. CIϽCCCCLXIV.
Andreotius de Ginnutijs.

An. CIϽCCCCLXIV.
Stephanus de Bobijs.

An. CIϽCCCCLXIV.
Bartholomæus de Prato.

D An. CIϽCCCCLXIV.
Franciscus de Petrutijs.

An. CIϽCCCCLXIV.
Ioannes de Bottonibus.

An. CIϽCCCCLXIV.
Bartholomæus de Butino.

An. CIϽCCCCLXIV,
Nicolaus de Mancinis.

An. CIϽCCCCLXIV.
Albertus Coch; eundem esse arbitror, qui in sępè citatâ Constitutione Sixti IV. Albertus de Roch legitur.

CIϽCCCCLXIV.
Ioannes de Cremonen.

CIↃCCCCLXIV.

Iacob us de Cremonen.

CIↃCCCCLXIV.

Andreas de Viterbio.

CIↃCCCCLXIV.

Nicolaus Buttonius.

CIↃCCCCLXIV.

Sinolphus Iacobus de Volterris. Hunc Anno 1484. ex Regeſtis vixiſſe reperio.

CIↃCCCCLXIV.

Franciſcus Berengarij.

CIↃCCCCLXIV.

Celſus de Millano. Pro certo habeo eundem eſſe, qui in allegata Conſtitutione Sixti IV. nominatur Celſus de Mellinis; Quare Amanuenſis errorem eſſe iudico.

CIↃCCCCLXIV.

Ioannes Gerones.

CIↃCCCCLXIV.

Ioannes de Caſtellione.

CIↃCCCCLXIV.

Petrus Sugnerij.

CIↃCCCCLXIV.

Franciſcus de Pratelle.

CIↃCCCCLXIV.

Dionyſius de Victoria.

CIↃCCCCLXIV.

Iacobus de Aretio.

CIↃCCCCLXIV.

Petrus de Vicentia.

CIↃCCCCLXIV.

Ioannes de Senis.

CIↃCCCCLXIV.

Leonellus de Benzis.

CIↃCCCCLXIV.

Dominicus de Lucca.

CIↃCCCCLXIV.

Auguſtinus Patritius. Ni fallor, puto illum eſſe, quem Vghellus inter Montis Ilcini Epiſcopos connumerat, ac Nobilem Senenſem, Papæque ceremoniarum Magiſtrum fuiſſe narrat, ac literatura valuiſſe, pluraque ſcripſiſſe, ad Eccleſiaſticos ritus, ceremoniaſque ſpectantia.

CIↃCCCCLXIV.

Nicolaus de Piccolominibus. Ex nominis, & cognominis affinitate illum eſſe arbitror, quem Vghellius inter Beneuentanos Archiepiſcopos ſub num.37. ponit. Natione Senenſem, ac Pij II. conſanguineum, eodemque anno 1464. à Paulo II. Beneuentanæ Eccleſiæ infulis decoratum

A fuiſſe, ac mortales exuuias anno 1467. Senis depoſuiſſe affirmat; cuius cadauer in Eccleſia S. Bernardini de Obſeruantia, extra Ciuitatem poſitum, ſub candido marmore ſepultnm eſt.

CIↃCCCCLXV.

M. Oren. ſeu Oriz ex Regeſto Pauli II.

CIↃCCCCLXV.

Io: de Canarinis, ſeu Tartarinis, ex eodem Regeſto.

CIↃCCCCLXV.

Michaël . . . . puto eſſe Michaëlem Amicum expreſſum in ſupra re-

B lata Pij Conſtitutione.

Ann. CIↃCCCCLXV.

Io: Pratus ex eodem Regeſto Pauli II.

CIↃCCCCLXXI.

C.Mellinus. Ex Regeſto Pauli II. & in præfata Conſt.Sixti IV.Celſum Mellinum Romanum minimè ambigo fuiſſe illum, quem Vghell. Tom. 2. ſuæ Ital. Sacræ inter Epiſcopos Leopolitanos, ſiue Feretranos annumerat, ac Vaticanæ Baſilicæ Canonicum ab Innocentio VIII. 1484. die prima Octobris adlectum, Romæque deceſſiſſe anno 1598. ac inter familiæ agna-

C tos, in Cappella S. Mariæ de Populo, ſepultum fuiſſe aſſerit. De hoc eodem Celſo meminit Gaſpar Aluarus in ſua *Roma in ogni ſtato* par.2.pag.48.col.1.

CIↃCCCCLXXI.

Ioannes de Monte mirabili Caluomontanus Lingonenſis Diœceſeos, Referendarius Pontificius, & à Sixto IV. Præfectus libellis ſubſignandis, Abbreuiator Apoſtolicus, Deindeque Epiſcopus Vaſſionenſis anno 1473. Codicillis Teſtamenti ædes ſuas legauit Beatæ Mariæ de Populo, in qua Baſilica ædiculam Sancto

D Ioanni conſtruxerat; ſpectatur ibi ſepulcrum cum Epitaphio hiſce verbis exarato:

Iohannem de Monte mirabili hìc ſepultum intelligentia Apoſtolicum Abbreuiatorem, fides Referendarium Secretum, probitas Sixto IV. Pontifici Maximo familiarem, Religio Epiſcopum Vaſſionenſem fecit, quibus perfunctus ſeptuagenarius obijt tertio Iunij anno milleſimo, quadringenteſimo, ſeptuageſimo nono. Hæc, ſi conſideres, ſatis admonent.

Ex Gaſpare Aluaro in ſua Roma in ogn. ſtat. part. 2. pag. 11. col. 2. ac Sam-

mar-

martanis Fratribus in Gallia Chriſtiana; & ex eodem Regeſto Pauli II. ac Conſtit. Sixti IV.

An. CIϽCCCCLXXI.

F. de Galles, ſeu Guallis ex eodem Regeſto, & ex Conſt. Sixti IV.

An. CIϽCCCCLXXI.

A. de Corteſij,ex ſupradicto Regeſto.

An. CIϽCCCCLXXI.

P. de Podijs ex eodem Regeſto, eodem Anno.

An. CIϽCCCCLXXI.

A. de Montia ex eodem Regeſto.

CIϽCCCCLXXIII.

F. Bregeon ex Regeſto Pontificatus Sixti IV. Anno tertio; etiam in humanis adhuc agebat an. 1503.

CIϽCCCCLXXIII.

Albertus . . . . ex eodem Regeſto. Puto eundem hunc eſſe, quem ſupra retulimus in Piana Conſtitutione ad Annum 1464. ſub nomine Baptiſtæ Alberti; ipſumque reperio ſubſcriptum in Conſtitutione 35. Leonis X. an. 1520. ac etiam nominatur in Bulla Sixti IV. ſub nomine Alberti de Roch.

CIϽCCCCLXXIII.

A. de Aragonia ex Regeſto eiuſdem Sixti. Ex hac Aragonia familia duos alios fuiſſe Abbreuiatores inuenio, vt infra ad annum 1523.& 1526. ex qua etiam fuiſſe reperio Nicolaum Aragonia Siculum, Rotæ Auditorem Anno 1529.poſtea Epiſcopum Boſſonenſem, ac Ioannem Aloyſium etiam de Aragonia Romanum Sacræ Conſiſtorialis Aulæ Aduocatum Anno 1528.

CIϽCCCCLXXV.

Matthias Palmerius Piſanus ex eodem Regeſto per hæc tempora Abbreuiator fuit, vt apparet ex Epitaphio, quod in Baſilica Liberiana in pauimento ad dexteram ingreſſus Paulini Sacelli B. Mariæ Virginis in marmore inſculpto,longâ pedum attritione valdę corroſo, quod iam à multis annis deſcripſit Florauantes Martinellus, ac in ſua Roma Sacra pag. 224.retulit, ſequentis tenoris:

Matthiæ Palmerio Piſano Abbreuiatori, & Secretario Apoſtolico, qui eloquentia, & eruditione græca latinaque claruit. Et vitæ probitate, innocentia, frugalitateque præſtitit. Vix. An.60. Silueſter Frater poſ.

A Subdit poſtea laudatus Martinellus.

Ariſteam, nonnullaque alia opera e Gręco in Latinum tranſtulit. Romana lingua multa compilauit. Demum De Bello Italico ſcripſit. Migrauit ad ſuperos die 19. Septembris 1483.

Cogor hic Martinelli, Gneſneri, & forſan aliorum,(à quibus deſumpſit idem Martinellus) lapſum detegere, exiſtimantium Matthiam Palmerium Piſanum,eundem eſſe, ac Matthęum Palmerium Florentinum, fortaſſe ex nominis, cognominis, ac Patriæ, necnon eruditionis affi-

B nitate. Nam Matthęus Euſebij Chronicon ab anno 444. vſque ad annum 1449. continuauit, Matthias verò idem Chronicon ab anno 1450. vſque ad annum 1481. perduxit: Plura de ijſdem Palmerijs, ſi cupis, habes apud præcitatos Scriptores.

CIϽCCCCLXXVIII.

Ioannes de Borgia, ex Conſtitutione Sixti IV.

CIϽCCCCLXXVIII.

Nicolaus Bregeon, ex eadem Conſtitutione Sixti IV.

C CIϽCCCCLXXVIII.

Benedictus de Maffeis,ex eiuſdem Pontificis Conſtitutione.

CIϽCCCCLXXVIII.

Gregorius de Puteo, ex eadem Conſtitutione.

CIϽCCCCLXXXIV.

A. de Vrbino, ex Regeſto anni primi Pontificatus Innocentij VIII.

CIϽCCCCLXXXIV.

Io: de Rizzonibus, ex eodem Regeſto. Illum fuiſſe puto, qui in Piana Conſtitutione nominatur.

D CIϽCCCCLXXXVII.

H. Garuliati, ſeu Gariliati: ex eiuſdem Pontificis Regeſto anno IV.

CIϽCCCCLXXXVIII.

Ia: Stella: ex eodem Regeſto anno V.

CIϽCCCCXCII.

Io: Buffolinus, ſeu Buffolinius: ex eiuſdem Pontificis Regeſto anno vltimo.

CIϽCCCCXCII.

Paulus de Caſtillo, ex eodem Regeſto, & anno. Reperitur idem nominatus tanquam teſtis, vnà cum duobus alijs Abbreuiatoribus de Parco Maiori, nempe Nicolao Bregeon, & Benedicto de Maffeis

feis in deputatione noui Regentis Cancellariæ; scilicet R. Episcopi Pisaurensis. Ex Quinterno Cancellariæ. Ex cognomine puto, supramemorati Nicolai de Castello consanguineum, ac fortasse nepotem, & in eiusdem locum subrogatum fuisse.

CIↃCCCCXCII.

Ioannes Baptista de Ferrarijs, reperitur pro teste nominatus in iuramento, præstito in Alexandri PP. VI. manibus à Reuerendissimo Ascanio, S. R. E. Vicecancellario, pro munere Vicecancellarij sibi demandato. Ex Quinterno Cancellariæ.

CIↃCCCCXCIII.

Io: de Regio, ex Regesto Alexandri VI.

CIↃCCCCXCIII.

Ro: de Perusia.

CIↃCCCCXCIV.

Franciscus Tommasi per hæc tempora in nostro Collegio versabatur, vt ex Vgurgerio in suis Pompis Senensibus part. 1. pag. 231. colligo. Narrat hic Franciscum Nobilem Senensem, ac celebrem Iurisconsultum fuisse, nam, & Lectoris, Patronique in Patria sua munus exercuit; deinde cùm Io: se Romam contulerit, inter Abbreuiatores adscriptus, ac successiuè Alexandri VI. Breuium à secretis declaratus fuit.

CIↃCCCCXCVIII.

Io: de Scarciatis, ex eodem Regesto.

CIↃCCCCXCIX.

Ioannes Ortega Hispanus per hæc tempora ad Abbreuiatoris officium exercendum admissus, postea Secretarius, Subdiaconus Apostolicus, Summator, ac Datarius Alexandri Papæ VI. qui eum die 16. Nouembris anni 1502. Episcopum Potentinum declarauit. Obijt Romæ sequenti anno, ac sepultus in Ecclesia Sanctæ Mariæ de Populo, vbi in marmore sequens legitur epitaphium.

Ne quæso lachrymis Viator æternam inuideas mihi quietem. Vixi, vt nil me obijsse pœnitendum:

Io: Ortegæ Gomieli Burgensi, Episcopo Potent. ab Alex. VI. ob fidei integritatem, ac iuris peritiam supplicibus libell. subnotandis (Datarium vocant) Præfecto, necnon literis Apostolicis Maioris Præsid. dictand. duodecimviro Secretario, ac Subdiac. Apost. & Summar. Magistro, alijsque honestissimis muneribus egregiè functo, cuius mors immatura totius Hispaniæ spem maximam fefellit. Franc. Gomiel. pietatis memor fratri optimo pos. Vix. ann. XLI. mens. II. d. XXIV. I nunc Viator, & humanis rebus tantillum fide.

CIↃIↃIII.

Franciscus de Parma: ex regesto Pij II. quem etiam ex Quinterno Cancellariæ tam Maioris, quàm Minoris Iustitiæ Correctorem, Cancellariæq; Apostolicæ Regentem fuisse reperio, vt ex cedula Motus proprij Iulij, relatâ supra Capite VIII.

CIↃIↃIII.

A. Coloccius, ex eodem Regesto.

CIↃIↃIII.

G. de Bosco, ex Regesto Pij III. Ex hac familia ann. 1423. inter Mortales vixisse Bartholomæum Boscum, qui Hospitalis Maioris Ianuæ fundator fuit, asserit Raphaël Soprano in suis Scriptoribus Liguriæ.

CIↃIↃIII.

Io: de Copis Brabantinus, vtriusque Signaturæ Referendarius, per hæc tempora Abbreuiatoris munere fungebatur. Tarracinensi Episcopatu donatus est. Decessit Romæ ann. 1527. 18. Kal. Septembris, sepultusque est apud S. Mariam de Anima cum Epitaphio

Ioanni Copis Brabantino Tarracinensi Episcopo, vtriusque Signaturæ Referendario, & literarum Apostolicarum Abbreuiatori, Correctorique; istius Templi, ac Hospitalis Prouisores, & fratres beneficij memores posuere an. 1558. obijt ille 18. Kal. Septemb. 1527.

Disce meo exemplo Templis dare munera magna,
Quando hoc pro paruis hæc monumenta dedit.
Atque suis precibus, cæli in Regione locauit,
Virgo Parens, anima quis meliora dabit?

Io: Copis Tarracinensi Episcopo, hoc est quod homo est: monumentum Prouisores, ac fratres F. C. an. 1559. ex Vghell. to. 1. par. . ,

CIↃIↃIII.

Io: Venzon, ex eodem Regesto.

CIↃIↃIV.

A. Hadrianus, ex Regesto Iulij II.

Alex.

CIƆIƆV.

Alex. Seuerino, ex eodem Regest. de quo Vghell. tom.1.p.171.

CIƆIƆV.

P. de Planca, ex eodem Regesto. Forte hic ille idem est, qui coram Alexandro VI. & Cardinalibus in publico Consistorio habito die 21. Decembris 1492. perorauit pro Ferdinando de Aragonia Siciliæ Rege, vt refert supra laudatus Cartharius in suo Syllabo Aduocatorum Consistorialium in Coronato de Planca genitore dicti Pauli.

An. CIƆIƆVI.

Laurentius Puccius Florentinus inter Abbreuiatores adscriptus Iulij II. Pontificis tempore, nempe anno 1506. reperitur ex Regesto. Huius Laurentij qualitates describit Vghell. in tom. 3. suæ Italiæ inter Episcopos Pistorienses sub num. 40. Fuisse Protonotarium asserit, ac Apostolicæ Cameræ Clericum, atque Datarium ad coadiuuandum in Episcopali munere Nicolao Pandolphino ipsius Ecclesiæ Episcopo adscriptum anno 1510. Ab eodem Pontifice ad Florentinos Legatum missum, vt illis obrumpendi cum Gallis fæderis Auctor esset; Lateranensi Concilio interfuisse, Leonique X. eximiè earum, qui eidem Apostolicam Datariam, Iulio II. defuncto, concessit, ac primo sui Pontificatus anno in Cardinalium Collegium cooptauit. Plures alias Ecclesias obtinuit, quæ prout etiam aliæ ipsius qualitates apud eundem Vghel. videri possunt. Obijt ætatis annorum 72. seculi verò 1530. scripsit de Gratijs expectatiuis vt ex Oldoino in suo Athen. Roman. pag. 456: vbi plurima de nostro Collega.

CIƆIƆVI.

Nicolaus Andouont ex Regesto paritèr Iulij II. & ex gratia *Perindeualere* ab eodem Pontifice eidem Nicolao concessa, elicitur eundem Canonicum Ecclesiæ Redonensis fuisse, ac officium Abbreuiatoriæ vacans per obitum Nicolai Oliuæ de Castello in Romana Curia defuncti, obtinuisse, & cum ex eodem *Perindeualere* qualis fuerit de illo tempore officij status deducatur, ideo in integrum ipsius tenorem referimus, videlicet.

Iulius &c. dilecto filio Magistro Nicolao Andouont Canonico Redonen. literarum A *Apostolicarum Abbreuiatori, Notario familiari nostro, salutem &c. Cùm deuotionis, & familiaritatis obsequia, quæ Nobis, & Apostolicæ Sedi hactenus impendisti, & adhuc sollicitis studijs impendere non desistis, nec non vitæ, ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis, & virtutum merita, quibus personam tuam, tam familiari experientia, quàm etiam fide dignorum testimonijs, iuuari percepimus; Nos inducunt, vt te specialibus fauoribus, & gratijs prosequamur. Hodie siquidem officio Abbreuiatoriæ literarum Apostolicarum de Maiori Parco,* B *quod quondam Nicolaus Oliua de Castello literarum earundem Abbreuiator, dum viueret, obtinebat, per obitum eiusdem Nicolai, qui in Romana Curia diem clausit extremum, vacauit: Nos illud sic vacans cum illius honoribus, oneribus, & emolumentis consuetis, Apostolica tibi auctoritate, Motu proprio concessimus, & assignauimus, teque aliorum literarum earundem de dicto Parco Maiori Abbreuiatorum numero, & consortio fauorabilitèr aggregauimus, prout in nostris inde confectis literis pleniùs continetur. Cùm* C *autem, sicut accepimus, in priuilegijs, & indultis eidem officio à Sede Apostolica cum irritantis Decreti. . . in contrarium contingeret attentari appositione concessis inter alia caueatur expressè, quòd nullus in Abbreuiatorem de Maiori Parco, ad dictum officium recipi valeat, nisi præuio rigoroso examine, & post illius receptionem ad iudicandum, seu signandum Bullas, quæ in dicto Parco pro tempore expediuntur, nisi post certum tempus tunc expressum iuxta ordinationem fel.rec. Callisti PP. III. &* D *forsan aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, quam dilecti filij literarum earundem Abbreuiatores de dicto Parco in eorum receptione obseruandam iurare tenentur, & propterea quòd de illis in ipsis literis mentio habita non fuerit, dubias literas prædictas inutiles sibi reddi posse tempore procedente. Nos ne propterea literæ ipsæ inutiles tibi reddantur, prouidere, teque qui etiam continuus commensalis noster, ac literarum earundem Scriptor existis, præmissorum obsequiorum, & meritorum tuorum intuitu gratioso fauore prosequi volentes; teque à quibusuis excommunicationis, suspensionis, &c.*

fore

fore censentes; Motu simili, non ad tuam, vel alterius pro te Nobis, super hoc, oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, volumus, & Apostolica tibi, qui vt etiam accepimus officium Abbreuiatoris literarum earundem, de Minori Parco, hactenus laudabiliter exercuisti, auctoritate concedimus, quòd literæ, ac concessio & assignatio officij de Maiori Parco huiusmodi valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant, & tibi suffragentur, tuque per eosdem Abbreuiatores ad ipsum officium de Parco Maiori, eiusque liberum exercitium, necnon honores, onera, & emolumenta consueta absque alio examine recipi possis in omnibus, & per omnia, perinde ac si in eisdem literis de priuilegijs, & indultis huiusmodi, ac iuramento de illis obseruandis per eosdem Abbreuiatores præstito expressa mentio facta, & illis quoad hoc specialiter, & expressè derogatum fuisset; prout Nos illis quoad præmissa, hac vice dumtaxat, illis aliàs in suo robore permansuris, harum serie Motu simili specialitèr, & expressè derogamus. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis; nec non omnibus illis, quæ in dictis literis voluimus non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque. Nulli ergo &c Nostræ absolutionis, voluntatis, concessionis, & derogationis infringere, si quis &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexto, vndecimo Kal. Decembris Anno Tertio. Io: Gratis pro Scriptore Episcopus Terracinen

Ex Regesto Iulij II. Cod.86.pag.294.

CIƆIƆVI.

Angelus de Cæsis ex præmemorato Regesto.

CIƆIƆVIII.

P. Cormus ex eodem Regesto.

CIƆIƆIX.

E. de Grenuccis ex eodem Regesto.

CIƆIƆXII.

Petrus Accoltius, siue de Accoltis Patriâ Aretinus. Hunc, ni fallor, eundem esse puto, quem Ciaconius inter Auditores Rotæ sub Alexandro VI. & Iulio II. connumerat, quemque (antequam ad eundem Auditoratum, & ad Purpuram assumptus esset) nostro Abbreuiatorum Collegio ascitus, & inde ad Episcopatus
A Anconitani infulas euectus fuit an. 1505. mox verò Purpurâ iam ornatus, Gaditanum Episcopatum in Hispania obtinuit, Malleacensem in Gallia à Leone X. Attrebatensem in Belgio, Cremonensem in Gallia Cisalpina ab Hadriano VI. & à Clemente VIII. an. 1524. Archiepiscopatum Rauennatensem. Præfuit Episcopus Cardinalis Ecclesiæ Albanensi an. 1523. Prænestinæ 1524. & Sabinæ eodem anno die 15. Iunij. Romæ Pontificis vices gessit, & supplicationum libellos signauit. Legati quoque Apostolici munere functus est in Exercitu Pontificio contra Gallos instructo.

CIƆIƆXIII.

Io: Ingenunin Kel. ex Regesto Leonis X.

CIƆIƆXIV.

Phi: de Agnillis, seu Agnellis; viuebat etiam de anno 1537. vt ex Regesto Pauli III.

CIƆIƆXIV.

O. Cæsius ex eodem Regesto; ille est Octauius Angeli Cæsij Aduocati Consistorialis filius, qui tres Germanos fratres meritis insignes habuit, nempe Paulum C Iuris doctrinâ celebrem, Protonotarium Apostolicum, Cancellariæ Regentem, ac demum S. R. E. Cardinalem: Fridericum Iurisprudentia eximium, Episcopum Tudertinum, sacrâ denique purpurâ donatum: ac Vespasianum inter Consistorialis Aulæ Aduocatos adscriptum, de quibus apud eruditissimos viros Carolum Cartharium, Ciaconium, & alios. At redeamus ad nostrum Octauium, qui & Cameræ Apostolicæ Clericus, & literarum Apostolicarum Maioris Præsidentiæ Abbreuiator fuit, ac anno 1528. ad Geruiensis Ecclesiæ infulas euectus est die 23. mensis Martij per cessionem supradicti Pauli S. Eustachij Cardinalis. Decessit Octauius è vita circa annum 1534. vt ex Vghello.

CIƆIƆXIV.

Petrus Lambertus ex præmemorati Pontificis Pauli III. supracitato Regesto; hunc fuisse Petrum illum reperio, quem Vghell. tom. 6. suæ Ital. Sacræ inter Episcopos Casertanos sub num. 31. posuit, ac Natione Allobrogum, ac Correctorem, Maioris Iustitiæ Præfectum, & Referendarium Apostolicum fuisse asserit, ac die 10. Februarij 1533. à Clemente VII. infulis

fulis decoratũ,Romæq;deceſſiſſe an.1545. Reperio etiam deſcriptum in Conſtit. 24. Pauli III., qua vtriuſque Signaturæ Referendarijs diuerſa priuilegia conceduntur. De hoc itidem Petro meminit Petrus Iofredus in ſua Nicea illuſtrata part.2. n.67. ac in MS. ſub num.25.in noſtro librorum Cimelio exiſtente inuenimus ſan. mem. Paulum III. Anno 1540. ſeptimo Idus Ianuarij eidem Petro, tunc Epiſcopo Caſertano licentiam conſtruendi Eccleſiam in Oppido Rimulliani in Albaneſio Gebenneñ Diœceſis conceſſiſſe, quæ,poſtquam erecta fuiſſet, in Collegiatam Eccleſiam erigeretur.

CIƆIƆXIV.

A. de Aluarottis ex Regeſto Leonis X.

CIƆIƆXIV.

G. de Prato ex eodem Regeſto.

CIƆIƆXIV.

Io: Darieto ex eodem.

CIƆIƆXIV.

E. Regas, ſeù T. Regus, vel Regis ex eodem.

CIƆIƆXIV.

A. de Villa Real. ex eodem; ac de anno 1535. tempore Pauli III.

CIƆIƆXVII.

Benedictus Accoltus,ſeu Accoltius,ſiue de Accoltis,natione Italus, patria Florentinus, origine tamen Aretinus, Petri de Accoltis Cardinalis,Cæſareo ac Pontificio iure inſignis, ex fratre nepos. Natus eſt Florentiæ die 29. Octobris anni 1497. eius parentes Michaël de Accoltis,& Lucretia de Alamannis nobiliſſima, ac lectiſſima fœmina fuerunt. Apoſtolicus Abbreuiator primùm creatur circa annum 1520. mox ad Gaditanæ Eccleſiæ in Hiſpania infulas à Leone X.promotus;poſtea Cremonenſis, & Rauennatenſis Epiſcopus ex patrui reſignatione ab Hadriano VI. creatus. Breuium, deinde à ſecretis fuit, ac demum ad Purpuram à Clemente aſcitus annorum 30. ſuæ ætatis, S. Euſebij Titulum obtinuit Cardinalis. Pollicaſtrenſem, & Bouinenſem in Regno Neapolitano Eccleſias adminiſtrauit. Ad Picenum poſtea de Latere Legatus miſſus eſt; & Fanenſis Ciuitatis perpetuus Gubernator factus, literarum amantiſſimus, in quibus mirificè excelluit. Deceſſit Florentiæ die 21. Septembris ætatis ſuæ

A anno 52. ſalutis verò 1549. ibique in Eccleſia S.Laurentij ſepultus iacet: Ex Ciac.

CIƆIƆXVIII.

O.GWinghel ex eodem Pauli III.Regeſto.

CIƆIƆXVIII.

Ia: de Mantica ex eodem.

CIƆIƆXX.

Ioannes Daniel Archidiaconus Eccleſiæ Venetenſis, ac literarum Apoſtolicarum Abbreuiator, & in earundem expeditione Aſſiſtens bo:me:Iulio tituli S.Laurentij in Damaſo Presbytero Cardinali S.R.E. Vicecancellario enunciatur in quadam conceſſione in ſupradicto anno B Collegæ noſtro facta exemptionis à gabellis, occaſione tranſitus per Statum Eccleſiaſticum, eo quia ipſe pro nonnullis negocijs in Vltramontanis partibus peragendis tam pro ipſo Pontifice, & Camera Apoſtolica, quàm etiam pro Collegio S.R.E. Cardinalium deſtinatus fuerat. Ex hac exemptione ipſius Danielis qualitas arguitur, cùm illi huiuſmodi concedatur exemptio, non ſolùm pro ipſo, verùm etiam pro eius comitiua, ſocijs, & familiaribus equeſtribus, & pedeſtribus vſque ad ſummam C vigintiquinque. Hæc autem conceſſio in meo librorum Cimelio aſſeruatur in Cod. MS. ſignato ſub n. 19. pag. 459.

CIƆIƆXXII.

Io: Cæſius,ſiue de Cæſijs ex eodem Regeſto. Ioannem Andream Cæſium eſſe puto, qui ob egregia merita Octauio Cæſio eiuſdem familiæ Præſuli in Epiſcopatu Ceruienſi ſucceſſit anno 1534. die 13. menſis Nouembris, deinde verò anno ſcilicet 1545. die 11. menſis Martij ad Eccleſiæ Tudertinæ regimen translatus. In qua Vrbe Collegium Pietatis inſtituit, ac D Eccleſiam exornauit, ob ſuas virtutes, ac pietatem omnibus cariſſimus extitit. Deceſſit anno 1566. De hac nobili Cæſiorum familia plura dicenda eſſent; at cùm nonnulli me de illa in ſcribendo præceſſerint, qui citantur ab eruditiſſimo viro Carolo Carthario in ſuo Syllabo Aduocatorum Conſiſtorialium,in Angelo Cęſio, ſub num. LXX. ideo calamum ſuſpendo.

CIƆIƆXXII.

Io:de Herrere ex eodem Regeſt.Hadriani VI.

CIƆIƆXXIII.

...... Truijs ex eodem Regeſto.

C Io:

CIƆIƆXXIII.

Io: Moluer ex eodem.

CIƆIƆXXIII.

N. Aragona ex eodem Iulij II. Nicolai Aragonia iunioris meminit Vghell. in Episcopis Ripæ Transonis sub num. 3. At istum fuisse puto Abbreuiatoris Nepotem, cùm iunior dicatur ob longum temporis interuallum.

CIƆIƆXXIV.

Henricus de Busseio ex Constitutione VI. Clementis VII. & ex Regesto Pauli III. Anni 1537.

CIƆIƆXXV.

Iul. Armellius ex Regesto Clementis VII.

CIƆIƆXXVII.

Hie: Ricenus, siue Recenatus ex eiusdem Pontificis Regesto. Huius Collegæ notitiā retulit nobis sæpè citatus Chartarius in suo Syllabo Aduocatorum Consistorialium num. LXXX. occasione, quâ Alphonsum Recenatum Neapolitanum in suum Collegium Aduocotorum Consistorialium admissum refert; addens eundem Alphonsum Abbreuiatorem de Prima Visione fuisse, qui Alphonsus pro certo habeo, quòd nostri collegæ genitor fuerit; nam Vghellius sic de eodem narrat: *Hieronymus Recenatus, seu de Recenatis, Alphonsi Neapolitani Ciuis, & Aulæ Romanæ Aduocati Consistorialis, ex Bernardina Capoferrea nobili Romana filius, Romæ natus, excelsi animi vir, sub Clemente VII. Pauloque III. ad maximas res euocatus, Thesaurarius Apostolicus, & ad Regem Galliæ Nuncius: in demortui Anzagi locum Niciensem Episcopatum consequitur anno 1542. die 6. Februarij. Ex Datario paulò post, hoc anno 1544. S. R.E. Diaconus Cardinalis Sancti Georgij creatus est ab eodem Paulo, vulgò Cardinalis Capoferreus nuncupatus. Æmiliæ Legatus fuit, alijsque muneribus functus, vir egregius, Romæ decessit anno 1559. Kal. Oct. in Æde Sanctæ Mariæ de Pace sepultus fuit. Ecclesiam Nicensem rexit annis tantùm paucis, eamque cum regressa resignauit ad fauorem Ioannis Baptistæ Prouanæ. Hic sororem habuit Antoninam lectissimam fœminam, quæ duos maritos habuit Franciscum Colæ de Rubeis Nobilem Romanum, & Fabium Mignanellum Nobilem Senensem; qui demortua Vxore Ecclesiasticam vitam amplexus, euasit sub Iulio III. S. R. E. Cardinalis. Extat in Archiuo Capitulino Bernardinæ de Capiteferreo, relictæ quondam Alphonsi Recenati de Neapoli Aduocati Consistoriatis, matris Hieronymi, testamentum sub die 13. Aug. 1510. per Andream Caratium Notarium, & fidantiæ inter Antoninam sororem Hieronymi de Recenatis, & Fabium Mignanellum anno 1531. Stephano de Arnandis Notario, & alia etiam instrumenta vidimus, quibus Alphonsus Recenatus, Hieronymi pater, Ciuis recensetur Neapolitanus. Hæc diximus, vt videant illi, qui Hieronymum Cardinalem vulgò de Capiteferreo, oriundum ex Vrbe Recenatensi faciunt, quantum à veritate aberrent.* Plura de Hieronymo cupis? In Nouissimo Ciaconio in Pauli III. vita referuntur.

CIƆIƆXXIX.

Iul. Maurus ex eodem Regesto.

CIƆIƆXXXI.

C. Iacobatius ex dicto Regesto. Ex nominis affinitate, & infrascripto Datariatus munere, arbitror Christophorum Iacobatium Romanum fuisse, ac Basilicæ Vaticanæ Canonicum, postea Episcopum Cassanensem, nec non Pauli III. Datarium, ac Sac. Rotæ Auditorem, postea verò S.R.E. Cardinalem titulo S. Anastasiæ, postea S. Eustachij. De eo vide plura apud Ciaconium nouissimæ editionis.

CIƆIƆXXXII.

Ioannes Franciscus Barengus ex præmemorato Regesto, & ex Codice MS. in meo librorum Cimelio existente pag. 225. apparet anno 1545. concessam ei licentiam testandi, ibique Clericum Mediolanensem, ac Pontificis Prælatum domesticum effectum, cùmque esset in Constitutione 10. Pauli III. data sub annulo Piscatoris subscriptum: quare autumo fuisse etiam Breuium à secretis.

CIƆIƆXXXVI.

P. Medina ex Regesto Pauli III.

CIƆIƆXXXVI.

Io. Baptista Cicada ex eodem Regesto. Fuit hic Genuensis inter Cardinales à Iulio III. adscriptus; vide Ciacon. nouissimæ edit. vbi ipsius Cardinalis qualitates, magnaque merita numerantur.

CIↃIↃXXXVI.

Fr.Aragonia ex eodem Pauli Regesto. Franciscus Aragonia ex Constit.44. Pauli IV. in Bullario veteri, quæ est sub annulo Piscatoris: quare patet fuisse etiam Breuium à secretis.

CIↃIↃXXXVII.

F. de Recanato, seu Recanate ex eodem in Constit. 24. Pauli III. vbi vtriusque Signaturæ Referēdarijs conceduntur priuilegia; Franciscus de Recanate Abbreuiator de Maiori nominatus reperitur, quem pro certo illum fuisse puto, qui sub nomine Francisci Alberici in Recanatensi Cathedrali cum infrascripto Epitaphio, sepultus est, quod nobis communicauit D. Raphael Fabrettus nuper libellorum supplicum recol. mem. Alexandri PP. VIII. à secretis, videlicet:

D. O. M.

R. Domino D.Francisco Alberico I.V. Consultiss. qui & Abbreuia. de Maiori, & Referen. Vtr. Sig. ac Correctoriæ titulis decoratus, & Cancell. Apost. mirificè Regens à Paulo III.inter Bonon.& Ferrar. Delegatus. Quia eius inuicta virtus non nisi iustitia superari potuit, Cam. Apost. Auditor creari meruit. Vixit ann. LIII. Mens. dieb. Albericus Cubi. Apost. F. ære proprio posuit.

CIↃIↃXXXVII.

V. Albizzinus ex eodem.

CIↃIↃXXXX.

A. de Bobus ex Const. 24. Pauli III. in Bullario veteri, in qua diuersa priuilegia DD. Referendarijs conceduntur.

CIↃIↃXL.

Hugo Boncompagnus anno Gratiæ 1502. quinto Idus Februarij feria 6. natus Bononiæ, cùm ad Vrbem peruenisset à Paulo III. Iudex primùm Capitolinus nominatus est; deinde vtriusque Signaturæ Referendarius, & Parci Maioris Abbreuiator, ac vti talis in prima aperitione Concilij Tridentini interfuit, quæ fuit die 13. Decembris Anno 1545. vsque ad diem 11. Martij 1547. in qua Concilium è Tridento Bononiam, ob Epidimicas peticularum, seu lenticularum infirmitates translatum fuit; deinde etiam in secunda eiusdem Concilij aperitione, factâ Bononiæ die 21. Aprilis 1547. vsque ad diem 18. Septembris 1549. præsens fuit, in qua omnibus ad proprios redeundi lares ob publicas contentiones ortas, super Concilij translatione inter Pontificem, & Imperatorem, licentia impartita fuit; postmodum Prolegatus Latium rexit. Ac in Secretariorum Apostolicorum numerum adscriptus, Campaniæ Prolegatus renunciatus fuit; postea ad Vestanæ Ecclesiæ infulas euectus à Paulo IV. atque ad Venetos Nuncius destinatus, sed non missus, quòd ad Cameræ Apostolicæ tractanda negocia electus fuerit. Tandem cùm à Tridentino rediret Concilio Purpurâ donatus est, addito Elogio: *Hic est, in quo dolus inuentus non est*. Præfuit Presbyter Cardinalis Ecclesiæ S. Sixti, & in Hispaniam ad Regem Catholicum legatus est: ac denique ad Pontificatus apicem euectus sub nomine Gregorij XIII. obijt anno Domini 1585. feria 4. die 10. Aprilis hora ferè 19. anno æt.84. Pontif. 12. Mense 10. die 18.

CIↃIↃXLI.

Ludouicus Milanesius ex Regesto Pauli III. & ex supracitata scriptura.

CIↃIↃXLII.

Bernardinus Heluinus Clericus Soranus, literarum Apostolicarum Abbreuiator, & in illarum expeditione bo.me. Alexandro S. Laurentij in Damaso Diacono Cardinali de Farnesio nuncupato S. R. E. Vicecancellario Assistens, ac Pauli III. Summi Pontificis Thesaurarius generalis in Subdiaconatus ordine constitutus. die 20. Decembris ad Ecclesiam Anglonensem promotus, in qua sedente: Tursium Oppidum suæ Diœcesis in Ciuitatem, & Ecclesia in Cathedralem erecta, ac Anglonensi vnita fuit, quare creatus Episcopus Anglonensis in Tuscia. Decessit Romæ anno 1548 sepultusque in Ecclesia S. Mariæ de Populo cum hac Epigraphe:

D. O. M.

Bernardino Heluino Episcopo Anglonensi Pauli III. Pontif. Max. Thesaur. generali Dionora Soror. Camillus Cariss. Dionoræ Vir.

Fratri optimè merito F.

Vixit annis XLIV. diebus XLI.

Decessit MDXLVIII. v. Idus Iulij.

CIↃIↃXLII.

Thomas Lilius ex eodem.

CIↃIↃXLIII.

Do. de Closio ex eodem: ex supracitata scriptura Donatus Closio.

CIↃIↃXLIV.

B. Lomellinus ex Pauli III. Regesto. Autumo Benedictum Lomellinum istum fuisse, quem purpurâ decorauit beat. me. Pius V. Vide de hoc Cardinale Ciaconium postremæ editionis. Plura de Benedicto narrat Oldoin. in suo Athen. Ligust. pag. 105.

CIↃIↃXLVI.

Do. de Torres ex eodem.

CIↃIↃXLVI.

V. Follietta ex eodem. Vbertus Follietta ex suprامemorata scriptura. An sit ille celebris, cuius meminit Gnesner. in sua Bibliotheca, & deinde Oldoin.in prefato Athen. Ligust. ignoro.

CIↃIↃXLVIII.

L. Lebreton ex eodem.

CIↃIↃXLIX.

G. Gualterutius ex eodem.

CIↃIↃXLIX.

M. Antonius de Saulis ex eodem. In præmemorato Athen. Ligust. lego Marcum Antonium Saulium Oratorem Patriç apud Regem Catholicum viginti annorum spatio, Protonotarium deinde Apostolicum, Nunciumque Pontificium in Regno Neapolitano, eloquentiâ, honore, grauitateque summâ ornatus, conseruandæ concordiæ studio, anno reparatæ salutis 1575. Discursus euulgauit, quos ad Ciues Genuenses inter se tunc temporis diffidentes direxit. Licèt ab Oldoino Abbreuiator non denominetur, attamen ex temporis, & nominis identitate credo Collegam nostrum fuisse.

CIↃIↃXLIX.

Fr. Lambertus Cambariacensis Gratianopolitanæ Diœcesis Nobilis Sabaudus, Episcopus Niciensis à Paulo III. Anno 1549. die primâ Februarij, vt habent Acta Consistoralia, declaratus. Annum agens suæ ætatis trigesimum, nec non in munere Abbreuiatorum literarum Apostolicarum de Maiori Præsidentia, ac Referendarius vtriusque Signaturæ detentus: fuit etiam Orator Ducis Sabaudiæ apud Venetos. Vir doctus, prudens, & pius, Tridentinæ Synodo, vti Abbreuiator interfuit, cùm eidem in sua ad can-

A dem Niciensem Ecclesiam promotione eiusdem Abbreuiatoriæ officij retentio concessa fuerit. Triginta quinque annos optimè rexit Ecclesiam, ac è corporis vinculis liberatus est anno redempti Orbis 1583. Vide Indicem quartum Michaëlis Abbatis Iustiniani de ijs, qui interfuerunt Concilio Tridentino sub Pio IV. à die 18. Ianuarij 1562. vsque ad 4. Decembris 1563. Vide etiam Vghell. tom.4.pag. 1552. num.45. & Sammartanos in Gallia Christiana tom.3.pag. 790.

CIↃIↃXLIX.

B Honuphrius Camaianus ex eodem Regesto Pauli III. Huius Collegæ qualitates describit Eruditissimus Vir, ac Amicus noster Carolus Cartharius in suo Syllabo Aduocatorum Consistorialium sub numero CXLVII. quas, vt narrat refero:

Honuphrius Camaianus Patritius Aretinus. inter Maioris Parci Abbreuiatores primùm, deinceps inter Pontificij Consistorij Aduocatos an. 1554. sedit. Aduocati Fiscalis munus in Vrbe gessit. Inquisitionis Fisco, Sacræque Consultæ Consiliarius datus. Cameræ Apostolicæ Præses promul- C *gatus. Denique inter Apostolicos Protonotarios cooptatus anno 1574. mortalitatem exuit. In Ecclesia Prædicatorum Vrbis ossa ipsius tumulata iacent, hoc apposito marmoreo sepulchrali elogio.*

D. O. M.
Onuphrio Camaiano Aretino
Generis nobilitate
Vitę integritate
Et multiplici eruditione insigni
Quatuor Pontificibus
Et Cosmo Medices Magno Etruriæ Duci
Ob eximias animi, & corporis Dotes
D Rerumque agendarum experientiam
Valde caro
Maioris Parci Abbreuiatori
Aduocato Consistoriali
Et Fisco S. Inquisitionis, & S. Consultæ
Consiliario
Cameræ Apostolicæ Præsidi
Atque defuncta Coniuge
Protonotario Apostolico
Et summorum laborum
Vberiores fructus percepturo
Importunâ morte sublato
Anno lvj.Mense v. die xviij.MDLXXIV.
iv. Kal. Maij

Le-

Lelius Camaianus F. Genitori optimo Mœtissimus posuit.

Plura si cupis eundem adi Cartharium.

CIↃIↃXLIX.

Io:Chyrinus ex eiusdem Pauli Regesto.

CIↃIↃLI.

M. Contarellus ex Regesto Iulij III.

CIↃIↃLII.

A. Vincentius Fuscherius ex eodem Iulij III. Regesto. De huius nostri Collegæ etiam Mentionem reperio sub Anno 1574. occasione Concessionis loci factæ Abbreuiatoribus in Cappella Pontificia, vt supra narrauimus; ac in Cap. XIII. ibique Magistri cæremoniarum illo æuo viuentium fidem attulimus, vbi Collega noster Decanus Collegij nominatur.

CIↃIↃLIV.

B. de Benedictis ex eodem Regesto, ac in Vghello inter Episcopos Castellanenses reperio Bernardum de Benedictis Cyprium fuisse. Ex Nicanensi Ciuitate, ac Ioannis Aloysij Antecessoris in Episcopatu ex cognominis affinitate forsitan consanguineus fuit. An autem dictus Bernardus fuerit Abbreuiator, asserere non audeo; reperio etiam in Raphaëli Soprano in suo Opere Scriptorum Ligurum Petrum de Benedictis, qui floruit Anno 1512. Fortasse ex hac familia prodijt Collega noster.

CIↃIↃLV.

Petrus Paulus de Iustinis de Castello Romanus Ciuis, de quo plura sæpè citatus Cartharius in suo Syllabo Aduocatorum Consistorialium num. CXLIX. vbi in Motu proprio Pauli IV. meminit, quòd Anno 1555. Vxoratus, ac in vigesimo secundo suæ ætatis anno constitutus esset. Tria edidit responsa, quæ inter Farinaccij Consilia cons. 15. leguntur. Putat Cartharius eundem fuisse, qui anno 1577. die 22. Aprilis Liberianæ Basilicæ Canonicatu condecoratus fuit.

CIↃIↃLVII.

V. Bouius ex Pauli IV. Regesto. Vlyssem Bouium Bononiensem, Ioannis Ludouici I. C. ac Pantasileæ . . . . filium fuisse narrat laudatus Cartharius in suo Syllabo Aduocatorum Consistorialiũ pag. 183. Iuraque publica Bononiæ professum, & in eorundem Aduocatorum Consistorialium albo descriptum reperire mensis Iu- A nio, & Augusto 1578. Asserit postmodum Raynerium Alidonium hæc de Conciue Italicè scripsisse; Vlyssem scilicet Ioannis Ludouici Bouij Aduocatum Consistorialem Romæ decessisse Anno 1578. circa mensis Iulij finem; Cartharius tamen notat de Augusti mense ad huc viuere; eumdemque Alidonium Abbreuiatorem etiam de Maiori Parco fuisse addit.

CIↃIↃLXIII.

A. Moran ex eodem Regesto.

CIↃIↃLXIII.

L. Tauerna ex eiusdem Pontificis Re- B gesto. Ex sæpè citato Vghel. Laudenses inter Episcopos sub num. 52. Ludouicum Tauerna Mediolanensem reperio, qui diuersarum Ciuitatum, etiam Vrbis Gubernator extitit, & etiam Cameræ Apostolicæ Generalis Thesaurarius, deinde Episcopus Laudensis renunciatus, tandem Octogenarius obijt; plura in eodem Vghello legi possunt.

CIↃIↃLXIII.

L. Theodolus ex Pij IV. Regesto.

CIↃIↃLXIV.

S. Martignonus ex eiusdem Pont. Reg.

C

CIↃIↃLXV.

Fantinus Petrignanus ex eodem Regesto Nobilis Amerinus, ex Abbreuiatore de Parco Maiori Cameræ Apostolicæ Clericus electus, Viterbij Vicelegatus, Marchiæ Gubernator, Flaminiæ Præses à recol. me. Gregorio XIII. an. 1577. cuius æquè Pontificis Domui Præfectus fuit, Archiepiscopus Cusentinus creatus. Scripsit nonnuulla opuscula sacra, & moralia. De eo Iacobillus in Biblioth. Vmbriæ pag. 101. Vghellus Ital. Sac. Tom. 9. col. 351.

D

CIↃIↃLXV.

Io. Bacca ex eodem Regesto.

CIↃIↃLXV.

A. Saulius ex eodem Regesto. Antonium Mariam Saulium pro certo esse puto, quem inter Cardinales creatos à Sixto V. Ciaconius refert, & à Pio IV. inter Vtriusque Signaturæ Referendarios adlectum fuisse scribit; quod assertioni nostræ minimè repugnat, scilicet eundem descripsisse in hoc anno 1565. quia lucem hanc desumpsimus ex Regesto, quod tempus, quo suo fungebatur munere denotat, non autem admissionis. Collega noster pri-

primò Neapolim, deinde in Lusitaniam, postmodum ad Hispaniæ Regem Nuncius missus fuit. Romam reuersus an. 1585. Archiepiscopus Ianuensis declaratus, successiuè anno 1585. in Cardinalium Collegio descriptus, paulò post Pontificiæ Classis de latere Legatus renunciatus. Plura de isto Purpurato fusiùs apud Vghellum, & Ciaconium videbis.

CIƆIƆLXVI.

Pa. Barengus ex Regesto beat. mem. Pij V. ex eadem familia iam desuper fuisse narrauimus ad annum 1532. sub nomine Ioannis Francisci Barengi.

CIƆIƆLXVI.

P. Catanus, seu Cataneus ex eodem.

CIƆIƆLXVI.

Ia. Lomel. ex eodem.

CIƆIƆLXVI.

O. Riparolus ex eodem. Obertus Riparolus Ianuensis ex Catalogo. Vtriusque Signaturæ Referendarius, qui in Bullario veteri post Constitutionem 24. Pauli III. impressus est. Suum resignauit officium, in fauorem Francisci Barberini Anno 1573.

CIƆIƆLXVI.

C. Brumanus ex eodem Pij V. Regesto Cæsareri. Brumanum nobis indicat fuisse Ioseph Brescianus in suis Rosis, & Violis Ciuitatis Cremonæ, vbi pag. 105. ex Italico Idiomate Latinè redditus sic fatur: *Cæsar Brumanus Doctor Collegij Cremonensis inter Apostolicos Referendarios à beat: me: Pio V. adscriptus, deinde inter Cameræ Apostolicæ Clericos annumeratus, Anconæ Præfectus, postmodum à Gregorio XIII. Legatus Neapolim destinatus, at inuida mors eum rapuit.*

CIƆIƆLXVI.

A. Frumentus ex eodem.

CIƆIƆLXVI.

Bonifacius Passius ex eodem Regesto huius nostri Collegij memoriã desumpsimus ex Epitaphio sepulchrali in Ecclesia S. Petronij Vrbis Nationis Bononiensis, quod sic se habet:

D. O. M.

Bonifacio · Passio · Patritio · Bonon.
Ciuique. Rom. I. V. D. Abbreuiatori ·
Primum. deinde Vtr. Sign. Refendario ·
Qui à Pio V. semel, iterumque
Finibus regundis Commissarius delectus
A Sectrij obijt XII. Kal. Oct.. ætatis suæ
Anno LII. sal. hum. CIƆ. IƆ. LXXI.
Et Petro Pasio Bonifacij F. Fortissimo
Adolescenti. Qui secundo. contra Turcas
Nauali · prælio gloriose occubuit.
Cum Annum · ageret · XXI.
Filij ex legitima Vxore Patri opt.
Fratrique cariss. poss.

CIƆIƆLXVI.

Alphonsus Binarinus. alium eiusdem nominis, & cognominis reperio apud Vghell. inter Episcopos Reatinos sub num. 50. quem Presbyterum Bononien-
B sem ex Actis Consistorialibus fuisse infero, ac Causarum Palatij Apostolici Auditorem, & in Vtraque Signatura Refendarium, necnon Prælatum domesticum. Quare per diuersos dignitatis gradus (quorum primus fortasse Abbreuiatoris fuit) ad Episcopalẽ Dignitatem ascendit, die videlicet 18. Iulij 1572. & post annos duos ad Ecclesiam Camerinensem translatus.

CIƆIƆLXVII.

Laurentius Celsus. In Catalogo Referendariorum tempore Gregor. XIII. ac in
C Bullario veteri post Const. 24. Pauli III. impressus reperitur. Eundem Celsum lego apud sæpè laudatum Vghellum inter Episcopos Castrenses in Patrimonio sub num. 47. & ex Actis Consistorialibus deduco Presbyterum ac Nobilem Romanum, & Protonotarium de numero Participantium fuisse; existimo propterea, quòd antequam ad Protonotarij dignitatem promoueretur, in nostro Collegio iam adscriptus esset, vt plurima adsunt exempla.

CIƆIƆLXVII.

D A. Glorierius ex eodem Regesto; Alexander Glorierius legitur in eodem Cathalogo, vbi fit mentio ipsum Præfectum Annonæ fuisse, ac eiusdem mentio habetur in fide Magistrorum cæremoniarum, quam supra in Cap. XIV. retulimus, vbi Alexander Glorierius Romanus dicitur. De hoc Alexandro aliqua scripsit Ianus Nicius Erythræus in sua Pinacotheca 3. imag. 14. pag. 59.

CIƆIƆLXVII.

C. Adda itidem ex sepe citato Regesto.

CIƆIƆLXVII.

F. Scantius ex eodem Regesto.

Octa-

CIƆIƆLXX.

Octauius Accorambonus Nobilis Eugubinus, ac Ciuitate Romanâ donatus Forosempronien. Episcopus declaratus est 1579. die 15. mensis Martij, quam Ecclesiam ad 32. annos administrauit. cum id munus obijsset, Spoliorum Collector in Lusitaniam missus est, reuersumque in Italiam Archiepiscopum Vrbinatem Pontifex declarauit. Romæ è vita decessit an. 1611. die 23. mensis Maij, sepultusque est apud S. Gregorium. Vghel. in Epis. Forosempronien.

CIƆIƆLXXI.

A. Canigianus ex dicto Regesto B. Pij V. ac ex Consistoriali cedula sub datum 1576. die 8. Martij elicitur, Alexandrum Canigianum, tunc Subdiaconum Florentinum de nobili genere ortum I.V.D. ac literarum Apostolicarum Abbreuiatorem, necnon vtriusque Signaturæ Referendarium, ac Gregorij XIII. Summi Pontificis Prælatum domesticum fuisse; eique eundem Pontificem Ecclesiam Aquensem in prouincia Prouinciæ, vacantem per cessionem Iuliani de Medices ex Ducum Etruriæ genere, eiusdemque Ecclesiæ Archiepiscopi, regendam, & administrandam commisisse. Plura de nostro Alexandro apud eruditissimos Viros fratres de Sammarthanis in eorum Gallia Christiana videri possunt. Huius Alexandri notitiam dedit nobis studiosissimus Iuuenis Philippus Buonarota eiusdem Canigiani Conciuis. De hoc etiam nostro Collega mentio reperitur in fide Magistrorum cæremoniarum in Cap. XIV. supra relatâ.

CIƆIƆLXXI.

Ludouicus Bentiuolus Nobilis Bononiensis, ex eodem Regesto; & in nostro Collegio descriptus, cùm esset in Subdiaconatus ordine tantùm constitutus, & Prælatus domesticus Pontificis, ad Ecclesiam Polycastrensem promotus fuit die 14. Iunij 1577. vt ex cedula Consistoriali; deinde ad Ecclesiam Tiphernatem, siue Ciuitatis Castelli translatus, vbi decessit die 19. Septembris 1602. & in Cathedrali sepultus. Inter primos, qui in Pontificijs Cappellis interfuere, Collega noster describitur, vt indicauimus supra in Cap. XIV. Ludouicus noster vnà cum infrascripto Camillo Burghesio etiam Collega

A euulgârunt die xix. Decembris, quæ fuit quarta Aduentus anni 1574. Pontificium Diploma Indictionis Iubilæi Anni Sancti sequentis 1575. vt ex Phœbeo de anno Iubil. par. 2. cap. 11.

CIƆIƆLXXI.

P. Balionus, ex eodem B. Pij V. Regesto.

CIƆIƆLXXIII.

Petrus Paulus Torellus Foroliuiensis, ex eodem Regesto, & ex Catalogo Vtriusque Signaturę Referendariorum, qui tempore eiusdem Pontificis impressus fuit, ac denuo impressus reperitur post Constitu-
B tionem 24. Pauli III. in Bullario veteri: hunc nostrum Collegam inter illos, qui primâ vice in Cappella Pontificia interfuerunt, reperi, vt supra in Capite XIV. demonstraui.

CIƆIƆLXXIII.

Franciscus Barberinus in Collegium cooptatus die 16. Iunij 1573. abdicante munere Oberto Riparolio, vt ex exemplari literarum patentium, quæ registratæ reperiuntur in Codicæ MS. Bibliothecæ Phœbeæ signato litera A. n. 143. pag. 13. quod nobis humanissimè communica-
C uit Dominus Abbas Dominicus Cappellus, Sanctissimi cæremoniarum Magister, ac bonarum literarum cultor. Franciscus noster Maphæi Barberini, postea Vrbani VIII. fel. rec. Summi Pontificis, Patruus fuit, è cuius educatione tantus Vir prodijt. De hoc eodem Francisco, quòd Abbreuiator esset, mentionem vidi in nonnullis Codicibus Vitarum Romanorum Pontificum Ciaconij secundæ impress. Eiusdem Francisci in celebri Excellentissimæ Barberinorum familiæ Cappella in Ecclesia Sancti Andreæ de Valle infrascri-
D ptum extat Elogium nigro marmore insculptum. Ex quo desumimus laudatum nostrum Collegam ad Protonotariatus munus exercendum electum fuisse, eo tempore, quo Protonotarij ipsi nondum ad duodenarium numerum aucti fuere. Elogij verò tenor sic se habet:

D. O. M.
Francisco Barberino Vtr. Sign. Ref.
VII. Viro Protonotario
Animi Paterni Patruo
Sibi & Gentilibus
Maphæus S. R. E. Card. Barberinus
Sign.

Sign. Iuſt. Præfectus
Sepulcrum . P.

In oppoſita verò facie aliud ſimile legitur Elogium.

D. O. M.
Deiparæ in Cœlum Aſſumptæ
Maphæus S. R. E. Card. Barbarinus
Sign. Iuſt. Præfectus
Sacellum
Ex ſuprema patrui voluntate
Ornauit & D.
Anno Domini CIƆIƆCXVI.

Qualis autem magnitudo, magnificentiaque animi Collegæ noſtri fuerit, facilè poteſt argui non ſolùm ex fratris filij educatione, verùm etiam ex præfata Capella nobiliſſimis marmoribus, ſtatuis, picturiſque ornata, quæ inter pulcherrimas Vrbis Cappellas annumeratur.

CIƆIƆLXXIII.

Camillus Burgheſius Romanus vti Abbreuiator vnà cum Ludouico Bentiuolo, de quo ſupra fati ſumus die 19. Decembris, & fuit quarta Aduentus, ante Baſilicam S. Petri Pontificium Diploma Gregorij XIII. Iubilæum indicens clarâ voce legit, vt ex ſupracitato Phœb. de Ann. Iubil. Mox vtriuſque Signaturæ Referendarius anno 1588. Bononiam Prolegati nomine miſſus eſt. A Gregorio XIII. Apoſtolicæ Cameræ Auditor conſtitutus. A Clemente verò VIII. ad Philippum II. Regem Catholicum cum poteſtate Legati de Latere miſſus. Deinde ex Hiſpanijs reducem Vaticanâ Purpurâ illum cohoneſtauit ſub tit. S. Euſebij, poſtea SS. Ioannis, & Pauli, ac tandem S. Chryſogoni, poſtea Vicarius Vrbis extitit; ac denique Petri ſolium aſcendit Pauli V. nomine, ex Ciaconio: ex Proſpero verò Mandoſio in ſua Bibliotheca Romana cent. 8. num. marg. 42. colligo literas plures edidiſſe, quarum multæ ad Deiparæ Virginis cultum ſpectant. Epiſtolarum volumen ad diuerſos pariter in lucem emiſiſſe.

CIƆIƆLXXIII.

A. Creſcentius, ex ſæpe dicto vtriuſq; Signaturæ Referendariorum Catalogo. De hac familia infra ad annum 1597. vbi de Petro Paulo Creſcentio.

CIƆIƆLXXVI.

O. Pamphilius per hæc tempora floruit, ex libro Taxarum Collegij aliam notitiam non habeo.

CIƆIƆLXXIV.

Lupus de Campo ex Pampilonẽſi Ciuitate. Hunc Collegã noſtrum fuiſſe autumo, cùm illum reperiam in MS. in meo librorum Cimelio exiſtente ſub num. xv. pag. 79. & 110. ac 114. prouiſum de quibuſdam beneficijs, in Pampilonenſi Diœceſi exiſtentibus. Literarum datæ tenor eſt Kal. Martij 1585. Præter hæc de iſto Collega alia ignoro.

CIƆIƆLXXV.

A. Riccius, Alphonſus videlicet, Mediolanenſis ex eodem catalogo.

CIƆIƆLXXV.

Alexander Catalanus Clericus Romanus obijt menſe Decembris 1590.

CIƆIƆLXXV.

Bonifacius de Nigro ſucceſſit Alexandro Catalano in munere Abbreuiatoris.

CIƆIƆLXXVI.

A. Aquen. ex eodem catalogo. eundem eſſe puto, quem ſupra ad annum 1571. Alexandrum Canigianum Archiepiſcopum Aquenſem eſſe diximus; licèt in Gallia Chriſtiana dicatur die 16. Septembris præſentis Anni 1576. quòd Eccleſiam S. Saluatoris ingreſſus fuerit, quia tam antea, quàm poſtea ipſum in Vrbe interfuiſſe ambigi minimè poteſt, quoniam Aquenſis Ciuitas ab Vrbe non ita diſtat, vt, vnius menſis ſpatio, commodè ad eandem Vrbem quis ſe conferre non valeat.

CIƆIƆLXXVI.

Ioan. Antonius Odeſcalchus ex Regeſtis hoc anno floruit, de quo nullam aliam reperio mentionem. Mea tamen intereſſe exiſtimo, aliquabreuitèr de nobiliſſima, ac antiquiſſima Odeſcalchorum familia enucleare, vt magis innoteſcat, quales Viri noſtro in Collegio pro tempore fuerint adſcripti: hæc quæ dicturi ſumus, ex Ioanne Maria Ferrari Scriptore Vitæ venerabilis Serui Dei Petri Georgij Odeſcalchi Epiſcopi Alexandrini, poſtea Vigleuanenſis delibauimus, quæque vita iterum Anturpiæ promulgata fuit anno 1685. in principio Propylæi ad Acta Sanctorum Maij.

Odeſcalchorum familiam à Caroli Magni temporibus ſuam duxiſſe originem ambigendum nullo modo eſt, cum eiuſdem

dem Protoparens, siue stipes Odescalchum Vberti Dulphini natus reperiatur, qui vnus ex duodecim Galliæ Paribus extiterit, vt & ipsius Pater eiusdem Caroli Magni æuo fuerat. Otho Lotarij filius, ac præmemorati Odescalchi Nepos Imperatoris Othonis Magni, in Vrbe Viennæ, Allobrogum fuit Vicarius, in cuius Ciuitatis Porta hæc legitur Epigraphe.

Anno Domini nostri Iesu Christi
CMXLII.
Vigesima mensis Iulij
Hoc opus factum fuit
In regimine Domini Othonis
Filij Domini Lotarij, filij Egregij Ludouici,
Cui Odescalchus
Magnus Caroli Imperatoris
Fuit Par
Qui simul cum PauloÆmilio eius filio
Ab Othone Magno Imperatore
Vicarius Imperialis decoratur.

Paulus Æmilius supramemorati Othonis Odescalchi Dominus Holonij in Volturrena, qui itidem Cæsaris Vicarius, ac strenuus vir fuit, vt in Epitaphio in Archipresbyterali Ecclesia Holonij legitur, videlicet.

Hic iacet corpus
Strenuissimi Viri Magni
Pauli Æmilij
De Nobili Familia Odescalchi
Magni Caroli Magni Imperatoris
Qui fuit in Prouincia
Heluetiorum, & Rhetiorum
Vicarius Othoni Primi
Magni Augustissimi
Imperatoris Romanorum
Obijt Anno Domini
CMLXXV.
Ioannes Ludouicus filius
Dominus Holonij mœstissimus
Posuit.

Gualbertus Odescalchus Patritius Comensis, ac Nouariensis Ciuitatis Episcopus 49. qui illam summâ cum omnium laude, ac prudentiâ 14. annorum spatio gubernauit. Decessit è vita Anno 1063.

Fabius Odescalchi, præter nobilitatem literarum, scientiâ ornatus hæc infrascripta edidit opera. *De veritate indaganda in omni scientia. De quatuor Mathematicis liber Isagocicus. Et Annotationes in libros* A *de Natali Christi.* E viuis sublatus anni 1225.

Beata Apollonia, quæ floruit circa annum 1400. monialis Ordinis S. Benedicti in Monasterio S. Laurentij propè muros Ciuitatis Comensis ex eadem Odescalchorum familia. Voluit & ipsa, licèt fœmina familiam suam non mundanis honoribus, sed cœlestibus dotibus illustrare; cuius B. Virginis corpus in eodem Monasterio cum pia veneratione seruatur.

Bernardus Odescalchus florebat anno 1550. tempore Pontificatus sanctæ mem. B Pauli III. cuius Bernardi Pietas, & Religio valdè micuit in Patria sua, cum primus fuerit, qui in Comensi Ciuitate Patres Cappuccinos introduxerit, Patribus quoque Societatis Iesu domum habitandam donauit, ac eius opera duo Pauperum derelictorum loca excitata fuere. Mirum in modum præstitit auxilium fratri Michaëli Ghisilerio, postea Papæ Pio V. beatæ mem. contra hæreticam prauitatem in illis Partibus Inquisitori. Emicuit etiam in Bernardo summa prudentia, vt Orator ad Carolum V. Imperatorem Bononiæ pro C Corona Imperiali accipienda tunc degentem, pro publicis tractandis negocijs destinatus fuerit.

Thomas, siue Ioannes Thomas Odescalchus inter alios dicti Bernardi filius fuit, legum Doctor magnæ æstimationis, muneraque præcipua in Ciuitate Bononiæ egit. Mediolani autem, postquam Ciuitas in Hispanorum dominium transijt, primus ex Comensibus ad Senatoriam Dignitatem promotus est, Sanctoque Carolo singularitèr carus; ac magno in pretio habitus à Cardinali Federico Borromeo.

D Ioan. Antonius natus Petri Odescalchi in quo peculiaris erga pauperes charitas enituit: Nosocomij in Cumana Ciuitate Fundator. Viuere desijt Anno 1570.

Vincentius Odescalchus etiam miram in Pauperes Charitatem exercuit: ex hac vita sublatus anno 1577.

Hippolytus Odescalchus Miles Sanctorum Mauritij, & Lazari, ac Rodulphi Imperatoris Dapifer, suam militarem virtutem propè Tunetum contra infideles, & vti Copiarum propriæ Nationis Dux contra

tra Flandros ſtrenuè pugnando demonſtrauit;ac dum hæc ſuę proprię virtutis experimenta oſtendebat ad Philippum III. Hiſpaniarum Regem Orator deſtinatus vitam cum morte commutauit anno 1583. Sepultuſque in Eccleſia S. Crucis de Prouincia Mantuæ Carpentanorum, vbi infraſcriptum Sepulchrale legitur Elogium, quod ex illis Partibus ad nos tranſmittendum curauit admodum Reuerendus Dominus Bartholomæus Nappinus Canonicus Collegiatæ Eccleſiæ S. Mariæ ad Martyres Vrbis, ac Amicus noſter.

D. O. M.

Hippolytus Odeſcalchus Patritius Nouocomenſis Rodulphi Imperatoris ab Epulis, poſtquam apud Tunetum, & Belgium Militiæ adſcriptus ſtrenuæ cohortis non modò Miles, ſed Dux magnanimus extitit, & iuxta ſpecimen ſuæ eximiæ virtutis præclarum, altiora huius mortalis, & humanæ gloriæ peteret, ni inter reliquos Duces è freto Gaditano ad Philippum Regem II. Legatione adepta, Mantuaque Carpentanorum vix tacta præcorè morte ad immortalitatem, & Diuinam Gloriam raperetur omnibus expletis, & eius natæ pietatis ſigno adhibito MDLXXXIII. die verò quartâ decimâ menſis Ianuarij ætatis ſuæ vigeſimo nono. Cuius oſſa piè hoc in Ergaſtulo aſſeruantur condita &c.

Paulus Odeſcalchus literarum Apoſtolicarum Corrector à recol. mem. Paulo PP. III. anno 1551. die 17. Decembris declaratus fuit, vt ex Cancellariæ Apoſtolicæ Quinterno; deinde vtriuſque Signaturæ Decanus euaſit, vt ex Referendariorum Catalogo in Bullario veteri poſt Conſtitut. 24. eiuſdem Pauli III. legitur. Alia eiuſdem Pauli Munia ex infraſcripto elogio in Eccleſia S. Hieronymi de Charitate lapide inciſo apparent, quod ſic ſe habet.

Ieſu Chriſto Saluatori
Paulus Odeſcalchus Nouocomeñ
Vtriuſque Signaturæ Referen. &
Decanus Epiſcopus Pennen. &
Adrien. qui Auditor generalis
Cam. Apoſt. & apud multos Principes
Chriſtianos ſæpè Sed. Ap. Nuncius
Et Gubernator Prouinciarum, ac
Totius Eccleſiæ ditionis
Viſitator generalis extitit.

A

Poſt multos pro Rom. Eccl. ſuſceptos
Labores, & operam egregiè nauatam
Hìc tandem
Sub ſpe Reſurrectionis quieſcit.
Eius anima in benedictione ſit.
Vix. an. LX. men. I. dies III.
Obijt VI. Id. Febr.
MDLXXXV.
Petrus Georgius Protonot. Apoſt.
Ludouicus, & Paulus
De Odeſcalchis
Nepotes ex Fratribus
Hæredes ex Teſtamento
Poſſ. Opt. mer.

B

Petrus Georgius Odeſcalchus literarum Apoſtolicarum Abbreuiator vtriuſque Signaturæ Referendarius, Protonotarius Apoſtolicus, ac Præfectus Breuium; Alexandrinus, deinde Vigleuanenſis Epiſcopus. Vir Sanctitate mirabilis, de quo plura infra inter Abbreuiatores ad annum 1586.

Petrus Franciſcus Odeſcalchus I.V.D. eximius in Papienſi Academia ſuam palàm fecit doctrinam, vt ex ſequenti Elogio.

Petrus Franciſcus Odeſcalchus
I. V. D.

C

Auguſtiſſimus, genereque clarus
Hoc tumulo manet reconditus.
Qui Ticinenſis Academiæ
Rector extitit
Celebratiſſimus.
Huiuſque Vrbis Tutor aſſiduus
Atque vniuerſæ
Hic pacationis initæ
Summus Auctor.
Ad ſuperos euolauit an. 1588.

Eodem tempore in humanis agebat Reu. P. Ludouicus Odeſcalchus Presbyter

D

Societatis Ieſu, qui Philoſophiam Romæ publicè cum omnium plauſu legit; à Gregorio XIII. Poloniam miſſus, poſtea in Tranſyluaniam, vbi ipſius Principis Morum Magiſter, & à Conſilijs fuit.

Ioannes Antonius Odeſcalchus Ioan. Petri filius inter Regios Senatores Mediolani in fine præteriti ſæculi mirificè excelluit; tumulatus fuit in Eccleſia S. Barnabæ, vbi ſepulchrum cum Gentilibus Odeſcalchorum inſignijs, alijſque ornamentis mirum in modum relucet, ac in nigro marmore æneorum characterum coagmentationibus hæc leguntur.

Ioan.

Ioan.Ant. Odeſcalcho Comenſi
Reg. Sen.
Viro integerrimo
Anna Carcaſſola Mediol.
Patribus, cæteriſque, Virum Chariſſ.
Ad ſalutem commendans
Mœſtiſs. P.
Ob.VI. id.Nou.MDXXCIX.

Nolumus hìc ſub ſilentio prætertire Ludouicum Odeſcalchum, qui an aliquo ſpeciali munere inſignitus fuerit, ignoro. Scio tamen ex hac nobili Proſapia ipſum emanatum fuiſſe, ideòque inter eoſdem connumerandum eſſe cenſeo, B cuius memoria in Cathedrali Cornetana, vbi humatus fuit, extat, cuiuſque in tumulo Epigraphes hæc ab Illuſtriſſimo D. Comite Philippo Rinaldo à Turri Salutiarum communicata, appoſita eſt.

D. O. M.
Ludouico Odeſcalcho Nouocomenſi Viro integerrimo, qui vixit annis *39*.menſes ſeptem, dies 18. Æmilius, & Franciſcus fratri chariſſimo benemerent. poſſ. MDXCLIII.Non.Iunij.

Ioannes Antonius Odeſcalchus Æmilij C filius in vtroque iure inſignis, ab Auſtriæ Archiduce Leopoldo ſpeciali priuilegio Oenipontis Senator creatus, ac perpetuus Conſiliarius excelſi Senatus ſuperioris Auſtriæ: in humanis agebat anno *1619*.

Alexander Odeſcalchus adeo integerrimus vitæ ſuæ moribus vixit, vt poſt mortem. Sanctitatis laude dignus exiſtimatus fuerit. Obijt anno *1617*.

Iulius Maria Odeſcalchus Nouocomenſis Epiſcopus, ac verè germanus Frater ſanctiſſimæ memoriæ Innocentij Papæ XI. & ex Caſſinenſi Monacho Nouarienſis Ec- D cleſiæ Infulas promeruit, in cuius gubernio diuini cultus mirificè ſe ſtudioſum oſtendit, eximiæque religionis particularia dedit indicia. In proximum aſſiduò charitatem exercuit, proprioſque redditus, penſioneſque, quas ipſi Pontifici tunc Cardinalatus Dignitate prædito debebat (ipſo indulgente) copioſiſſimè erogauit in pauperes. Sui populi vitia, quantum potuit eliſit, ſeſeque magnæ virtutis fecit exemplar. Ob hæc Sanctitatis de ſe fidem in alijs adeo peperit, vt poſt obitum omnes ad eius *corporis veneratio-* A *nem deuoti concurrerent*. Cœlum aſcendit anno *1666*.

Marcus Antonius Odeſcalchus toti ferè Curiæ ob eximias in pauperes Charitatem, ac Miſericordiam, quæ in ipſa familia ſemper enituerunt, ſatis notus, cùm Ptochodochium hac in Vrbe fundauerit, vbi quotidie multa pauperum centena hoſpitantur, ac aluntur. Floridæ adhuc ætatis deceſſit, Bonis omnibus collacrymantibus, ſepultuſque in Eccleſia S. Mariæ in Campitello, nunc in Porticu dicta, cuius in ſepulchro ſequens legitur elogium, ab eodem Pontifice Innocentio XI. quum Cardinalatus Dignitate fulgebat, poſitum.

Marco Antonio Odeſcalcho
Nouocomenſi
Sacerdoti integerrimo
Qui morum candore
Modeſtiâ, & ſui deſpicentiâ ſpectatiſſimus
Effusâ in pauperes liberalitate pręcelluit
Quos hoſpitio benigne exceptos
Omni ope, & operâ complexus
Inter hæc Chriſtianæ Pietatis officia
Obdormiuit in Domino
An.MDCLXX. menſe Maij die XXVIII.
ætat.XXXXVI.
Benedictus S.R.E. Presbyter
Cardinalis Odeſcalchus
Conſanguineo Dilectiſſimo
P.

Tabula picta, Marcum Antonium eleemoſynam pauperi erogantem expreſſum continens, in Seminarij Romani Aulâ inter diuerſos Illuſtres Viros cernitur.

Pro tantæ familiæ Coronide, quæ Virorum tam in honoribus, quàm in Sanctitate inſignium omni æuo Seminarium fuit, indicare ſufficiat Benedictum Odeſcalchum, poſt varios honorum, munerumque gradus, à ſanct.mem.Innocentio X. Purpurâ decoratum, qui poſtmodum die *x1*.Septembris anni *1676*. ad Petri ſolium omnium populorum plauſu euectus, Innocentij XI.Nomine ſibi impoſito.

CIϽIϽLXXVII.
Thaddæus Maſſa Romanus, ex eodem.

CIϽIϽLXXVIII.
Ioannes Baptiſta Lambertinus Bononienſis ex eodem Catalogo.

CIϽIϽLXXVIII.
Hieronymus Auila in locum N. Fuſche-

rij admissus in hoc anno ex eodem MS.de- A
duco, suumque officium deinde Ludouico Martino, Clerico Nicensi resignasse sub die 12.Septembris 1602. nec non, vti Decanum in Statutis Collegij, editis anno 1593.subscripsisse, reperi.

CIƆIƆLXXVIII.

M. A. Serlupius. Marcum Antonium Serlupium Nobilem Romanum esse puto, quem Apostolicæ Cameræ Clericum fuisse narrat Abb.Michaël Iustinianus,in suis Liter.Memorab.tom.3.pag.664.

CIƆIƆLXXVIII.

Hieronymus Mattheuccius ex eodem; B
& Cedula Consistoriali sub datum Romæ prima Iunij 1579.elicitur,ipsum Clericum Firmanum fuisse, ac literarum Apostolicarum Maioris Præsidentiæ Abbreuiatorem, & in illarum expeditione bo: mem: Alexandro Episcopo Portuensi Cardinali Farnesio nuncupato S. R. E. Vicecancellario Assistentem, nec non in vtraque Signatura Referendarium, ac Prælatum domesticum, clericalique caractere dumtaxat insignitum fuisse. Ex sæpè autem laudato Vghello etiam elicimus eundem Hieronymum in Archiepiscopum Ragusinum C
fuisse electum; deinde ad Ecclesiam Sarnensem translatum; & die 5.Decembris 1594. ad Ecclesiam Viterbiensem iterum translatum, & post multa munera, quæ tam in Italia, quàm in Gallia, pro Apostolica Sede gessit, Viterbij tandem mortales exuuias deposuit die 19. Ian. 1609. ibique in Cathedrali cum infrascripta Epigraphe depositus.

D. O. M.

Hieronymo Mattheuccio Firmano Ragusinorum Archiepiscopo primum, deinde Sarnensi, demum Viterbiensi Episco- D
po, Legatione apud Venetos, Vrbis Præturâ, summâ Exercituum Ecclesiasticorum administratione, in Gallia, & Belgio, Pannonia, ac Ferrariensi bello, maximâ cum laude probitatis, & industriæ perfuncto, animo in laboribus, ac rebus aduersis perferendis infracto, in secundis, quas tantùm vix vnquam aspexit, moderato. Obijt XIII.Kal.Febr.MDCIX.ætatis verò suæ LXV.

CIƆIƆLXXVIII.

Iacobus Seuerolus Romanus,vt ex Marchesano de Commiss. tom.1. pag.40, vbi Catalogus vtriusque Signaturę Votantium sui temporis refertur. Per hæc tempora in Collegium admissus: plura Gubernia Collega noster gessisse narratur in Epistola dedicatoria, quæ secundo Volumini Tractatus de Laudemio, ab Antonio Nigro elaborat. præfixa est. Dicitur etiam ibi Vicelegationis munus in Ferrariensi Ciuitate, à Clemente VIII. sanctæ mem. tunc recuperatæ, summâ cum laude adimpleuisse, itaut illi Purpura omnium votis augurata fuerit, quam inuida mors ei rapuit. De hoc eodem Iacobo meminit sæpè laudatus Carolus Cartharius in suo Syllabo Aduocatorum Consistorialium in Nicolao Seuerolo, cuius occasione plures tam in armis, quàm in literis illustres Viros, qui ex hac antiqua Seuerola familia exiere, recenset, inter quos meritò recensendus etiam est Illustrissimus & Reuerendissimus Dominus Marcellus Seuerolus, qui ad vtriusque Signaturæ Votum ad præsens admissus est; ac inter Eruditos nostri temporis Viros iure annumeratur, cuique nos deuinctos esse fatemur, præsertim quia sæpè ex fæcundo suorum librorum Cimelio Codices nobis commodat. Collegam nostrum suum perpetuitati nomen consecrasse reperimus, dum Tractatum de Conditionib.&Demonstrat. Typis euulgauit, vt ex laudato Prospero Mandosio in sua Bibliotheca Rom.Cent.X. num.marg.71.

CIƆIƆLXXIX.

Alexander Iacobatius, seu Iacomutijs Clericus Viterbiensis ex meo MS. sub num. 24. per hæc tempora. Suum deinde resignauit officium, vt puto, Antonio Diaz.

CIƆIƆLXXX.

G. Delphinus, ex Nobilis familia Romana, quæ extincta est.

CIƆIƆLXXXI.

A. Catalanus.

CIƆIƆLXXXII.

Hieronymus Maffeius.

CIƆIƆLXXXII.

Benedictus Iustinianus ex eodem Regesto Patritius Genuensis, natus est Chij die 5. Iulij 1554. A Gregorio XIII. Parci Maioris Abbreuiator, Vtriusque Signaturæ Referendarius, & Confidentiarum Iudex nominatus. Sixtus verò Thesaurarij

munc-

munere, & mox Purpurâ eum condecorauit, cui Diaconiam S. Georgij in Velabra, & poſtea S. Agathæ, deinde S. Nicolai in Carcere, & tandem ad S. Mariæ in Coſmedin gradum fecit. Fuit Benedictus primus, qui Theſaurarij Dignitatem perpetuam obtinuit. Poſtea Camerarij munere functus eſt. A Gregorio XIV. & Innocentio IX. Legatus à latere inſtitutus ad Picenum miſſus; deindeque Aſculanâ Legatione potitus eſt. Signaturæ Iuſtitiæ Præfectus fuit; à Paulo V. Bononiam Legatus. Floruit Benedictus comitate, humanitate, probitate, & conſilio; obijt paulò poſt electionem Gregorij XV. Vide Ciaconium, & Oldoinum in ſuo Atheneo Romano pag. 114. & in Athen. Liguſt. pag. 104.

CIϽIϽLXXXIII.

Antonius Diaz Romanus per hæc tempora in noſtro Collegio adſcriptus fuit. Vtriuſque Signaturæ votans euaſit, vt ex Catalogo ipſorum Referendariorum à Marcheſan. de Commiſſ. tom. 1. pag. 40. relat., ſuum reſignauit officium Marco Antonio Vipereſco. De hoc noſtro Collega meminit Nicolaus Antonius in ſua Bibliotheca Hiſpanica, putans ex nominis affinitate illum fuiſſe Hiſpanum, ac aſſerit ſcripſiſſe de bello: ſeu Diſputationem: An liceat Chriſtianis bellum gerere, in 4.

CIϽIϽLXXXIII.

Alexander Miletus: Huius Collegæ notitiam mihi ſuppeditauit Conciuis meus Proſper Mandoſius ordinis S. Stephani Eques, deque Republica literaria, deque Patria optimè meritus, cùm Conciuium ſuorum, qui in literis claruerunt memoriam excitauerit, & excitet, cùmque iam decem Centurias ſub titulo Bibliothecæ Romanæ ediderit, ac in alijs conſarcinandis, nullis laboribus, nulliſque expenſis parcat, vtpotè qui etiam operam ſuam nauat in alijs eruditis Tractatibus de Bibliotheca equeſtri, ac de familijs Nobilibus Romanis; ex hoc verò ſequentia communicauit. Alexander Miletus Ioannis Mileti, & Annæ Cardellæ Nobilium Romanorum filius à ſanct. mem. Sixto V. in Abbreuiatorum de Parco Maiori numero deſcriptus, qui pulchrum admodum palatium è conſpectu Eccleſiæ S. Thomæ in Parione ædificauit, vt ipſius nomen teſtatur in ſpecula inſcriptum. Vnicus huius familiæ adhuc ſuperſtes eſt nomine Bernardus Mileti Monachus Caſſinenſis, per cuius obitum eadem familia deficiet.

CIϽIϽLXXXV.

Innocentius Bubalus de Cancellarijs Nobilis Romanus; Abbreuiator de Parco Maiori primùm, ac vtriuſque Signaturæ Referendarius factus eſt à Sixto V. vti Prætor Narnienſem ſub eodem Sixto, deinde Beneuentanam ſub Gregorio XIV. Firmum Vrbes rexit primò, tum Epiſcopus Camerinenſis renunciatur, deinde Sedis Apoſtolicæ apud Henricum IV. Galliæ Regem Nuncius Pontificius legatur, ac Presbyterorum Cardinalium Cætui abſens à Clemente VIII. adſcriptus eſt, in poſtrema Creatione, cum Titulo S. Thomæ in Parione, quem Titulum progreſſu temporis cum alijs, nempe S. Marcelli primò, tum S. Pudentianæ, demum SS. Nerei, & Achillei commutauit. Obijt IV. Kal. Aprilis Anno ſalutis 1610. ætat. 44. Romæ ex calculo. Iacet apud S. Mariam in Via cum ingenti Epitaphio in nigro marmore. Antequam Innocentius purpurâ donaretur, ſuum (ni fallor) reſignauit officium Aſcanio Caſtaneo, vt infra.

CIϽIϽLXXXVI.

Petrus Georgius Odeſcalchus Comenſis, de qua Nobili familia nuper diſſeruimus, ſcilicet ad annum 1576. occaſione Ioannis Antonij Odeſcalchi in Collegium tunc adſcripti. De hoc Petro Georgio plura narrari poſſent, cùm illius vitam Ioannes Baptiſta Sala ipſius Præſulis à ſexennio familiaris, ac deinde Cathedralis Eccleſiæ Comenſis Canonicus Pœnitentiarius Latino Idiomate, abundè deſcripſerit, quam iterum, Italico etiam Idiomate, Ioannes Maria Ferrarius exarauit, ac etiam Vghellus nonnulla de tanto Viro in ſua Italia ſcripſit; ex iſtis propterea Auctoribus pauciſſima hìc inſerenda delibauimus, ne à ſolita breuitatis ſemita diſcederemus. Petrus Georgius igitur Vir fuit vndequaque abſolutus, ac omnigenæ virtutis ſplendore eximius, doctrinâ clarus, pietate inſignis, prudentiâ commendabilis, omnium gerendorum dexteritate perſpicuus, ac ſanctitate denique mirabilis. Cùm Romam veniſſet à Sixto

to V. Summo Pontifice magno in pretio habitus; vtriusque Signaturæ Referendarius, Abbreuiator de Parco Maiori, ac Protonotarius de numero Participantium renunciatus: ac addere nobis placet, quòd cum idem Pontifex officium Præfecturæ Breuium Iustitiæ anno 1590. nouitèr erexisset, illudque varijs priuilegijs, varijsque honoribus decorasset, præfato Petro Georgio, cùm ipsius animi dotes satis superque notæ essent, conferre voluit, eundemque postea ciuitatis, populique Firmani Gubernatorem declarauit: deinde, cùm nondum trigesimum expleret annum, à Sanctissimo Pontifice Clemente VIII. ad Ecclesiam Alexandrinam die 10. Maij 1596. promotus, quam tresdecim annorum spatio, summâ cum vigilantia, populorumque plausu, ac ædificatione gubernauit: quo tempore ab eodem Pontifice Clemente Nuncius extraordinarius ad Heluetios, pro componendo quodam prætenso Iure, cum Camera Apostolica, missus fuit; vbi cùm maximâ dexteritate se gessisset, reuersus, Pontificis approbationem, ac laudem promeruit. Postea anno 1611. à recol. mem. Paulo Papa V. ad Vigleuanensem Ecclesiam translatus fuit, quam non minori vigilantiâ, & ædificatione rexit; vbi mortales vitæ exuuias deposuit die 7. Maij anni 1626. cùm esset ætat. annor. sex supra quinquaginta, sepultusque in Cathedrali toto collacrymante populo, ibique duo in marmore exculpta leguntur elogia, alterum ad columnam Presbyterij, alterum verò supra lapidem sepulchralem. Primum sic se habet.

D. O. M.
Petro Georgio Odescalcho
Patritio Nouocom.
Thomæ Reg. Senator. filio
Ecclesiæ, Patriæ, & Familiæ lumini.
Hìc
Vtriusque Signat. Referend. Protonot.
Particip.
Liter. Apost. Correct. Firmi Gubernat.
Ad Heluetios Legati
Munera feliciter obiuit.
Episcopus Alexandriñ, postmodum
Vigleueñ
Vbique extructis Aris, scriptis
Codicibus, Pijsque
Institutis eximiæ Pietatis in Deum,
Deiparam,
Et Sanctos gloriosa erexit Monumenta,
Pastor, & Pater semper vigilans, & Pius
Inter Piorum lacrymas nunquam
satis lacrymatus
Vt Cœlo diutiùs viueret, citiùs Terris
ereptus est.
Obijt Non. Maij MDCXX.
Deuoti animi testimonium
Parenti Optimo
I.C. Raymundus Odescalchus
Posuit.

Secundum autem est.

Mariam Virginem
Quam viuens
Petrus Georgius Episcopus
Mirificè coluit
Hìc eius etiam ossa deposita
Venerantur.

Petrum Georgium suum Abbreuiatoriæ officium resignasse existimo Iosepho Ferrerio anno 1589. vt infra. De eodem Petro Georgio, vltra supracitatos Auctores, meminit etiam Hieronymus Ghilini in suo Theatro *d'homini Literati* pag. 198. vbi præter eius laudabiles qualitates, refert etiam libros, ab eodem editos.

CIƆIƆLXXXVI.

Ascanius Castaneus Clericus Taurinensis, per hæc tempora in Collegium admissus in locum, (vt puto), Innocentij Bubali de Cancellarijs.

CIƆIƆLXXXIX.

Iosephus Ferrerius Nobilis Sauonen. I. V. D. ac literarum Apostolicarum Maioris Præsidentiæ Abbreuiator, & vtriusque Signaturæ Referendarius, electus Archiepiscopus Colossen. in partibus Infidelium die 13. Maij 1593. ac deputatus Coadiutor cum futura successione Reuerendissimo Antonio Archiepiscopo Vrbinaten. ob eius ingrauescentem ætatem, ac diuturnam absentiam ab ipsa Ciuitate, & Diœcesi, ac nonnullas differentias, & dissentiones, inter eum, & eius Capitulum aliàs ortas. Iosephus è vita migrauit Anno 1610. die 16. Martij, cùm Auenioni Vicelegationis munere fungeretur, ibique tumulatus fuit, vt narrat Vghellus inter Archiepiscopos Vrbinatenses. De eodem Ferrerio meminit Anastasius Germonius in suo Tractatu de Indultis Cardinalium §.per-

§. perque ſublatis num. 34. appellans A
Virum egregiè doctum, diligentem, ac in re beneficiaria, alijſque Cancellariæ expeditionibus magnopere verſatum.

CIϽIϽLXXXIX.

Maphæus Barberinus Florentię natus anno ſalutis 1568. Anno primo ſupra vigeſimum nondum exacto, Maioris Præſidentiæ Abbreuiator, ac Signaturæ Iuſtitiæ à Sixto V. & mox à Gregorio XIV. etiam Signaturæ Gratiæ Referendarius renunciatus fuit: deinde ad Fanenſem populum
regendum deſtinatus, mox Protonota- B
riorum numero adſcriptus; ac paulò poſt etiam inter Cameræ Apoſtolicæ Clericos cooptatus; ac ſucceſſiuè Archiepiſcopus Nazarenus electus; in Galliam Nuncius miſſus; ac demum Cardinalis Titulo S.Petri in Monte Aureo creatus fuit: Purpura donatus, à vinculo Eccleſiæ Nazaren. abſolutus, ad Spoletanam translatus eſt, & poſtea vtriuſque Signaturæ Præfectus; Legatione Bononienſi etiam decoratus. Talia grauiora munia obiuit; maximo Sedis Apoſtolicę plauſu. Deindeque ad ter-
gemini Diadematis apicem euectus, & C
Sede Petri, per vnum & viginti annos, octo diebus exceptis, feliciter recta, à viuis deceſſit die Veneris hora 11. vigeſima nona Iulij anno ætatis ſuę ſeptimo ſupra ſeptuageſimum, ſalutis 1644. Fuit quartus Pontifex, qui Collegium noſtrum natalibus, doctrinâ, alijſque egregijs virtutibus illuſtrauit. Plura de tanto Pontifice dicenda eſſent, ſed calamum ſuſpendo, cùm copioſiori manu iam typis euulgata fuerint. Sufficiat hæc breuiter, iuxta noſtrum inſtitutum indicaſſe.

CIϽIϽLXXXIX.

Ioannes Beiel ex ſtatutis Collegij. D

CIϽIϽLXXXIX.

Hieronymus Serlupius ex ſtatutis Collegij. Pro certo habeo Nobilem Romanum fuiſſe, illumque, qui poſtea Clericorum Cameræ Apoſtolicæ Decanus euaſit, vt teſtatur Epigraphe in Ianua Palatij ad Plateam S. Mariæ in Campitello. De eodem etiam meminit in ſuis literis Memorab. Abb. Michaël Iuſtinianus tom. 3. Ep.134.

CIϽIϽXC.

Io: A. Gamus ex eodem Regeſto.

CIϽIϽXC.

Horatius Mottinus ex libro Diuiſionum.

CIϽIϽXC.

Gaſ. Albertonus ex eodem paritèr Reg. & ni fallor, nomine Gaſpar ex nobili, & antiqua familia Romana, quæ modò extincta eſt.

CIϽIϽXC.

Bonifacius de Negro Clericus Ianuenſis, admiſſus in officium in locum Alexandri Catalani defuncti menſe Decembris anni 1590. ex MS. in meo Cimelio exiſtente.

CIϽIϽXCI.

B. Portus ita ſubſcriptus in ſupracitatis ſtatutis viſitur.

CIϽIϽXCI.

M. Vecchiarellus itidem ex ſæpè dictis ſtatutis, ac ex Regeſto Clementis VIII. Marianus Petrus Vecchiarellus iſte fuit Patritius Reatinus, ac Romæ degens vtriuſque Signaturæ Referendariorum Decanus euaſit. Ad ſe accerſitum Odoardum Vecchiarellum ex Hyppolito fratre filium, ita in omni virtute adoleſcentem inſtruxit, vt à Sanctiſſimo Pontifice Vrbano VIII. Cameræ Apoſtolicæ Præſes declaratus; deinde inter eiuſdem Cameræ Clericos adſcriptus, poſtea in generalem Auditorem electus fuerit; denique ab Alex. VII. inter Purpuratos cooptatus, Diaconia SS. Coſmi, & Damiani inſignitus, cuius cineres veneror ob peculiarem, quo me viuens proſequebatur amore. Marianus ſepultus eſt in Eccleſia S.Petri ad Vincula de Vrbe, cuius tumulo hæc Epigraphe inſculpta fuit.

D. O. M.
Mariano Petro
Vecchiarello
Patritio Reatino
Referendarior. Vtr. Sig. Decano.
Pro Sede Apoſtolica
Per ann. octo & quadraginta
Varijs Muneribus
Integerrimè functo.
Anno ſal. MDCXXXIX.
Ætatis LXXIII. e viuis erepto.
Odoardus Vecchiarellus
Cam. Apoſt. Generalis Auditor
Ex Hyppolito fratre Nepos, & Hæres
M.P.

CIƆIƆXCI.

Io:Aloyſius Scappius, ſiue de Scappijs Clericus Bononienſis quem in locum ſupramemorati Petri Georgij Odeſcalchi admiſſum fuiſſe reperio, ex ſupradicto MS, quique etiam in ſtatutis Collegij ſubſcriptus eſt: ſuum deinde reſignauit officium Guido de Guidis.

CIƆIƆXCI.

Melchior Creſcentius Romanus ex eodem Clementis VIII. Regeſto, ac ex ſtatutorum ſubſcriptione in Collegium cooptatus, in locum Ioſephi Ferrerij, poſtmodum dimiſit officium anno 1597. Angelo Ruggerio, de hac familia Creſcentia vide infra ad Annum 1597.

CIƆIƆXCI.

M. Vipereſcus ex præmemorato Regeſto, ac ex MS. Marcus Antonius Vipereſcus in Collegium admiſſus in locum Antonij Diaz; ille poſtmodum deſignauit officium ſuum Benedicto Melchiorio menſe Maij 1613. Licèt de noſtro Collega præter nomen aliud non adinuenerim, attamen de hac nobili familia Romana, quæ paucis ab hinc annis deſijt, plura dicenda eſſent. Sufficiat tamen hic pro illius laude aliquid de plendidiſſimæ Sanctimoniæ Virgine Liuia Vipereſcha enarrare, quæ Maiorum ſuorum ſeriem mirum in modum illuſtrauit, ac familiæ corona fuit, cuiuſque peculiaris in pauperes liberalitas emicuit, præſertim in ſubleuandis virginibus, quarum inopiæ, & pudori conſuluit, Parthenium fundando, quod poſt ſui obitum hæredem ex Aſſe inſtituit. In tanta fœmina, non ſolum Religio, & Pietas enituit, verum etiam (quod in fœminis raro accidit) Latinæ, Græcæque linguæ ſummâ peritiâ, ita vt meritò à Summo Pontifice Vrbano VIII. qui vtraſque linguas optimè callebat meruit commendari. Qui plura de hac fœmina cupit, legat laudatum Proſperum Mandoſium in ſua Bibliotheca Romana Cent. 10. num. marg. 60.

CIƆIƆXCII.

Zaffirus Farratinus Nobilis Amerinus. Puto Bartholomæi, ac Baldi Farratini Cancellariæ Apoſtolicæ Regentium Zaffirum conſanguineum fuiſſe, de quibus vide apud Vghellum inter Epiſcopos Amerinos, & apud Ciacon. nouiſſ. edit. tom. 4. pag. 403. vbi refert Bartholomæi ad Cardinalatum promotionem, ac Proſper laudatus Mandoſius in ſuo Opere de familijs Nobilibus, propediem in lucem emittendo narrat, eundem Zaffirum etiam Protonotarium de numero Participantium fuiſſe.

CIƆIƆXCIV.

Horatius Matthæius Romanus, ex dicto Regeſto præcipuè nobilitate clarus, Octauij Tituli S. Sabinæ Presbyteri Cardinalis Bandini Nepos Clementis VIII. Prælatus domeſticus, quem ipſe Pontifex die 19. Nouembris 1609. Hieracenſi Epiſcopatu decorauit. Nuncij munere functus fuit apud Venetam Rempublicam. Obijt Neapoli die 13. Iulij 1622. ibique ſepultus; hæc ex Vghell. & Cedul. Conſiſtor. Admiſſus fuit in noſtrum officium, in locum Bonifacij de Negro, illud reſignantis, & quod poſtmodum idem Horatius in fauorem Vlpiani de Vlpijs etiam reſignauit.

CIƆIƆXCVII.

L. Dubliulius ex eodem Clementis VIII. Regeſto.

CIƆIƆXCVII.

Petrus Paulus Creſcentius ex antiqua, & Nobiliſſima familia Romana editus, quæ Purpuratorum Seminarium iure appellari poteſt, cùm diuerſi ex illa exierint Cardinales, quorum poſtremus nomine Alexander nulli ſecundus, in omnibus virtutibus fuit, cuiuſque cineres adhuc veneror, ob peculiarem in me amorem, ac ob eundem in promouendam virtutem, qui in ſingulorum ipſius familiæ corde ſemper exarſit, idque plures Viri virtute præditi; egenteſque, ſi viuerent, teſtari poſſent, qui in Creſcentia domo aſylum inuenerunt. Qualis autem iſtius Petri Pauli animi moderatio fuerit, ex hoc vnico exemplo addiſcere poteris. Cùm in Clericorum Cameræ Collegio minimè eſſet adſcriptus, nihilominus, cùm ipſius animi dotes, præſertim verò, quia S. Philippi Nerij tunc viuentis veſtigia ſectaretur, Summo Pontifici Paulo V. ſatis notæ eſſent, Auditoratus Cameræ munus illi, vltro, ab eodem Pontifice oblatum fuit, quod ipſe modeſtè recuſauit, ac reluctans poſtmodum accepit. Curiæ Cauſarum Referendarijs, ac literarum Apoſtolicarum Abbreuiatoribus etiam adſcriptus, ac in ijs breui temporis ſpatio ſe exercuit, quia ad Maiora vocatus

tus fuit, ac inter Purpuratos ab eodem Pontifice adſcriptus, Tituloque Sanctorum Nerei, & Achillei inſignitus. Deinde Reatinæ Eccleſiæ infulis etiam ornatus; Signaturæ Gratiæ, Sacræque Conſultationis Senatui annumeratus; poſtea ad Vrbeuetanam translatus Eccleſiam ann. 1621. Poſtmodum Epiſcopus Præneſtinus renunciatus VIII. Id. Octobris 1629. inde verò anno 1641. primâ die Iulij Portuenſis, vbi pietatem ſuam, ſuamque Religionem, præſertim erga Beatiſſimam Virginem Mariam demonſtrauit. Nonnulla etiam temporalia munia, dum in Cardinalatus eſſet Dignitate, obiuit: omnia ſummâ cum laude. Tandem meritis onuſtus obdormiuit in Domino anno 1645. ætat. 73. ſepultuſque in Eccleſia Sanctæ Mariȩ in Valicella inter Presbyteros Congregationis eiuſdem S. Philippi Nerij abſque vlla memoria, vbi Sacros eius Magiſtri cineres veneramur. Plura ſi cupis apud Ciaconium videre poteris.

CIↃIↃXCVII.

Angelus Rogerius, ſiue Rugerius Clericus Romanus, admiſſus in Collegium per hæc tempora, in locum Melchioris Creſcentij, qui officium reſignauit ex MS. in meo librorum Cimelio ſub num. XXIV.

CIↃIↃXCVII.

Lambertus Vrſinus de Viuarijs Nobilis Leodienſis per hæc tempora in noſtrum Collegium cooptatus, cuius peculiares qualitates in ſepulchrali elogio in Sacello S. Lamberti Leodienſis Epiſcopi in Eccleſia S. Mariæ de Anima Nationis Teutonicorum à ſe conſtructo, atque dotato leguntur, quod ſic ſe habet.

D. O. M.
Lamberto Vrſino de Viuarijs
Patritio Leodienſi
In Vtraque Signatura Referendario
Et Maioris Præſidentiæ Abbreuiatori.
Qui egregia in Prodatarij
Alijſque præclaris Muneribus
Diuerſiſque in Galliam, & Germaniam
Legationibus Sedi Apoſtolicæ
Per LIIII. annos nauata, & probata opera
Priſcâ fide, eminenti ſcientiâ
Rerum Datariæ, & Cancellariæ
Incomparabili peritiâ
Totius Curiæ admirationem meruit
Celeberrimaque Nominis ſui fama
Et magno apud omnes ordines
Deſiderio relicto
Extructoque, & dotato Altari proximo
Plenus dierum, & gloriæ obijt
Anno ȩtatis ſuȩ LXXVIII.
A partu Virginis MDCXIX.
Decembris die XI.
Ægidius Vrſinus de Viuarijs
Abbas Arnaricenſis
Signaturæ Iuſtitiæ Reuiſor
Patrui Viri Clariſſimi
Ac optimè de ſe meriti memoriȩ conſulens
Grati animi monumentum poſuit.

CIↃIↃC.

Lucas Duccius per hæc tempora in Collegium admiſſus; obijt Anno 1611. virtute, & dignitatibus clarus, vt ex infraſcripto Epitaphio in Eccleſia S. Laurentij in Damaſo de Vrbe in marmore inciſo legitur.

D. O. M.
Lucas Duccius
E Ciuitate S. Sepulchri
Olim Baſil. huius Canon.
Vtriuſque Signaturæ Refer.
Literarum Apoſtolicarum
Maioris Præſidentiæ
Abbreuiator.
In quarum expeditione
Ferdinando Medices
Alexandro Montalto
Card. Summatoribus aſtitit.
Pontificibus Maximis
Leone XI. ac Paulo V.
Prodatarius, à quo
Et noua Abbreuiatoris
De Curia auctus Dignitate
Omnibus muneribus
Egregiè perfunctus
Maiora vt ſemper meritus
Hic iacet.
Fecit Bernardinus Duccius
Patruo opt. B. M.
Qui vixit an. LXI. dies VIII.
Obijt MDCXI.

In eiuſdem Lucȩ locum ſucceſſit Hieronymus à Sommoria, vt infra ad ann. 1612.

CIↃIↃC.

Guidus de Guidis Nobilis Volaterranus ex dicto Regeſto Clementis VIII. admiſſus in Collegium in locum Ioannis Aloyſij de Scappijs. Obijt (vt puto) Guidus degente in Collegio.

CIƆIƆC.

V. Robertus itidem ex eodem Regesto, & ex libro Decretorum Collegij, vbi Virginius Robertus appellatur, qui die 18. Septembris 1607. in Collegio à Secretis deputatus fuit; durante absentia Vlpiani Vlpij: postmodum officium resignauit Io: Francisco Gandolpho die 2. Ianuarij 1610.

CIƆIƆCI.

Baptista de Segnis, Nobilis Bononiensis olim à Secretis Collegij, qui Mense Martij Anno 1621. Prouinciæ Marchiæ Vicelegatus electus, deinde eius in senectute à fel. rec. Innocentio PP. X. in Domus Præfectum adscitus.

CIƆIƆII.

L. Martini ex eodem libro. Pro certo habeo Ludouicum Martini fuisse, qui in Episcopum Augustanum Prouinciæ Taranthasiensis die 31. Ianuarij 1611. electus fuit, vt ex Actis Consistorialibus, in quibus mentio habetur, ipsum Ludouicum tunc temporis quintum supra quadragesimum suæ ætatis annum egisse, ac biennio in Presbyteratus ordine constitum I.V.D. ac in Diœcesi Nicien. fuisse ortum; præfuit eidem Ecclesiæ annis tredecim, euocatus ad superos Anno 1624. vt ex Vghello, & Sammarthanis.

CIƆIƆCIII.

Vlpianus Vlpius Nobilis Nouocomensis sub Sixto V. Vtriusque Signaturæ Referendarius Maioris Præsidentiæ Abbreuiator, in locum Horatij Matthæi, Apostolicus Nuncius apud Carolum II. Magnum Ethruriæ Ducem, mox ad Philippum III. Hispaniarum Regem, Paulo V. sedente, in Archiepiscopatum Theatin. successit Cardinali Maffæo, die 23. Februarij 1609. quem libens dimisit anno 1616. Deinde anno 1619. Episcopatu Nouariensi donatus sub Gregorio XV. Breuium Præfectus, & Datarius, sub Vrbano VIII. iterum Breuium, & Pontificiæ Domus Præfectus in Palatio Vaticano meritis, & annis onustus diem suum obijt sexto Idus Martij 1629. iacet in Ecclesia S. Caroli de Catinariis, cum inscriptione sepulchrali, quam vide apud Vghellum in Archiepisc. Theatin. & Episcop. Nouariensibus. Vlpianus suum resignauit officium Cyriaco Roccio, vt infra ad annum 1609.

A

CIƆIƆCIV.

B. Ferratinus ex eod. Clem. VIII. Regest. Baldum, Nobilem Amerinum, I.V.D. præclarisque naturæ donis illustratum, nec non affabili conuersatione, & amicabili beneuolentiâ clarum fuisse narrat sæpecitatus Mandosius, in suis familijs Nobilibus; additque Vaticanæ Basilicæ Canonicum, & Abbreuiatorem, Cancellariæque Apostolicæ Regentem fuisse. Alium Baldum, necnon Bartholomæeum eiusdem familiæ de Ferratinis ambos Cancellariæ Apostolicæ Regentes reperio, ac B etiam Amerinos Episcopos connumeratos. Insuper alium Bartholomæum, qui Clementis VII. Aulæ Præfectus fuit, ac deinde Clusino Episcopatu donatus.

CIƆIƆCIV.

Hieronymus Vidonus successit in locum Guidi de Guidis ex eodem MS. penes me existente. Eiusdem Hieronymi qualitates summatim refero, ex Ciaconio, tom. 4. nouissimæ editionis, pag. 557. desumptas, vbi Ciaconius asserit Nobilem Cremonensem, ac vtriusque Signaturæ Referendarium, nec non Vicelegatum C Piceno præfuisse; quo munere, dum ipse fungeretur Cameræ Apostolicæ Clericis adiunctus est. Ab Vrbano VIII. Generalem Ecclesiæ Thesaurarium, Romandiolæ Præsidem, & exercitus Ecclesiastici Curatorem primò, deinde anno 1626. die 19. Ianuarij S. R. E. Cardinalem eundem nominatum fuisse, non tamen euulgatum, nisi die 30. Augusti anni sequentis. Obijt Hieronymus anno 1632. die 30. Octobris, sepultus est in Ecclesia S. Mariæ de Victoria, ad Diocletiani Thermas. Eiusdem egregias virtutes exprimit lapis in D Cremonensi Ecclesia publico Ciuium Decreto, appositus; cuius tenor is est.

D. O. M.

Hieronymo Vidono Patritio Cremonensi
S. R. E. Cardinali Eminentissimo
Qui paginam fælicitatis meritis impleuit
& præmijs,
Documento Aulicis
Fortunæ Rotam Virtutis clauo defigi,
Roma, titulo, ingenio capax prope exhaurit amoris
Pari gratia sub quatuor Pont. Max. pollens
Clemens enim VIII. illum inter Aulæ Romanæ Præsules adlegit

Pau-

Paulus V. Sign. vtriusque Referendarium
Abbreuiatorum
De Parco Maiori
Piceni Prolegatum,& Cam. Apost,Cleric.
Renunciauit.
Gregor.XV. Annonæ Præfectum ad Vrbis
tutelam decorauit
Vrbanus demum VIII.
Præsidem prius totius familiæ
Et Generalem Ecclesiæ Thesaurarium
nuncupatum
In Sacrum Cardinalium Collegium, orbe
plaudente, cooptauit.
Vera de eo fama fuit
Destinauisse Patres, optasse Reges
Vt Pontifex Maximus ipse renunciaretur
Si vitam ad proxima comitia protraxisset.
Ciuitas tanto decore destituta
Parente velut orbata
Meritorum grata, & prouida exemplo
Decreto publico
Amoris, & doloris monumentum
Æquè in marmore, ac corde
Curantibus fabricæ Præfectis
Alphonso Maynardo I. C. & Equ. Reg.
Duc. Senat. Med.
Andrea Runcadello Ludouico Bonetto
Cap. Hier. Zucchello Balthasarre Succio
Vixit An. LI. in Cardinalatu V.
Obijt Romæ die xxx. Octobris
MDCXXXII.

CIƆIƆCV.

Gregorius de Bubalis, Nobilis Romanus, per istud tempus in Collegium adscriptus, qui officium obtinuit, vsque ad annum 1618. quo illud resignauit die 13. Martij Ioanni Baptistæ Gauotto; sequenti verò anno 1619. octaua Aprilis ad Ecclesiam Caluensem promotus fuit.

CIƆIƆCV.

M. A. Bartholus, per hæc tempora inter Abbreuiatores annotatus, diu in Collegio vixit, nam obijt anno 1530. Abbreuiatorum Decanus, cuius in locum subrogatus fuit Franciscus Angelus Rapacciolus.

LIƆIƆCVI.

F. Nicolinus, vna ex antiquis Florentinis familijs, olim de Signattis denominata, quæ decimo tertio seculo in clade, à Carolo Siciliæ Rege Manfredo datâ gentilitia suscepit insignia. Franciscus, quem sic ex literâ F. nominandum censemus, die 28. Septembris eiusdem anni, licèt ab- A sens, per suum Procuratorem admissus fuit in nostrum Collegium, non solùm in solitum stallum, sed etiam ad Massæ tantùm participationem, itaut huiusmodi gratia non transiret in exemplum, eâ tamen conditione, quòd cùm primum ad Vrbem accessisset, de obseruandis Collegij statutis, solitum iusiurandum præstaret, & reliqua adimplenda adimpleret. Officium obtinuit per resignationem supra laudati Petri Pauli Crescentij, ad Cameræ Apostolicæ Auditoratum promoti. Discessit ab Vrbe mense Nouembris 1611. Florentiam Pa- B triam suam versùs, occasione sui genitoris obitus, & deinde anno 1617. officium resignauit Ascanio Riualdi, vt infra. Plura de hac nobilissima familia, quæ Florentiæ adhuc viget narrare deberem, sed cùm eruditissimus Vghell. inter Archiepiscopos Pisanos sub num. 75. collocet Angelum Nicolinum, cuius occasione aliqua de hac familia narrat, ideo calamum suspendo, hoc tantummodò enunciato, quòd familiam eandem suâ summâ doctrinâ, prudentiâ, atque dexteritate mirificè ornat Illustrissimus, & Reuerendissimus D. C Franciscus Nicolinus Archiepiscop. Rhodiensis, olim Auenioni Vicelegatus, nuper apud Serenissimum Portugalliæ Regem Sedis Apostolicæ Nuncius, & modò iterum Nuncius ad Gallianum Regem destinatus, cui multa me debere fateor, quique necessitudine mihi valdè coniunctus.

CIƆIƆCVII.

Martius Ginettus, Patritius Veliternus, in Romano studio in literis excelluit. A Paulo V. Summo Pontifice inter Cubicularios honoris adscriptus, ac maioris Præsidentiæ Præses, Signaturæque Iustitiæ de D Gratia Iudex constitutus: deinde octauâ Februarij in nostrum Collegium, ac in locum supramemorati Hieronymi Vidoni cooptatus: ab Odoardo Cardinali Farnesio S. Mariæ in Via lata Diacono eiusdem Ecclesiæ, & deinde Episcopo Sabinense, vtriusque Ecclesiæ Vicarius electus; mox ab Vrbano VIII. domui Pontificiæ Præfectus; Sacræ Consultationis à secretis, ac vtriusque Signaturæ Referendarius declaratus; tandem die 29. Ianuarij Anno 1626. ætatis primo supra quadragesimum Collegio Cardinalium adscriptus fuit, sed non publicatus nisi die 30. Augusti 1627.

eique Diaconiam S. Mariæ Nouæ idem Vrbanus Pontifex commisit; & paulò post suum in Vrbe Vicarium declarauit; moxque in Germaniam Legatum à latere misit ad Cæsarem, Reges, Respublicas, ac Principes, pro Christiani Orbis firmandâ pace. E Germaniâ verò reuersus per triennium, vti Apostolicæ Sedis Legatus Ferrarienses gubernauit. Regressus ad Vrbem plura alia munia, summâ cum laude obiuit, quæ recensentur à Ciaconio nouiss. edit. tom. 4. pag. 58. Antequam Purpurâ decoraretur, mense Iunij eiusdem Anni 1626. suum Abbreuiatoriæ officium Francisco de Lucinis resignauit.

CIƆIƆCVIII.

Erasmus Parauicinus Romanus, Octauij Cardinalis Parauicini Nepos, in nostrum Collegium admissus die 4. Nouembris eiusdem anni. Non diu in eodem nostro Collegio permansit; nam anno 1610. mense Nouembris eidem Alexandrina Ecclesia destinata fuit; quamobrem sequenti mense officium resignauit Petro Paulo Mignanello; postea die 14. Martij sequentis anni 1611. ad eandem Ecclesiam promotus fuit. Viuere desijt anno 1640.

CIƆIƆCIX.

Cyriacus Roccius Nobilis Romanus, clarus in literis, inter Abbreuiatores annumeratus die 2. Aprilis, in locum Vlpiani Vlpij, ad Theatinam Ecclesiam promoti; ac vtriusque Signaturæ Referendarius effectus. Varia, tam in Vrbe, quàm extra Cyriacus noster munia obiuit; nam Boni Regiminis, Ecclesiastici Status, illiusque leuaminis Præsul declaratus: deinde die 22. Decembris 1620. ad Viterbium, Patrimoniumque, vt Vicelegatus, gubernandum se contulit: postea ad Vicelegationis munus Ferrariæ exercendum, die 20 Aprilis 1626. missus fuit, & anno 1628. Archiepiscopus Patracēsis renuntiatus, apud Heluetios per biennium, tum apud Ferdinandum II. Cæsarem Nuncij Apostolici partes, quinquennio sustinuit. Cùm igitur Pontifici virtus, animique dotes Cyriaci satis notæ essent, eum Cardinalium Collegio anno 1629. adscripsit, sed non publicauit nisi die 28. Nouembris anni 1633. Purpurâ donatus, varijs Ecclesiasticis muneribus functus est, vt in supra laudato Ciaconio postremę edit. pag. 585.

A & apud Laudatum Mandosium in Cent. 5. suæ Bibliothecæ num. 44. qui omnes Auctores, qui de nostro Collega scripsere enunciant. Abbreuiatoris officium resignauit mense Maij 1624. Mario Theodulo.

CIƆIƆCX.

Ioannes Franciscus Gandolphus Ianuensis inter Abbreuiatores annumeratus, die 2. Ianuarij, per resignationem Virginij Roberti; quod postmodum etiam Gandolphus ipse resignauit Ioanni Francisco à Porta anno 1613.

CIƆIƆCX.

B Petrus Paulus Mignanellus, Nobilis Romanus, admissus die 2. Decembris, per resignationem supra memorati Erasmi Parauicini Alexandriæ Episcopi. Post septem annos Petrus Paulus resignauit officium Bernardino Spadæ.

CIƆIƆCXII.

Hieronymus à Sommoria Clericus, Nobilis Florentinus; licèt absens admissus in Collegium per Procuratorem die 5. Ianuarij in locum Lucæ Duccij, qui in Curia obierat. Hieronymus accessit ad Vrbem mense Maij, & non diu in Collegio C permansit, cum anno 1615. suum resignauerit officium Ioanni de Angelis.

CIƆIƆCXIII.

Benedictus Melchiorius, Nobilis ex Ciuitate Recanatensi oriundus, die 25. Maij Collegio adscriptus, in locum Marci Antonij Vipereschi, qui suum officium eidem Benedicto resignauerat; ac iste, sequenti anno, etiam resignauit Ioanni Nicolao Tanario.

CIƆIƆCXIII.

Ioannes Baptista à Porta, Nobilis Comensis admissus, ad officium, vacans per reD signationem supramemorati Ioannis Francisci Gandolphi, die 14. Augusti, inde verò sub anno 1621. mense Maij ad gubernandum Foroliuiensem populum missum reperio, vbi mense Iunij sequentis Anni decessit; per eius obitum officium ipsum delatum fuit Laurentio Corso.

CIƆIƆCXIV.

Ioannes Nicolaus Tanarius, Nobilis Bononiensis per resignationem supramemorati Benedicti Melchioris, inter Abbreuiatores connumeratus, die 27. Martij, cui postmodum anno 1622. mense Martio Fabriani, & sequenti anno 1622. mense etiam

etiam Martio Fani Gubernium delatum fuit. Dimisit suum officium, in fauorem Galeatij Marescotti mense Ianuarij 1626.

CIϽIϽCXV.

Ioannes de Angelis, ex primarijs Pisarum familijs; de qua Angelica familia plura apud Cartharium in suo Aduocatorum Syllabo, vbi sub numero 205. de Nicolao de Angelis agit. Ioannes noster, post Abbreuiatoris officium susceptum, plurimas ditionis Ecclesiasticæ ciuitates rexit, & gubernauit, ac Eminentissimi Cardinalis Vrbis Vicarij Locumtenens fuit. Decessit Romæ anno 1641. sepultusque in Aracælitano Templo, ante principem Aram, hoc in sepulchrali tumulo inscripto Epitaphio.

D. O. M.
Ioanni de Angelis Patritio Pisano
Qui domesticum virtutis, & Sapientiæ
nactus exemplum
Iacobum Patrem Iuris, & Iustitiæ
consultissimum
Nicolaum Consistorialis Aulæ, &
S.P.Q.R. Aduocatum
Iulium S. Spiritus in Saxia magnum
Præceptorem
Cosmum Episcopum Cortonensem
Patruos cum laude emulatus
Post humaniora Studia
Ad Iuris scientiam firmiter adiuncto animo
Literarum Apostolicarum Maioris
Præsidentiæ Abbreuiator
Vtriusque Signaturæ ex XII. Viris
Iudicia dantibus Referendarius
Pro Vrbis Vicario Supremus Ciuilium
Causarum Iudex
Vrbium Regimina, Forensia Munera,
resque publicas
Summâ integritate, ac prudentiâ
administrauit.
Inductam mox iniqua morbi vi oculorum
orbitatem æquissimè præferens
Quam sibi lucem vitæ inclementia breuem
ademerat
Meliori, mortisque demum perennem
recepit.
Obijt v.Kal. Septem. Anno sal. MDCXLI.
ætat. LV.
Franciscus de Angelis Eques S. Stephani
Volaterrarum Prior
Fratri opt. merito mœrens posuit.

Idem Ioannes Patruus fuit moderni Emi- A nentiss. & Reuerendiss. Principis Iacobi, titulo S. Mariæ de Araceli Presb. Cardinalis de Angelis nuncupati, de cuius virtutibus, muneribusque plura dicenda essent, sed cùm hic locus minimè sit, calamum suspendo,

CIϽIϽCXVII.

Bernardinus Spada Brissichellensis Faventinæ Diœcesis. Romæ educatus humanioris literaturæ notitiam pleniùs assequutus fuit. Annum agens tertium, supra vigesimum, cùm esset Secretarius Aposto- B licus, vtriusque Signaturæ Referendarius à Paulo V. institutus est, ac inter Abbreuiatores die Sabbati 16. Septembris Anni 1617. in locum Petri Pauli Mignanelli, qui officium resignauit. A Scipione Cardinali Burghesio Basilicæ Vaticanæ Archipresbytero, ad eiusdem Basilicæ causas dijudicandas electus fuit: deinde inter Prælatos Congregationis Boni Regiminis, & gradatim Congregationibus, Paludis Pontinæ, Fabricæ Sancti Petri, Sacræ Consultæ, Clericorum Cameræ Apostolicæ, Montium, Baronum, & Com- C putorum adscriptus: Aquæ paulæ, & Grasciæ Præses electus fuit; ab Vrbano verò VIII. Damiatensi Archiepiscopatu donatus anno ætat. trigesimo haud completo, ac in Galliam Nuncius missus, vbi ardua, & præclara tractauit negotia: Reuersus ad Vrbem Cardinalatus honore insignitus, ac Bononiæ de latere Legatus pronunciatus; diuersaque alia munia, summâ cum laude exercuit: denique hos ordine gessit Episcopatus; primò die 19. Februarij an. 1646. Albanensem, die 23. Septembris ann. 1652. Tusculanum; tum eo- D dem anno Sabinensem; postremò 11. Octobris 1655. Prænestinum; quibus omnibus feliciter administratis, tandem in Domino quieuit anno 1661. Eius cadauer in Ecclesia S. Hieronymi de Charitate, in Sacello Gentilitio depositum fuit. Plura alia de tanto Purpurato à Ciaconio postremæ edit. in Tom. 4. referuntur, quæ apud hunc Historicum legi possunt; vtpotè etiam apud Vghell. Tom. 5. in Epist. nuncupat. & apud Abb. Michaëlem Iustinianum in suis lit. Memor. Tom. 3. pag. 10. vbi plurima de hac Nobili familia Spada recensentur.

Asca-

CIƆIƆCXVII.

Aſcanius Riualdus Romanus, in locum Franciſci Nicolini, qui officium reſignauit, admiſſus die 24. Nouembris. A Secretis Collegij electus in locum Baptiſtæ de Segnis die 2. Martij 1621. per nonnullos annos Archiepiſcopi Bononienſis Vicarius, & deinde Eminentiſſimi Cardinalis Almæ Vrbis Vicarij vices geſſit: poſt hæc inter Canonicos S. Mariæ Maioris Vrbis adſcriptus. In ſuæ vitæ extremo miram ſuam erga pauperes pietatem oſtendit, cùm omnia ſua bona Puellarum Xenodochio, recens erecto reliquerit. Abbreuiatoriæ officium reſignauit Iacobo Libret menſe Decembris 1628. Obijt Collega noſter hìc in Vrbe, ſepultuſque in Sacello Eccleſiæ Beatæ Mariæ de Pace, à Gaſparo Riualdo eius genitore conſtructo, vbi à latere Euangelij hæc legitur Epigraphe.

Deo Omnipotenti
In honorem
Beatiſſimæ Virginis Dei Genitricis Mariæ
Gaſpar Riualdus Romanus
Sacellum à fundamentis extruxit,
& ornauit
Perpetuum annuum redditum attribuit
Sepulchrum ſibi Poſteriſque ſuis
In Sacello conſtituit.
Anno ſalutis MDCXIIII.

A latere verò Epiſtolæ altera hæc.

Pauli V. Pont. Opt. Max.
Auctoritate
Gaſpar Riualdus Romanus
Sacram Dei Genitricis Imaginem
indè translatam
Vbi Innocentius VIII. Pont. Max.
Salutis ſibi reſtitutæ auctori poſuerat
In loco magnificentiùs ornato
Collocauit
Die 11. Iulij MDCXIIII.

CIƆIƆCXVIII.

Ioan. Baptiſta Gauottus, Patritius Sauonenſis, in Collegium admiſſus, die 13. Martij, per reſignationem, obijt Nonagenarius anno 1661. ac ſepultus in proprio Sacello in Eccleſia S. Nicolai Tolentinatis.

CIƆIƆCXXI.

Stephanus de Roſſis Catacenſis, Abbreuiatoris officium Maioris Præſidétiæ obtinuit, per obitum Lamberti Vrſini de Viuarijs, in cuius locum admiſſus fuit, die 21. Aprilis, deinde Congregationis Reuerendiſſimorum DD. S. R. E. Cardinalium rerum Conſiſtorialium à Secretis deputatus; poſtmodum anno 1624. die 24. Ianuarij Hieracenſis Epiſcopus electus fuit: at breuiſſimè Epiſcopalem Dignitatem obtinuit, cùm die 14. Auguſti eiuſdem anni vitam cum morte commutauerit, cuius in obitu vniuerſus Ciuitatis, & Diœceſis Hieracenſis populus, ob eius pietatē, zelum, atque doctrinam collacrymauit.

CIƆIƆCXXI.

Cynthius Accorambonus Octauij Accoramboni olim in noſtro Collegio adſcripti, poſtea Archiepiſcopi Vrbinatenſis ex fratre nepos, admiſſus in Collegium, in locum Baptiſtæ de Segnis die 14. Auguſti, ac ſequenti anno menſe Iunij ad Camerinenſem Populum gubernandū ſe contulit, vbi paucos poſt menſes obijt, officiumque poſtea Ferrutio Ferro collatum, vt infra.

CIƆIƆCXXII.

Laurentius Corſus Florentinus, inter Abbreuiatores adſcriptus die 12. Iulij, ac in locum Ioan. Baptiſtæ Portæ præcedenti menſe, extra Romanam Curiam defuncti. Admiſſio fuit facta per Procuratorem, quia Laurentius abſens erat, ita vt huiuſmodi gratia non tranſiret in exemplum; poſſeſſionem poſtea officij adeptus eſt, die 10. Aprilis 1623. quod poſtmodum reſignauit menſe Decembris 1632. Angelo Pico.

CIƆIƆCXXII.

Ferrutius Ferrus, Nobilis Maceratenſis aſſecutus eſt poſſeſſionem officij die 24. Nouembris, per obitum ſupramemorati Cynthij Accoramboni. Ferrutius à Secretis Collegij fuit; obijtque Maceratæ die 4. Octobris 1632.

CIƆIƆCXXIII.

Benedictus Curtus, inter Collegas connumeratus, die 1. Februarij, vacante officio, per reſignationem ſupradicti Bernardini Spada; à Secretis Collegij munus in locum Ferrutij Ferri à Curia abſentis exercuit Collega noſter. Obijt autem circa finem anni 1629. ſepultuſque fuit in celebri Vrbis Templo, Ieſu denominato ad ſiniſtram Aræ maximę in pauimēto, vbi in marmore inſculpto, hæc legitur Epigraphe.

Be-

D. O. M.
Benedicto Curto I. V. D.
Grabedonensi, & Ciui Romano
Vtr. Sign. Referend.
Et de Maiori Parco Abbreu.
Cui rara pietas
Et virginitatis pudor
Quando vllum inuenient parem
Camillus Curtus fratris filio
Cum lacrymis pos.
Obijt anno sal. MDCXXIX.
ætatis suæ XXXV.
Sepulchro PP. Societatis Iesu
Excipi se mortuum voluit
Quorum in familiam viuus admitti
Vehementer optauerat.

In locum ipsius Benedicti subrogatus fuit Bartholomæus Vanninus mense Ianuarij *1630*.

CIↃIↃCXXIV.

Mutius de Rosis, Assistentium Vicecancellarij albo inscriptus, die primâ Februarij, in locum supramemorati Stephani de Rosis, eius Patrui. Postea Mutius inter Signaturæ Iustitiæ Votantes adscriptus; ac successiuæ mensis Iulij die 14. anni *1642*. à sanct. mem. Vrbano VIII. ad Ecclesiam Theanensem promotus, qui postmodùm anno *1654*. mense Octobris, cùm ad Vrbem, pro sacris visitandis limitibus accessisset, morbo correptus ibi decessit, sepultusque est in Ecclesia S. Petri, in Monte aureo in sepulchro, à Marcello eius genitore constructo; licèt ex Cedula Consistoriali appareat, Mutium hunc Presbyterum ex Diœcesi Nouariensi, ac de Nobili genere ex Catholicis Parentibus fuisse procreatum. Nihilominus ex Teste, fide digno accepimus, eundem præfati Stephani, ex fratre nepotem. Cessit officio suo in fauorem Marci Antonij Oddi, mense Iulij *1639*. antequam ad Ecclesiam Theanensem esset promotus.

CIↃIↃCXXIV.

Marius Theodolus, Nobilis Romanus, Abbreuiatorum numero annotatus, cedente supra laudato Cyriaco Roccio anno *1626*. mense Ianuarij, ad Interamnensem populum gubernandum missus: mox Cameræ Apostolicæ Clericus; deinde eiusdem Cameræ Apostolicæ Generalis Auditor; postea Cardinalitiâ Dignitate insignitus; ac demum ab Innocentio X. in primo Consistorio Imolensis Ecclesiæ, seu

A Fori Cornelij in Æmilia Vrbis curam suscepit; cui post annum morbo affectus in florente adhuc ætate, cùm nondum quadragesimum annum perageret è viuis sublatus fuit. De eo plura vide apud Ciaconium nouissimæ editionis to. IV. pag. *628*. Abbreuiatoris officium resignauit mense Septembris *1634*. Alexandro Sperello.

CIↃIↃCXXV.

Angelus Confettus circa hunc annum in Collegium admissus fuit, vt ex mentione Assistentium in Vrbe deduco. Suum postea dimisit officium, in fauorem Sfortiæ
B Ciscarini, anno *1629*.

CIↃIↃCXXV.

Galeatius Marescottus Nobilis Romanus, dimittente officium Ioanne Nicolao Tanario, in Collegium cooptatus, die 24. Ianuarij; at breui temporis spatio Prælatitiâ dignitate exutus est; cùm immatura mors eum rapuerit die 5. Iunij eiusdem anni, in amœno Oppido Vignanelli, cuius eadem familia est Domina, quæque iam à seculo XII. Bononiæ florebat, cùm Lucius PP. II. Raynerium Marescottum in Cardinalium Collegium adscripserit, vt
C narrat Ciaconius nouissimæ editionis; modò verò eamdem familiam, nouâ purpurâ, illustrat Eminentissimus & Reuerendissimus D. Galeatius Marescottus, ex Sfortia fratre Nepos, in cuius laudem calamum effundere deberem; quem suspendo, cùm locus hic minimè sit aptus.

CIↃIↃCXXVI.

Franciscus de Lucinis, in locum supranarrati Martij Ginetti, officium resignantis, admissus fuit, die 13. Iunij. Deinde mense Decembris anni *1627*. ad ciuitatem, & populum Fulginatensem gubernandum destinatus; postea anno *1630*. ad Narniæ
D Gubernium translatus, & demum ad Æsini populi etiam Gubernium missus; deinde ad Anconitanum, vbi, dum pro tali se gereret, Serenissimam Christinam, Suetiæ Reginam, ad Vrbem aduentantem excepit. Romæ postea decessit. Huius meminit Iulianus Saracini in sua Notitia Historica Ciuit. Anconæ part. 4. pag. 543. ac Nobilem Cremonensem appellat.

CIↃIↃCXXVII.

Io: Baptista de Goris, è Pannelineis nobilissima familia Senensi, absens, per Procuratorem in Collegium admissus die 4. Septembris, in locum Galeatij Marescotti,

qui

qui paulò ante e viuis decesserat, posses-sionem officij Io: Baptista adeptus est die 20. Nouembris eiusdem anni, & mense Maij, anno 1634. Vicelegationis Bononiensis munere decoratus, deinde in Mileuitana Insula Inquisitor deputatus; successiuè à fa: me: Innocentio X. ad Ecclesiam Grossetanam promotus, anno 1649. in quo recurrebat suæ ætatis quadregesimus quartus, & eodem anno pro Serenissimo Magno Ethruriæ Duce, apud Hispaniarum Regem Orator destinatus fuit. Abdicauit à se officium anno 1630. mense Iunij, quod collatum fuit Antonio Iacobo Gallo. Huius nostri Collegæ meminit Isidorus Vgurgieri, in suis Pompis Senensibus par. 1. pag. 225.

CIↃIↃCXXIX.

Iacobus Lebret Gallus in Abbreuiatorum syllabo inscriptus die primâ Ianuarij, cedente officio Ascanio Riualdo, in quorum munere, per nonnullos annos, permãsit; tandem 1645. die 24. Aprilis in Secreto Consistorio à Summo Pontifice Innocentio X. Tullensis Episcopus declaratus fuit. At suæ Ecclesiæ possessionem adipisci minimè potuit, cùm die 15. Iunij 1645. hac in Vrbe obierit, & sequenti die sepultus in Ecclesia Sancti Yuonis Nationis Britannorum.

CIↃIↃCXXIX.

Sfortia Ciscarinus, e Burgo S. Sepulchri obtinuit officium die 13. Septembris resignatum ab Angelo Confetto supranominato. Decessit idem Sfortia hac in Vrbe, per cuius obitum, officium illud collatum fuit Io: Augustino Vicentino, de mense Ianuarij 1656.

CIↃIↃCXXX.

Bartholomæus Vanninus Nobilis Pistoriensis Romæ Anno 1598. ortus, Thomæ Episcopi Auellini, & Frequentini ex fratre Nepos, in Collegium admissus die 10. Ianuarij, in locum Benedicti Curti. Varia in Curia munia obiuit: nam anno 1639. in locum Cæsaris Facchinetti, in Hispanias Nuncij destinati, qui in Congregatione Boni Regiminis Ponens erat, surrogatus fuit: postmodum anno 1642. inter Signaturæ Iustitiæ Votantes etiam descriptus; ac Ecclesiarum S. Nicolai in Carcere, & S. Mariæ in Via lata ab Eminentissimis de Medices, & Antonio Barberino S. R. E. Cardinalibus Vicarius de-

A putatus. Diuersorum Piorum locorum, scilicet Orphanorum, ac Puellarum Sanctorum quatuor; atque Collegij Saluiati; nec non Hospitalis Pauperum S. Sixti Præses, ac Iudex designatus; vtpotè etiam Iudex Hospitalis S. Spiritus in Saxia, ac S. Iacobi Incurabilium. Diuersarum etiam laicorum Confraternitatum Primicerius electus fuit: ac cùm secundum, & quadragesimum annum ageret, die 13. Iulij 1643. Ecclesiarum Nepesinæ, & Sutrinæ infulis decoratus, quas summo cum bonorum plausu per decennium rexit. B Tandem die prima Octobris 1653. ætatis 55. in Terra Capranicæ suæ Diœcesis, meritis onustus, mortales exuuias deposuit. Eius Cadauer ad suam Ecclesiam Nepesinam translatum, ac in marmoreo sepulchro ab ipso viuente eleganter constructo conditum, vbi hæc infrascripta legitur Epigraphe

Bartholomeus Vanni
nus Romanus Episcopus
Nepesinus, & Sutrinus
mortis memor sibi vi
uens posuit Anno Iubi
lei MDCL. Episcopatus VII. C

Præter supra allatam Epigraphem, alias duas posuit in Cathedrali Nepesina vnam, videlicet in memoriam B. Pij V. qui eius in eodem Episcopatu Antecessor fuerat. Alteram verò in laudem Eugenij IV. Sum. Pontif. qui Ecclesias Nepesinam, & Sutrinam æquè principaliter vniuerat. Multa alia in eisdem Ecclesijs grati animi testimonia reliquit, vtpote faciem Nepesinæ renouauit, in eaque ambonem marmoreum erexit, ac plateam ampliauit. De eodem laudatus Mandosius in sua Bibl. Rom. D cent. 8. n. 48. refert, quod plura monumenta M M. SS. apud illius Nepotes remansere: nempe

Diario delle proprie Azzioni, e di ciò, che seguì in Roma dal primo di Gennaro 1635. fino li 20. di Marzo 1650.

Ragguaglio del Viaggio di Napoli anno 1633.

Viaggio di Camandoli, e dell'Auernia. Lettere.

CIↃIↃCXXX.

Franciscus Curtus Comensis absens per Procuratorem in Abbreuiatorum albo adscriptus die 15. Ianuarij, vacante officio per resignationem Ioannis de Angelis.

Fran-

Franciscus sui muneris possessionem accepit die 19. eiusdem mensis; obijtque 10. Octobris 1646.

CIƆIƆCXXX.

Franciscus Angelus Rapacciolus Romanus inter Abbreuiatores annotatus die 17. Septembris præmemorati anni; vacante officio, per decessum M. A. Bartholi, qui per nonnullos annos in Collegio Decanus permansit. Franciscus Angelus verò ad maiores Dignitates properauit, cùm die 14. Decembris 1634. ad Regentatus Cancellariæ munus exercendum, à Summo Pontifice Vrbano VIII. selectus fuerit in locum Angeli Andosillæ, quo tempore ipse Franciscus Angelus Abbreuiatoriæ officium Iuliano Amadeo cessit. Deinde in fine anni 1636. inter Cameræ Apostolicæ Clericos adscriptus; postea, vt Thesaurarij munus exerceret declaratus; inde verò Ecclesias tuæ Militiæ Legatione functus fuit. Denique inter Purpuratos anno 1643. ascitus, tituloque Sanctæ Mariæ in via ornatus est: ac postea ab Innocentio X. Episcopus renunciatus, Interamnensem Ecclesiam regendam suscepit. Vitam duxit vsque ad annum 1657. quo tempore, è viuis sublatus, in Ecclesia Sanctæ Mariæ super Mineruam sepultus fuit. Scribit laudatus Mandosius in sua Biblioth. Rom. cent. 9. num. marg. 76. nostrum Eminentissimum Collegam hæc edidisse opera: *Hesperiam Modulationem; Orationem de Domini in Cœlum Ascensu; Epistolas Cæsari Cardinali Fachenetto, datas in commendationem Historiæ Concilij Tridentini, quæ à Sfortia Pallauicino euulgatæ fuerunt. Edidit etiam Odam pro Ædibus Barberinis; Tractatus spirituales, Synodum Diœcesanam; Carmina plura italica, et latina; Othonem Imperatorem Tragediam latino carmine. Orationes varias, aliaque Opuscula.*

CIƆIƆCXXXII.

Ludouicus à Valle de Brisighella, Fauentinæ Diœcesis, in Collegium cooptatus die 20. Decembris cùm vacasset officiũ per obitum Ferrutij Ferri anno eod. mense Iulij 1636. ad Narniensem populũ gubernandum missus, à quo Gubernio reuersus anno 1643. mense Nouembris, Collegij à secretis declaratus fuit, in locum Bartholomæi Vannini, electi Episcopi Sutrini, & Nepesini. Obijt hac in Vrbe die 3. Aprilis 1648. eius cadauer sepulturæ traditum est in Ecclesia S. Laurentij in Lucina.

CIƆIƆCXXXII.

Angelus Pichus, Nobilibus parentibus, Burgi S. Sepulchri, in Etruria ortus, & Eques S. Stephani; abdicante officio Laurentio Corsi, supramemorato Cameræ Apostolicæ Auditore, cuius Locumtenens Ciuilis ipse Angelus erat, in eius locum subrogatus fuit die 30. Decembris. Deinde Summus Pontifex Vrbanus VIII. ad Ecclesiam Amalphitanam die 10. Nouembris 1638. eum promouit; & post annos decem ad Ecclesiam S. Miniati in Etruria transtulit, vbi decessit anno 1653. sepultusque fuit in Cathedrali. In locum præfati Angeli, ac Abbreuiatoriæ officium surrogatus fuit Carolus Antonius Dondinus, vt infra ad an. 1643. De hoc Angelo etiam meminit sæpe citatus Mandosius, in suo Biblioth. Equest. Ord. Stephani.

CIƆIƆCXXXVIII.

Antonius Iacobus Gallus, resignante officio Ioanne Baptista Gori, supra laudato. Ei substitutus fuit idem Antonius Iacobus. Mense Aprilis anni 1642. diem clausit exrremum, ob cuius mortem, officium collatum fuit Cæsari Raspono, vt infra.

CIƆIƆCXXXIX.

Marcus Antonius Oddus, Nobilis Perusinus, Abbas S. Benedicti, & S. Mariæ de Rusco Marsicanæ Diœcesis, in locum Mutij de Rosis suffectus die 21. Iulij, & anno 1645. in locum supramemorati Ludouici à Valle à secretis Collegij electus. Deinde die sextâ Martij 1656. ad Ecclesiam Hieropolitanam, in Partibus Infidelium promotus, cùm esset ex num. duodecim Votantium vtriusque Signaturæ, & Eminentissimi Cardinalis Vicarij Vrbis Vicesgerens; deinde ad Ecclesiam Perusinam die 23. Iunij 1659. translatus, in qua decessit anno 1668. sepultusque in Ecclesia S. Augustini apud Maiores sub hac Epigraphe, quam refert Oldoin. in suo Athen. August. nempe

D. O. M.
Admirare Posteritas
Virtutum omnium simulacrum
In Statua

 Mar-

Marci Antonij Oddi
Cornelij Antognollæ Com. F.
Sub Vrb. VIII. Innoc. X. Alex. VII.
Vtr. Sign. de Parco M. Præsulis
Romæ Vicesg. Peruſ. Episc.
Die menſe Ianuarij 1660. ſuum reſignauit officium infraſcripto Marco Antonio Thomato.

CIↃIↃCXLII.

Palutius Palutius de Albertonibus Nobilis Romanus per hæc tempora inter Abbreuiatores adſcriptus: poſtea an. 1649. inter Cameræ Apoſtolicæ Clericos ab Innocentio X. cooptatus: deinde ab Alexandro VII. Cameræ Apoſtolicæ generalis Auditor renunciatus; & poſtmodum Purpura inſignitus, ac Legatione Auenionenſi, Tiburtinâ Præfecturâ, & delegatâ in omnem Romanæ Eccleſiæ Ditionem poteſtate auctus. Eccleſiæ Montis Faliſci Epiſcopus deſtinatus, à qua mox ad Rauennatenſem translatus eſt; ac munere inſuper ampliſſimo S. R. E. Camerarij inſignitus. Modò Sabinenſem regit Eccleſiam. Plura de tanto Purpurato leges apud Ciaconium nouiſs. edit. tom. 4. pag. 756.

CIↃIↃCXLIII.

Carolus Antonius Dondinus, Nobilis Bononienſis in Collegium adſcitus die 21. Februarij (vacante officio per reſignationem Angeli Pichi, qui anno 1638. ad Eccleſiam Amalphitanam promotus fuerat) ad Lauretanum populum gubernandum miſſus menſe Iulij 1650. à quo reuerſus, ab Innocentio X. Summo Pontifice Commendator Noſocomij S. Spiritus in Saxia de Vrbe declaratus; quod munus ſummâ cum laude obiuit.

CIↃIↃCXLIV.

Nicolaus Oreggius à S. Sophia, nullius Diœceſis, Prouinciæ Romandiolæ, nobili genere ortus, Auguſtini Cardinalis Oreggij Nepos; abdicâte Abbreuiatoriæ officio Bartholomæo Vannino, de quo ſupra ad annum 1630. diſſeruimus, ſuffectus fuit die 3. Decembris. In Romana Curia ſemper (vt arbitror) permanſit, vbi deceſſit die 4. Iulij 1672. cùm eſſet Collegij noſtri Decanus, quod munus, ſummâ cum omnium Curialium laude exercuit, ob eius mitem, & affabilem naturam, quæ cum animi gratia, ac pietate etiam coniuncta fuit. Singulis Abbreuiatoribus, obitus

A ſui tempore Romæ degentibus, tabulam pictam legauit. Præterea duo loca Montium etiam legauit, vt ex illorum fructibus quotannis in Eccleſia S. Andreæ de Valle pro ſua, ac defunctorum Abbreuiatorum animabus, Anniuerſarium celebraretur. Eius cadauer in Eccleſia S. Mariæ Aegyptiacæ nationis Armenorum, cuius Primicierius fuerat, cum ſequenti Epigraphe, marmore inſculpta, tumulatus eſt.

D. O. M.
Nicolaus Oregius
Auguſtini Card. Oregij Archiep. Beneuent.
B Fratris filius
Philoſophiæ, S. Theologiæ, ac I.V.D.
Vtriuſque Signaturæ Referendarius
Mai. Præſidentiæ Abbreuiatorum Decanus
Huius Eccleſiæ, & Hoſpitij Primicerius
Deq. ijs optimè meritus
Amoris, & memoriæ cauſa
Hìc ſibi ſepulturæ locum elegit
Obijt die x1. Iunij MDCLXXII. ætat. ſuæ an. LV.
Franciſcus Abb. Chryſolinus propr. & Executor Teſtamentarius p.

In eiuſdem Collegæ noſtri locum à bo: me: C Franciſco Cardinali Barberino S. R.E. Vicecancellario, Motu ſuo proprio, ego ſurrogatus fui.

CIↃIↃCXLV.

Cæſar Raſponus Patritius Rauennas, in Abbreuiatorum Catalogo adſcriptus die 21. Maij in locum Antonij Iacobi Galli, qui vita functus fuerat, & Referendarijs vtriuſque Signaturæ adſcriptus; poſtea in Gallias Pontificius Plenipotentiarius, & Nuncius Apoſtolicus ad Reges, & Reſpublicas, & Principes Chriſtianos; ac demum Piſas, in quibus omnibus prudentię, D ac dexteritatis ſpecimen dedit. Plura de hoc noſtro Collega dicenda eſſent, ſed cùm nota ſint, & adhuc memoria vigeat, illiuſque laudes, copioſo calamo, in poſtrema editione Ciaconij tom. 4. pag. 758. deſcriptæ ſint, calamum ſuſpendo. Hoc tantummodò indicato, quòd eius qualitates meruerunt, vt Purpurâ à S. Pontifice Alexandro VII. condecoraretur. Nolo etiam hìc ſilentio præterire, quòd cùm eiuſdem Purpurati, dum in noſtro Collegio degebat, vigilantia, & dexteritas notæ eſſent, Idem in eiuſdem Collegij à ſecrètis electus fuit.

Ca-

CIƆIƆCXLV.

Carolus Antonius Ornanus, Romæ natus ex Iulio, ac Nunzia Gentile de Brandis, Nobiliſſimis ambobus Cyrnijs. Iulius in armis claruit, Militum Dux, ac Sancti Stephani Eques. Carolus hic, cùm octodecim annis natus eſſet, in Abbreuiatorum Syllabo inſcriptus fuit, cum hoc tamen, vt per ſex annos Prælatitijs veſtibus vti, ac ſe in Abbreuiatoris munere exercere non deberet; quo termino elapſo, videlicet die vltimâ Auguſti 1651. Prælatitium habitum ſuſcepit, & in Parcum admiſſus fuit, & menſe Septembris anni 1653. ab Vrbe ad Vicelegationis Romandiolæ munus exercendum diſceſſit. Deinde in Gallias ſe contulit, vbi, dum in Cardinalis Mazzarrini Palatio hoſpitaretur, ac quadam die ad ſui forſan delectationem, breuiſſimæ menſuræ ſclopos præmanibus haberet, inopinatè ſeſe vna ex illis explodit, cuius ictu grauiter ſauciatus in crure, poſt quintum ſupra quinquageſimũ diem, vita functus eſt, & in maiori Cappella fratrum Diſcalceatorum tumulatus. Dum ægrotabatur, tam Regis, quàm Cardinalis eiuſdem Mazzarini nomine ei ſalus dicta fuit, vbi diem clauſit extremum.

CIƆIƆCLVI.

Carolus Vincentius de Totis Romanus in Collegium admiſſus, in locum ſupramemorati Franciſci Curti, qui Mundo *Vale* dixerat. Poſt multos perpeſſos labores in Signaturæ Iuſtitiæ, cùm vnus ex duodecim Votantibus eſſet, idem ad Eccleſiam Eugubinam, die 27. Iunij 1672. à ſanct. mem. Clemente X. promotus fuit, vbi adhuc degit.

CIƆIƆCXLVIII.

Camillus Ghinus Ariminenſis, Protonotarius Apoſtolicus de numero Participantium, admiſſus ad officium per obitum Ludouici à Valle, die 30. Iulij deinde anno 1666. Abbreuiatoriæ munus Vrbano Georio reſignauit, & illud Commiſſarij Cameræ Apoſtolicæ, per nonnullos annos, ſummâ cum laude exercuit.

CIƆIƆCXLIX.

Marcus Antonius Vicentinus Patritius Reatinus, cooptatus in Collegium in locum Palutij Palutij de Albertonibus, nunc Cardinalis de Alterijs nuncupati, tunc dimittentis Abbreuiatoriæ officium, quia

A inter Cameræ Apoſtolicæ Clericos adſcriptus fuerat. Ad Vice Legationis Bononiæ munus obeundum electus fuit anno 1651. poſtea ad Fanenſem populum gubernandum miſſus: deinde ad Nurſinum; ac ſucceſſiuè ad Spoletanum, Camerinenſem; Fruſinonenſem; Viterbienſem; ac Peruſinum. Romam reuerſus, & pauliſper in ea moratus, iterum vt Marchiæ Anconitanæ Prouinciæ populis præeſſet electus; quæ omnia munia, ſummâ cum æquitate, Bonorumque laude exercuit. Tandem ad animarum gubernium translatus, cùm
B quintum ſupra quadrageſimum ſuæ ætatis annum ageret, Fulginatenſis Eccleſiæ Infulis, die primâ Aprilis 1669. à ſanctę mem. Clemente Papa IX. decoratus fuit; poſtea in Ciuitate Neapolitana Apoſtolici Nuntij munus adimpleuit: tandem varijs infirmitatibus, ob ingraueſcentem ætatem obnoxius, Eccleſiam liberè in Pontificis manibus die 24. Aprilis 1684. dimiſit, adhuc inter mortales, meritis onuſtus, vitam degit, degatque quam diutiſſimè.

CIƆIƆCLV.

Iacobus Gamba Rauennas, inter Abbre-
C uiatores annotatus fuit, die 9. Octobris; huius qualitates in infraſcripto Epitaphio habes. Deceſſit Romæ anno 1661. Sepultuſque in Eccleſia Sanctæ Mariæ ad Martyres ſupra Rotundam, vbi in pariete ad Sacrarij ingreſſum hæc leguntur, aliqua tamen in parte mutilata.

D. O. M.

Iacobus Gamba Patritius Rauennas

Quem

S.P.Q.R. . . . . inter Ciues . . . .

Poſteris vnà cum eius Agnatis æternum cooptauit Vrbanus VIII. ad grauiores Fla-
D miniæ Reſpublicas Agentis in Vrbe, & in Hiſpanias Nunciaturæ Collectoriæ Fiſcalis, & Abbreuiatoris muneribus cumulauit. Innocentius X. ne ſedulum Apoſtolicæ Sedis . . . . relinqueret otio Auenionis generali decorauit Auditoratu . . . .

Anno Domini 1661.

Ætatis ſuæ ferè Sexageſ. ceſſit è vita die XXVIII. Apoſtolicis, e qua Sanctus Vitalis Rauennatum Patronus ſepulchrali tumulatus fouea Martyrij ad Cælis fores euolauit. Ioannes, & Petrus Fratres, ac Paulus Nepos mœſtiſſimis, ne ſummi viri memoria interiret amoris hoc ſui monu-

mento nunquam intermorituri temporis A humeros onerârunt.

CIƆIƆCLVI.

Ioannes Augustinus Vicentinus, ex primaria Nobilitate Reati natus, inter Abbreuiatores adscriptus, die 20. Ianuarij, per obitum bon.mem. Sfortiæ Ciscarini. Alterum Vicentinum in Gubernijs æmulatus, ad Tiburtinum populum regendum; postea ad Vicelegationem Vrbinatensem destinatus, vbi per quatuor annos tale munus obiuit, absente etiam Legato. Deinde ad Beneuenti, C. Castelli, ac Nursiæ Ciuitates moderandas missus; ad Vr- B bem reuersus inter Signaturæ Iustitiæ Votantes adnumeratus. Iterum ad Viterbiensem populum gubernandum mense Maij 1685. missus, cuius Ciuitatis regimen duos post annos, ob aduersam valetudinem dimittere coactus. In Vrbem denuo reuersus inter Sacræ Consultæ Ponentes descriptus. Paulò post à Serenissimo Principe, & Cardinale Eminentiss. D. Raynaldo D'Este eius Auditor enunciatus; ac modò Collegij nostri dignissimus Decanus est.

CIƆIƆCLVI.

Franciscus Nerlius ex antiqua, & no- C bilissima huius nominis familia, Florentiæ vigente, à teneris annis in literis, præsertim humanioribus educatus. In iuuentutis flore, in nostrum Collegium cooptatus, videlicet die 20. Ianuarij anni 1655. Deinde patrui sui Francisci Nerlij S.R.E. Cardinalis exemplò, qui Ecclesiam Florentinam summa cum laude tunc regebat, permotus, ad longè maiora munera animum suum addixit; cùm anno 1664. ad Vicelegationis Bononiæ munus obeundum à sapientissimo Pontifice Alexandro VII. renunciatus fuerit. Romam reuersus Basili- D cæ Vaticanæ Canonicus; deinde Archiepiscopus Adrianopolitanus declaratus; postea ad Poloniæ; subinde ad Imperatorem; denique ad Galliarum Regem Nuncius destinatus. Ad Vrbem denuò reuersus ad Archiepiscopalem Sedem Florentinam, in locum defuncti Patrui, regendam die 22. Decembris 1670. electus fuit: quam postea anno 1683. die 15. Februarij in publico Consistorio, iustis, & rationabilibus suadentibus causis, in Pontificis manibus liberè dimisit. Inter Purpuratos die 12. Iunij 1673. adscriptus, supremusque Apostolici Status à Secretis declaratus. Tandem ad Assisiensem Ecclesiam quoque regendam die 1. Octobris 1685. à Sanctissimo Pontifice Innocentio XI. electus fuit; in qua magis, magisque in dies literarum peritiam, prudentiam, aliasque proprias virtutes demonstrans, posteris exemplum, quales Ecclesiastici Viri esse debeant, præbet. *Beatos*, C. Plinius Iunior, *reputabat, quibus Deorum munere datum erat, aut facere scribenda, aut scribere legenda.* Ad primum iam Purpuratus noster satisfecit, cùm eo, in arduis Sedis Apostolicæ negocijs, Sedes ipsa, vsa fuerit. Ad secundum etiam satisfecisse putamus, cùm Ecclesiasticæ Historiæ parentis Cardinalis Baronij Annales in vernaculam linguam mira cum sedulitate verterit, quam versionem publici Iuris, in commune bonum fieri exoptamus. Nonnulla de hoc dignissimo Collega nostro exarauit Ferdinandus Leopoldus del Migliore in sua Florentia illustrata pag. 153., sed plura alia de tanto Principe, literatorum amantissimo, dicenda essent; at à laudibus temperabo, alijs hanc prouinciam ineundi curam relinquens.

CIƆIƆCLVIII.

Petrus Paulus Glussianus, Nobilis Mediolanensis, per hæc tempora inter Abbreuiatores adscriptus fuit, vt autumo. De hoc nullam aliam reperi mentionem, nisi quòd suum resignauerit officium de anno 1664. Iosepho Vincentio Muto de Papazuris. Plùra de hac antiquissima, & Nobili Glussianorum familia, quæ Mediolani ann. 1100. suam ab Apollonio Germano, Viro Nobilissimo, traxit originem, ibique traductam, cùm idem Apollonius Lotharij IX. Cæsaris in Insubribus Vicarius generalis esset, narrauit laudatus Cartharius in suo Syllabo Aduocatorum Consistorialium in Francisco Glusiano sub nu. 287. ideo curiosum Lectorem ad eundem Cartharium remitto.

CIƆIƆCLIX.

Ioannes Paulus Ginettus bo:mem. Martij Cardinalis Ginetti, Almæ Vrbis Vicarij Generalis fratris filius, ac moderni Eminentissimi, & Reuerendissimi D. Ioan. Francisci, etiam S.R.E. Diaconi S. Angeli in foro Piscium Cardinalis Ginetti Archiepiscopi, & Principis Firmani germanus frater

ter; Abbreuiatorum numero adſcriptus die 13.Februarij 1659. in locum bo:mem. Alexandri Sperelli Epiſcopi Eugubini, inter Signaturæ Iuſtitiæ, & Gratiæ Votantes nunc degit, vbi Iuriſprudentiam,ſummâ cum laude exercet. Reſignauit Abbreuiatoriæ officium ad fauorem Felicis à S.Petro,Protonotario Apoſtolico,de numero Participantium,de menſe Iunij 1668.

CIↃIↃCLIX.

Ludouicus Arbona Mediolanenſis in Abbreuiatorum Syllabo annotatus die 22. Aprilis.

CIↃIↃCLIX.

Marcus Antonius Thomatus Pedemontanus I.V.D. in Collegium cooptatus die 4.Februarij 1660.per reſignationem Marci Antonij Oddi, Vir grauis, ac prudens, vt ad Eccleſiæ Aſtenſis Infulas pro merendas à Celſitudine Sabaudiæ, nondum ipſe tertium ſupra trigeſimum annum excedẽs, dignus exiſtimaretur, quare eiuſdem Celſitudinis precibus Alexandro PP.VII.porrectis, ad eandem Eccleſiam die 11. Februarij 1666. promotus fuit, quamque vſque ad præſentem diem, quo hæc Scribimus, ſumma cum Populorum laude ob eius mitem, ac affabilem viuendi normam regit. De hoc, & infra narrando Ioanne Dominico eius fratre germano meminit Roſſottus in ſuo Syllabo de Scriptoribus Pedemontanis, occaſione qua deſcribit legales labores Marci Antonij Thomati, præſentis Patrui, qui Deciſiones Maceratenſes publici iuris fecit. Vt autem innoteſcat, qualis Thomata familia ſit, placet hìc eiuſdem Roſſotti referre verba. *Marcus Antonius Thomatis Vir* (inquit) *& Natalibus, & doctrina Illuſtris, poſtquam per multos annos Maceratenſi Rotæ præfuiſſet, ob virtutis, ſapientiæ, prudentiæ, & integritatis famam ad Epiſcopatum Bitetti, in Neapolitano Regno, aſſumptus, Eccleſiam illam ſumma cum laude, adminiſtrauit. Tandem ingraueſcente ætate Epiſcopatui renunciauit, & ab Eminentiſſimo Principe Hieronymo Columna S.Ioannis Lateranenſis Archipresbytero, eiuſdem Sacroſanctæ Eccleſiæ Vicarius, & Iudex Ordinarius conſtitutus fuit. Et ab Alexandro VII. Summo Pontifice Viſitatoris Apoſtolici officio decoratus, in Ciuitatibu Portueñ, Hoſtieñ, Velitreñ, & Albaneñ. Obijt Romæ* A *ætatis ſuæ anno 79. ſalutis verò noſtræ 1665. Edidit Deciſiones Rotæ Maceratenſis Tom.2.in fol. Ex hac familia prodierunt Viri doctrina, ſapientia, & virtutibus eximij. Talis fuit Ægidius, de quo ſuo loco; talis Franciſcus Thomatis Præſes Geneuenſis, tempore Ludouici Ducis Sabaudiæ, anno Domini 1455. Talis eſt Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus Dominus Marcus Antonius Thomatis iunior, ſupradicti Marci Antonij Nepos, qui ex Abbreuiatore Maioris Præſidentiæ, Literarum Apoſtolicarum, & Vtriuſque Signaturæ, Gratiæ ſcilicet,* B *& Iuſtitiæ Referendario, Aſtenſis digniſſimus Epiſcopus, Eccleſiam illam ſummo zelo, & prudentia regit, & gubernat. Talis & Ioannes Dominicus Marci Antonij frater, cui in Romana Curia ſucceſſit in officijs Abbreuiatoris Maioris Præſidentiæ Literarum Apoſtolicarum, & Vtriuſque Signaturæ Referendarij.* Quis autem fuerit ſupramemoratus Ægidius, ex eodem Roſſotto ſic habes. *Ægidius Cunienſis I.V.D. & Auditor Cæſareus, in Regno Neapolitano, pro Carolo V. ſcripſit latinè Tractatum de Vectigalibus, & Impoſitionibus impreſ. Lugd.* 1562. De eo mentionem facit Georgius Draudius in ſua Bibliotheca Claſſica. C

Qualis autem noſtro æuo Thomata familia ſit: deſcripſit præmemoratus Roſſottus, ſed qualis antiquitùs fuerit, ignorauit; ſub ſilentio igitur prætereundum eſſe minimè puto, quod ſuggeſſit neceſſitudine mihi admodum coniunctus Reuerendiſs.P.D.Carolus Ioſepho Morotius Abbas Generalis reformatorum S.Bernardi Ord. Ciſterc. qui inter alia opera, quæ edidit, vitam, virtutemque Beati Amadei Tertij D Sabaudiæ Ducis copioſo, & eleganti ſtylo italicè deſcripſit. Is enim in cap. 1.n.5. enarrans Ludouici eiuſdem Beati parentis curã, vt ſacris in locis religioſam ſedulam perfectionẽ reuiuiſceret, ac in populis Iuſtitia floreret: generalem in totum eius Statum reformationem indixit, ad quam aſſequendam tres eius principales Miniſtros ſelegit, inter quos Franciſcus de Thomatis, Gebennenſium audientiarum Præſes, connumeratus fuit.

CIↃIↃCLX.

Petrus Alberinus Nobilis Romanus in Catalogo Abbreuiatorum annumeratus die

die 20. Aprilis, vacante officio, per ceſſionem ſupra deſcripti Cæſaris Raſponi Cardinalis. Ad Ciuitatem Caſtelli, deinde ad Sabinenſem poſtmodum ad Nurſinum populum regendum, & gubernandum miſſus; paulò poſt Sacræ Conſultæ Ponens renunciatus. Deinde ad Sabaudiæ, & Pedemontis Ducem anno 1673. menſe Septembris; ſucceſſiuè ad Sereniſſimum Hiſpaniarum Regem Nuncius deſtinatus fuit, quibus in muneribus ſe optimè geſſit.

CIƆIƆCLXI.

Ioannes Buxius Romanus, in Referendariorum numerum, ſub Alexandro VII. adſcriptus, ac in Collegium Abbreuiatorum Maioris Præſidentiæ, per obitum Ioan. Baptiſtæ Gauotti 11. Aprilis admiſſus; à bo:mem: Vlderico Cardinali Carpineo, in Vicarium S. Mariæ Tranſtyberim, cuius Baſilicæ Titularis erat, renunciatus fuit. Poſtmodum Romandiolam miſſus, ad Fauentinæ ciuitatis Gubernium: indeque ad regimen Sabinorum translatus. Sub Clemente X. Congregationis Aquarum à ſecretis, ac Almæ Domus Lauretanæ Gubernator declaratus fuit: à qua reuerſus ad Vrbem, ſgrauiorum, ac Boni Regiminis à ſecretis electus; quo munere perfunctus, inter Votantes Signaturæ Gratiæ, ac Iuſtitiæ adſcitus: & mox in Auditorem; & dum hæc Scribimus, etiam in Vicarium in Spiritualibus generalem Eminentiſſimi de Alterijs S.R.E. Camerarij, & Epiſcopi Sabinenſis deputatus eſt. Quibus omnibus in muneribus dexteritatem, integritatem, doctrinam, atque prudentiam, ſummamque æquitatem omnium laude demonſtrauit, ac demonſtrat.

CIƆIƆCLXI.

Franciſcus Filicaia Florentinus, Bartholomæi Filicaia, & Septimiæ Magalottæ Florentiæ Nobilium filius, ac bo:me. Franciſci Cardinalis Barberini S.R.E. Vicecancellarij Sobrinus in Collegium cooptatus die 30. Maij, per obitum ſupra memorati Iacobi Gamba. In ſuo Iuuentutis flore Collega noſter ad biretum Cardinalitiæ Dignitatis inſigne, ad Franciſcum Mariam Macchiauellum, tunc pro Sede Apoſtolica Nuncium Coloniæ commorantem, deferendum, ſe contulit: poſtea inter Vaticanæ Baſilicæ Canonicos annumeratus, ac ſucceſſiuè in noſtrum Collegium adſcitus, deinde ad ciuitatem, populumque Firmanum gubernandum miſſus; quo in munere per quinquennium ſe exercuit: poſtmodum ad Camerinum, ob eandem cauſam translatus; Romam poſtea reuerſus anno 1674. inter Signaturæ Iuſtitiæ Votantes deſcriptus, & ab Eminentiſſimo, & Reuerendiſſimo Carolo Catdinale Barberino, eiuſdem Vaticanæ Baſilicæ Archipresbytero, præfatæ Baſilicæ Vicarius, & Iudex deputatus fuit; in quo munere obijt die 6. Aprilis Anni 1683. ætat. 63. poſt longam Hidropis infirmitatem, ſepultuſque, ſequenti die, in Eccleſia S. Ioannis Florentinorum Vrbis, in Maiorum ſuorum Sepulchro, magnâ pompâ, iuſtis antea perſolutis. In Abbreuiatoris officio Ioannes de Effectibus, vt infra, ſubrogatus eſt.

CIƆIƆCLXIV.

Ioſephus Vincentius Mutus de Papazuris Nobilis Romanus inter Aſſiſtentes S.R.E. Vicecancellario connumeratus, die 26. Ianuarij in locum Petri Pauli Glnſiani, qui officium dimiſerat: at ſtatim Prælatitium habitum non ſuſcepit, quia ei indultum fuerat, vt per annum illum ſuſcipere minimè teneretur, quo termino elapſo, eundem habitum ſuſcepit, die 28. Nouembris ſequentis Anni, quo indutus, in Parco eàdem die ſedit.

CIƆIƆCLXV.

Ioannes Dominicus Thomatus Pedemontanus, per reſignationem Marci Antonij Thomati eius Fratris Germani, & moderni Epiſcopi Aſtenſis (de quo ſupra fati ſumus) admiſſus in Collegium die 23. Decembris 1665. & die 11. Septembris ſequentis anni in eiuſdem Collegij à Secretis, in locum Eminentiſſimi D. Franciſci Nerlij, nunc Cardinalis Ampliſſimi, renuntiatus. Vir ob eximiam Iuriſprudentiam toti Curiæ notus. Quare à ſanctæ memoriæ Innocentio XI. initio ſui Pontificatus ad Signaturæ Iuſtitiæ Votum ſpecialitèr admiſſus, vbi ferè per decennium permanſit indefeſsè elaborando. Defuncto interim bo:mem. Franciſco Cardinali Barberino S.R.E. Vicecancellario, idem Pontifex, præuio peculiariter Reſcripto, ipſi vices eiuſdem Cardinalis demandauit, vti Cancellariæ Proregenti. Cui denique de menſe Ianuarij 1687. aſſumpto R P.D. Alexandro

dro Capràra ad S.Rom. Rotæ Auditorium munus, Locumtenentiæ A.C. in Causis ciuilibus decidendis summi laboris, & sollicitudinis subeundum, à præfato Pontifice, Motu suo proprio, paritèr iniunctum fuit, prout modo vniuersorum Curialium plausu exercet. Plura de nostro Collega, necessitudine mihi coniunctissimo, dicenda forent, sed, ob eius modestiam à laudibus temperabo; solùm eas referens, quas de tanto Viro exarauit bo: mem. Dominicus Gallesius, postea Episcopus Rubensis in suo Tractatu de Restitut. in integr. ad cap. 11. sub num. 279. vbi sic. *R. P. D. Ioan. Dominicus Thomatus Pedemontanus Vtriusque Signaturæ Sanctissimi Referendarius, & Maioris Præsidentiæ Abbreuiator, virtute, scientia, & integritate, inter Romanæ Aulæ Præsules, & Iudices nemini secundus. Vir Iustitiæ zelantissimus, vitæ innocentia, morum suauitate, & benignitate laudatissimus, Patrui olim sui dignissimæ memoriæ Marci Antonij Thomati Episcopi Bitetti, propriorum laborum testimonio probatissimi, aureis suis Decisionibus Rotæ Maceratensis, non solùm intra Italiæ terminos, sed maximè vltra Montes præclarissimi hæres, & doctrina, & vtriusque Iuris peritia adeo insignis, vt condignum tantis Virtutibus præconium feliciori calamo debeatur. Quod quidem votum ad Causidicorum instructionem, Iudicum normam de verbo ad verbum refero.* Omitto hic exarare votum, cùm mei instituti minimè sit de causis agere.

CIƆIƆCLXV.

Iacobus Lombardus Ferrariensis, dimittente officio Carolo Vincentio de Totis supra memorato, in eius locum die 29. Decembris subrogatus; ac postmodum anno 1667. ad gubernandam Ciuitatem Tiburtinam destinatus fuit. Postea extra Romanam Curiam decessit ann. 1679. in cuius locum fuit substitutus infrascriptus Alexander Maria Carega.

CIƆIƆCLXVI.

Vrbanus Georius Camers; Cæsarij (qui in præsentiarum nostri æui facundo calamo Belgicam describit Historiam) bo: mem. Angeli S.R.E. Cardinalis ex Prospero Fratre Nepotis, filius. Inter plurimas, lectissimasque mentis ingenijque dotes eâ rerum perpendendarum, tractandarumque perspicaciâ præcellit, vt apud Administros, Legatosque Regios carus euaserit. Oblata munia alijs temporibus vltro recusasse accepimus. Inter Abbreuiatores designatus die 30. Martij, abdicante munere Camillo Ghino, supra descripto, suum Vrbanus dimisit officium, anno 1670. in fauorem Ioannis Dominici Parracciani.

CIƆIƆCLXVIII.

Felix à S.Petro Romanus, inter Abbreuiatores cooptatus, die 28. Iunij, in locum supra laudati Ioan. Pauli Ginetti, postea inter Protonotarios, de numero Participantium etiam adscriptus. Obijt hìc in Vrbe anno 1678. sepultusque in Ecclesia S.Hieronymi de Charitate. In eius locum substitutus fuit Franciscus Barberinus, nunc Eminentissimus Purpuratus.

CIƆIƆCLXX.

Ioannes Dominicus Parraccianus Romanus, in Abbreuiatorum numero adscriptus die 17. Maij, in locum Vrbani Georij officium resignantis: deinde ad gubernandum Populum Beneuentanum electus, quem summâ cum dexteritate, doctrinâ, atque prudentiâ rexit. Ad Curiam reuersus, cùm eius animæ dotes Eminentiss. & Reuerendiss. D. Alderano Card. Cybo satis essent notæ. Eundem, vt eius nomine, Capitulo generali Fratrum Ordinis Minorum S.Francisci de Obseruantia præesset, suasque vices adimpleret, die 28. Maij 1688. deputauit, & delegauit. Sequenti verò anno, mense Iunij, inter Signaturæ Iustitiæ Votantes adscriptus: successiuè, mense Decembris eiusdem anni ab Eminentissimo, & Reuerendissimo D.Carolo Cardinali Barberino, Basilicæ S.Petri Archipresbytero, eius Vicarius in eadem Basilica etiam deputatus; mox videlicet mense Augusti sequentis anni 1690. inter Sacræ Consultæ Ponentes annumeratus, quibus omnibus in muneribus, illis se dignum præbet.

CIƆIƆCLXX.

Ioannes Franciscus Rota, Nobilis Cremonæ, Sacri Romani Imperij Comes, & Marchio, in Abbreuiatorum numero adscriptus die 19. Iunij, ac in locum Eminentissimi, & Reuerendissimi D. Francisci Nerlij, tunc electi Archiepiscopi Hadrianopolitani subrogatus. Humanarum literarum gnarus, ac Astronomiæ, & Physicomathe-

mathematicæ excultor, quique cæteras quoque bonas artes in pretio habet, & colit. Anno 1673. sub initio Fauentiam mittitur Gubernator; exinde anno 1675. ad regendam ciuitatem Reatis, difficili tempore, ob Ciuium quorundam simultates, & inimicitias traducitur: mox inde anno 1677. ingruente penuriâ, ad tutandos Sabinenses, gerendamque Prouinciam: atque illinc anno 1678. ad motus quosdam Nursinorum compescendos delegatus. Quæ munia summo cum omnium proborum plausu adimpleuit. In Patriam reuersus pro domesticis componendis negocijs, paulo post à sanct.mem. Innocentio PP. XI. ad Septempedam, & deinde recolendæ semper mem. Alexandro VIII. ad Tiphernatum populum dirigendum, vbi nunc degit, missus est.

CIↃIↃCLXX.

Io.Baptista Silua Mediolanensis in Collegium adscitus, in locum suprascripti Iosephi Vincentij Muti die 28. Iunij; in quo die violaceas vestes non assumpsit, sed 11. Ianuarij sequentis anni: deinde Foroliuiensis Ciuitatis Gubernator, mense Martij 1673. electus fuit: Postea in Ferrariensis Vicelegationis munere per annos quinque, & vltra summâ cum laude se gessit. Obijt Romæ anno 1685. 15. Iunij circa horam 22. ac sequenti die in Iesu Templo huius Vrbis tumulatus.

CIↃIↃCLXXII.

Ioseph Barloccius, admissus in Collegium die 16.Iulij, per resignationem Ioannis Buxij. De mense Septembris 1675. ad Tyburtinum gubernandum Populum, vice Eminentissimi Palutij Cardinalis Alterij, eo tempore eiusdem Ciuitatis à sa.me.Clemente PP. X. Gubernatoris destinati, renunciatus fuit. Deinde ad Ecclesiæ Narniensis Infulas suscipiendas die 24. Martij 1683. declaratus. Discessit ab Vrbe ad propriam Ecclesiam die 17. Iulij sequentis, quam, summo cũ populi plausu, ob mãsuetudinem, ac eius erga pauperes animi propensionem, nec nõ ob maximam in Ecclesiasticis rebus vigilantiam, peculiarem in visendis ægrotis curam, ac promptam in aduenas hospitalitatem, vsque ad mensem Decembris ann. 1689. rexit, quo tempore illam liberè in Pontificis manibus dimisit. Post dimissionem huiusmodi à nonnullis

A reuocabatur in dubium quis nam locus, tam in Parco, quàm in Cancellaria eidem concedendus esset. Propterea Collega noster, ad huiusmodi ambiguitatem tollendam, vt Episcopalis dignitas intacta remaneret, dubium hoc Sacræ Rituum Congregationi discutiendum proposuit, à qua sequens deinde resolutio emanauit.

Cùm quæsitum fuerit in Sacrorum Rituum Congregatione, vtrum Abbreuiator Maioris Præsidentiæ Episcopali dignitate insignitus, quamuis posterior in prouisione, præcedere debeat extra Parcum Abbreuia-

B torem non Episcopum, licet anteriorem in sua prouisione: Eadem Sacra Congregatio respondit affirmatiuè: Die 11. Martij 1690.

A. Episc. Ostien. Card. Cybo.

Loco ✝ sigilli.

Laurentius Fliscus Sac.Rit.Congreg. Secr.

Hanc resolutionem in Posterorum memoriam, & documentum apponere duxi.

CIↃIↃCLXXII.

Ioannes Ciampinus Romanus Breuium gratiæ Magister, ac Præfectus Minutarum

C Breuium Iustitię, nec non S. R. E. Vicecancellarij rerum Consistorialium à secretis, literarumque Apostolicarum Prosummator, in Abbreuiatorum albo descriptus, per obitum Nicolai Oregij die 27. Septembris. In fine anni 1689. ab Eminentissimo, & Reuerendissimo Domino Petro Cardinali Otthobono, S. R. E. Vicecancellario, ac S. Laurentij in Damaso Diacono Cardinali, eiusdem insignis Collegiatæ Ecclesiæ Vicarius deputatus, mox à felicis recordationis Alexandro PP. VIII. Sacrarum Congregationum Consistorialis, ac

D Indicis Consultor electus est.

CIↃIↃLXXII.

Alexander Biscacciante della Fonte Eugubinus, in Collegium admissus die 17. Iunij per obitum Ludouici Arbona. Deinde Ariminensis, ac postea Beneuentanus Gubernator electus fuit. In hac autem Ciuitate suum diem clausit extremum die 20. Ianuarij 1686.

CIↃIↃCLXXIV.

Thomas Saladinus Nobilis Asculanus, vacante officio, per decessum Petri Alberini, supra descripti, inter Abbreuiatores annotatus die 29. Decembris; postmodùm

die

die 23. Iunij 1681. Parmenſis Epiſcopus pronunciatus eſt. Deinde ſuum ceſſit officium Bernardo Antonio Ghezzio menſe Ianuarij 1683.

CIϽIϽCLXXV.

Alexander Maria Carrega Ianuenſis, cum per obitum Iacobi Lombardi, extra Curiam defuncti, (vt ſupra narrauimus) vacâſſet Abbreuiatoriæ officium, in illud admiſſus fuit die 3. Iulij; idemque poſtmodum, menſe Iunij 1679. in fauorem Philippi Leti reſignauit.

CIϽIϽCLXXVIII.

Franciſcus Barberinus, Præneſtinæ Ciuitatis Maphei Principis filius, Franciſci Cardinalis Barberini, Sacri Collegij Decani, ac S. R. E. Vicecancellarij Pronepos, in Collegium per Procuratorem cooptatus, die 10. Martij, in locum Felicis à S. Petro, qui deceſſerat in Curia, deinde inter Cameræ Apoſtolicæ Clericos adſcriptus, prę teritoque anno, menſe Februarij, eiuſdem Apoſtolicæ Cameræ Auditoris munus eidem collatum, quod communi omnium plauſu exercuit, deinde die 13. menſis Nouembris 1690. purpurâ decoratus; cui ipſe ſplendorem aucturus ſperandum eſt; cùm ex hac Barberina familia, quæ Purpuratorum Seminarium denominari poteſt, ſextus ſit Cardinalis, qui in hoc prodijt ſeculo. Ac ijs imbutus doctrinâ, dexteritate, prudentiâ, ac humanitate, vt nulli ſecundus Prædeceſſorum ſuorum, Deo fauente, erit.

CIϽIϽCLXXIX.

Philippus Letus, Nobilis Spoletanus, bo. me. Nicolai Leti, olim Epiſcopi Aquependentis Nepos, Liberianæ Baſilicæ Canonicus, adſcriptus in Collegium die 6. Iunij, cedente ſupramemorato Alexandro Maria Carrega; præſenti verò anno 1690. in Ciuitate Bononienſi, Vicelegationis munus, ſummâ cum laude exercet.

CIϽIϽCLXXXIII.

Leonardus Antonius Ghezzi Neapolitanus, Angeli Felicis Ducis Carpineti filius, inter Abbreuiatores cooptatus die 23. Ianuarij, dimittente officio ſupralaudato Thoma Saladino. Idem Leonardus Antonius violaceum induit habitum, die primâ Aprilis eiuſdem Anni: poſtea anno 1685. A menſe Maij ad populum Ciuitatis Caſtelli regendum, & gubernandum ſe ceſſit: deinde Nurſiæ Præſes deputatus eſt. Modò Æſinam Ciuitatem gubernat.

CIϽIϽCLXXXV.

Ioannes de Effectibus Romanus, Abbreuiatorum albo inſcriptus, die 4. Nouembris, vacante tunc officio per deceſſum Franciſci Filicaia. Magiſtri ſupplicationum munus ſumma cum vigilantia, ac integritate per plures annos exercuit, & exercet; & cùm adhuc in florida ſit ætate, plura de ipſo ſperanda ſunt.

B CIϽIϽCLXXXIX.

Ioannes Franciſcus Gomez Homen Romanus, Balthaſaris Luſitani, ex Hiſpania oriundi, natus, ac Franciſci Gomez, Terrę Zollini, in Hidruntina Prouincia Baronis Pronepos, qui de præſenti anno 1690. in Vrbis Flaminia Porta, occaſione ſuſpicionis Epidemiæ, ad inuigilandum, à Sacra Conſulta deputatus; de hoc noſtro Collega ſperandum eſt, quòd olim clariſſimorum conſanguineorum ſuorum Ludouici Gomez Sarnenſis Epiſcopi, Sacrique Palatij Apoſtolici Auditoris, ac Sa- C cræ Pœnitentiariæ Regentis, necnon Antonij Gomez, in Salamanticenſi Iuris Ciuilis Primarij Profeſſoris, veſtigia imitaturus ſit, cùm admodum perſpicacis ſit ingenij, quique in locum bonæ memoriæ Ioannis Baptiſtæ Siluæ, in officio Anteceſſoris, anno 1685. hac in Vrbe defuncti, ſurrogatus fuit.

CIϽIϽCXC.

Laurentius Vannicellus, Clericus Romanus, in locum bo. me. Alexandri Biſcacciantes à Fonte anno 1686. in Ciuitate Beneuentana defuncti in Collegium ad- D miſſus, die 11. Februarij, qui cùm adhuc primæ ætatis ſit, ingenium ſuum ſuas, quæ qualitates oſtenſurus eſt.

CIϽIϽCXC.

Odoardus de Silua, Clericus Romanus, Equitis Franciſci Nicolai de Silua, Comitis S. Petri in Sabinis, per liberam reſignationem Illuſtriſſimi D. Franciſci Barberini, Collegio noſtro aſcitus, die 18. menſis Februarij, qui cum vix vigeſimum ſuæ ætatis annum attingerit, magnam de ſe ſpem præbet.

PARERGON.

DUM hasce Abbreuiatorum vitas, summatim relatas, typis mandarem, ad meam deuenere notitiam duorum Abbreuiatorum nomina, qui an de Parco Maiori fuerint, vel ne, expiscari minimè potui; nihilominus, quæ de ijsdem reperi, Posterorum memoriæ mandare decreui, vt si, tempore procedente, eosdem de Parco Maiori fuisse, compertum fuerit, sciant, quales ipsi extiterint.

An. CIↃCCCCXC.

Petrus Gormaz Hispanus, Alexandri Sexti familiaris, ab eodem Episcopus creatus est, anno 1498. die 4. mensis Iunij; excessit an. 1515. sepultus iacet in Cathedrali Narniensi, vbi legitur hæc inscriptio:

Petrus Gomaz, Hispanus de Regno Aragoniæ, Dei, & Alex. VI. Pont. Max. gratiâ Episc. Narnien. Scriptor Apostolicus Abbreuiator, Plumbique Collector, ac alijs honoribus, & fortunis honestatus, naturæ debitum excogitans, sacellum hoc suis sumptibus locauit, dotauitque, ac viuens sepulchrum sibi posuit, Incarnationis Dominicæ MDXIII. v. Kal. Iulij, sedente Leone Pont. Max. Pontif. sui anno ij. vixit an. lxx. men. . . . . sedit ann. xvi. mens. ix. dies xvii. Obijt MDXV. xi. Kal. Maij.

Abbreuiatoris huius notitiam desumpsimus ex Vghello, qui illum refert inter Episcopos Narnienses, sub num. 45. at errato cognomine, qui loco Gormaz posuit de Guxman, vt nobis significauit eiusdem Vghelli dignissimus discipulus R. D Abbas Iulius Lucenti, qui Vghelli opera in epitomen redegit, sphalmataque plurima, quæ irrepserant correxit, & opus continuauit; & continuat, speratque quantociùs in lucem esse emissurum.

CIↃIↃIV.

Ioannes Franciscus q. Nicolai q. Vgolini Martelli, Nobilis Florentinus, natus an. 1461. Abbreuiator declaratus an. 1504. à recol. mem. Iulio II. cuius familiaris, ac intimus fuit, eiusdemque supersunt memoriæ in zophoro, super epistylio domus, A prope Ecclesiam S. Mariæ in Posterula, viâ Vrsi, vbi legitur -- Ioannes Franciscus Martellus Abbreuiator -- Itidem in Ecclesia S. Augustini de Vrbe, in tabula marmorea, humi iacente, ac maiori naue dextrorsum, statim post ingressum regiæ ianuæ, vbi hoc legitur Epitaphium:

Deo. Opt. Max.
Deiparæque Virgini
Sacr.
Io: Fran. Martello Floren. Nobili
Genere oriundo. Apost. Abbr.
Iul. II. Pon. Max. Gratiss. Fortunæ
B Ingenijque bonis abundè ornato
Repentinâ morte erepto septem
Impuberes Liberi Patri Pij SS.
Ac benemer. & dulciss. fratri Nic.
Natu max. Apost. subd. & suis P.
Sacellumque cum dote dd.

Quod sacellum de ordine Sac. Congreg. Visitationis Ecclesiarum Vrbis Pontificatu fel. record. Alexandri PP. VII. dirutum fuit, cùm prope Ianuam maiorem Ecclesiæ, ac propterea in indecenti loco situm esset.

Supra relatas notitias, nos debemus D. C Philippo Buonarota, qui nobis communicauit.

Hanc familiam, ad præsens, suis magnis virtutibus, ornat Illustriss. ac R. D. Franciscus Martellus Archiepiscopus Corinthiensis, qui olim Vicelegationis munus, in Ferrariensi Ciuitate, summâ cum laude, provt diuersarum vrbium Ecclesiastici Status Gubernia obiuit, postea ad Serenissimum Poloniæ Regem Nuncius, nunc verò Sac. Congreg. Immunitatis Ecclesiasticæ, ac super Controuersijs Iurisdictionalibus deputatæ, dignissimus à secretis.

PRO-

PROTESTATIO AVCTORIS.

SI prænarratorum occaſione aliquod Beatitudinis, ſiue Sanctitatis Epitheton alicui attributum fuerit, cùm id ab alijs Auctoribus deſumpſerim; teſtor propterea, ob narrationem hanc, nullam aliam, quam ſimplicis narrationis, illis præſtandam eſſe fidem. Quoniam omnia, quæ narrantur Sanctæ Apoſtolicæ, atque Romanæ Sedis iudicio (ad quam illorum, qui heroicis in virtutibus excellunt, cognitio ſpectat) me ſubijcere intendo. Igitur decretis iam à ſa.me. Vrbano VIII. Sacrâque Romanâ, & Vniuerſali Inquiſitione, ſuper hoc editis annis 1625. 31. & 34. obtemperare, & conformem me reddere velle obteſtor.

INDEX

Nominum, & Cognominum Illustrissimorum DD. Abbreuiatorum, qui aliquam Dignitatem obtinuerunt.

L. Mar-

Hie-

Legati.

Vicelegati.

Nuncij.

Gubernatores Ciuitatum.

Gubernatores Vrbis.

Abbreuiatores, qui vti tales interfuerunt Concilijs Generalibus.

Abbreuiatores de Curia.

Auditores Cameræ.

Chri-

Io:

Magistri Breuium Gratiæ.

Pœnitentiariæ à Secretis.

Præfecti Annonæ.

Grasciæ Præsides.

Præfecti Minutarum Breuium Iustitiæ.

Præfecti Pontificiæ Domus.

Præfecti Signaturæ Iustitiæ.

Subdatarij.

Protonotarij Apostolici.

Regentes Cancellariæ.

Secretarij Apostolici.

Secretarij Breuium.

Secretarij Status.

Pro Summatores.

Thesaurarij.

Vicarij Vrbis.

Vicesgerentes Vicarij.

INDEX
COGNOMINVM
Marioris Præsidentiæ Abbreuiatorum.

A

B

C

Cata,

de Pi-

INDICVLVS

Nonnullorum Præclarorum Virorum, ac selectarum rerum, qui in Abbreuiatorum Vitis laudantur, ac enarrantur.

Iaco-

&

